

PARTEA II

VIZIUNEA DE DEZVOLTARE ȘI OBIECTIVELE STRATEGIEI INTEGRATE DE DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

8. CONTEXT STRATEGIC

8.1. Context European

Principalul element de fundamentare a strategiilor elaborate pentru perioada următoare în cadrul țărilor din Uniunea Europeană îl reprezintă documentul **Strategia Europa 2020**.

Acest document a fost adoptat de Consiliul European la 17 iunie 2010 și reprezintă agenda comună a UE pentru următorul deceniu. Strategia pune accentul pe o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, prin care se pot depăși deficiențele structurale ale economiei Europei, cu îmbunătățirea competitivității și productivității, precum și consolidarea unei economii de piață durabile. Aceste trei prioritati se sprijină reciproc și sunt în măsură să ajute Uniunea Europeană și statele membre pentru realizarea unui nivel ridicat de ocupare a forței de muncă, de productivitate și de coeziune socială.

Domeniile cheie ale strategiei sunt exprimate sub forma a cinci obiective principale la nivelul UE. În plus față de aceste obiective, au fost adoptate șapte inițiative emblematice, cu scopul de a conduce progresul către obiectivele Strategiei Europa 2020.

Astfel, Strategia Europa 2020 își propune să asigure o *creștere economică*:

- ⇒ *inteligentă - prin investiții mai eficiente în educație, cercetare și inovare;*
- ⇒ *durabilă - prin orientarea decisivă către o economie cu emisii scăzute de carbon și o industrie competitivă;*
- ⇒ *favorabilă incluziunii- prin punerea accentului pe crearea de locuri de muncă și pe reducerea sărăciei.*

Ca urmare, cele cinci obiective vizează ocuparea forței de muncă, cercetarea, educația, reducerea sărăciei și energia/clima, prin care se satisfac cerințele majore ale celor trei priorități menționate deja: creșterea economică inteligentă; creșterea durabilă; creșterea favorabilă incluziunii sociale.

Sintetic, obiectivele principale se exprimă prin:

⇒ *Ocuparea forței de muncă:*

- ❖ rata de ocupare a forței de muncă de 75 % în rândul populației cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani;

⇒ *Cercetarea și dezvoltarea:*

- ❖ alocarea a 3% din PIB-ul UE pentru cercetare și dezvoltare;

⇒ *Schimbările climatice și utilizarea durabilă a energiei (obiectivul „20/20/20” în materie de climă/energie):*

- ❖ reducerea cu 20% a emisiilor de gaze cu efect de seră (sau chiar cu 30%, în condiții favorabile) față de nivelurile înregistrate în 1990;

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

- ❖ creșterea ponderii surselor de energie regenerabile în consumul final de energie până la 20%;
- ❖ creșterea cu 20% a eficienței energetice;

⇒ *Educația:*

- ❖ reducerea sub 10% a ratei de părăsire timpurie a școlii;
- ❖ creșterea la peste 40% a ponderii absolvenților de studii superioare în rândul populației în vârstă de 30-34 de ani;

⇒ *Lupta împotriva sărăciei și a excluziunii sociale:*

- ❖ reducerea cu cel puțin 20 de milioane a numărului persoanelor care suferă sau riscă să sufere de pe urma sărăciei și a excluziunii sociale.

Indicatorii de referință prin care să fie facilitată translatarea obiectivelor în valori cuantificabile, precum și trendul înregistrat în ultima perioadă la acești indicatori, este prezentat în tabelul următor (Tabel 8.1).

Tabel 8.1. Criteriile principale ale Strategiei Europa 2020

Indicatorul	Detalii	Perioada de referință						Target 2020
		2005	2008	2009	2010	2011	2012	
75% din populația în vârstă de 20-64 de ani ar trebui să fie angajată.								
Rata ocupării forței de muncă-grupa de vârstă 20-64 ani	% din populația în vârstă de 20-64 ani	68.0	70.3	69.0	68.5	68.6	68.5	75%
3% din PIB-ul UE ar trebui investit în cercetare și dezvoltare.								
Cheltuieli interne brute de C&D	% din PIB	1.82	1.92	2.01	2	2.03	(;)	3%
Emisiile de gaze cu efect de seră ar trebui reduse cu 20% față de 1990;								
Ponderea surselor regenerabile de energie în consumul final de energie ar trebui să fie majorată la 20%;								
Eficiența energetică ar trebui să se îmbunătățească cu 20%.								
Emisiile de gaze cu efect de seră	Indicele 1990 = 100%	93.22	90.29	83.74	85.72	83.03	(;)	80%
Ponderea energiei din surse regenerabile în consumul final brut de energie	%	8.5	10.4	11.6	12.5	13.0	(;)	20%
Consumul de energie primară	Milioane de tone de echivalent petrol (toe)	1702.8	1681.8	1592.4	1644.6	1583.0	(;)	1474
Consumul final de energie	Milioane de tone de echivalent petrol (toe)	1191.9	1173.0	1110.1	1152.5	1103.3	(;)	1078
Ponderea abandonului școlar timpuriu trebuie să fie sub 10% și cel puțin 40% din persoanele între 30-34 de ani să fi absolvit studii superioare sau echivalente								

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Indicatorul	Detalii	Perioada de referință						Target 2020
		2005	2008	2009	2010	2011	2012	
Persoanelor care părăsesc timpuriu educația și formarea profesională	% din populația în vârstă de 18-24 de ani	15.8	14.8	14.3	14.0	13.5	12.8	10%
Educațiatertiară	% din populația în vârstă de 30-34 de ani	28.0	31.0	32.2	33.5	34.6	35.8	40%
Sărăcia ar trebui să fie redusă cu cel puțin 20 de milioane de oameni în afara riscului de sărăcie sau excluziune socială								
Persoanele expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială	mii	123892	115694	113773	116206	119758	124392	(;)
Persoanele care trăiesc în gospodării cu intensitate de lucru foarte scăzută	mii	39112	34269	34223	37857	38527	36936	(;)
Persoanele expuse riscului de sărăcie după transferurile sociale	mii	79070	80661	80179	80718	83413	85267	(;)
Oameni lipsiți grav material	mii	51729	41440	39764	40853	43420	51010	(;)

Obiectivele Strategiei Europa 2020:

- ❖ definesc poziția pe care ar trebui să o ocupe Uniunea Europeană în 2020 din punctul de vedere al unor parametri majori;
- ❖ sunt transpuse în obiective naționale pentru ca fiecare stat membru să își poată urmări evoluția;
- ❖ sunt comune și nu presupun repartizarea sarcinilor, urmând a fi realizate prin acțiuni la nivel național și European;
- ❖ sunt interdependente și se susțin reciproc:
  - progresele în plan educațional contribuie la îmbunătățirea perspectivelor profesionale și la reducerea sărăciei.
  - mai multă cercetare și inovare și o utilizare mai eficientă a resurselor ne ajută să devenim mai competitivi și oferă condiții favorabile creării de noi locuri de muncă.
  - investițiile în tehnologii ecologice contribuie la combaterea schimbărilor climatice și creează noi oportunități de afaceri și locuri de muncă.

Statele membre au adoptat propriile lor obiective naționale în aceste domenii. Astfel, până în anul 2020, România trebuie să atingă următorii indicatori (Tabel 8.2):

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Tabel 8.2. Obiectivele România 2020 în corelație cu Europa 2020

Obiectivele Strategiei Europa 2020		Uniunea Europeană	România
			Obiectiv 2020
1	Rata de ocupare a populației cu vârsta de 20-64 ani	75%	70%
2	Investiții în cercetare și dezvoltare	3% din PIB	2% din PIB
3	Energie și schimbări climatice		
	Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (față de anul 1990)	20%	
	Ponderele energiei din surse regenerabile	20%	
	Creșterea eficienței energetice	20%	19%
4	Educație		
	Rata părăsirii timpurii a școlii	10%	11,3%
	Rata populației cu vârsta de 30-34 ani absolventă a unei forme de educație terțiară	40%	26,7%
5	Promovarea incluziunii sociale, în special prin reducerea sărăciei – reducerea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie și excluziune socială	Cu cel puțin 20 de milioane	Cu cel puțin 580.000 de persoane

Țintele valorice ale României pentru îndeplinirea obiectivelor Strategiei Europei 2020 au fost stabilite în urma unor dezbateri ale autorităților românești și aprobate apoi de către Comisia Europeană. Acestea au fost incluse în *Programul Național de Reformă al României 2011-2013*.

Inițiative strategice

Obiectivele sunt reprezentative pentru cele trei priorități - o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii - dar nu sunt exhaustive. Pentru a sprijini realizarea acestora, este necesară întreprinderea unei game largi de acțiuni la nivelul național, al UE și internațional. Comisia Europeană prezintă în acest sens șapte inițiative emblematice, al căror scop este de stimulare a realizării de progrese în cadrul fiecărei teme prioritare, astfel:

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

- ❖ „*O Uniune a inovării*”- pentru a îmbunătăți condițiile-cadru și accesul la finanțările pentru cercetare și inovare, astfel încât să se garanteze posibilitatea transformării ideilor inovatoare în produse și servicii care creează creștere și locuri de muncă;
- ❖ „*Tineretul în mișcare*” - pentru a consolida performanța sistemelor de educație și pentru a facilita intrarea tinerilor pe piața muncii;
- ❖ „*O agendă digitală pentru Europa*”- pentru a accelera dezvoltarea serviciilor de internet de mare viteză și pentru a valorifica beneficiile pe care le oferă o piață digitală unică gospodăriilor și întreprinderilor;
- ❖ „*O Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor*”- pentru a permite decuplarea creșterii economice de utilizarea resurselor, pentru a sprijini trecerea la o economie cu emisii scăzute de carbon, pentru a crește utilizarea surselor regenerabile de energie, pentru a moderniza sectorul transporturilor și a promova eficiența energetică;
- ❖ „*O Politică industrială adaptată erei globalizării*” - pentru a îmbunătăți mediul de afaceri, în special pentru IMM-uri, și a sprijini dezvoltarea unei baze industriale solide și durabile în măsură să facă față concurenței la nivel mondial;
- ❖ „*O agendă pentru noi competențe și noi locuri de muncă*” - pentru a moderniza piețele muncii și a oferi mai multă autonomie cetățenilor, prin dezvoltarea competențelor acestora pe tot parcursul vieții, în vederea creșterii ratei de participare pe piața muncii și a unei mai bune corelări a cererii și a ofertei în materie de forță de muncă, inclusiv prin mobilitatea profesională;
- ❖ „*Platforma europeană de combatere a sărăciei*” - pentru a garanta coeziunea socială și teritorială, astfel încât beneficiile creșterii și locurile de muncă să fie distribuite echitabil, iar persoanelor care se confruntă cu sărăcia și excluziunea socială să li se acorde posibilitatea de a duce o viață demnă și de a juca un rol activ în societate.

Inițiativele emblematice adresează cele trei priorități ale Strategiei Europa 2020, conform Tabelului 8.3.

Tabel 8.3. Prioritățile inițiativelor emblematice ale Strategiei Europa 2020

Priorități	Inițiative emblematice
Creștere Inteligentă (dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere și inovare)	<i>O Uniune a inovării</i> <i>Tineretul în mișcare</i> <i>O agendă digitală</i>
Creștere Durabilă (promovarea unei economii mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, mai ecologice și mai competitive)	<i>O Europă eficientă</i> <i>Politica industrială</i>
Creștere Favorabilă Incluziunii (promovarea unei economii cu o rată ridicată a ocupării forței de muncă, care să asigure coeziunea socială și teritorială)	<i>O agendă pentru noi competențe</i> <i>Platforma Europeană de combatere a sărăciei</i>

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Un document deosebit de important pentru perioada următoare este decizia Uniunii Europene de stabilire a unui **Cadru strategic comun 2014 – 2020** (CSC) pentru:

- ❖ Fondul european de dezvoltare regională (FEDER);
- ❖ Fondul social european (FSE);
- ❖ Fondul de coeziune (FC);
- ❖ Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR);
- ❖ Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (EMFF).

Aceste fonduri urmăresc obiective politice complementare, iar gestionarea lor este partajată între statele membre și Comisia Europeană. Ele constituie principala sursă de investiții la nivelul UE pentru a ajuta statele membre să restabilească creșterea economică și să asigure o redresare bogată în locuri de muncă, garantând totodată o dezvoltare durabilă, în conformitate cu obiectivele strategiei Europa 2020.

În scopul de a facilita dezvoltarea contractelor de parteneriat și a programelor, propunerea prevede adoptarea unui cadru strategic comun. CSC ar trebui să sporească coerența între angajamentele politice asumate în contextul strategiei Europa 2020 și investițiile de pe teren. El ar trebui să încurajeze integrarea, definind modalitățile de colaborare între fonduri. De asemenea, CSC va constitui o sursă de orientare strategică, care va trebui tradusă de către statele membre și regiuni în programarea fondurilor aparținând CSC, în contextul necesităților, oportunităților și provocărilor lor specifice.

Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) atribuie obiective clare pentru aceste instrumente. Comisia Europeană consideră că aceste obiective pot fi urmărite în mod mai eficace dacă cele cinci fonduri sunt mai bine coordonate, pentru a evita suprapunerile și a maximiza sinergiile, dacă ele sunt integrate pe deplin în guvernarea economică a Uniunii Europene și contribuie la punerea în aplicare a strategiei Europa 2020, prin implicarea părților interesate la nivel național, regional și local.

Acesta este motivul pentru care Comisia a propus un regulament privind dispozițiile comune pentru toate cele cinci fonduri. Propunerea prevede o coordonare mult mai strânsă a fondurilor pentru a obține:

- ❖ Concentrarea resurselor asupra obiectivelor strategiei Europa 2020, prin intermediul unui set comun de obiective tematice la care vor contribui fondurile;
- ❖ Simplificarea prin modalități de planificare și de punere în aplicare mai coerente;
- ❖ O mai mare atenție acordată rezultatelor, prin intermediul unui cadru și a unei rezerve de performanță;
- ❖ Armonizarea normelor de eligibilitate și extinderea opțiunilor simplificate în materie de costuri, pentru a reduce sarcina administrativă pentru beneficiari și autoritățile de management.

În plus, propunerea prevede adoptarea de *contracte de parteneriat*, care vor stabili angajamentele partenerilor la nivel național și regional. Contractele de parteneriat vor fi corelate

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

cu obiectivele strategiei Europa 2020 și cu programele naționale de reformă. Acestea vor stabili „o abordare integrată pentru dezvoltarea teritorială, susținută de toate fondurile aparținând cadrului strategic comun”.

Propunerea de regulament privind dispozițiile comune identifică unsprezece obiective tematice. Prin identificarea obiectivelor principale ale strategiei Europa 2020 care urmează să fie abordate în cadrul fondurilor CSC și a gamei de acțiuni-cheie care ar putea fi efectuate împreună în cadrul acestor obiective tematice, CSC poate furniza orientări suplimentare cu privire la modul cel mai eficient în care fondurile CSC pot fi orientate către creștere în contractele de parteneriat și în programe:

- ❖ FEDER va contribui la toate obiectivele tematice și se va concentra asupra domeniilor de investiție legate de contextul în care operează întreprinderile (infrastructură, servicii pentru întreprinderi, inovare, TIC și cercetare) și la prestarea de servicii pentru cetățeni în anumite domenii (energie, servicii online, educație, sănătate, infrastructuri sociale și de cercetare, accesibilitate, calitatea mediului).
- ❖ Fondul de coeziune se va axa pe ameliorarea mediului, dezvoltarea durabilă și TEN-T;
- ❖ FSE va fi programat în conformitate cu patru obiective tematice: ocuparea forței de muncă și mobilitatea lucrătorilor; educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții; promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei, precum și consolidarea capacității administrative. Acțiunile sprijinite de FSE vor contribui, totuși, și la alte obiective tematice;
- ❖ Cele șase priorități ale FEADR vor avea drept obiectiv o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii în sectorul agricol, alimentar și forestier, precum și în zonele rurale în ansamblu. Ele vizează transferul de cunoștințe și inovarea, competitivitatea agriculturii, gestionarea resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice, precum și dezvoltarea incluzivă a zonelor rurale;
- ❖ Prioritățile EMFF, în conformitate cu reforma politicii comune în domeniul pescuitului, se vor concentra asupra viabilității și a competitivității pescuitului și a acvaculturii, sprijinind, în același timp, sustenabilitatea mediului. EMFF va promova coeziunea socială și crearea de locuri de muncă în comunitățile dependente de pescuit, în special prin diversificarea activităților în alte sectoare maritime, precum și prin acțiuni în domeniul politicii maritime integrate.

În temeiul propunerii, regiunile ar urma să concentreze fondurile alocate din FEDER asupra unui număr limitat de obiective, aliniate Strategiei Europa 2020. De asemenea, resursele ar urma să fie direcționate către domenii precum eficiența energetică și sursele regenerabile de energie, inovarea și sprijinul pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) – cel puțin 80% din fonduri, în cazul regiunilor mai dezvoltate și cel puțin 50%, în cazul celor mai puțin dezvoltate. Anumite domenii nu vor fi eligibile pentru finanțare – de exemplu, producerea, prelucrarea și comercializarea tutunului și a produselor din tutun sau dezafectarea centralelor nucleare.

FEDER va acorda sprijin specific pentru orașe și dezvoltarea urbană. De asemenea, o parte din fonduri ar urma să fie alocată pentru măsuri de dezvoltare urbană integrată și durabilă și pentru crearea unei platforme de dezvoltare urbană care să promoveze schimburile între orașe.

Un suport deosebit de important în asigurarea coerenței privind aplicarea Cadrului strategic comun 2014–2020 este furnizat de documentul referitor la **Principiul parteneriatului în implementarea fondurilor care fac obiectul cadrului strategic comun** - elemente pentru un cod european de conduită în materie de parteneriat.

Acțiunea în favoarea creșterii economice și a creării de locuri de muncă necesită atât asumarea responsabilității la cel mai înalt nivel politic, cât și mobilizarea tuturor părților interesate din Europa. Parteneriatul a fost identificat, prin urmare, ca fiind un element-cheie pentru îndeplinirea obiectivelor strategiei Europa 2020.

Parteneriatul a reprezentat, de asemenea, pentru o lungă perioadă de timp, unul dintre principiile cheie pentru implementarea fondurilor care fac obiectul cadrului strategic comun al Uniunii Europene (fondurile CSC). Principiul parteneriatului presupune o strânsă cooperare între autoritățile publice la nivel național, regional și local în statele membre, precum și cu sectorul privat și sectorul terțiar. Partenerii ar trebui să fie implicați activ pe parcursul întregului ciclu de programare - pregătire, punere în aplicare, monitorizare și evaluare.

Parteneriatul trebuie să fie privit în strânsă legătură cu abordarea bazată pe guvernarea pe mai multe niveluri și cu principiile subsidiarității și proporționalității. Guvernarea pe mai multe niveluri reprezintă o acțiune coordonată a UE, a statelor membre și a autorităților locale și regionale, bazată pe parteneriat și vizând elaborarea și punerea în aplicare a politicilor UE.

Conform propunerilor Comisiei pentru fondurile CSC în perioada 2014-2020, statele membre vor avea obligația clară de a organiza un parteneriat, dar stabilirea procedurilor specifice pentru implicarea partenerilor relevanți în diferitele etape de programare va fi lăsată la latitudinea autorităților naționale.

Codul european de conduită în materie de parteneriat (CECP) va stabili cerințele minime care sunt necesare pentru a se ajunge la un parteneriat de înaltă calitate în procesul de implementare a fondurilor, menținând în același timp flexibilitatea acțiunilor statelor membre referitoare la modalitățile de organizare a participării diferiților parteneri.

Politica agricolă comună (PAC) a fost lansată în 1962 și reprezintă un parteneriat între agricultură și societate, între Europa și agricultorii săi.

Obiectivele sale principale sunt:

- ❖ Creșterea productivității agricole, pentru a asigura securitatea aprovizionării cu hrană la prețuri rezonabile pentru consumatori;
- ❖ Asigurarea unui nivel de trai echitabil pentru agricultorii din UE.

În prezent, UE se confruntă cu noi provocări conexe politicii agricole:

- ❖ Securitatea alimentară – la nivel mondial, producția de alimente va trebui să se dubleze pentru a hrăni o populație mondială de 9 miliarde de oameni în 2050;
- ❖ Schimbările climatice și gestionarea durabilă a resurselor naturale;
- ❖ Susținerea zonelor rurale din întreaga UE și menținerea vitalității economiei rurale.

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Ca politică comună integrată, PAC este adoptată de toate statele membre UE, gestionată și finanțată la nivel european din resursele bugetului anual al UE. Pe de altă parte, alte domenii de politică, precum serviciile de sănătate și educația, sunt finanțate în mare măsură de guvernele naționale ale statelor membre ale UE. În prezent, cheltuielile anuale cu agricultura și cu dezvoltarea rurală cumulează aproximativ 55 miliarde EUR, ceea ce reprezintă în jur de 45 % din bugetul total al UE.

Politica agricolă comună 2014 – 2020 este adaptată pentru a răspunde provocărilor viitoare. În anii următori, PAC va deveni mai echitabilă, mai ecologică, mai eficientă, dar și mai inovatoare. Fondurile financiare alocate țării noastre prin PAC sunt substanțiale. Astfel, dacă bugetul acordat României în cadrul financiar multianual al Uniunii Europene 2014-2020 este de 39,8 miliarde de euro (în creștere cu 18% față de bugetul din perioada 2007-2013), prin PAC România are alocate 17,5 miliarde de euro, ceea ce înseamnă o creștere cu 27% față de alocația în exercițiul bugetar 2007-2013, care a fost de 13,8 miliarde euro.

În octombrie 2011, *Comisia Europeană pentru dezvoltarea rurală* a prezentat un set de propuneri legale pentru perioada 2013-2020, care includ un proiect de regulament prin care se oferă susținere din partea *Fondului European Agricol pentru Dezvoltare Rurală* (FEADR). Această propunere a FEADR stă la baza politicii de dezvoltare rurale a PAC și se aliază strategiei de creștere Europa 2020.

Recomandările Comisiei Europene pentru România (2013)

Comisia Europeană a emis un număr de opt recomandări pentru România, menite să ajute la îmbunătățirea performanței economice, astfel:

⇒ *Punerea în aplicare a unui program preventiv:*

În 2011, autoritățile române au negociat cu Comisia Europeană și FMI un program preventiv de ajustare economică.

⇒ *Finanțele publice și un sistem de impozitare sustenabile:*

Deși poziția bugetară s-a îmbunătățit în România, nivelul redus de respectare a obligațiilor fiscale constituie o provocare majoră, iar sustenabilitatea și adecvarea sistemului de pensii prezintă riscuri medii pe termen lung.

Prin urmare, România ar trebui să ia măsuri de îmbunătățire a colectării impozitelor, să egalizeze vârsta de pensionare pentru femei și bărbați și să susțină reforma pensiilor, promovând încadrarea în muncă a lucrătorilor în vârstă.

⇒ *Reformarea sectorului sanitar:*

În sectorul sanitar din România există inegalități majore, cauzate în principal de utilizarea ineficientă a resurselor și de un management defectuos.

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

România trebuie să depună eforturi mai mari pentru a spori rentabilitatea sistemului, reducând utilizarea excesivă a internărilor în spitale și îmbunătățind asistența primară și sistemele de trimitere a pacienților.

⇒ *Piața muncii, șomajul în rândul tinerilor și sărăcia:*

În 2012, România înregistra o rată scăzută de ocupare a forței de muncă în general, iar rata de activitate în rândul tinerilor era printre cele mai mici din UE.

România trebuie să amelioreze calitatea politicilor vizând activarea forței de muncă și să pună în aplicare, cât mai repede, *Planul național pentru angajarea tinerilor*. Numărul persoanelor expuse riscului de sărăcie sau de excluziune este, de asemenea, foarte ridicat, copiii fiind printre cei mai afectați. România trebuie să adopte neîntârziat legislația restantă și să întărească legătura dintre transferurile sociale și măsurile de activare.

⇒ *Reforma învățământului:*

România se confruntă cu o provocare majoră în ceea ce privește creșterea calității sistemului de învățământ și de formare profesională.

Părăsirea timpurie a școlii este o problemă importantă. România ar trebui să pună în aplicare reformele și, în același timp, să își dezvolte capacitatea administrativă. Învățământul terțiar trebuie adaptat la nevoile pieței muncii, iar accesul persoanelor dezavantajate ar trebui îmbunătățit.

⇒ *Modernizarea administrației publice:*

Capacitatea administrativă redusă este o preocupare majoră pentru România, care contribuie la o rată scăzută de absorbție a fondurilor UE.

Prin urmare, trebuie consolidată guvernarea și calitatea administrației publice.

⇒ *Mediul de afaceri:*

Provocările majore cu care se confruntă România în acest domeniu sunt un mediu de afaceri slab dezvoltat și sprijinul scăzut acordat cercetării și dezvoltării.

Autoritățile române ar trebui să asigure servicii de e-guvernare eficiente și să facă eforturi pentru a facilita accesul la finanțare și pentru a reduce numărul de proceduri administrative pe care trebuie să le îndeplinească IMM-urile. De asemenea, România ar trebui să amelioreze eficiența și independența sistemului judiciar, precum și eficiența politicilor de prevenire și combatere a practicilor de corupție, în special în domeniul achizițiilor publice.

⇒ *Energie și transporturi:*

România înregistrează un grad scăzut de competitivitate și eficiență în sectorul energetic și în cel al transporturilor.

Ea ar trebui să asigure liberalizarea prețurilor la gaze și electricitate, să consolideze guvernanta întreprinderilor de stat și a organismelor de reglementare și să finalizeze conexiunile transfrontaliere. Infrastructura pentru conexiunile de bandă largă este cea mai slab dezvoltată din UE, aspect care ar trebui remediat. În sectorul transporturilor, este nevoie de un plan amplu pe termen lung.

8.2. Context Național

Programul Național de Reformă (PNR)

Programele naționale de Reformă (PNR) reprezintă obligația fiecărui stat membru de a transla la nivel național obiectivele cuprinse în documentul Europa 2020. După publicarea de către Comisia Europeană a Analizei Anuale a Creșterii, statele membre au obligația de a prezenta versiuni actualizate ale PNR.

Pentru România, PNR reprezintă platforma-cadru pentru definirea și aplicarea politicilor de dezvoltare economică, în concordanță cu politicile Uniunii Europene (UE), care permite concertarea demersurilor naționale pentru modernizarea economiei și societății românești și susține convergența economico-socială cu celelalte state membre ale UE. urmărirea aplicării acțiunilor incluse în PNR este asigurată periodic (trimestrial, anual) pe baza Planului de acțiune pentru implementarea PNR.

Programul Național de Reformă 2011-2013 (PNR) reprezintă platforma-cadru pentru definirea și aplicarea politicilor de dezvoltare economică a României, în concordanță cu politicile Uniunii Europene (UE), având ca priorități realizarea unei economii inteligente, durabile și favorabile incluziunii, cu niveluri ridicate de ocupare a forței de muncă, productivitate și de coeziune socială. Utilizarea judicioasă a acestui instrument, prin asumarea reformelor necesare și realiste în contextul european al eforturilor pentru atingerea obiectivelor Strategiei Europa 2020, permite concertarea demersurilor naționale pentru modernizarea economiei și societății române pentru a susține convergența economico-socială cu celelalte state membre ale UE.

Prin PNR au fost fixate ținte naționale concrete pentru toate domeniile majore, respectiv ocuparea forței de muncă, cercetare–dezvoltare–inovare, energie și schimbări climatice, educație, combaterea sărăciei și promovarea incluziunii sociale. Pentru fixarea țăintelor naționale au fost avute în vedere circumstanțele naționale specifice, precum și perspectivele economiei românești. De asemenea, PNR asigură coerența cu principalele acțiuni prioritare pentru punerea în aplicare a angajamentelor asumate de România în cadrul noului Acord de tip preventiv încheiat cu UE și FMI, respectiv în cadrul Pactului Euro Plus.

Memorandum privind pregătirea accesării și implementării fondurilor europene în perioada 2014-2020

Guvernul României a adoptat la 13 iunie 2012 un memorandum elaborat de Ministerul Afacerilor Europene, referitor la acțiunile și documentele privind pregătirea accesării și implementării fondurilor europene în perioada 2014-2020.

Documentul conține orientări metodologice pentru programarea fondurilor europene destinate unei dezvoltări inteligente, durabile și incluzive, precum și precizări pentru organizarea și funcționarea cadrului partenerial de consultare în vederea elaborării documentelor de programare naționale 2014-2020. Orientările metodologice descriu principalele elemente ale diverselor tipuri de documente programatice care urmează a fi elaborate, precum și etapele procesului de programare.

Totodată, conform memorandumului aprobat la 13 iunie 2012, organizarea și funcționarea cadrului partenerial de consultare în vederea elaborării documentelor de programare naționale 2014-2020 se va realiza cu respectarea principiului european al parteneriatului și implicând consultări cu reprezentanți ai autorităților competente naționale, regionale, locale, cu organizații ale societății civile, cu parteneri economici și sociali, inclusiv partenerii din domeniul protecției mediului sau având responsabilități pentru promovarea egalității și nediscriminării.

Structura partenerială la nivel național aprobată prin memorandum este configurată pe baza a 13 comitete, cu următoarea arie de competență:

- ❖ Integratoare – Comitetul Interinstituțional pentru elaborarea Acordului de Parteneriat - CIAP;
- ❖ Pe domenii de intervenție – 10 comitete consultative tematice aferente domeniilor majore de intervenție definite la nivel național;
- ❖ Pe criterii teritoriale – 2 comitete consultative.

Corespunzător secțiunilor din cadrul CIAP, sunt organizate Comitete Consultative pentru diverse domenii de intervenție, astfel:

- ❖ Mediu și schimbări climatice;
- ❖ Competitivitate și eficiență energetică;
- ❖ Comunicații și tehnologia informațională;
- ❖ Educație;
- ❖ Ocupare, incluziune socială și servicii sociale;
- ❖ Servicii de sănătate;
- ❖ Turism, cultură și patrimoniul cultural;
- ❖ Dezvoltare rurală, agricultură și pescuit;
- ❖ Administrație și buna guvernare;

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

❖ Transporturi.

Comitetele Consultative reprezentative pentru dezvoltarea regională și dimensiunea teritorială sunt:

- ❖ Comitetul Consultativ privind Dezvoltarea Regională (CCDR)
- ❖ Comitetul Consultativ privind Coeziunea Teritorială (CCCT).

Rolul acestor comitete consultative este de a stabili și prioritiza investițiile la nivel sectorial și regional, pe baza documentelor realizate în cadrul mai multor grupuri de lucru subsecvente. Propunerile formulate de către comitetele consultative sunt dezbătute în CIAP, la nivelul căruia este agreată gruparea domeniilor de intervenție corespunzătoare fiecărui document de programare, precum și principalele elemente privind modalitățile de implementare, monitorizare și evaluare.

Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială România 2030 (CSDT România 2030) este un document strategic privind dezvoltarea teritorială durabilă și integrată pe termen mediu și lung a României. Conceptul asigură un cadru de fundamentare a dezvoltării teritoriale a României, în conexiune cu evoluțiile din spațiul european și internațional și se bazează pe practicile curente în domeniul planificării teritoriale (spre exemplu, din Finlanda, Irlanda, Ungaria, Olanda și Franța). Nota specifică a acestuia este apelul la o viziune integratoare a acțiunilor de dezvoltare, în care nu se propun soluții generale pentru probleme, ci soluții care izvorăsc din nevoile și caracteristicile diferitelor zone.

Obiectivul general al CSDT este asigurarea integrării României în structurile Uniunii Europene prin afirmarea identității regional-continentale, a rolului său în regiune, creșterea coeziunii spațiale și a competitivității și asigurarea unei dezvoltări durabile a României.

Obiectivul general este detaliat în cinci obiective strategice majore:

- ❖ Racordarea la rețeaua europeană a polilor și coridoarelor de dezvoltare spațială;
- ❖ Structurarea și dezvoltarea rețelei de localități urbane;
- ❖ Afirmarea solidarității urban-rural adecvată categoriilor de teritorii;
- ❖ Consolidarea și dezvoltarea rețelei de legături inter-regionale;
- ❖ Valorificarea patrimoniului natural și cultural.

CSDT România 2030 stabilește liniile directoare de dezvoltare teritorială a României la scară regională, interregională, națională, prin integrarea relațiilor relevante la nivel transfrontalier și transnațional, corelând conceptele de coeziune și competitivitate la nivelul teritoriului.

Scopul CSDT România 2030 este de a pune în evidență, din perspectivă teritorială integrată, modalitățile de valorificare a potențialului național, în vederea recuperării decalajelor de dezvoltare față de țările europene, de a stimula dezvoltarea echilibrată a României și de a consolida rolul României ca Stat Membru al Uniunii Europene și ca actor activ în zona Europei Centrale și de Est.

Documentul urmărește maximizarea impactului investițiilor străine și naționale, prin orientarea lor către zone relevante. Această direcționare se realizează prin intermediul proiectelor strategice naționale și a politicilor publice elaborate în conformitate cu obiectivele acestuia.

Cadrul național strategic pentru dezvoltarea durabilă a sectorului agroalimentar și a spațiului rural în perioada 2014 - 2020 - 2030

Necesitatea *Cadrului național strategic rural* este determinată de trei factori majori ai dezvoltării agricole:

- ❖ Cerința asigurării securității alimentare naționale și garantarea siguranței alimentare a populației României;
- ❖ Resursele naturale, materiale și umane ale agriculturii românești;
- ❖ Favorabilitatea ecologică a resurselor agricole ale României de a furniza produse agroalimentare de calitate superioară pe piața internă și internațională.

Construcția Cadrului național strategic rural este așezată pe trei piloni: *agricultură, alimentație și mediu*, fiecare dintre acestea având importanță vitală pentru pacea socială din România și pentru ameliorarea continuă a vieții rurale românești.

Prioritățile *Cadrului național strategic rural pentru perioada 2014-2030* s-au stabilit pornind de la funcțiile spațiului și ale economiei rurale, ale agriculturii românești, necesitatea dezvoltării accelerate a acestora, noul parteneriat între Europa și fermieri, conform reformei PAC și a bugetului agricol european pentru perioada 2014-2020:

- ❖ Garantarea securității și siguranței alimentare, prin asigurarea integrală a necesarului intern de produse alimentare de calitate îmbunătățită și a unui excedent, față de consumul alimentar intern, disponibil pentru export;
- ❖ Asigurarea echilibrului ecologic durabil pe termen lung al spațiului rural, prin investiții publice, public-private sau private în lucrări de infrastructură de protecție și echipare a teritoriului (sisteme de irigații, sisteme hidro-ameliorative de protecție, perdele de protecție, împădurirea terenurilor degradate și defrișate, sporirea gradului de acoperire verde a teritoriului etc.);
- ❖ Conservarea și protejarea resurselor naturale regenerabile (solul, apa, aerul, biodiversitatea) și utilizarea durabilă a resurselor naturale agricole, în primul rând a solului, conservarea biodiversității, aplicarea politicilor de atenuare a efectelor schimbărilor climatice;
- ❖ Consolidarea exploatațiilor agricole, modernizarea tehnologiilor și ameliorarea generală a activităților agricultorilor;
- ❖ Stimularea formării exploatațiilor agricole privat-familiale comerciale de tip european prin restrângerea treptată a exploatațiilor agricole de subzistență;
- ❖ Dezvoltarea teritorială echilibrată a economiei rurale agricole, extinderea IMM-urilor rurale agroalimentare și nonagricole și creșterea gradului de ocupare a populației rurale, prin angajarea și stabilizarea în rural, cu preponderență a populației rurale active tinere;

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

- ❖ Echilibrarea balanței alimentare (și de plăți) românești și creșterea exporturilor agroalimentare românești;
- ❖ Restrângerea zonelor rurale defavorizate și a sărăciei rurale severe;
- ❖ Compatibilizarea sistemului național de învățământ și cercetare științifică cu cel european, asigurarea unui parteneriat durabil al acestuia cu sistemul agroalimentar românesc.

Pentru asigurarea securității alimentare naționale care garantează siguranța alimentară a populației, agricultura României trebuie să se înscrie în următorii parametri de performanță:

- ❖ Dublarea randamentelor agricole în următorii zece ani, comparativ cu deceniul 2000-2010;
- ❖ Dublarea valorii producției vegetale și animale în următorul deceniu, față de cea din 2010;
- ❖ Dublarea valorii producției agroalimentare procesate față de anul 2010;
- ❖ Creșterea ratei de absorbție a fondurilor europene.

Singura șansă a României pentru dezvoltarea agriculturii, prin care să se susțină nivelele de producție propuse în continuare pentru orizonturile 2015, 2020, 2025, 2030, constă în:

- ❖ alocarea masivă, dar rațională, dacă se poate optimă, de capital investițional în infrastructura rurală;
- ❖ echiparea teritoriului agricol (circa 1,7 mil. ha irigate, Canalul Siret-Bărăgan);
- ❖ plantarea perdelelor de protecție a câmpului pe circa un milion de hectare în zonele cele mai aride;
- ❖ modernizarea exploatațiilor agricole;
- ❖ extinderea întreprinderilor de stocare-procesare a produselor agroalimentare (nu numai cereale);
- ❖ sporirea capitalului de exploatare, atât din surse proprii cât și din credite bancare avantajoase, acordat fermelor agricole.

Se estimează că România are un potențial alimentar, la orizontul 2030, pentru 38,5 mil. persoane, respectiv un disponibil pentru export și pentru consum nealimentar de materii prime agricole de circa 49-50 mld. €.

Acordul de Parteneriat dintre România și Comisia Europeană 2014-2020.

Documentul a fost transmis informal serviciilor Comisiei Europene în luna octombrie 2013, deoarece la nivelul Uniunii Europene nu erau adoptate încă regulamentele prin care se stabilește modul de implementare a fondurilor europene în viitoarea perioadă de programare.

Acordul de parteneriat dintre România și CE vizează utilizarea fondurilor europene în perioada 2014-2020. În viitoarea perspectivă financiară, România va investi € 39.34 miliarde alocate din fonduri structurale europene (FSE) plus co-finanțarea aferentă, în conformitate cu obiectivele tematice ale UE 2020 și prioritățile naționale ale României. Acordul de parteneriat

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

stabilește modul în care aceste investiții vor fi concentrate pentru a promova competitivitatea, convergența și cooperarea și să încurajeze o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, prin stabilirea unor priorități naționale de investiții specifice.

Având în vedere că FSE va fi unul dintre cele mai importante instrumente pentru a face față provocărilor principale de dezvoltare ale României, identificate în programul de creditare al UE/FMI și angajamentele UE 2020, *Acordul de parteneriat* stabilește modul în care va fi optimizată utilizarea FSE pentru a realiza valoarea adăugată a cheltuielilor publice, prin integrarea principiilor de parteneriat, egalitatea între femei și bărbați, incluziunea socială și dezvoltarea durabilă.

Acordul de parteneriat este elaborat într-o manieră care oferă un cadru flexibil pentru România de a reacționa și a reorienta resursele europene, naționale și locale, pentru crearea condițiilor de creștere economică și ocupare a forței de muncă și pentru a maximiza rezultatele obținute. Prin acest document de programare România vizează exploatarea sinergiilor potențiale dintre FSE și alte surse de finanțare UE, printr-o abordare strategică și integrată.

Obiectivul general și contribuția strategică a Fondurilor Europene Structurale și de Investiții. Ținând cont de situația și de politicile macroeconomice, alături de blocajele creșterii la nivel național, subliniate mai sus, Guvernul României a stabilit anumite priorități de finanțare pentru utilizarea Fondurilor Europene Structurale și de Investiții în Acordul de Parteneriat 2014-2020, cu **obiectivul global de a reduce disparitățile de dezvoltare economică și socială între România și statele membre ale UE.**

Acest obiectiv global este o simplă expresie a procesului de convergență economică și socială și reprezintă o continuare firească a obiectivului Cadrului de Referință Strategic Național 2007-2013.

Obiectivele de mai sus reflectă impactul posibil al FSE, și sunt estimate printr-o modelare macro-economică, pe baza modelului R-GREM. Modelul a proiectat, de asemenea, creșteri suplimentare semnificative pentru alți parametri macroeconomici cheie, inclusiv ocuparea forței de muncă în sectoare tranzacționabile (producție) și netranzacționabile (servicii) și în formarea brută de capital (investiții).

Obiectivele, la fel ca și celelalte rezultate macroeconomice, au fost obținute în baza alocărilor financiare orientative ale Acordului de Parteneriat, plecând de la ipoteza unei rate de absorbție de 80%. Obiectivele reflectă diferența dintre două scenarii: scenariul de bază („cu fonduri”), cu cheltuielile FSE la nivelul stabilit în AP, și un scenariu „fără fonduri”, unde se presupune că nu va exista o intervenție a FSE.

Pentru a îndeplini aspirațiile de creștere economică reflectate în obiectivul global al acestui Acord de Parteneriat, România se va transforma într-o economie modernă și competitivă, abordând următoarele *cinci provocări în materie de dezvoltare:*

- ❖ Competitivitatea
- ❖ Oamenii și societatea

- ❖ Infrastructura
- ❖ Resursele
- ❖ Administrația și guvernarea

8.3. Context Regional

Strategia pentru Dezvoltare Regională a Regiunii Vest pentru perioada 2014-2020

Această strategie reprezintă viziunea Regiunii Vest privind dezvoltarea regională și baza strategică pentru fundamentarea programelor de finanțare din fonduri externe/ comunitare, naționale, regionale și/sau locale.

La elaborarea strategiei s-au avut în vedere unele aspecte evidente cu privire la Regiunea Vest, și anume:

- ⇒ Pentru majoritatea indicatorilor relevanți, cu excepția celor sociali, Regiunea Vest rămâne o regiune mai puțin dezvoltată în contextul Uniunii Europene.

Ca atare, Regiunea Vest continuă să necesite o gamă largă de intervenții și politici publice specifice obiectivului convergență, care continuă să acopere principalele domenii de dezvoltare economică, în special competitivitatea întreprinderilor, dezvoltarea economiei rurale, precum și infrastructura cheie și serviciile conexe - de transport, mediu, sănătate, educație și formare.

- ⇒ Regiunea Vest nu este o regiune omogenă.

Problemele de coeziune economică și socială sunt datorate disparităților care există între mediul urban și cel rural, precum și între cele patru județe ale regiunii. În special două orașe Timișoara și Arad, fiecare în parte și mai ales împreună sunt motorul de dezvoltare economică și socială pentru întreaga regiune. Pentru cele două orașe provocarea este clară: ele trebuie să devină competitive pe plan internațional, comparabil cu regiuni similare din Europa Centrală și cu cele din urmă Europa de Vest.

Acest deziderat implică o intervenție energetică și bine direcționată în ceea ce privește structura economică, dinamismul și progresul general. În același timp, județele Caraș-Severin și Hunedoara urmăresc constant creșterea gradului de competitivitate prin valorificarea potențialului local și diversificarea activităților economice, fiind încă dominate de un caracter industrial intensiv, dar redus în termeni de competitivitate și productivitate.

- ⇒ Activitatea economică din Regiunea Vest este concentrată în câteva sectoare care reprezintă circa jumătate din cifra de afaceri, forța de muncă și productivitatea regiunii.

O comparație internațională sugerează că nivelurile de productivitate din Regiunea Vest sunt încă scăzute față de valorile europene. Deși productivitatea medie din Regiunea Vest (12.799

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

€) este ușor peste media pentru România (11.507 €), aceasta este semnificativ mai scăzută decât media celor 10 țări membre ale Uniunii Europene începând cu 2004 (19.059 €) și decât media UE27 (48.428 €).

⇒ Schimbările demografice, inclusiv îmbătrânirea populației și migrația, sunt deosebit de importante în regiune.

În intervalul 1992-2012, populația Regiunii Vest a scăzut de la 2.111.947 la 1.828.313 persoane, conform datelor de la recensăminte. Răspunsul la schimbările demografice și, în special, evoluția structurii demografice a regiunii vor reprezenta adevărate provocări mai ales pentru furnizarea serviciilor de educație și sănătate, dar și la nivel de impozitare, sistem de pensii, servicii financiare, turism și opțiuni de agrement. Ofertele de forță de muncă și de competențe în multe domenii sunt limitate de dimensiunea demografică.

⇒ Realizarea unei dezvoltări regionale echilibrate și a unei competitivități sporite depinde încă, în mare măsură, de nivelul național, de calitatea și de stabilitatea mediului juridic și de crearea unui cadru instituțional adecvat, iar pe plan local și regional de capacitatea de mobilizare a tuturor actorilor implicați în susținerea și implementarea unor proiecte de dezvoltare cu impact regional.

Strategia pentru Dezvoltare Regională a Regiunii Vest pentru perioada 2014-2020 are la bază informațiile cuprinse în analiza socio-economică și analiza SWOT. Totodată, în elaborarea documentului au fost avute în vedere documentele strategice elaborate la nivel european (*Strategia Europa 2020*), național (variantele draft ale *Acordului de Parteneriat* și ale *Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională*), precum și strategiile elaborate la nivel regional, județean și local.

Strategia propusă pentru Regiunea Vest în perioada 2014-2020 se bazează pe rezultatele obținute într-o serie de studii care au susținut demersul de planificare:

- ❖ Studiu regional de transport și mobilitate;
- ❖ Sustenabilitatea – motor al dezvoltării în Regiunea Vest;
- ❖ Studiu de potențial privind dezvoltarea axei Timișoara-Arad, centrul de polarizare al dezvoltării în Regiunea Vest;
- ❖ Creșterea impactului utilizării Fondurilor structurale asupra calității vieții locuitorilor din Regiunea Vest;
- ❖ Servicii pentru creșterea competitivității și specializare inteligentă în Regiunea Vest.

Obiectivul general al Strategiei pentru Dezvoltare Regională pentru perioada 2014-2020: Regiunii Vest are scopul de a atinge nivelul PIB pe cap de locuitor și al calității generale a vieții similare cu regiunile puternice, non-capitale din Europa Centrală, până în 2020.

Pentru a îndeplini acest obiectiv general, Regiunea Vest trebuie să devină o regiune:

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

- ⇒ mai productivă - cu o forță de muncă eficientă și cu un nivel mai ridicat de inovare, atât în activitatea de producție, cât și la nivel de servicii. Regiunea trebuie să atingă un nivel ridicat de investiții, un număr mare de întreprinderi și de competențe, pentru a fi capabilă să concureze la nivel global;
- ⇒ o economie puternică - cu oameni receptivi și întreprinderi capabile să se adapteze rapid la schimbări, cu instituții și rețele de înaltă performanță, care facilitează creșterea economică durabilă;
- ⇒ conectată la nou - unde oamenii sunt educați, au competențe adecvate și relevante pentru activitatea lor;
- ⇒ un loc plăcut pentru a locui și lucra - cu o calitate bună a mediului natural și construit, cu acces egal la servicii de înaltă calitate, cu oportunități culturale, de agrement, sportive și civice pentru toți locuitorii;
- ⇒ coezivă - cu comunități locale puternice, sigure și favorabile incluziunii și egalității de șanse.

Atingerea acestui obiectiv general implică cel puțin revenirea la evoluția PIB și a productivității din perioada 2000-2007 și se bazează pe următoarele **obiective specifice**:

- ⇒ Accentuarea rolului cercetării-inovării. Acest lucru nu se poate realiza decât dacă există o schimbare a vitezelor în modul în care întreg domeniul CDI este configurat și organizat în cadrul regiunii, în modul în care sprijinul financiar public este furnizat acestor activități și în modul în care organismele publice de dezvoltare sprijină aceste activități. În plus, trebuie creată o relație din ce în ce mai strânsă cu mediul de afaceri, în vederea transferului rezultatelor CDI în mediul privat.
- ⇒ Concentrare mai clară asupra IMM-urilor și investițiilor directe. Trebuie avută în vedere trecerea la asistență, foarte selectivă, practică și financiară a întreprinderilor din sectoarele-cheie, cu precădere la nivelul acelor întreprinderi care au potențial de "creștere-înaltă". De asemenea, asistența pentru mediul privat va avea în vedere pachete de servicii pentru crearea de rețele de furnizori și internaționalizare. Acest lucru înseamnă, de exemplu, atingerea unor niveluri de investiții străine directe similare celor din perioada 2000-2007, dar mai puternic axate pe activitățile de cunoaștere intensivă, și incluzând, unde este posibil, atragerea a cel puțin câtorva funcții de cercetare și dezvoltare tehnologică, în special în domeniile identificate ca sectoare „smart”.
- ⇒ Îmbunătățirea nivelului productivității. Creșterea economiei regionale este dependentă de doi factori critici: rata de ocupare (numărul de persoane ocupate) și nivelul productivității (valoarea generată de fiecare oră lucrată).

Pentru a crește productivitatea la nivel regional, intervențiile pot fi grupate la nivelul următorilor factori cheie:

- *aptitudini*: orientarea asupra categoriilor de persoane fără calificare și îmbunătățirea abilităților persoanelor ocupate;
- *inovare*: creșterea investițiilor în cercetare și dezvoltare a întreprinderilor, în special IMM-uri și transformarea cât mai multor idei în produse sau servicii noi sau îmbunătățite;

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

- *întreprinderi*: creșterea ratei de formare și de supraviețuire a întreprinderilor și crearea unei culturi antreprenoriale începând de la școală;
- *investiții*: îmbunătățirea nivelului de investiții în sectorul serviciilor.

- ⇒ Creșterea conectivității și mobilității în/din regiune, indiferent că vorbim despre transport rutier, feroviar, aerian sau naval. Identificarea și dezvoltarea punctelor multimodale de transport poate contribui la creșterea competitivității regionale. La nivel intern, trebuie încurajată folosirea transportului public în comun în detrimentul mașinii proprii, precum și a mijloacelor alternative de transport.
- ⇒ Identificarea nișelor din turism și formularea unei oferte turistice agregate. Acest lucru presupune o abordare serioasă a unui domeniu în care Regiunea Vest a fost în “standby”. Există în Regiune un potențial de a dezvolta și susține produsele de nișă, dintre care unele pot fi organizate și comercializate în mod integrat. Se impune înființarea unei organizații formale și eficiente, regionale de turism, care să-și asume toate sarcinile de sprijin în domeniul turismului, inclusiv activitățile de promovare în țară, cât și în afară.

Prin caracterul său economic, turismul crează cererea turistică – clientela și oferta turistică – produsul turistic. În timp ce oferta are un caracter imobil, unul dintre cei mai importanți clienți pentru care Regiunea Vest poate dezvolta produse turistice este familia, un segment în creștere în termeni de durată a sejurului și a volumului încasărilor.

- ⇒ Îmbunătățirea indicatorilor de participare, în special în învățământul secundar superior și în învățământul terțiar. Regiunea nu este economic sustenabilă cu valorile prezente ale participării în educație. Sunt necesare noi strategii pentru a se asigura că toate persoanele considerate în deplină sănătate dobândesc până la împlinirea vârstei de 18 ani un set semnificativ de aptitudini profesionale, tehnice sau academice. Un prim pas îl vor reprezenta eforturile pentru a identifica grupurile țintă și chiar teritoriile vulnerabile sub aspectul participării. Inițiativele de tip “a doua șansă” trebuie încurajate.
- ⇒ Creșterea calității și accesului la asistență medicală eficientă primară și în afara mediului spitalicesc, cu precădere în etapa de diagnosticare pentru toți cetățenii regiunii. Acest lucru nu este posibil în lipsa unui proces continuu de restructurare și reconfigurare a sistemului de sănătate și, în special, al infrastructurii de sănătate.
- ⇒ Combaterea sărăciei și a excluziunii sociale în regiune. Acest deziderat trebuie să se bazeze pe creștere economică și ocuparea forței de muncă, dar și pe o protecție socială modernă și eficientă. În plus, intervențiile în protecția socială trebuie să fie inovative și să se combine cu un set extins de politici sociale, inclusiv educație direcționată, asistență socială, asigurarea de locuințe, sănătate, politici orientate către familie.
- ⇒ Diminuarea disparităților de dezvoltare. În primul rând vorbim despre disparitățile existente între orașele din Regiunea Vest și relansarea socio-economică a centrelor urbane în declin. Accentul se pune pe creșterea calității spațiului urban prin utilizarea terenurilor degradate, valorificarea potențialului turistic și creșterea calității serviciilor publice. Totodată, există diferențe de dezvoltare între județele regiunii, caz în care trebuie identificat acel optim de dezvoltare bazat pe de-o parte pe tradiție, iar pe de altă parte pe specializarea prezentă. Nu în ultimul rând, vorbim despre disparități de dezvoltare pe relația rural-urban. În rural există încă multe zone cu potențial de dezvoltare redus,

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

caracterizate printre altele de un nivel scăzut de dezvoltare a infrastructurii și a accesului la servicii de calitate și de un nivel mai ridicat de sărăcie.

- ⇒ Îmbunătățirea capacității regionale de "dezvoltare" prin crearea și îmbunătățirea constantă a instrumentelor de sprijin a proceselor de dezvoltare în cele mai multe dintre domeniile deja amintite. Un pas poate fi reprezentat de dezvoltarea unor programe de schimburi inter și intraregionale. Un alt pas are în vedere dezvoltarea de capacități, instituții și mecanisme care să sprijine sistemul local, județean și regional în intervenții integrate.

Strategia cuprinsă în *Planul pentru Dezvoltare Regională al Regiunii Vest 2014-2020* identifică, alături de punctele forte ale regiunii, și o serie de constrângeri care trebuie luate în considerare în planificarea orizontului 2014-2020: globalizarea, emergența economiilor asiatice, creșterea costurilor de energie, impactul schimbărilor climatice, precum și impactul asupra comunităților care rezultă din activitățile curente.

În definirea elementelor strategiei s-a avut în vedere identificarea raportului optim între nevoi și resurse și cuprinde un mix de intervenții, de la investiții în infrastructură la măsuri soft, propuse de partenerii regionali.

Ca urmare a analizei parteneriale realizate la nivel de regiune, pentru perioada 2014–2020, au fost identificate următoarele **priorități de dezvoltare**:

- a. Creșterea competitivității regionale prin promovarea inovării și specializării inteligente;
- b. Dezvoltarea unei economii dinamice, bazată pe creșterea productivității și antreprenariat;
- c. Îmbunătățirea accesibilității și mobilității într-o regiune conectată intern și internațional;
- d. Dezvoltarea capitalului uman și creșterea calității serviciilor în sectoarele educație, sănătate și servicii sociale;
- e. Promovarea creșterii sustenabile prin eficiența utilizării resurselor, energii regenerabile și un management proactiv al situațiilor de risc;
- f. Încurajarea dezvoltării particularităților specifice comunităților urbane și rurale;
- g. Dezvoltarea capacității administrative regionale.

Aceste priorități de dezvoltare pot fi realizate într-un orizont de timp de 8 – 10 ani prin implementarea de proiecte care să genereze dezvoltare, continuând ciclul de programare 2007 – 2013, dar cu o concentrare majoră a intervențiilor în jurul următoarelor **aspecte cheie**:

- ❖ diversificarea bazei economice și crearea unei culturi antreprenoriale care să permită echiparea întreg teritoriului regiunii cu companii puternice;
- ❖ transpunerea ideilor rezultate din activitatea de cercetare în produse și servicii noi sau îmbunătățite;

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

- ❖ dezvoltarea în permanență a aptitudinilor / competențelor populației ca urmare a schimbării tiparelor legate de progresele tehnologice;
- ❖ îmbunătățirea constantă a stării de sănătate a populației și reducerea excluziunii sociale;
- ❖ adaptarea la provocările globale privind schimbarea modului în care sunt produse și consumate energia și resursele;
- ❖ orientarea și prioritizarea intervențiilor în funcție de impactul asupra îmbunătățirii calității vieții cetățenilor;
- ❖ reducerea disparităților regionale.

8.4. Analiza Băncii Mondiale - Regiunea Vest

Regiunea Vest a României își dezvoltă strategia de specializare inteligentă cu sprijinul Băncii Mondiale. Obiectivul este de a dezvolta o evaluare detaliată a competitivității și a specializării inteligente a producătorilor de bunuri și furnizorilor de servicii și de a identifica măsuri de politică, intervenții și nișe de specializare inteligentă care pot sprijini potențialul acestora de creștere.

Proiectul de asistență tehnică oferită de Banca Mondială include șapte livrabile, care vor fi utilizate de Agenția de Dezvoltare Regională Vest (ADR Vest) ca input-uri în vederea stabilirii priorităților de dezvoltare regionale, astfel:

- ❖ Evaluarea rezultatelor comerciale
- ❖ Evaluare teritorială: profil, performanță și factori de creștere
- ❖ Evaluarea Economico-Geografică: provocările dezvoltării teritoriale
- ❖ Facilitarea comerțului și a transportului și evaluarea infrastructurii logistice
- ❖ Competitivitatea firmelor din Regiunea Vest a României: diagnoză, provocări și oportunități
- ❖ Studii de caz din sectorul specializării inteligente.
- ❖ Raportul final: Recomandări privind politicile

Studiile realizate de Banca Mondială au condus la elaborarea Raportului Final, intitulat "România Regiunea Vest – Creșterea competitivității și specializarea inteligentă".

Elementele de fundamentare, pe baza cărora au fost definite prioritățile de dezvoltare regională, se referă la: creșterea economică; dezvoltarea teritorială în cadrul Regiunii Vest; atuurile teritoriale; domeniile care prezintă un avantaj competitiv; rolul politicilor orizontale pentru specializarea inteligentă în regiune; fondurile structurale UE și alte surse de finanțare.

- ❖ *Creșterea în Regiunea Vest* este puternică, antrenată fiind de un sector activ al întreprinderilor și de o orientare pronunțată către exporturi. De la sfârșitul anilor 1990, regiunea a cunoscut o creștere economică rapidă, care s-a tradus prin creșterea salariilor, generată de îmbunătățirea substanțială a productivității. În plus, există semne

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

importante de activitate antreprenorială și Regiunea are una dintre cele mai ridicate concentrări de firme și exportatori din România.

- ❖ *Dezvoltarea regională* a fost oarecum dezechilibrată, cu discrepanțe teritoriale semnificative și o concentrare ridicată a activității economice și a exporturilor. Trebuie depășite mai multe obstacole pentru ca sistemul de producție din regiune să treacă la activități cu o mai mare valoare adăugată și pentru a se accelera convergența cu cele mai avansate regiuni ale UE.
- ❖ *Atuurile teritoriale*, umane, naturale și culturale pot fi utilizate pentru a se obține o creștere mai sustenabilă. Regiunea Vest beneficiază de mai multe puncte forte din punct de vedere competitiv. Elementele de infrastructură sunt relativ suficiente și ușurează accesul la țările învecinate. Forța de muncă din regiune este calificată, mulțumită sistemului de învățământ universitar care este relativ puternic. O poziționare geografică favorabilă, un mediu natural curat în mare parte și obiective culturale și arheologice neexploatate, oferă posibilități suplimentare de specializare în activități care aduc o valoare adăugată mai ridicată.
- ❖ Regiunea prezintă un *avantaj comparativ* aparent în domeniul auto, textil și al tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC) și un avantaj comparativ latent în domeniul agroalimentar și al turismului.

Pentru sectorul auto, provocarea principală ține de diversificarea către activități cu o valoare adăugată mai ridicată, ceea ce presupune avansarea pe lanțul valoric internațional.

Sectorul textil trebuie, de asemenea, să crească valoarea adăugată prin construirea abilităților și capacităților de care firmele au nevoie pentru a putea demara producția modelelor sau a mărcilor proprii.

În cazul sectorului agroalimentar, ținând cont de caracteristicile complexe și din ce în ce mai globale ale lanțului valorii, provocările țin de îmbunătățirea marketingului la produsele locale și stabilirea de conexiuni cu lanțurile mari de distribuție.

În TIC - privit în general ca și competitiv la nivel internațional pe parte de dezvoltare de software, proiectare și engineering - principala provocare este extinderea setului actual de activități și a capacității totale de producție.

- ❖ *Politicile orizontale*, adesea apanajul guvernului de la nivel central, sunt necesare pentru a încuraja specializarea inteligentă în regiune. Patru dintre domeniile de politică cele mai sensibile sunt comune tuturor sectoarelor: (i) învățământul și formarea (extinderea și îmbunătățirea sistemului de școli profesionale, programe școlare relevante pentru industrie și formarea de abilități antreprenoriale și de management al afacerilor); (ii) îmbunătățiri ale infrastructurii locale de transport (rutier și feroviar); (iii) extinderea accesului la finanțe; și (iv) creșterea cadrului instituțional pentru inovare.
- ❖ *Fondurile structurale* UE și alte surse pot sprijini acțiunile orizontale și specifice pentru sector conform axelor prioritare și obiectivelor tematice. Fondurile structurale UE disponibile pentru perioada 2014-2020 pot fi utilizate în vederea atingerii de obiective orizontale și specifice sectorului în conformitate cu strategia de "specializare inteligentă" pentru Regiunea Vest. Disponibilitatea resurselor naționale și mobilizarea finanțării sectorului privat pot crește eficacitatea intervențiilor specifice. Urmând liniile

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

directoare ale Comisiei Europene, o serie de obiective tematice, definite prin politica de Coeziune a UE, sunt considerate relevante pentru Regiunea Vest și sunt grupate în axe prioritare.

Un aspect esențial al studiului efectuat de Banca Mondială se referă la definirea obiectivelor tematice și a priorităților de investiții pentru Regiunea Vest.

Astfel, se consideră că, din cele unsprezece Obiective Tematice definite de către Comisia Europeană, cinci se potrivesc cel mai bine nevoilor de dezvoltare ale Regiunii Vest. Prioritățile de investiții identificate în următoarele subsecțiuni pot fi finanțate din diverse Fonduri Europene Structurale și de Investiții (FESI), inclusiv FEDR. În timp ce investițiile promovate la nivel național, prin alte programe, pot fi, de asemenea, implementate, această propunere se concentrează pe investiții care pot fi finanțate prin inițiative regionale.

⇒ **Obiectivul tematic 1:** întărirea cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării

Nevoia de întărire a cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării este motivată de nivelul scăzut de cheltuieli cu C&D în Regiunea Vest - doar 0,22% din PIB-ul regional în 2010, în scădere de la 0,3% în 2008, comparat cu o medie națională de 0,47%. Chiar dacă există o bază de cercetare în regiune, legătura acestora cu industria este limitată. Principalele universități locale au început să investească în transferul de tehnologie, dar aceste investiții se află încă în stadiu incipient. Este nevoie de investiții suplimentare pentru a sprijini cercetarea și inovarea în rândul firmelor, pentru a dezvolta legături și sinergii între firme și pentru a îmbunătăți infrastructura de C&D din regiune.

Sectoarele auto, textile, TIC și agroalimentar, precum și alte activități, au un potențial de creștere și inovare semnificativ. Materialele eficiente din punct de vedere al resurselor pot fi utilizate ca și specializare suplimentară a regiunii, ținând cont de faptul că economia de energie va rămâne prioritatea UE în viitorul apropiat. Elementele naturale ale regiunii pot, de asemenea, reprezenta un punct de plecare pentru specializarea în turismul anti-îmbătrânire și medical. Acest fapt va necesita investiții suplimentare în turismul balneo, în ecoturism și în turismul activ. Dezvoltarea de noi clustere de procesare a lemnului sau energia verde pot fi explorate ca opțiuni de deplasare a avantajului comparativ al regiunii către eco-inovare și activități asemănătoare.

Regiunea Vest necesită un sistem regional de inovare eficient pentru a crește competitivitatea companiilor locale, mai ales prin îmbunătățirea capacității acestora de a efectua activități de cercetare și dezvoltare, ceea ce le-ar permite să se concentreze mai nou pe activități cu o valoare adăugată mai ridicată. În plus, atragerea companiilor mari în clustere de inovare poate conduce la transfer de tehnologie din amonte din lanțul de furnizare către companii locale mai mici și la diversificarea automată a bazei de producție a regiunii.

Îmbunătățirea cadrului instituțional este necesară pentru a crește eficiența investițiilor în cercetare, dezvoltare și inovare, prin crearea și consolidarea de instituții specializate, cum ar fi agențiile regionale de dezvoltare economică sau agențiile regionale pentru inovare, care ar putea gestiona și extinde proiectele existente asupra clusterelor inovatoare.

⇒ **Obiectivul tematic 3:** Creșterea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Rolul IMM-urilor este crucial în vederea asigurării dezvoltării economice a regiunii, mai ales în zonele aflate la distanță față de aglomerările economice. Analiza efectuată ca parte a acestui proiect indică faptul că o structură a pieței care include câteva firme lider și o gamă largă de firme mai mici este mai deschisă concurenței și poate maximiza creșterea producției și procentul de angajare.

Întreprinderile mici și mijlocii din Regiunea Vest au nevoie de sprijin pentru a deveni competitive. Măsurile posibile pentru IMM-uri pot urmări îmbunătățirea productivității muncii și a eficacității energetice. În plus, autoritățile pot ajuta firmele să acceseze finanțări, unul dintre obstacolele principale în calea dezvoltării IMM-urilor în România și în Regiunea Vest. Asemenea soluții pot include crearea de fonduri de investiții cu sprijin din finanțări UE.

Intervențiile planificate prin OT3 pot include, de asemenea, măsuri direcționate către firmele agroalimentare și pot oferi sprijin indirect pentru o mai bună utilizare a potențialului agricol local. Instituțiile regionale pentru inovare, cum sunt cele propuse prin OT1, pot crește nivelul de cunoștințe și pot disemina tehnologia în rândul IMM-urilor.

⇒ **Obiectivul tematic 6:** Protecția mediului și promovarea eficienței resurselor

Regiunea Vest prezintă un potențial turistic semnificativ care trebuie exploatat și sprijinit suplimentar. Domeniile de dezvoltare includ turismul balneo, ecoturismul și turismul activ, precum și turismul urban și de tip MICE.

Obiectivele culturale și arheologice aflate în această zonă a țării trebuie incluse într-un itinerar tematic integrat și promovat în mod adecvat. În mod similar, pot fi concepute măsuri de dezvoltare a stațiunilor balneo din regiune, împreună cu proiectele de cercetare de la OT1 concentrate pe tratamentele cu ape termale.

⇒ **Obiectivul tematic 10:** Investiții în învățământ, abilități și formare continuă

Extinderea disponibilității forței de muncă calificate care se poate implica în activități de inovare reprezintă o altă provocare majoră pentru regiune. Timișoara, și într-o mai mică măsură Aradul, sunt singurele orașe unde această capacitatea este disponibilă, chiar dacă și aici ea este limitată. Absolvenții de facultate trebuie să fie mai bine formați pentru a putea aplica cunoștințele tehnice. Firmele adesea au dificultăți în a identifica absolvenți care să corespundă nevoilor lor, în parte pentru că abilitățile oferite de sistemul de învățământ nu trec dincolo de conceptele teoretice.

Pentru a dezvolta seturi de abilități adecvate pentru absolvenți, trebuie îmbunătățite legăturile dintre industrie și universități. Acest fapt poate fi atins prin parteneriate public-private cu privire la colaborările de C&D sau prin adaptarea programei școlare pentru a răspunde nevoilor industriei. În prezent, asemenea proiecte comune sunt disponibile doar pentru companii mari ca Siemens și Continental, care au programe și parteneriate cu universitățile locale. Aceste eforturi trebuie mărite și ar trebui să includă firme locale, inclusiv întreprinderi mici și mijlocii.

Învățământul vocațional trebuie, de asemenea, extins și îmbunătățit pentru a oferi un număr suficient de tehnicieni calificați (mână de lucru specializată). Lipsa muncitorilor calificați

care să poată utiliza mașinile de ultimă generație limitează potențialul de creștere a firmelor și crește costul de producție. Accesul la o gamă mai largă de forță de muncă calificată, combinat cu absolvenți mai bine ghidați, ar întări avantajele comparative ale regiunii. În timp ce parteneriatele între instituțiile de învățământ de stat și particulare, fie pentru formarea inițială, fie pentru programe de formare continuă pot fi promovate prin parteneriat sub egida Fundației Europene pentru Știință (ESF), investițiile în infrastructura de învățământ ar trebui susținute prin măsuri FEDR. Aceste parteneriate pot fi proiecte cu auto-susținere, sau parte a unor proiecte integrate pentru investiții în cercetare și inovare.

⇒ **Obiectivul tematic 11:** Creșterea capacității instituționale și o administrație publică eficientă

Instituțiile specializate trebuie să asigure succesul investițiilor în specializarea inteligentă. Este nevoie de unul sau mai multe organisme administrative care să poată coordona procesul de implementare a investițiilor și care să poată supraveghea procesul riguros de monitorizare și evaluare. În plus, instituții din categoria birourilor de transfer tehnologic pot sprijini strategia de specializare inteligentă prin promovarea colaborării dintre sectorul privat, universități și institute de cercetare-dezvoltare (ICD-uri).

8.5. Context metropolitan

Municipiul Deva aparține categoriei **localităților de rangul II**, conform criteriilor definite prin Legea nr. 351/2001, privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național – Secțiunea a IV-a “Rețeaua de localități”. Ca urmare, sunt satisfăcute cerințele stipulate prin Legea 351/2001 privind elementele și nivelul de dotare ale localităților urbane de rangul II, pentru categoria municipii reședință de județ.

Aceste cerințe se referă la:

- ❖ Populație: de la circa 50.000 la circa 200.000 de locuitori;
  - zona de influență: circa 200.000—500.000 de locuitori
- ❖ Rază de servire: circa 60—80 km
- ❖ Accesul la căile de comunicație:
  - acces direct la cel puțin două sisteme majore de căi de comunicație (traseu de cale ferată principală, drumuri naționale ce tranzitează sau pornesc din acel loc, eventual aeroport, porturi și/sau gări fluviale)
- ❖ Funcțiuni economice:
  - capacități de producție diversificate din sectorul secundar și al serviciilor productive, social-culturale și informative cu rază de servire prioritar județeană
- ❖ Nivel de dotare-echipare:
  - instituții de decizie politică, administrativă, juridică de importanță județeană:

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

- sedii ale administrației publice locale; sedii de servicii descentralizate în teritoriu ale ministerelor și ale altor organe centrale neguvernamentale; sedii de partid, de sindicat, sedii ale organizațiilor neguvernamentale; judecătorii, tribunale, procuratură, parchet și alte instituții juridice;
- educație, cercetare științifică:
  - institute de învățământ superior sau filiale ale acestora, colegii, institute sau filiale ale unor institute naționale de cercetare;
- sănătate, asistență socială:
  - spital clinic universitar sau spital general, spitale de specialitate, stație de salvare județeană, asistență de specialitate (boli cronice, persoane cu handicap, recuperări funcționale, centre psihiatrice), cămine de bătrâni, centre de recuperare, orfelinate etc.;
- cultură:
  - case de cultură cu săli de spectacol, eventual teatre, săli de concert, de expoziție, de conferințe, săli polivalente, cluburi, muzee, biblioteci, edituri, tipografii etc.;
- comerț, servicii comerciale prestate populației și agenților economici:
  - centre comerciale, camere de comerț, centre de afaceri, burse de valori și de mărfuri, magazine specializate pentru vânzări cu ridicata și cu amănuntul, magazine de prezentare, servicii diversificate de înaltă calitate; posibilități de organizare a unor târguri importante;
- turism: hoteluri de 3 stele cu cel puțin 200 de locuri;
- mass-media: mass-media județeană (posturi de radio și de televiziune), publicații cotidiene sau periodice;
- finanțe, bănci, asigurări:
  - sucursale sau filiale ale unităților financiar-bancare și de asigurări;
- sport, agrement:
  - zone de recreare și agrement, grădini zoologice, săli de competiții sportive de nivel național/regional, județean, stadioane și alte dotări diversificate pentru petrecerea timpului liber și sport (săli polivalente, terenuri de sport, piscine, eventual patinoare artificiale etc.);
- protecția mediului:
  - agenții de protecție a mediului și servicii dotate cu echipamente specifice pentru menținerea unui mediu de calitate și a igienei urbane;
- alimentare cu apă și canalizare: rețele de alimentare cu apă, sistem colector de canalizare, stație de epurare;
- culte: lăcașuri de cult, episcopii, sedii eparhiale, vicariate, subcentre ale cultelor autorizate;
- transport/comunicații: gări, autogări, transport în comun, centrale telefonice automate, fax, poștă etc;

- ordine, securitate: instituții specifice cerințelor la nivel județean.

Municipiul Deva - Pol de dezvoltare urbană

Pentru desemnarea polilor de dezvoltare au fost selectate municipiile de rang 1 și 2. Deoarece potrivit legii 351/2001 există 81 de orașe, metoda de selecție a fost mai riguroasă pentru determinarea orașelor care ar putea servi drept centre de dezvoltare urbană.

Criteriile de bază în stabilirea polilor de dezvoltare urbană au fost:

- ❖ potențialul de dezvoltare economică;
- ❖ capacitatea de cercetare-dezvoltare și inovare (universități, institute de cercetări, centre de excelență);
- ❖ infrastructură de afaceri adecvată;
- ❖ accesibilitate (rutieră, feroviară, aeriană, maritimă);
- ❖ servicii publice oferite;
- ❖ capacitatea de asociere administrativă.

Unul dintre scopurile desemnării polilor de creștere și de dezvoltare urbană a fost acela de a contribui la o dezvoltare teritorială echilibrată a țării și pentru a evita creșterea disparităților interne, investițiile vor fi concentrate în acele orașe care acționează ca poli regionali și/ sau locali de creștere și iradiază dezvoltare în zonele adiacente, acordând prioritate polilor de creștere localizați în regiunile și județele cu un nivel de dezvoltare mai scăzut în termeni de PIB și șomaj.

În acest context, în perioada de programare 2007-2014 cele mai accesate proiecte au fost acelea de reabilitare a infrastructurii stradale, a drumurilor și pasajelor din interiorul orașelor. De asemenea, de mare importanță au fost și reabilitarea și modernizarea parcurilor, regiunea având un procentaj destul de redus pentru spațiile verzi pe cap de locuitor.

Abordarea policentrică urbană

Conform Legii nr. 351 din 2001 privind aprobarea Planului de Amenajare a Teritoriului Național (PATN), secțiunea IV Rețeaua de localități, pe lângă definirea ierarhizării funcționale, sunt definite alte două concepte:

- ❖ Rețea de localități - totalitatea localităților de pe un teritoriu (național, județean, zonă funcțională), ale căror existență și dezvoltare sunt caracterizate printr-un ansamblu de relații desfășurate pe multiple planuri (politic-administrativ, social-cultural, economic etc). Rețeaua de localități este constituită din localități urbane și localități rurale.
- ❖ Sistem urban - sistem de localități învecinate între care se stabilesc relații de cooperare economică, socială și culturală, de amenajare a teritoriului și de protecție a mediului, echipare tehnico-edilitară, fiecare păstrându-și autonomia administrativă.

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Rangul unei localități reprezintă expresia importanței actuale și în perspectivă imediată a acesteia în cadrul rețelei din punct de vedere administrativ, politic, social, economic, cultural etc, în raport cu dimensiunile ariei de influență polarizate și cu nivelul de decizie pe care îl implică în alocarea de resurse.

Zonele funcționale urbane (FUA - *Funcțional Urban Areas*) reprezintă cele mai mici elemente constitutive ale unei dezvoltări policentrice, fiind formate dintr-un nucleu urban și aria înconjurătoare integrată din punct de vedere al dezvoltării economice (de exemplu piața locală a forței de muncă).

În cadrul proiectului ESPON 2006 1.1.1. *Potențial pentru dezvoltarea policentrică în Europa*, ariile urbane funcționale din Europa au fost stabilite fie pe baza definițiilor oficiale, fie pe baza opiniilor experților (acolo unde aceste definiții nu există), criteriile luate în considerare axându-se pe bazinul forței de muncă, polii urbani, etc. În statele cu populație de peste 10 milioane locuitori (deci și România), zonele urbane funcționale au fost definite astfel: cel puțin 15.000 locuitori în centrul urban și peste 50.000 populația totală a FUA.

Zonele metropolitane de creștere (Metropolitan European Growth Areas - MEGA) au fost identificate în cadrul studiului, pe baza unei analize multicriteriale care a inclus populația, competitivitatea (prin produsul intern brut/locuitor și localizarea sediului primelor 500 companii europene), gradul de conectivitate (numărul de călători din aeroporturi, precum și un indicator de accesibilitate multimodală) și importanța cunoașterii (nivelul de educație și ponderea ocupării în activitățile de cercetare-dezvoltare).

În raportul final al proiectului, au fost identificate în România 59 zone urbane funcționale, din care 2 MEGA (București și Timișoara), 8 FUA de importanță națională sau transnațională (Cluj-Napoca, Iași, Constanța, Brașov, Craiova, Galați, Ploiești și Oradea), și alte 49 FUA de importanță regională și locală.

Lista *zonelor funcționale* (în ordinea descrescătoare a populației FUA) este următoarea: București, Iași, Cluj-Napoca, Timișoara, Constanța, Craiova, Galați, Brașov, Ploiești, Brăila, Oradea, Bacău, Arad, Pitești, Sibiu, Târgu Mureș, Baia Mare, Buzău, Satu Mare, Botoșani, Râmnicu Vâlcea, Suceava, Piatra Neamț, Drobeta Turnu Severin, Focșani, Târgu Jiu, Tulcea, Târgoviște, Reșița, Bistrița, Slatina, Hunedoara, Vaslui, Călărași, Giurgiu, Roman, **Deva**, Bârlad, Alba Iulia, Zalău, Sfântu Gheorghe, Turda, Mediaș, Slobozia, Onești, Alexandria, Petroșani, Lugoj, Miercurea Ciuc, Mangalia, Câmpina, Câmpulung, Odorheiu Secuiesc, Mioveni, Săcele, Voluntari, Codlea, Balș și Blaj.

În același proiect, sunt propuse două concepte suplimentare : Orizont potențial strategic urban (PUSH - potențial Urban Strategic Horizon) și zonele de integrare potențială (PIA- potențial Integration Areas). *PUSH* sunt arii cu potențial de navetism, incluzând toate localitățile care pot fi atinse, în cel puțin 10% din suprafață, în 45 minute pornind de la un FUA. *PIA* sunt cele în care mai multe zone funcționale urbane își împart între ele cel puțin o treime din bazinul potențial al forței de muncă, considerându-se că ele pot realiza activități comune.

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Zonele de integrare potențială identificate de studiul ESPON sunt, în ordinea descrescătoare a populației: București (cu Voluntari), Galați (cu Brăila), Brașov (cu Sfântu Gheorghe, Codlea, Săcele), Craiova (cu Balș), Pitești (cu Mioveni), Călărași (transnațional, cu Siliștră), Mediaș (cu Blaj), **Deva (cu Hunedoara)**.

Localizarea geografică și distanța dintre centrele urbane trebuie să fie, de asemenea, un element important în stabilirea tipurilor de măsuri care pot fi aplicate. Astfel, orașele aflate în vecinătate, la distanțe relativ mici (Galați - Brăila, Timișoara - Arad, **Deva - Hunedoara**, Suceava - Botoșani) trebuie să dezvolte relații economice și administrative între ele, cu scopul de a promova complementaritatea și eficientizarea investițiilor publice. De exemplu, se pot identifica proiecte de infrastructură majoră (aeroporturi, poduri, centre logistice) de care pot beneficia ambele orașe, sau proiecte de creare a unor legături mai strânse (noi legături interorășenești, sistem integrat de transport în comun etc).

Populația rurală nu este distribuită uniform, ci există diferențe semnificative din punctul de vedere al densității populației, pe tot teritoriul României. Majoritatea comunelor cu mai puțin de 50 locuitori/km² sunt grupate în partea de vest a țării, comparativ cu zonele din est și din sud, unde predomină comunele cu densități ale populației de 50-100 locuitori/km².

Astfel, din punct de vedere al densității, se pot identifica trei arii mai populate, respectiv Muntenia Centrală, centrată pe București, Moldova subcarpatică (în sens pozițional și nu strict fizico-geografic), și *centrul Transilvaniei, axat aproximativ pe Valea Mureșului între Deva și Târgu Mureș, dispunând de câteva nuclee în lungul acesteia și de două concentrări în imediata vecinătate, în jurul orașelor Cluj-Napoca și Sibiu.*

Abordarea prin poli metropolitani

În cadrul Direcției Generale Dezvoltare Teritorială (MDRAP) este elaborată o nouă abordare a dimensiunii dezvoltării urbane în România, abordare care poate constitui fundația pentru alocarea resurselor în noua perioadă de programare, 2014-2020.

Dacă abordarea anterioară cuprindea doar 3 tipuri de centre urbane (poli de creștere, poli de dezvoltare și celelalte centre urbane), această abordare este mai detaliată și cuprinde 9 tipuri de orașe incluse în două mari grupuri: poli metropolitani și poli urbani/centre urbane.

A. POLI METROPOLITANI

- ❖ cu potențial internațional
- ❖ cu potențial supraregional
- ❖ cu potențial regional
- ❖ cu potențial regional limitat

B. POLI URBANI/CENTRE URBANE

- ❖ subregionali cu potențial de zone urbane funcționale

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

- ❖ cu influență zonală
- ❖ cu profil specializat și influență teritorială difuză
- ❖ de importanță / influență locală
- ❖ în vecinătatea zonelor metropolitane

Criteriile de clasificare a orașelor în aceste categorii se bazează pe metodologia anterioară, dar există și unele îmbunătățiri. Populația este încă în continuare unul din indicatorii cheie, iar polii metropolitanii trebuie să aibă, de regulă, peste 40.000 de locuitori. Alți indicatori au în vedere caracteristici cheie ale orașelor, care sporesc atractivitatea centrelor în raport cu persoanele care locuiesc în zonă, în regiune, în județ sau chiar peste granițele naționale.

Astfel de indicatori includ:

- ❖ funcții administrative cheie prezente în oraș (de exemplu, orașul este reședință de județ, atrăgând oameni care încearcă să-și rezolve problemele administrative și fiscale);
- ❖ profilul economic (pentru a determina dacă masa economică a orașului este suficient de puternică pentru a atrage navetiști din zona înconjurătoare);
- ❖ accesibilitate (se analizează sistemele de transport și infrastructura care deservește orașul);
- ❖ prezența unor servicii publice esențiale (de exemplu, universități, spitale mari);
- ❖ prezența centrelor de inovare; poziția geografică și distanța față de alte orașe, precum și clasarea din cadrul Planului de Amenajare a Teritoriului Național (Legea 351/2001).

Recunoscând faptul că o simplă clasificare a orașelor nu este suficientă pentru a ajuta zonele rurale să devină mai competitive, mai sustenabile și mai favorabile integrării comunităților marginalizate, Direcția Generală Dezvoltare Teritorială a stabilit și un profil de investiții pentru toate aceste tipuri de orașe, încercând să evidențieze o parte din modalitățile cheie de a spori rolul și performanțele orașelor în raport cu indicatorii evaluați. De asemenea, s-a încercat și o prioritizare a investițiilor pe baza impactului anticipat al acestora.

De exemplu, investițiile din domeniul educației superioare ar avea un impact mai mare într-un centru universitar consacrat decât într-un oraș mic cu potențial regional limitat. În același mod, investirea în infrastructura de educație publică, cum ar fi școlile primare și liceele, are mai mult sens în zonele urbane cu resurse financiare mai limitate (de exemplu, orașele din zonele defavorizate) decât în polii metropolitanii consacrați, care generează suficiente resurse pentru investițiile locale.

8.6. Provocări și perspective

Programul strategic al Uniunii Europene, Europa 2020, se construiește pe baza a trei obiective: *“creștere inteligentă”, “creștere sustenabilă” și “creștere inclusivă”*.

Aceste obiective au ca scop abordarea punctelor slabe structurale din economia Europei expusă crizei, precum și a provocărilor pe termen lung, reducând în același timp diferențele regionale de venit, bogăție și oportunități.

În acest context, deși Regiunea Vest a României are un PIB pe cap de locuitor mai ridicat decât media națională, mai este mult de recuperat până să se atingă nivelurile din UE. Regiunea Vest beneficiază de pe urma mai multor **puncte forte competitive**, pe care le poate folosi pentru a construi o cale solidă și sustenabilă către dezvoltarea economică.

Zona de vest a țării posedă suficiente elemente naturale, care sunt într-o anumită măsură neexploatate. În plus, regiunea este considerată a avea o populație relativ calificată datorită prezenței universităților de aici. Universitățile locale sunt puternice mai ales în următoarele domenii: științele naturii, matematică, informatică, alimentar, agricultură, medicină și științe veterinare. Datorită, parțial, acestor avantaje, regiunea a cunoscut o creștere economică rapidă, care a condus la creșterea salariilor, prin îmbunătățiri semnificative ale productivității. În plus, există semne importante de activitate antreprenorială și Regiunea are una dintre cele mai ridicate concentrări de firme și exportatori din România. Nu este surprinzător faptul că este a doua cea mai orientată către export și a treia cea mai orientată către import regiune a țării.

În ciuda bunei performanțe din ultimii zece ani, regiunea trebuie să depășească o serie de provocări pentru a se îndrepta spre activități cu valoare adăugată mai ridicată și pentru a accelera procesul de convergență. Pot fi menționate mai multe **provocări**.

- ❖ În primul rând, beneficiile creșterii economice și ale convergenței cu Europa nu au fost distribuite egal în întreaga regiune.
- ❖ În al doilea rând, există încă diferențe intra-regionale din punct de vedere al salariilor, productivității și exporturilor.
- ❖ În al treilea rând, activitatea economică din regiune se concentrează în câteva sectoare, care reprezintă aproape jumătate din cifra de afaceri și locurile de muncă din regiune, ceea ce poate conduce la o volatilitate ridicată a creșterii valorii adăugate și la o scădere bruscă a PIB-ului pe cap de locuitor în cazul unei crize.
- ❖ În al patrulea rând, modelul de creștere bazată pe exporturi al acestei regiuni este foarte vulnerabil la situații exogene.

În acest context, politicile de specializare inteligentă apar ca un element cheie de promovare a dezvoltării economice. Aceste politici ar trebui să urmeze o abordare a creșterii bazată pe cunoștințe care:

- ❖ utilizează avantajele comparative existente;
- ❖ ajută la dezvoltarea de noi activități în locul unde poate apărea un avantaj comparativ semnificativ;

- ❖ promovează o contribuție mai ridicată a factorului cunoștințe la creșterea economică.

Identificarea avantajului competitiv al regiunii joacă un rol în elaborarea unei strategii de specializare inteligentă. Șase sectoare-cluster (auto, textile, agroalimentar, TIC, construcții și turism) au fost alese pentru o analiză detaliată, nu pentru că acestea sunt văzute ca activități „câștigătoare”, ci datorită relevanței și potențialului acestora pentru economia Regiunii Vest. Această evaluare a indicat, pe baza informațiilor disponibile, faptul că regiunea are un aparent avantaj competitiv în domeniile auto, textilelor și TIC, iar domeniul agroalimentar și turismul au fost identificate ca și cluster cu un avantaj competitiv latent. Clusterul de construcții, totuși, prezintă un avantaj competitiv neclar.

Fiecare dintre aceste sectoare are propriile limitări și elemente specifice, care definesc provocările care vor caracteriza progresul în viitor spre specializarea inteligentă a regiunii. Pentru sectorul auto ca întreg, provocarea principală este diversificarea către activități cu valoare adăugată mai ridicată, ceea ce presupune avansarea pe o structură foarte ierarhică a lanțului internațional de valoare.

Pentru sectorul materialelor textile, provocarea este să crească valoarea adăugată acumulând abilitățile și capacitățile pentru ca firmele să poată începe să producă propria lor proiectare sau marcă. Pentru sectorul agroalimentar, date fiind caracteristicile complexe, și din ce în ce mai mult globale, ale lanțului de valoare agroalimentar, unde marea parte de inovare (și valoare adăugată) este generată de cumpărători, îmbunătățirea marketingului produselor locale și stabilirea de legături cu lanțurile mari de producție pare să fie principala provocare pe termen scurt. Pentru sectorul TIC, care este în general perceput ca un jucător competitiv la nivel internațional în domeniul dezvoltării de software și al design-ului și ingineriei, cea mai mare provocare este de a-și extinde întreaga gamă de activități.

În cazul sectorului construcțiilor, provocarea este extinderea utilizării materialelor și tehnologiilor eficiente din punct de vedere energetic, care, deși încurajată de Uniunea Europeană, nu este încă foarte răspândită în regiune. Pentru sectorul turismului, o atenție sporită la nivel politic este esențială, dacă se dorește ca Regiunea Vest să profite pe deplin de elementele sale naturale și culturale.

În contextul acestor domenii de politici și construind pe baza avantajelor comparative ale regiunii, acest raport are o abordare practică și prezintă elementele cheie pentru un cadru strategic de politici de specializare inteligentă pentru Regiunea Vest. Raportul urmărește liniile directoare generale pentru elaborarea instrumentelor ce vor fi finanțate în perioada 2014-2020 din fonduri structurale ale UE și din alte resurse.

Modul de elaborare a **recomandărilor de politici** prezentate aici urmează liniile directoare ale Comisiei Europene. În primul rând, au fost identificate **obiectivele tematice** definite prin *Politica de Coeziune a Comisiei Europene*. Acestea sunt:

- (1) Întărirea cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării;
- (3) Creșterea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii;

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

- (6) Protejarea mediului și promovarea eficienței resurselor;
- (10) Investiții în învățământ, abilități și formare continuă;
- (11) Creșterea capacității instituționale și o administrație publică eficientă.

În al doilea rând, după gruparea obiectivelor tematice selectate prin axa prioritară, au fost identificate priorități specifice de investiții.

Pentru a putea atinge obiectivele strategiei UE 2020, aceste **priorități de investiții** urmăresc:

- ❖ Creșterea finanțării acordate procesului de cercetare, dezvoltare și inovare din Regiunea Vest (axa prioritară 1);
- ❖ Creșterea eficienței energetice și a gradului de utilizare a energiei regenerabile în Regiunea Vest (axa prioritară 2);
- ❖ Creșterea gradului de angajare și al nivelului de învățământ, prin îmbunătățirea abilităților și competențelor necesare pe piața muncii (axa prioritară 15).

În al treilea rând, sunt prezentate 14 **inițiative pilot de competitivitate și specializare inteligentă locale**, ca exemplificare a felului în care se poate încuraja potențialul de creștere locală pe baza obiectivelor și caracteristicilor Regiunii Vest.

Inițiativele pilot integrate se referă la:

- ❖ un pol de competitivitate TIC;
- ❖ un fond regional de dezvoltare concentrat pe finanțarea proiectelor inovatoare în Regiunea Vest;
- ❖ transformarea parcurilor industriale și a zonelor industriale existente în parcuri industriale și tehnologice regionale;
- ❖ un centru regional expozițional și de formare;
- ❖ un laborator și centru de inovare pentru industria auto;
- ❖ un laborator și centru de inovare pentru industria textilă;
- ❖ un laborator și centru de inovare pentru industria de procesare a lemnului;
- ❖ piață agroalimentară;
- ❖ un laborator acreditat pentru siguranță alimentară și teste veterinare;
- ❖ lansarea studiului de fezabilitate pentru evaluarea priorităților regionale pentru irigarea terenurilor;
- ❖ un centru de inovare pentru energii verzi și eficiență energetică;
- ❖ centru pentru protejarea și promovarea parcurilor naturale;
- ❖ un centru de geo-terapie;
- ❖ inițiativă pilot pentru dezvoltarea de soluții pentru zonele miniere.

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Aceste proiecte de investiții nu au fost evaluate și nici avizate de către Banca Mondială. Această listă are titlu de exemplu.

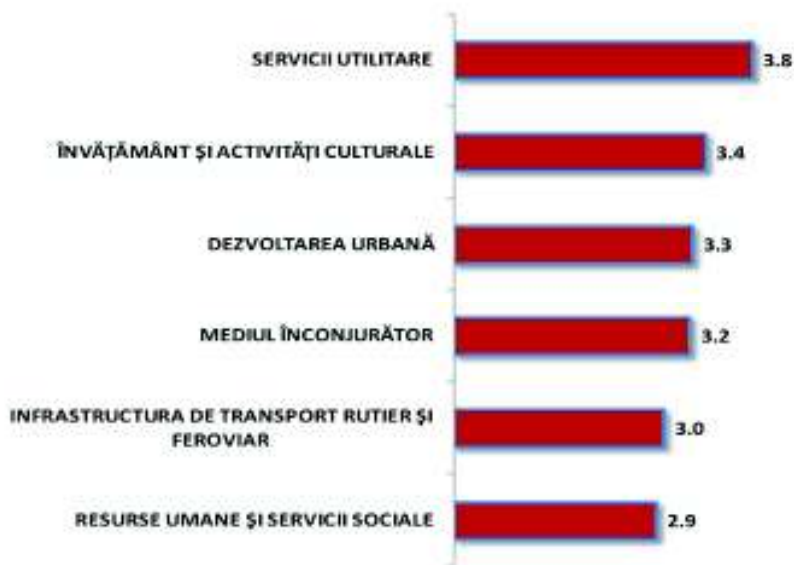
Implementarea inițiativelor prezentate în raport depinde de existența unui *cadru instituțional eficace*, care reprezintă cheia pentru creșterea capacității de inovare, promovarea potențialului local de inovare și creșterea competitivității sectorului privat din regiune. Aceste obiective pot fi atinse doar prin coordonarea dintre autoritățile locale, regionale și naționale, cu privire la elaborarea și implementarea de politici și în strânsă cooperare cu sectorul privat și instituțiile de cercetare.

Acest raport sugerează înființarea a două comitete regionale conduse de Agenția pentru Dezvoltare Regională (ADR) care ar putea sprijini parteneriate între factorii politici naționali și locali. Această propunere poate optimiza coordonarea politicilor cu condiția să fie însoțită de o simplificare a mecanismelor de cooperare existente.

8.7. Opinia cetățenilor

O **sinteză comparativă** a ansamblului factorilor care concură la definirea condițiilor de trai ale comunității municipiului Deva, realizată pe baza răspunsurilor formulate la setul de întrebări din cadrul cercetării sociologice, este următoarea:

✚ *Dvs. ca cetățean al orașului, cât de mulțumit sunteți de următoarele aspecte, pe o scală de la 1 la 5 (unde 1 înseamnă deloc mulțumit și 5 înseamnă foarte mulțumit)?*

Pe baza răspunsurilor la chestionar a fost realizată o scală a mediilor pentru tipurile principale de domenii de referință ale vieții comunitare.

Astfel, *serviciile utilitare* sunt clasate la vârful scalei, cu o medie de 3.8 (pe scala 1-5). La polul opus se situează *resursele umane și serviciile sociale*, care țin de problematica locurilor de muncă din localitate.

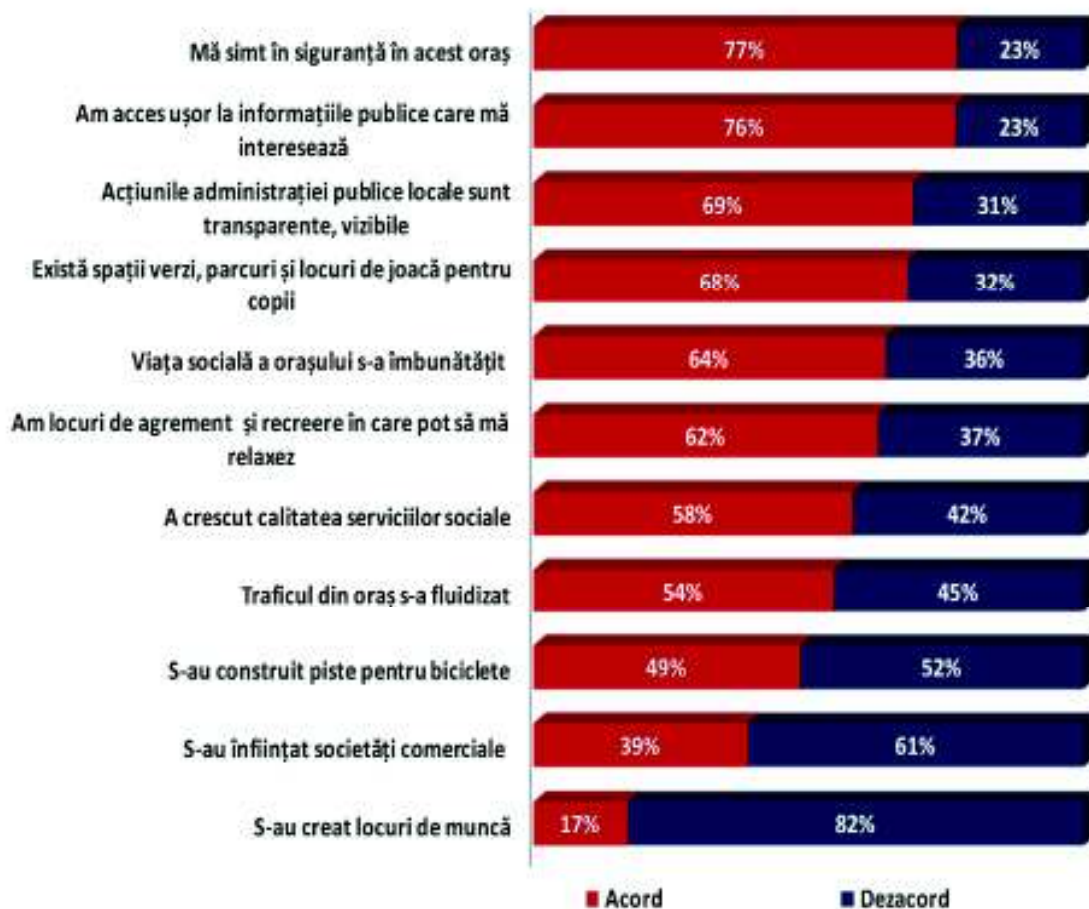

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Concluzii deosebit de utile în procesul de planificare se referă la opinia cetățenilor Municipiului Deva privind **aspectele generale ale localității din ultimul an**.

Pe această bază se poate verifica dacă este oportună menținerea în continuare a trendului imprimat în ultimul an sau este necesară o schimbare radicală a modului de abordare de către Primăria Municipiului Deva.

- ✚ *Gândindu-vă la activitățile din orașul dvs. din ultimul an, vă rog să vă exprimați acordul sau dezacordul cu privire la următoarele afirmații...*

Municipiul Deva este în primul rând apreciat pentru *siguranță* (peste două treimi au făcut această mențiune). *Administrația publică* este apreciată pozitiv din punct de vedere al transparenței și activității desfășurate. La fel, în zona de apreciere figurează *spațiile verzi, parcurile și locurile de joacă pentru copii, viața socială a orașului*.

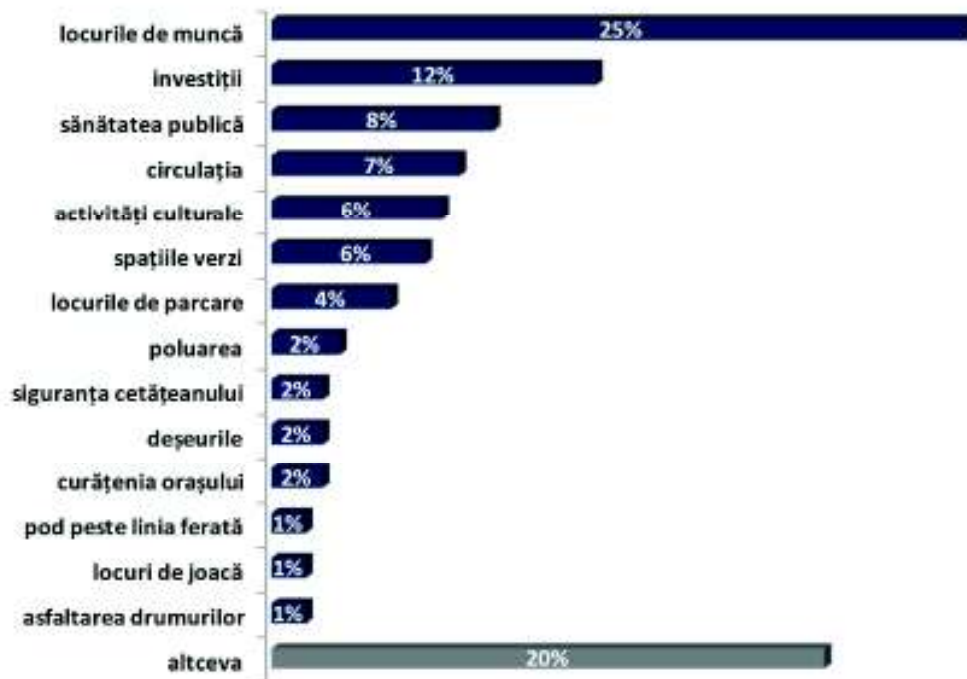
Locurile de muncă și dezvoltarea unor noi societăți comerciale sunt probleme care afectează aproape toate regiunile țării. Locuitorii din Deva se arată și ei nemulțumiți de acest lucru (82% declară că nu au fost create noi locuri de muncă).

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

✚ Aveți o propunere de proiect care poate crește calitatea vieții în orașul în care locuiți? (întrebare deschisă)

Astfel, **propunerile respondenților** se referă la următoarele aspecte care se consideră că au impact asupra calității vieții municipiului Deva:

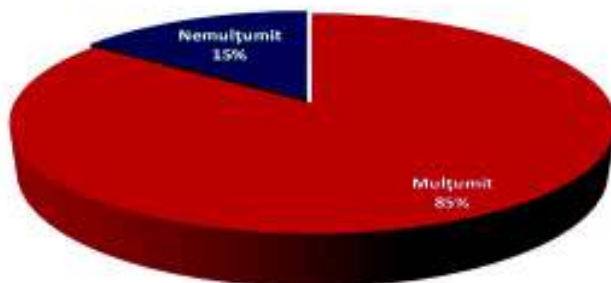

Respondenții la chestionar au fost rugați să propună o serie de proiecte considerate de ei ca fiind importante pentru creșterea calității vieții în localitate.

La categoria altceva au fost indicate proiecte care nu depășesc ca procent 1%, fapt pentru care răspunsurile au fost listate integral la Anexe. Ceea ce se dorește în cea mai mare măsură sunt *locurile de muncă* și *investițiile* care pot duce implicit la crearea de locuri de muncă (cele două categorii însumând 37% dintre răspunsurile spontane).

✚ Când vă gândiți la orașul în care trăiți – în general puteți spune că sunteți...

Evaluarea satisfacției generale a cetățenilor față de oraș este următoarea:

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Deci locuitorii municipiului Deva se declară mulțumiți în majoritatea lor (85%) de localitatea în care trăiesc.

Datorită importanței deosebite a opiniilor cetățenilor, principalii beneficiari ai proiectelor care vor fi inițiate în perioada următoare, s-a considerat utilă includerea unei **selecții relevante privind propunerile formulate cu privire la dezvoltarea viitoare a localității**. Pentru asigurarea caracterului de acuratețe a acestor opinii, acestea sunt redată așa cum au fost menționate de către respondenți.

Aceste propuneri se referă la:

Propuneri formulate de cetățeni
Accesarea fondurilor europene
Amenajarea spațiilor publice/ Organizarea evenimentelor în oraș
Amenajarea blocurilor din cartierul micro 15
Amenajarea mai multor spații verzi
Amenajarea unor centre pentru pensionari
Amenzi pentru cetățenii needucați (gestionarea deșeurilor)
Asfaltări de calitate
Asistența medicală, școala, educația tineretului. Integrați în societate bătrânii
Asistența pensionarilor
Asociațiile de locatari
Atragerea de investitori pentru a crea locuri de muncă
Baze sportive pentru copii, gratuite
Bazine de inot
Bolnavii gravi să aiba prioritate
Camine pentru bătrâni
Centru de selectare a deșeurilor
Cinematograf
Competența autorităților locale în problemele orașului
Construirea unui aeroport și a unei fabrici de procesare a deșeurilor
Controale ale celor care ne conduc
Controale medicale
Crearea de locuri de muncă - Înființare de firme

Propuneri formulate de cetățeni
Crearea unui spațiu pentru petrecerea timpului liber pentru pensionari
Crearea de spații verzi
Curățenia în oraș
Curățenie și pază
Defrișarea pomilor din fața blocului
Desființarea semafoarelor înființate în ultimul an
Dezvoltarea învățământului și a spațiului pentru copii
Dezvoltarea urbană
Educarea tinerilor
Educația populației
Educația populației / Instruire
Eliminarea corupției din toate sectoarele de activitate
Exploatarea palatului copiilor
Facilități la autoritățile locale
Finalizare proiect Carrefour
Firmă mare de locuri de muncă
Fluidizarea circulației și mai multe parcări
Formalitățile exagerate privind serviciul de asistență socială, să se ia măsuri
Grijă mai mare de oamenii vârstnici și cei cu dizabilități
Implicarea autorităților locale pentru bunăstarea cetățenilor
Implicarea tineretului în toate activitățile
Înființarea locurilor de muncă, dezvoltarea culturală
Înființarea zonelor industriale, locuri de muncă
Interesul autorităților locale
Investiții majore în zona industrială a orașului
Investiții pentru crearea locurilor de muncă
Investitori
Locuri de joacă
Locuri de muncă
Locuri de muncă pentru femei

Propuneri formulate de cetățeni
Locuri de muncă pentru tineri
Locuri pentru bătrâni, cluburi
Mai mulți pomi
Mai puține semafoare
Mediu mai puțin poluat, mai mult bun simț cu oamenii în spitale
Termocentrala să fie oprită
Modernizat orice punct de vedere
O sală de sport
Oamenii politici să fie cu inima mai mult la popor decât la ei
Obiectele electronice - să pună o pubelă pentru ele
Ordine și disciplină
Pagina de net la Primărie- expunerea obiectivelor prioritare/fonduri europene, proiecte europene
Parcări
Parcări supraetajate
Parcări subterane
Parcuri
Parcuri, cinematograful
Pasarelă peste calea ferată
Patrulare care să dea amenzi celor care rup și aruncă
Pista de pe Stadionul Cetate să aiba coretan
Piste pentru biciclete dintr-un capăt în altul
Politicienii să discute cu oamenii
Problema culturală
Problema deșeurilor
Problema medicală
Promovarea tinerilor
Protecție socială mai bună
Redresarea sistemului de termoficare
Reducerea poluării
Reducerea poluării / acces la informație

Propuneri formulate de cetățeni
Reducerea prețurilor serviciilor și alimentelor
Refacerea canalizării
Renovarea cinematografului și înființarea unuia 3D
Repararea trotuarelor
Reparații la locurile de joacă în parcuri
Să adune comunitatea
Să fie liniste
Să fie mai mult acces la spitale
Să fie mai mult respect pentru oamenii în vârstă
Să nu se mai fure de către conducători
Să se creeze locuri de muncă
Să se facă cel puțin o alimentară pe strada Călugăreni
Să se facă ieșire din oraș la autostradă
Să se ocupe mai mult de copiii orfani și de asistenții maternali
Să se termine construirea centrului comercial de la Sântuhalm
Săli de spectacol
Situația străzilor de peste calea ferată
Spații verzi
Spectacole
Stații de epurare modernizate
Terminarea autostrăzii Sibiu-Arad
Tineretul să aibe unde să lucreze, să aibe o locuință
Transparență
Turismul mai bine pus la punct
Un centru de medicină naturistă
Unele dintre semafoare să funcționeze intermitent noaptea
Unificarea Devei cu Simeria, Hunedoara

9. COORDONATE DE PLANIFICARE

9.1. Criterii și cerințe de planificare

La elaborarea Strategiei integrate pentru dezvoltarea urbană a municipiului Deva în perioada 2014-2023 s-au avut în vedere următoarele **criterii**:

- ❖ Respectarea contextului de dezvoltare definit prin Strategia Europa 2020, precum și prin alte documente strategice la nivel european, național și regional;
- ❖ Satisfacerea nevoilor specifice de dezvoltare ale municipiului Deva, actuale și viitoare, plecând de la avantajele competitive care ar trebui promovate prin investițiile viitoare;
- ❖ Maximizarea atragerii de fonduri europene și optimizarea rezultatelor socio-economice ale investițiilor planificate;
- ❖ Înscrisura viziunii și misiunii Strategiei 2014-2023 a Municipiului Deva în aria de referință a obiectivelor de creștere inteligentă, durabilă și inclusivă ale Uniunii Europene;
- ❖ Formularea obiectivelor strategice în concordanță cu obiectivele tematice ale Strategiei Europa 2020;
- ❖ Raportarea la experiența pozitivă a unor localități similare sau de rang superior din Uniunea Europeană, prin care să se faciliteze comparația și stabilirea unor ținte viabile, adaptate la condițiile specifice municipiului Deva;
- ❖ Definirea de obiective majore la nivelul conurbației Corvina, cu vizarea unor avantaje competitive cu spectru larg, pe termen mediu și lung;
- ❖ Conexarea permanentă la efectul sinergic rezultat prin identificarea și implementarea unor proiecte de interes comun cu municipiul Hunedoara;
- ❖ Reducerea decalajelor de dezvoltare existente între zona urbană și cea rurală administrate la nivelul municipiului Deva;
- ❖ Satisfacerea integrală a cerințelor stipulate prin Legea 351/2001 privind elementele și nivelul de dotare ale localităților urbane de rangul II, cu completarea setului de cerințe deficitare la nivelul municipiului Deva;
- ❖ Definirea elementelor de fundamentare pe baza informațiilor cuprinse în analiza socio-economică și analiza SWOT;
- ❖ Eliminarea/diminuarea aspectelor din categoria „Puncte slabe” evidențiate prin analizele SWOT elaborate pe domenii specifice de referință;
- ❖ Luarea în considerare a lecțiilor învățate din perioada de programare anterioară.

Referitor la **prioritățile de dezvoltare**, acestea au fost stabilite printr-o largă consultare a tuturor părților interesate, plecând de la nevoile majore de dezvoltare ale municipiului Deva, aferente următoarelor domenii: infrastructură, competitivitate, resurse umane (inclusiv ocupare și incluziune socială), capacitate administrativă și dezvoltare teritorială.

Programele de dezvoltare au fost definite ca o interfață de conexare a obiectivelor și politicilor strategice cu oportunitățile oferite de tipurile de investiții care vor fi finanțate prin

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

viitoarele programe operaționale, plecând de la obiectivele tematice, prioritățile de investiții și acțiunile cheie prevăzute de proiectele de regulamente privind alocarea fondurilor europene în perioada următoare.

Ca urmare a modului de abordare a investițiilor pentru perioada 2014-2020, stabilit prin reglementările structurilor de coordonare ale procesului de planificare, atât la nivel european, cât și la nivel național și regional, **investițiile** propuse spre finanțare răspund următoarelor **cerințe**:

- ❖ Sunt programate într-un mod integrat și complementar, cu luarea în considerare ex-ante a aspectelor conexe de funcționare eficientă a facilităților rezultate ca urmare a implementării investițiilor noi;
- ❖ Sunt generatoare de creștere economică și de locuri de muncă;
- ❖ Contribuie la atingerea țintelor naționale pentru strategia Europa 2020;
- ❖ Fructifică potențialul economic, social și geografic al Municipiului;
- ❖ Răspund priorităților de dezvoltare teritorială.

Astfel, pachetul legislativ prezentat de Comisia Europeană în oct 2011, propune consolidarea procesului de programare strategică prin concentrarea fondurilor europene pe 11 obiective tematice (OT), corelate cu prioritățile Strategiei Europa 2020, pentru a maximiza impactul politicii în ceea ce privește realizarea priorităților europene, respectiv:

- OT1. Consolidarea cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării;
- OT2. Îmbunătățirea accesului și a utilizării și creșterea calității tehnologiilor informației și comunicațiilor;
- OT3. Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii, a sectorului agricol (în cazul FEADR) și a sectorului pescuitului și acvaculturii (pentru FEMP);
- OT4. Sprijinirea tranziției către o economie cu consum scăzut de dioxid de carbon în toate sectoarele;
- OT5. Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii și a gestionării riscurilor;
- OT6. Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor;
- OT7. Promovarea sistemelor de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore;
- OT8. Promovarea ocupării forței de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă;
- OT9. Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei;
- OT10. Investițiile în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții;
- OT11. Consolidarea capacității instituționale și o administrație publică eficientă.

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Cu toate că România și-a depășit deja ținta stabilită prin PND 2007-2013, rămâne penultimul stat membru în ceea ce privește nivelul mediu PIB/locuitor raportat la UE27.

Ca urmare, obiectivul global al **strategiei de dezvoltare a României** pentru perioada 2014-2020 este reprezentat de:

„Reducerea disparităților de dezvoltare socială și economică între România și statele membre ale Uniunii Europene, prin generarea unei creșteri adiționale de 15% determinată de utilizarea fondurilor europene, având ca țintă atingerea în anul 2022, a unui nivel mediu al PIB/locuitor de 65% din media UE.”

Propunerile de obiective specifice (OS) au fost strâns corelate cu cele trei tipuri de obiective tematice propuse de către Comisia Europeană și cu prioritățile Strategiei Europa 2020, după cum urmează:

- ⇒ OS1. *Creștere inteligentă;*
- ⇒ OS2. *Creștere durabilă;*
- ⇒ OS3. *Creștere favorabilă incluziunii.*

Pentru atingerea acestor obiective specifice, România va promova investiții ce vor răspunde tuturor celor 11 obiective tematice, așa cum s-a precizat mai sus. La o analiza preliminară se poate observa că niciunul dintre obiectivele tematice propuse de către Comisia Europeană nu poate fi exclus, fapt ce va fi relevat, cu siguranță, și de analizele socio-economice.

Dincolo de obiectivele specifice corelate cu prioritățile Strategiei Europa 2020, investițiile ce urmează a fi finanțate vor răspunde următoarelor priorități tematice (PT) de dezvoltare:

- ⇒ PT1. *Creșterea pe termen lung a competitivității economiei Românești;*
- ⇒ PT2. *Dezvoltarea durabilă a infrastructurii de bază;*
- ⇒ PT3. *Adaptarea capitalului uman la provocările unei economii moderne;*
- ⇒ PT4. *Îmbunătățirea eficienței administrației publice.*

Acestor priorități tematice li se adăugă componenta teritorială, care trebuie urmărită ca o prioritate orizontală.

Plecând de la aceste repere general acceptabile, procesul de programare va avea rolul de a selecta un mix optim de priorități de investiții și acțiuni cheie, care să ducă la atingerea obiectivelor specifice stabilite.

Strategia pentru Dezvoltare Regională a Regiunii Vest 2014-2020 reprezintă viziunea Regiunii Vest privind dezvoltarea regională și baza strategică pentru fundamentarea programelor de finanțare din fonduri externe/comunitare, naționale, regionale și/sau locale.

Obiectivul general al Regiunii Vest este formulat astfel:

„Regiunea Vest are scopul de a atinge nivelul PIB pe cap de locuitor și a calității generale a vieții similare cu regiunile puternice, non-capitale din Europa Centrală până în 2020.”

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Pentru îndeplinirea obiectivului general, Regiunea Vest trebuie să devină o regiune:

- ❖ mai productivă;
- ❖ o economie puternică;
- ❖ conectată la nou;
- ❖ un loc plăcut pentru a locui;
- ❖ coezivă.

Atingerea acestui obiectiv general se bazează pe următoarele obiective specifice:

- ❖ Accentuarea rolului cercetării-inovării;
- ❖ Concentrare mai clară asupra IMM-urilor și investițiilor directe;
- ❖ Îmbunătățirea nivelului productivității;
- ❖ Creșterea conectivității și mobilității „în” și „din” regiune;
- ❖ Identificarea nișelor din turism și formularea unei oferte turistice agregate;
- ❖ Îmbunătățirea indicatorilor de participare în special în învățământul secundar superior și în învățământul terțiar;
- ❖ Creșterea calității și a accesului la asistență medicală eficientă;
- ❖ Combaterea sărăciei și a excluziunii sociale în regiune;
- ❖ Diminuarea disparităților de dezvoltare;
- ❖ Îmbunătățirea capacității regionale de "dezvoltare".

Ca urmare a analizei parteneriale realizate la nivel de regiune, pentru perioada 2014–2020, au fost identificate următoarele priorități de dezvoltare, translatate la nivel de axe prioritare în cadrul documentelor strategice de planificare regională:

- PD1. Creșterea competitivității regionale prin promovarea inovării și specializării inteligente;*
- PD2. Dezvoltarea unei economii dinamice bazată pe creșterea productivității și antreprenoriat;*
- PD3. Îmbunătățirea accesibilității și mobilității într-o regiune conectată intern și internațional;*
- PD4. Dezvoltarea capitalului uman și creșterea calității serviciilor în sectoarele educație, sănătate și servicii sociale;*
- PD5. Promovarea creșterii sustenabile prin optimizarea calității factorilor de mediu, creșterea eficienței energetice alături de valorificarea energiilor regenerabile și printr-un management proactiv al situațiilor de risc;*
- PD6. Încurajarea dezvoltării particularităților specifice comunităților urbane și rurale;*
- PD7. Dezvoltarea capacității administrative regionale.*

9.2. Oportunități de finanțare pentru Deva

Obiectivele tematice sunt transpuse în priorități de investiții specifice pentru fiecare fond în parte. La nivel european, orientarea strategică privind utilizarea fondurilor europene este dată de Cadrul Strategic Comun (CSC), care acoperă cele cinci mari fonduri europene: Fondul European pentru Dezvoltare Regională (FEDR), Fondul Social European (FSE), Fondul de Coeziune (FC), Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) și Fondul European Maritim și pentru Pescuit (FEMP).

Cele cinci fonduri au fost denumite generic "fondurile CSC". Din punct de vedere strategic, proiectele de regulamente prevăd faptul că fondurile CSC vor completa intervențiile naționale, regionale și locale în implementarea Strategiei Uniunii pentru o creștere inteligentă, durabilă și incluzivă (Strategia Europa 2020), luând în considerare contextul specific din fiecare stat membru.

Fondurile europene vor reprezenta în continuare unul dintre cele mai importante instrumente ce vor fi utilizate pentru reducerea disparităților regionale, precum și promovarea creșterii economice la nivel regional și local, consolidarea competitivității și creșterea ocupării forței de muncă, obiective de referință la nivelul Uniunii Europene. Îndeplinirea acestor obiective este posibilă prin asigurarea unui mediu favorabil investițiilor, înființarea de noi companii sau dezvoltarea celor existente, contribuind semnificativ la crearea de noi locuri de muncă și generarea de valoare adăugată.

Conform propunerii Comisiei Europene, alocările naționale pentru politica de coeziune (fără FEADR și FEPAM) vor fi limitate la 2,5% din PIB-ul fiecărui stat membru pentru perioada 2014-2020, ceea ce va presupune o alocare superioară față de perioada actuală. Există însă o serie de propuneri din partea statelor membre net contribuatoare care pot diminua nivelul alocărilor pentru toate statele membre.

Alocările financiare vor fi diferite în funcție de tipul de regiune:

- ❖ Regiuni mai puțin dezvoltate – care au PIB/capita sub 75% din media UE27;
- ❖ Regiuni în tranziție – care au PIB/capita între 75 și 90% din media UE27;
- ❖ Regiuni mai dezvoltate – care au PIB/capita peste 90% din media UE27.

În acest context, cele 7 regiuni definite la nivelul teritoriului României, mai puțin regiunea București-Ilfov, sunt asimilate în continuare în categoria regiunilor mai puțin dezvoltate.

În conformitate cu propunerile de compromis aprobate la nivelul Consiliului Afaceri Generale al Uniunii Europene, sunt impuse următoarele **principii de concentrare a fondurilor**:

P1. Alocarea Fondului de Coeziune va reprezenta o treime din alocarea pentru politica de coeziune;

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

P2. Alocarea FEDR va fi orientată spre primele patru obiective tematice prevăzute în Regulamentul General în proporție minimă de 50% pentru regiunile mai puțin dezvoltate;

P3. Alocarea FEDR va fi orientată spre obiectivul tematic (4) într-o proporție minimă de 10% pentru regiunile mai puțin dezvoltate;

P4. Alocarea FSE va fi orientată spre patru dintre prioritățile de investiții finanțate în cadrul obiectivelor tematice (8)-(10) în proporție minimă de 60% pentru regiunile mai puțin dezvoltate;

P5. Alocările pentru fondurile structurale (FSE+FEDR) vor fi concentrate pe obiectivele tematice (8)-(10), între 20-25% pentru regiunile mai puțin dezvoltate;

În acest context, utilizarea sprijinului structural (**fondurile structurale** - FSE+FEDR) pentru perioada 2014-2020 urmărește crearea condițiilor de îmbunătățire și dezvoltare constantă a mediului de afaceri, având ca **obiective principale**:

- ❖ stimularea competitivității întreprinderilor;
- ❖ facilitarea accesului la finanțare;
- ❖ crearea unui mediu favorabil creării de noi afaceri și încurajarea culturii antreprenoriale;
- ❖ sprijinirea companiilor de a opera în plan extern și de a accesa noi piețe;
- ❖ asigurarea unei forțe de muncă calificate și adaptabile.

Măsurile în cadrul acestei provocări vor fi orientate către următoarele **arii tematice**:

- ⇒ *cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare;*
- ⇒ *tehnologia informației și comunicațiilor;*
- ⇒ *competitivitatea IMM-urilor, a sectorului agricol și a sectorului de pescuit și acvacultură;*

Cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare.

Intervențiile propuse sunt orientate către:

- ❖ susținerea inovării în cadrul întreprinderilor;
- ❖ consolidarea capacităților pentru excelență în cercetare și inovare;
- ❖ schimbări tehnologice.

În zonele rurale, inovarea și baza de cunoaștere vor fi consolidate prin:

- ❖ cooperarea între sectoarele agricol, alimentar și forestier și alți actori;
- ❖ crearea de clustere și rețele, și utilizarea serviciilor de consultanță.

Tehnologia informației și comunicațiilor.

Acțiunile vor fi orientate către:

- ❖ creșterea capacității întreprinderilor să dispună de servicii TIC;
- ❖ încurajarea acestora să utilizeze astfel de servicii.

Competitivitatea IMM-urilor, a sectorului agricol și a sectorului de pescuit și acvacultură.

Eforturile vor fi orientate către sprijinirea investițiilor în spiritul antreprenorial, în exploatarea comercială a noilor idei și a rezultatelor cercetării, prin:

- ❖ furnizarea de servicii de consiliere în domeniul afacerilor;
- ❖ sprijinirea dezvoltării instrumentelor online.

Intervențiile pentru îmbunătățirea competitivității sectorului agricol:

- ❖ vor ajuta la asigurarea unei producții alimentare viabile în UE;
- ❖ vor contribui la crearea și păstrarea locurilor de muncă;
- ❖ vor contribui la creșterea economică în zonele rurale.

De asemenea, s-au avut în vedere **prioritățile** propuse spre finanțare în următoarea perioadă prin **programele operaționale**.

9.2.1. Fondurile structurale 2014 – 2020

Pentru a putea avea o privire de ansamblu și a putea înțelege mecanismul de acordare a fondurilor și programelor europene trebuie să cunoaștem contextul care le generează. Fondurile Europene sunt acele instrumente financiare create de Uniunea Europeană cu scopul de a dezvolta anumite domenii și a sprijini țările membre în atingerea anumitor standarde de dezvoltare atât economică, cât și socială și culturală.

Sistemul de implementare a fondurilor europene va fi mult mai eficient în perioada 2014 – 2020, datorită simplificării structurii instituționale. Totodată, sistemul va fi mai bine coordonat, fiind stabilite atribuții de autoritate de management numai la nivelul a trei ministere: Ministerul Fondurilor Europene, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice și Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

Pentru exercițiul financiar 2014 – 2020, România a reușit să obțină 39,887 miliarde de euro, cu 18% mai mult față de suma alocată în perioada anterioară. În 2014 – 2020, conform acordului de parteneriat, liniile de finanțare pentru România vizează:

- Dezvoltarea Resurselor Umane
- Creșterea Gradului De Ocupare
- Dezvoltarea Regională
- Întărirea Capacității Administrative
- Creșterea Competitivității Economice
- Dezvoltarea Infrastructurii De Mediu

Programul Operațional Regional (POR) este unul dintre programele prin care România va putea accesa fondurile europene structurale și de investiții provenite din Fondul European pentru Dezvoltare Regională (FEDR), în perioada 2014-2020.

POR 2014–2020 își propune ca obiectiv general creșterea competitivității economice și îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale și regionale, prin sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri, infrastructurii și serviciilor, pentru dezvoltarea durabilă a regiunilor, astfel încât acestea să își poată gestiona în mod eficient resursele și să își valorifice potențialul de inovare și de asimilare a progresului tehnologic.

Aceste obiective sunt traduse în 11 axe prioritare (plus o axă de asistență tehnică), care au în total o alocare estimată de 8,25 miliarde euro, din care 6,7 miliarde de euro reprezintă sprijinul UE, prin Fondul European pentru Dezvoltare Regională (FEDR), iar 1,5 miliarde de euro - contribuția națională:

- Axa prioritară 1: Promovarea transferului tehnologic
- Axa prioritară 2: Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii
- Axa prioritară 3: Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon
- Axa prioritară 4: Sprijinirea dezvoltării urbane durabile
- Axa prioritară 5: Îmbunătățirea mediului urban și conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural
- Axa prioritară 6: Îmbunătățirea infrastructurii rutiere de importanță regională
- Axa prioritară 7: Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului
- Axa prioritară 8: Dezvoltarea infrastructurii de sănătate și sociale
- Axa prioritară 9: Sprijinirea regenerării economice și sociale a comunităților defavorizate din mediul urban
- Axa prioritară 10: Îmbunătățirea infrastructurii educaționale
- Axa prioritară 11: Extinderea geografică a sistemului de înregistrare a proprietăților în cadastru și cartea funciară
- Axa prioritară 12: Asistență tehnică

Programul Operațional Capital Uman (POCU) 2014-2020 stabilește prioritățile de investiții, obiectivele și acțiunile asumate de către România în domeniul resurselor umane, continuând investițiile realizate prin Fondul Social European (FSE) în perioada 2007-2013 și contribuind la atingerea obiectivului general al Acordului de Parteneriat (AP 2014-2020). Acțiunile de investiții propuse în cadrul POCU au în vedere rezolvarea problemelor legate de resursa umană precum:

- Rata scăzută de ocupare în rândul tinerilor;
- Densitate redusă a afacerilor și oportunități limitate de ocupare;
- Disparități importante legate de accesul și participarea pe piața muncii a anumitor categorii dezavantajate;
- Neconcordanță între cererea și oferta de competențe și expertiză.

Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM) 2014-2020 răspunde provocărilor de dezvoltare identificate la nivel național în ceea ce privește infrastructura și resursele. Având în vedere gradul ridicat de corelare și complementaritate a tipurilor de investiții în infrastructură, promovarea investițiilor care adresează nevoile în domeniul infrastructurii și resurselor au fost propuse spre finanțare în cadrul unui singur program operațional, având ca obiectiv global: Dezvoltarea infrastructurii de transport, mediu, energie și prevenirea riscurilor la standarde europene, în vederea creării premiselor unei creșteri economice sustenabile, în condiții de protecție și utilizare eficientă a resurselor naturale.

POIM prin intermediul celor 8 axe prioritare propuse atinge 4 domenii esențiale pentru dezvoltarea urbană a României:

- Infrastructură de transport;
- Protecția mediului;
- Managementul riscurilor și adaptarea la schimbările climatice;
- Energia curată și eficiența energetică.

Investițiile dedicate sectorului transport vor fi orientate spre continuarea investițiilor demarate în perioada 2007-2013, având ca obiectiv principal definitivarea coridoarelor de pe rețeaua TEN-T, prin realizarea tronsoanelor lipsă, precum și dezvoltarea și modernizarea rețelei naționale de drumuri care asigură conectarea la rețeaua TEN-T și modernizarea rețelei de căi ferate, prin electrificare și dotarea cu material rulant a sectoarelor construite/reabilitate.

În domeniul mediului, investițiile preconizate pentru perioada 2014-2020 vor continua proiectele orientate spre implementare a acquis-ului comunitar în domeniul apei și apele uzate, prin continuarea procesului de regionalizare a managementului în acest sector, precum și cel al managementului deșeurilor. Adițional, va continua procesul de elaborare și implementare a planurilor de management – seturi de acțiuni pentru ariile naturale protejate și siturile Natura 2000, precum și cel de decontaminare a siturilor industriale poluate istoric. Referitor la domeniul schimbări climatice, investițiile preconizate vor fi orientate spre măsuri non-structurale și structurale cu rol de prevenție a principalelor riscuri cu care se confruntă România, respectiv inundațiile, seceta și eroziunea costieră, acordându-se totodată atenție întăririi capacității de răspuns a structurilor cu rol în managementul situațiilor de urgență.

Energia curată și eficiența energetică, precum și asigurarea flexibilității transportului energiei electrice și gazelor naturale, reprezintă o prioritate dedicate cu precădere sectorului privat, atât pentru producătorii și distribuitorii de energie din resurse regenerabile al căror potențial a fost mai puțin exploatat, cât și pentru societățile comerciale active în sectorul industrial, care doresc să își eficientizeze consumul de energie prin cogenerare. Distribuția și contorizarea inteligentă vor contribui, de asemenea, la îmbunătățirea eficienței energetice și reducerea gazelor cu efect de seră, contribuind totodată la atingerea obiectivelor stabilite prin Strategia Europa 2020 în acest domeniu.

POIM beneficiază de o alocare financiară de cca. 11,8 mld. Euro, din care:

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

- ❖ 6,94 mld. Euro Fond de Coeziune;
- ❖ 2,48 mld. Euro Fond European de Dezvoltare Regională;
- ❖ 2,46 mld. Euro Cofinanțare.

PO Competitivitate (POC) 2014-2020 susține investiții menite să răspundă nevoilor și provocărilor legate de nivelul redus al competitivității economice, în special în ceea ce privește sprijinul insuficient pentru cercetare, dezvoltare și inovare (CDI) și infrastructura subdezvoltată de TIC și implicit servicii slab dezvoltate, poziționându-se astfel ca un factor generator de intervenții orizontale în economie și societate, de natură să antreneze creștere și sustenabilitate. În acest context, programul prezintă următoarele axe prioritare:

- *Axa prioritară 1 "Cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare (CDI) în sprijinul competitivității economice și dezvoltării afacerilor" prevede următoarele priorități de investiții:*
  - ❖ Cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare în sprijinul competitivității economice și dezvoltării afacerilor;
  - ❖ Tehnologia Informației și Comunicațiilor (TIC) pentru o economie digitală competitivă.
- *Axa prioritară 2 "Tehnologia Informației și Comunicațiilor (TIC) pentru o economie digitală competitivă" prevede următoarele priorități de investiții:*
  - ❖ Consolidarea aplicațiilor TIC pentru guvernare electronică, elearning, incluziune digitală, cultură online și e-sănătate;
  - ❖ Dezvoltarea produselor și serviciilor TIC, a comerțului electronic și a cererii de TIC;
  - ❖ Extinderea conexiunii în bandă largă și difuzarea rețelelor de mare viteză, precum și sprijinirea adoptării tehnologiilor emergente și a rețelelor pentru economia digitală.

Pachetul financiar total pentru programul operațional este stabilit la suma de 1 329 787 234 EUR, ea urmând să fie asigurată din următoarele linii bugetare specifice:

- ❖ EUR 1 080 699 494 (FEDR — Regiuni mai puțin dezvoltate);
- ❖ EUR 249 087 740 (FEDR — Regiuni mai dezvoltate).

Programul Operațional Capacitate Administrativă (POCA) 2014-2020 își propune să consolideze capacitatea administrativă a autorităților și instituțiilor publice de a susține o economie modernă și competitivă, abordând provocarea 5 "*Administrația și guvernarea*" și provocarea 2 "*Oamenii și societatea*" din Acordul de Parteneriat al României. Programul este finanțat din Fondul Social European, în cadrul obiectivului tematic nr. 11 "*Consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate și eficiența administrației publice*".

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

POCA 2014–2020 are rolul de a contribui la crearea unei administrații publice moderne, capabilă să faciliteze dezvoltarea socio-economică a țării, prin intermediul unor servicii publice, investiții și reglementări de calitate, contribuind la atingerea obiectivelor strategiei Europa 2020. Pentru a putea îndeplini acest rol, administrația publică are nevoie de resurse umane competente și bine gestionate, un management eficient și transparent al cheltuielilor publice, o structură instituțional-administrativă adecvată, precum și de proceduri clare, simple și predictibile de funcționare. O astfel de administrație trebuie să fie capabilă să ofere decidenților politici instrumentele necesare fundamentării și implementării unor politici publice în interesul cetățenilor.

Alocarea financiară a programului din Fondul Social European pentru perioada 2014-2020 este de 553,9 milioane de euro.

Bugetul POCA 2014-2020 este structurat pe 3 axe prioritare, după cum urmează:

- ❖ Administrație publică și sistem judiciar eficiente, cu o alocare financiară de 326,38 de milioane de euro (59%);
- ❖ Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente, cu o alocare financiară de 18,69 de milioane de euro FSE (33,93%);
- ❖ Asistență tehnică, cu o alocare financiară de 3911 de milioane de euro (7,07%).

Programul Operațional Asistență Tehnică (POAT) 2014-2020, are drept scop asigurarea unui proces de implementare eficientă și eficace a Fondurilor Europene Structurale și de Investiții în România în conformitate cu principiile și regulile de parteneriat, programare, evaluare, comunicare, management, inclusiv management financiar, monitorizare și control, pe baza responsabilităților împărțite între Statele Membre și Comisia Europeană.

Alocarea bugetară totală pentru POAT 2014-2020, din care se vor acoperi nevoile orizontale de asistență tehnică identificate pentru sistemul de coordonare, gestionare și control al FESI și pentru beneficiarii acestor fonduri, precum și nevoile specifice de asistență tehnică ale sistemului de gestiune și ale beneficiarilor POAT, Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM) și Programul Operațional Competitivitate (POC), este de 250,77 milioane Euro, din care 212,8 milioane Euro reprezintă finanțare nerambursabilă a Uniunii Europene și 38,5 milioane Euro reprezintă contribuția națională.

POAT 2014-2020 este proiectat ținând cont de noua arhitectură a sistemului de coordonare, gestionare și control al FESI, respectiv cu patru autorități de management în cadrul MFE (POIM, POC, POAT și PO Capital Uman) și își propune să sprijine cu asistență tehnică aspectele orizontale pentru toate PO finanțate din FESI, iar pentru cele trei programe finanțate din FEDR/FC aflate în directă gestionare a MFE (POIM, POC și POAT), să acorde asistență tehnică pentru aspecte specifice implementării acestora.

Programul vizează întreg teritoriul României și este conceput pentru a sprijini dezvoltarea acvaculturii și pescuitului din țara noastră în perioada 2014-2020. România are o alocare financiară de 168,4 milioane euro (la care se adaugă 25% contribuție națională).

9.2.2. Programe de cooperare teritorială și transfrontalieră

Pentru perioada 2014 – 2020, Comisia Europeană a promovat o politică de consolidare a programelor inițiate în **perioadele** anterioare atât în domeniul Cercetării și Inovării – prin programul **Orizont 2020**, în domeniul educației prin **Erasmus +**, cât și în politica socială și a locurilor de muncă, prin **Programul „Program for Employment and Social Innovation” (EaSI)**.

Programul ORIZONT 2020

Programul Orizont 2020 este cel mai amplu program de Cercetare și Inovare derulat vreodată de Uniunea Europeană. Acest program promite mai multe inovații capitale, descoperiri și premiere mondiale, aducând ideile mărețe din laboratoare pe piață.

Orizont 2020 este instrumentul financiar de implementare a Uniunii Inovării, inițiativa emblematică Europa 2020 ce vizează asigurarea competitivității globale în Europa.

Văzut ca mijloc de stimulare a creșterii economice și de crearea de locuri de muncă Orizont 2020 beneficiază de susținerea politică a liderilor europeni și a membrilor Parlamentului European, care au convenit că investiția în cercetare reprezintă o investiție în viitorul nostru, plasând-o în centrul Strategiei Europa 2020 pentru creștere economică inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii.

Imbinând cercetarea și inovarea Orizont 2020 contribuie la realizarea acestor obiective, punând accentul pe excelența științifică, pe poziția de lider în sectorul industrial și pe provocări societale, cu scopul de a asigura capacitatea Europei de a produce știința de clasă mondială, de a elimina barierele din calea inovării și de a facilita colaborarea sectoarelor publice și private pentru furnizarea de soluții inovative.

Este disponibilă o finanțare de 80 de miliarde de euro pe durata a 7 ani (2014-2020), pe lângă investițiile private pe care această finanțare le va atrage.

Structura programului cadru este următoarea:

Excelență științifică:

- ✚ Cercetarea de frontieră finanțată de Consiliul European pentru Cercetare (ERC):
  - cercetarea de frontieră este deseori primul domeniu pentru care se reduce finanțarea în momente de dificultăți economice. De aceea, prin intermediul ERC, UE dorește să stimuleze nivelul investițiilor. Excelența este aici singurul criteriu pentru finanțarea din partea UE, acordată cercetătorilor individuali sau echipelor de cercetători:
  - finanțare - 13,095 miliarde EUR.

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

- ✚ Tehnologii viitoare și emergente:
  - menținerea abilității de dezvoltare a noilor tehnologii de vârf va ajuta Europa să-și păstreze competitivitatea și să creeze noi locuri de muncă de înaltă calificare;
  - finanțare - 2,696 miliarde EUR.
- ✚ Acțiunile Marie Skłodowska-Curie:
  - acțiunile de formare și dezvoltare a carierei contribuie la evoluția unor cercetători renumiți. Se oferă sprijin cercetătorilor tineri și cu experiență pentru a-și consolida cariera și competențele prin formare sau perioade de stagii în alte țări sau în sectorul privat. Astfel, ei obțin noi cunoștințe și experiențe, care le permit să-și dezvolte deplin potențialul;
  - finanțare - 6,162 miliarde EUR.
- ✚ Infrastructură de clasă mondială:
  - achiziționarea de echipamente folosite în cercetare care facilitează accesul la o infrastructură ultramodernă de ultimă generație pentru a face posibile acțiunile de cercetare noi și fascinante;
  - finanțare - 2,488 miliarde EUR.

Poziția de lider în sectorul industrial: investiții în tehnologii promițătoare și strategice, cum ar fi cele folosite în procesele avansate de fabricație și în microelectronică.

- ✚ Poziția de lider în materie de tehnologii generice și industriale; sunt sprijinite:
  - tehnologiile revoluționare necesare pentru stimularea inovării în toate sectoarele, inclusiv tehnologiile informațiilor și comunicațiilor (TIC), precum și cel spațial;
  - nanotehnologiile, materialele avansate, manufacturarea și procesarea avansată, biotehnologia;
  - Finanțare- 13,557 miliarde EUR.
- ✚ Inovarea în IMM-uri: își propune să creeze o punte de legătură între elementul central al programului-cadru - sprijin pentru proiecte de cercetare, dezvoltare și inovare - precum și crearea unui ecosistem favorabil pentru inovare și creșterea IMM-urilor.
  - Finanțare - cel puțin 3 miliarde EUR
- ✚ Accesul la finanțarea de risc: acest obiectiv specific va ajuta companiile și alte tipuri de organizații implicate în cercetare și inovare (C & I), pentru a obține un acces mai ușor, prin intermediul unor instrumente financiare, la credite, garanții, contragaranții și capitaluri proprii.
  - Finanțare - 2,842 miliarde EUR

Provocările societale:

UE a identificat șapte provocări prioritare în cazul cărora investițiile specifice în cercetare și inovare pot avea un impact real în beneficiul cetățenilor:

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

- ✚ Sănătate, schimbări demografice și bunăstare
- ✚ Securitate alimentară, agricultură și silvicultură durabile, cercetare marină și maritimă și privind apele interioare și bioeconomie
- ✚ Surse de energie sigure, ecologice și eficiente
- ✚ Transporturi inteligente, ecologice și integrate
- ✚ Acțiuni de combatere a schimbărilor climatice, de mediu, utilizarea eficientă a resurselor și materiilor prime
- ✚ Europa într-o lume în schimbare – societăți favorabile incluziunii, inovatoare și reflexive
- ✚ Societăți sigure – protejarea libertății și securității Europei și a cetățenilor săi
  - Finanțare – 73.518 miliarde EUR
- ✚ Răspândirea excelenței și extinderea participării:
  - finanțare - 816 milioane EUR.
- ✚ Știința cu și pentru societate:
  - finanțare - 462 milioane EUR.
- ✚ Științele sociale și umaniste.
- ✚ Cercetarea nucleară în beneficiul tuturor cetățenilor:
  - finanțare - 1,603 miliarde EUR.

Programul de cooperare INTERACT III

Este un program de cooperare interregională, care urmărește **consolidarea capacității instituționale**, în special pentru autoritățile programului de Cooperare Teritorială Europeană (CTE), precum și creșterea eficienței și eficacității administrațiilor publice în activitățile de cooperare.

Prioritatea de investiții în cadrul programului este promovarea schimbului de experiență cu scopul de a consolida eficacitatea programelor și acțiunilor de cooperare teritorială, precum și utilizarea GECT.

CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII INSTITUȚIONALE pentru autoritățile programului de Cooperare Teritorială Europeană (CTE) prin:

- ✚ identificarea și transferul de bune practici în domeniul cooperării,
- ✚ mecanisme de cooperare pentru reducerea sarcinilor administrative,
- ✚ cooperare bazată pe dovezi în contextul strategic mai larg.

INTERACT sprijină cooperarea în întreg teritoriul Uniunii Europene, Elveția și Norvegia, inclusiv la frontierele externe ale Uniunii Europene, pentru o dezvoltare teritorială integrată a tuturor regiunilor. Printr-o cooperare mai eficace se pot atinge obiectivele comune, se pot aborda provocările comune, precum și exploatarea potențialului comun.

Programul de Cooperare INTERACT III beneficiază de o alocare financiară de 46,344 milioane Euro.

Programul de cooperare interregională INTERREG EUROPE

Obiectivul strategic general al programului vizează îmbunătățirea punerii în aplicare a politicilor și programelor de dezvoltare regională, în principal a programelor din cadrul obiectivului privind investițiile pentru creștere economică și a locurilor de muncă și, dacă este cazul, a programelor din cadrul obiectivului CTE prin promovarea schimbului de experiență și a învățării de noi politici, în rândul actorilor de interes regional. Programul Interreg Europa beneficiază de o alocare financiară de 426,31 milioane Euro.

Aria de cooperare:

- 🇺🇪 întreg teritoriul UE (28 State Membre);
- 🇳🇴 2 State partenere cu statut special: Norvegia și Elveția.

Axa Prioritară 1 - Cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare

- 🇺🇪 Prioritatea de investitii 1 (a) - îmbunătățirea infrastructurilor de cercetare și inovare (C&I) și a capacităților pentru a dezvolta excelența în materie de C&I și promovarea centrelor de competență, în special a celor de interes european;
- 🇺🇪 Prioritatea de investitii 1 (b) - promovarea investițiilor în C&I, dezvoltarea de legături și sinergii între întreprinderi, centrele de cercetare și dezvoltare și învățământul superior, în special promovarea investițiilor în dezvoltarea de produse și de servicii, transferul de tehnologii, inovarea socială, Eco inovarea și aplicațiile de servicii publice, stimularea cererii, crearea de rețele și de grupuri și inovarea deschisă prin specializarea inteligentă, precum și sprijinirea activităților de cercetare tehnologică și aplicată, liniilor-pilot, acțiunilor de validare precoce a produselor, capacităților de producție avansate și de primă producție, în special în domeniul tehnologiilor generice esențiale și difuzării tehnologiilor de uz general;

Axa prioritară 2 - Competitivitatea întreprinderilor mici și mijlocii:

- 🇺🇪 Prioritatea de investitii 3 (d) - sprijinirea capacității IMM-urilor de a crește pe piețele regionale, naționale și internaționale și de a se angaja în procesele de inovare.

Axa prioritară 3 - Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele:

- 🇺🇪 Prioritatea de investitii 4 (e) - promovarea unor strategii cu emisii scăzute de dioxid de carbon pentru toate tipurile de teritorii, în special pentru zonele urbane, inclusiv promovarea mobilității urbane multimodale durabile și a măsurilor de adaptare relevante pentru atenuare.

Axa prioritară 4 - Mediu și utilizarea eficientă a resurselor:

- 🇺🇪 Prioritatea de investitii 6 (c) - conservarea, protejarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

- ✚ Prioritatea de investitii 6 (g) - sprijinirea tranziției industriale către o economie eficientă din punct de vedere al utilizării resurselor, promovarea unei creșteri ecologice, a Eco inovării și a managementului performanței de mediu în sectorul public și cel privat.

Axa prioritară 5 – Asistență tehnică

Programul Operațional URBACT III

URBACT III utilizează resurse și cunoștințe pentru a consolida capacitatea orașelor de a formula strategii și acțiuni integrate pentru dezvoltare urbană pe obiectivele tematice ce corespund provocărilor lor.

URBACT nu investește direct în dezvoltarea urbană (construcția de drumuri sau parcuri tehnologice). În schimb programul facilitează schimbul și învățarea între reprezentanții aleși, ofițeri și alți actori cheie, contribuind la îmbunătățirea calității procesului de planificare și implementare a planurilor urbane integrate și a programelor naționale prin învățarea privind politicile de dezvoltare urbană durabilă, prin înființarea Grupurilor Locale de Sprijin și formularea de către acestea a Planurilor Locale de Acțiune. URBACT are ca țintă un impact indirect asupra implementării programelor operaționale naționale. Programul Operațional URBACT III beneficiază de o alocare financiară de 96,325 milioane Euro.

Axa Prioritară 1 - Sprijinirea Dezvoltării Urbane Durabile:

- ✚ Obiectivul specific 1: Îmbunătățirea capacității orașelor de a gestiona politicile și practicile pentru dezvoltarea urbană durabilă într-o manieră integrată și participativă;
- ✚ Obiectivul specific 2: Îmbunătățirea modului în care sunt elaborate strategiile de dezvoltare urbană și planurile de acțiune în orașe;
- ✚ Obiectivul specific 3: Îmbunătățirea implementării planurilor integrate pentru dezvoltarea urbană durabilă;
- ✚ Obiectivul specific 4: Creșterea accesului profesioniștilor în domeniu și al actorilor implicați în luarea deciziilor la toate nivelurile (UE, național, regional și local) la cunoștințe și know-how din cadrul URBACT privind toate aspectele legate de dezvoltarea urbană în scopul îmbunătățirii politicilor de dezvoltare urbană.

Axa Prioritară 2 - Asistență tehnică

URBACT va lucra cu toate tipurile de orașe din Europa. Orașele vor avea oportunitatea de a utiliza noile instrumente propuse în cadrul Politicii de Coeziune.

În perioada de programare 2014-2020 URBACT III va susține orașele europene în schimbul și împărtășirea experiențelor legate de dezvoltarea urbană durabilă. URBACT III va completa activitatea Rețelei de Dezvoltare Urbană și va susține orașele în implementarea Articolului 7 al Regulamentului (UE) nr. 1299/2013 al Parlamentului European și al Consiliului pentru o abordare integrată a dezvoltării urbane durabile.

Programul de cooperare ESPON 2020

Programul ESPON are drept scop promovarea și stimularea dimensiunii teritoriale europene în dezvoltarea și cooperarea prin furnizarea evidențelor, a transferului de cunoștințe și a modului de realizare a politicilor autorităților publice și a altor actori din domeniul politicilor publice de la toate nivelurile.

Programul de Cooperare ESPON 2020 beneficiază de o alocare financiară de 48,6 milioane Euro.

9.2.3. Alte finanțări

Programul ERASMUS+

ERASMUS + este noul program cadru pentru EDUCAȚIE, FORMARE PROFESIONALĂ, TINERET ȘI SPORT. Interesul ridicat din partea UE se regăsește și în suma alocată pentru acet program, cu 40% mai mult decât în perioada anterioară. Erasmus + include programele: Erasmus, Leonardo da Vinci, Comenius, Grundtvig, Youth In Action și 4 programe internaționale: Erasmus Mundus, Tempus, Alfa, Edulink și PROGRAME DE COOPERARE cu țări industrializate.

Pentru prima oară, activitățile sportive vor fi susținute ca piloni pentru creșterea incluziunii sociale, lupta împotriva dopajului și discriminării, promovarea toleranței etc.

Granturi SEE și norvegiene 2014-2021

În noua perioadă de finanțare, 15 țări membre ale UE vor beneficia de un total de 2,8 mld. Euro (1,5 mld. Euro prin intermediul granturilor SEE și 1,3 mld. Euro prin intermediul granturilor norvegiene) pentru reducerea disparităților sociale și economice și pentru consolidarea relațiilor bilaterale cu cele trei țări donatoare: Islanda, Liechtenstein și Norvegia. Din alocarea totală, România poate accesa un total de 502,5 mil. Euro.

Programele sprijinite, grupate pe sectoare prioritare, sunt următoarele :

I. Inovare, Cercetare, Educație și competitivitate

1. Dezvoltarea afacerilor, inovare și IMM-uri
2. Cercetare
3. Educație, burse, stagii și tineri antreprenori
4. Echilibrul condiții de muncă – condiții de viață
5. Dialogul social – condiții decente de muncă (doar granturile norvegiene)

II. Incluziune socială, angajarea tinerilor și reducerea sărăciei

6. Provocări europene în domeniul sănătății publice

7. Includerea și emanciparea romilor

8. Copii și tineri în situații de risc

9. Participarea tinerilor pe piața muncii

10. Dezvoltarea locală și reducerea sărăciei

III. Mediu, energie, schimbări climatice și emisii reduse de carbon

11. Mediu și ecosisteme

12. Energie regenerabilă, eficiența energetică, securitatea energetică

13. Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea

IV. Cultură, societatea civilă, buna guvernare și drepturile și libertățile fundamentale

14. Antreprenoriatul cultural, patrimoniul cultural și cooperarea culturală

15. Societatea civilă

16. Buna guvernare, instituții responsabile, transparență

17. Drepturile omului - Implementare la nivel național

V. Justiție și afaceri interne

18. Azil și migrație

19. Serviciile corecționale și arestul preventiv

20. Cooperare la nivel internațional a Poliției și combaterea criminalității

21. Eficacitatea și eficiența sistemului judiciar, consolidarea statului de drept

22. Violența în familie și bazată pe gen

23. Prevenirea și pregătirea în caz de catastrofe

Mecanismul pentru Interconectarea Europei (CEF)

Mecanismul pentru Interconectarea Europei (Connecting Europe Facility - CEF) este implementat în baza Regulamentului (UE) nr.1316/2013 al Parlamentului și Consiliului, și sprijină implementarea proiectelor de interes european, care vizează dezvoltarea și construcția unor infrastructuri și servicii noi, precum și modernizarea infrastructurilor și serviciilor existente în sectoarele: transport, telecomunicații, energie.

CEF acordă prioritate conexiunilor lipsă din sectorul transporturilor vizând accelerarea investițiilor în domeniul rețelelor transeuropene, în special în finalizarea coridoarelor de transport la nivel european și urmărește să mobilizeze finanțarea provenind atât din sectorul public, cât și din cel privat.

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

România are alocată o sumă de aproximativ 1,234 miliarde Euro pentru investiții în infrastructura de transport, pentru proiectele finanțate în cadrul anvelopei Fondului de Coeziune, în acest caz rata de cofinanțare din partea UE putând ajunge până la 85% din valoarea totală a proiectului.

Parteneriat Public-Privat (PPP)

Parteneriatul public-privat a fost reglementat prin Legea nr. 178 din 1 octombrie 2010 care a suferit modificări și actualizări periodice. Deoarece s-a constatat că prevederile cuprinse în lege nu pot fi aplicate, aceasta a fost abrogată la 26 mai 2016, ca urmare a intrării în vigoare a Legii nr. 100/2016 privind concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii.

Legea nr. 100 din 19 mai 2016 reglementează modul de atribuire a contractelor de concesiune de lucrări și a contractelor de concesiune de servicii, regimul juridic aplicabil acestor contracte, precum și anumite aspecte specifice în legătură cu executarea acestora.

Procedurile de atribuire prevăzute de prezenta lege se aplică concesiunilor de lucrări sau concesiunilor de servicii a căror valoare, fără TVA, este egală sau mai mare decât pragul valoric de 23.227.215 lei. Pentru concesiunile de lucrări sau concesiunile de servicii a căror valoare este mai mică decât pragul valoric menționat atribuirea se face cu respectarea principiilor generale prevăzute la art. 2 alin. (2), în condițiile și potrivit procedurilor reglementate prin normele metodologice de aplicare a prevederilor legii.

Legea cuprinde domeniile pe care se poate aplica, exceptările, reguli e participare la procedura de atribuire, reguli privind atribuirea contractelor de concesiune, reguli privind executarea contractelor de concesiune și anexele cu lista activităților ce fac obiectul lucrărilor și serviciilor.

Prin urmare, în conformitatea cu Legea 100/2016, Municipiul Deva poate derula proiecte în parteneriat public-privat, pe domeniul economic și social. Legea nu se aplică serviciilor de interes general fără caracter economic.

Ajutorul de stat

Schemele de ajutor de stat active sunt stabilite prin HG 807/2014, modificată și completată prin HG 357/2016 și HG 332/2014, modificată și completată prin HG 234/2016.

Prin HG 807/2014 este instituită o schemă de ajutor de stat având ca obiectiv dezvoltarea regională prin sprijinirea realizării investițiilor de mare anvergură, cu importante efecte în economie, orientate spre sectoarele de activitate de vârf. Se acordă sume sub formă de granturi, de la bugetul de stat, pentru cheltuieli eligibile de natura activelor corporale și necorporale, precum și cele legate de închirierea construcțiilor aferente investiției inițiale. Se pot emite acorduri de finanțare în baza acestei scheme până la date de 31 decembrie 2020, cu respectarea legislației în domeniul ajutorului de stat, în limita unui buget limită anual. Prin HG 357/2016,

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

bugetul maxim al schemei a fost majorat la 4.070 milioane lei, echivalentul a aproximativ 925 milioane euro, iar bugetul anual maxim la 638 milioane lei, respectiv echivalentul a aproximativ 145 milioane euro.

Obiectivul schemei de ajutor de stat instituite prin H.G. nr. 332/2014 îl reprezintă dezvoltarea regională prin sprijinirea investițiilor și crearea de noi locuri de muncă, acordându-se sume sub formă de granturi, de la bugetul de stat, pentru cheltuieli eligibile de natura costurilor salariale. Bugetul maxim al schemei este de 2.700 milioane lei, echivalentul a aproximativ 600 milioane euro, iar bugetul maxim anual al schemei este de 450 milioane lei, respectiv echivalentul a aproape 100 milioane euro. Prin HG 234/2016, se aduc modificări și completări asupra unor articole și proceduri stabilite pentru aplicarea acestei scheme.

Corespondența între viziunea de dezvoltare, obiectivele strategice și cele specifice, formează un sistem interdependent, astfel încât fiecare dintre măsuri poate afecta structura sistemului, ducând la întărirea sau dezechilibrarea acestuia.

În mod similar, **corespondența între bugetul propriu, programele de finanțare externe și obiectivele specifice**, respectiv măsurile aferente, creează un mecanism de monitorizare și control al rezultatelor, garantând capacitatea de implementare a proiectelor.

10. DEFINIREA PLANULUI STRATEGIC

10.1. Viziunea și misiunea strategică

Viziunea strategică Deva 2023 este:

*„Ne propunem să fim un reper al eficienței, coerenței actului decizional și transparenței administrative, să susținem crearea unei comunități active și dinamice, să atragem investiții și să generăm proiecte de importanță strategică pentru oraș și cetățeni, și toate acestea să conducă la **CREȘTEREA CALITĂȚII VIEȚII ÎN MUNICIPIUL DEVA.**”*

Pentru elaborarea viziunii de dezvoltare s-a avut în vedere proiecția dezvoltării viitoare a localității prin prisma așteptărilor tuturor categoriilor de factori beneficiari și/sau cu impact direct asupra direcției și intensității de dezvoltare a ansamblului resurselor umane și facilităților operaționale prin care se consolidează potențialul de creștere a calității vieții în municipiul Deva.

De asemenea, concomitent cu relevanța viziunii definite, un aspect deosebit de important a fost reprezentat de consistența și caracterul multidimensional, integrator al acestora. Astfel, *calitatea vieții* este un indicator complex, care exprimă percepția individului despre existența sa în contextul culturii și a sistemului de valori în care trăiește.

Conceptul de calitate a vieții este considerat cel mai multidisciplinar termen aflat în uzul curent. Una din definițiile cuprinzătoare ale acestui termen pleacă de la premisa că acest concept nu poate fi separat de elementele care îl determină și îl definesc în același timp: bunăstarea, dezvoltarea umană, capitalul social, calitatea societății, excluderea/ incluziunea socială, etc.

Astfel, **calitatea vieții** este definită ca:

“ansamblul elementelor care se referă la condițiile fizice, starea economică, socială, culturală, politică, de sănătate etc. în care trăiesc oamenii, conținutul și natura activităților pe care aceștia le desfășoară, caracteristicile relațiilor și procesele sociale la care participă, bunurile și serviciile la care au acces, modelele de consum adoptate, stilurile de viață, evaluarea împrejurărilor și rezultatele activităților desfășurate, stările subiective de satisfacție/ insatisfacție, fericire, frustrare etc.”

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Ca urmare, viziunea propusă reprezintă un deziderat ambițios, prin care se armonizează întregul spectru de cerințe și condiții prin care să se mobilizeze aspirațiile și resursele municipiului spre o dezvoltare integrată durabilă, inteligentă, competitivă.

Misiunea prin care să se materializeze viziunea la nivelul anilor 2023, limita orizontului de planificare al strategiei actuale, este deosebit de dificilă, și aceasta poate fi îndeplinită numai prin efectul sinergic al implicării tuturor factorilor mediului social, economic și instituțional ai municipiului Deva.

Comunitățile din aria administrativă a municipiului Deva își identifică și își definesc împreună drumul de dezvoltare viitoare, orientate spre atingerea performanței de a fi cetățeni ai unei localități prospere, atractive pentru a trăi, a investi și a munci.

În acest context, rolul administrației locale este de a propune și a asigura cadrul de armonizare a aspirațiilor și posibilităților actuale pentru definirea și, ulterior, punerea în practică a planurilor și strategiilor concepute în parteneriat, de a contribui și utiliza eficient resursele financiare și umane în asistarea comunităților, precum și de a atrage noi resurse. De aici imperativul cooperării permanente cu toți cei care pot și vor să influențeze traiectoria ascendentă a eficienței și performanței în drumul nostru spre viitor. Iar toate acestea să fie realizate în condiții de transparență și deschidere totală.

Misiunea strategică Deva 2023 este:

„Identificarea dinamică și flexibilă a tuturor cerințelor și oportunităților de acțiuni și investiții inteligente, durabile și competitive, prin care să se maximizeze utilizarea eficientă a întregului potențial uman, economic și natural de care dispune localitatea la un moment dat, pentru dezvoltarea unei comunități puternice, motivate și coezive.”

Datorită caracterului dinamic al factorilor și condițiilor definitorii la un moment dat pentru mediul socio-economic, considerăm că abordarea noastră privind misiunea viitoare este necesar să fie, de asemenea, dinamică, flexibilă, conexată puternic la mediul intern și extern de manifestare a vieții comunității.

Viziunea și misiunea furnizează cetățenilor, mediului de afaceri, dar și administrației locale, o proiecție clară despre ceea ce și când trebuie făcut, precum și a modului cum trebuie gospodărite resursele existente. Din acest motiv, pentru elaborarea viziunii de dezvoltare au fost consultați toți factorii implicați, astfel încât aceasta să beneficieze de expertiza tuturor sectoarelor de activitate participante la viața comunității și să se înscrie pe o direcție de dezvoltare novatoare, corectă, viabilă și performantă.

Oferirea prin viziune a unei răspuns adecvat aspirațiilor multiple ale comunității și celor interesați de aspectele economice zonale, prin identificarea și implementarea unei orientări consimțite de marea majoritate a acestora, conferă atribute motivatoare și șanse reale pentru stabilirea și îndeplinirea unor obiective viitoare comune.

10.2. Obiectivele strategice

Obiectivele strategice prin care se urmărește realizarea viziunii generale la orizontul anilor 2020 au fost formulate în concordanță cu cele 11 obiective tematice ale Strategiei Europa 2020 și cu documentele programatice ale Regiunii Vest.

Scopul urmărit a fost asigurarea unei flexibilități mărite pe întreaga perioadă de derulare a ciclului de programare/implementare a proiectelor de investiții definite la nivelul municipiului Deva. De asemenea, se mărește astfel substanțial capacitatea de reacție la modificările/completările efectuate de structurile responsabile la nivel european și regional, ceea ce conferă strategiei caracteristicile de dinamism și reacție oportună, cu utilizarea eficientă a resursei timp la dispoziție pentru promovarea proiectelor adecvate condițiilor noi rezultate și maximizarea șanselor de eligibilitate a acestora.

Strategia integrată pentru dezvoltare urbană a Municipiului Deva în perioada 2014-2023 se axează pe îndeplinirea următoarelor **obiective strategice**:

- OS1.** Dezvoltarea unei economii moderne, bazată pe industrii și tehnologii inovatoare, performante și creative, și pe o forță de muncă sustenabilă și de calitate
- OS2.** Asigurarea unei dezvoltări urbane complexe și integrate, care să contribuie la îmbunătățirea calității factorilor de mediu și a eficienței energetice, promovarea energiilor regenerabile și managementul proactiv al situațiilor de risc
- OS3.** Creșterea calității vieții cetățenilor prin asigurarea infrastructurii rezidențiale, educaționale, de sănătate, digitale, sportive, a facilităților socio-culturale și de agrement
- OS4.** Asigurarea unei mobilități urbane durabile, prin implementarea unui sistem de transport accesibil și sigur, care să conducă la o dezvoltare echilibrată a tuturor modurilor de transport și să susțină creșterea calității vieții cetățenilor
- OS5.** Realizarea nodului convergent turistic Deva, prin valorificarea integrată, inteligentă și durabilă a potențialului turistic și cultural, propriu și zonal
- OS6.** Modernizarea managementului și administrației publice locale la nivelul standardelor europene.

Tabelul următor prezintă corespondența tematică a obiectivelor strategice ale Strategiei integrate pentru dezvoltare urbană a Municipiului Deva în perioada 2014-2023 cu axele prioritare urmărite prin Strategia pentru Dezvoltare Regională a Regiunii Vest 2014-2020, cu menționarea obiectivului definit pe fiecare axă prioritară și a obiectivelor tematice adresate de fiecare obiectiv strategic la nivel de axă prioritară.

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Tabel 10.1. Corespondența obiectivelor strategice ale Strategiei integrate pentru dezvoltare urbană a Municipiului Deva în perioada 2014-2023 cu axele prioritare din Strategia pentru Dezvoltare Regională a Regiunii Vest 2014-2020

Obiectivele strategice	Axele prioritare	Obiectivele axelor prioritare	Obiectivele tematice relevante Europa 2020
OS1. Dezvoltarea unei economii moderne, bazată pe industrii și tehnologii inovatoare, performante și creative, și pe o forță de muncă sustenabilă și de calitate	Axa prioritară 1. Creșterea competitivității regionale prin promovarea inovării și specializării inteligente	Crearea unei culturi a inovării și dezvoltarea sectoarelor cheie în Regiunea Vest	Obiectiv tematic 1. Consolidarea cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării; Obiectiv tematic 3. Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii.
	Axa prioritară 2. Dezvoltarea unei economii dinamice bazată pe creșterea productivității și antreprenoriat	Regiunea Vest să devină o regiune digitală, cu afaceri productive și competitive la nivel global	Obiectiv tematic 2. Îmbunătățirea accesului și a utilizării și creșterea calității tehnologiilor informației și comunicațiilor; Obiectiv tematic 3. Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii.
	Axa Prioritară 4. Dezvoltarea capitalului uman și creșterea calității serviciilor în sectoarele educație, sănătate și servicii sociale.	Dezvoltarea capitalului uman din regiune prin creșterea gradului de ocupare a forței de muncă, incluziune socială și acces crescut la educație și la servicii de sănătate și sociale de calitate.	Obiectiv tematic 8. Promovarea ocupării forței de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă; Obiectiv tematic 9. Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei; Obiectiv tematic 10. Investițiile în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții;
OS2. Asigurarea unei dezvoltări urbane complexe și integrate, care să contribuie la îmbunătățirea calității factorilor de mediu și a eficienței energetice, promovarea energiilor regenerabile și managementul proactiv al situațiilor de risc	Axa prioritară 5. Promovarea creșterii sustenabile prin optimizarea calității factorilor de mediu, creșterea eficienței energetice alături de valorificarea energiilor regenerabile și printr-un management proactiv al situațiilor de risc.	Regiunea Vest să devină o regiune cu un mediu natural și antropoc sănătos, cu un stil de viață bazat pe eficiență energetică și capabilă să răspundă proactiv la situațiile de risc.	Obiectiv tematic 4: Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele; Obiectivul tematic 5: Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor; Obiectivul tematic 6: Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor.

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Obiectivele strategice	Axele prioritare	Obiectivele axelor prioritare	Obiectivele tematice relevante Europa 2020
OS3. Creșterea calității vieții cetățenilor prin asigurarea infrastructurii rezidențiale, educaționale, de sănătate, digitale, sportive, a facilităților socio-culturale și de agrement	Axa Prioritară 4. Dezvoltarea capitalului uman și creșterea calității serviciilor în sectoarele educație, sănătate și servicii sociale.	Dezvoltarea capitalului uman din regiune prin creșterea gradului de ocupare a forței de muncă, incluziune socială și acces crescut la educație și la servicii de sănătate și sociale de calitate.	Obiectiv tematic 8. Promovarea ocupării forței de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă; Obiectiv tematic 9. Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei; Obiectiv tematic 10. Investițiile în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții;
OS4. Asigurarea unei mobilități urbane durabile, prin implementarea unui sistem de transport accesibil și sigur, care să conducă la o dezvoltare echilibrată a tuturor modurilor de transport și să susțină creșterea calității vieții cetățenilor	Axa prioritară 3. Îmbunătățirea accesibilității și mobilității într-o regiune conectată intern și internațional	Implementarea unui sistem de transport durabil și eficient, care să conducă la o dezvoltare echilibrată a tuturor modurilor de transport în concordanță cu cerințele economice, sociale și de mediu.	Obiectiv tematic 7. Promovarea sistemelor de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore
OS5. Realizarea nodului convergent turistic Deva, prin valorificarea integrată, inteligentă și durabilă a potențialului turistic și cultural, propriu și zonal	Axa prioritară 6: Încurajarea dezvoltării particularităților specifice comunităților urbane și rurale.		Obiectiv tematic 3. Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii. Obiectivul tematic 6: Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor. Obiectiv tematic 8. Promovarea ocupării forței de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă; Obiectiv tematic 9. Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei;
OS6. Modernizarea managementului și administrației publice locale la nivelul standardelor europene	Axa prioritară 7. Dezvoltarea capacității administrative regionale	Îmbunătățirea capacității instituționale	Obiectiv tematic 11. Consolidarea capacității instituționale și o administrație publică eficientă.

10.3. Principii de dezvoltare durabilă

Apartenența la spațiul economic european oferă o multitudine de avantaje, dar și exigențe sporite în competiția acerbă deschisă, arbitrată de mecanismele flexibile care guvernează economia de piață. Dinamismul fără precedent al raportului de forțe, care se stabilește între principalii actori angrenați în această competiție, conferă exigențe sporite privind dobândirea și menținerea atributului de competitivitate de către aceștia.

Strategia descrie imaginea pe care o unitate administrativă teritorială dorește să o aibă în viitor și este orientată către ceea ce vrea să facă aceasta. Strategia reprezintă cadrul de referință prin care se orientează alegerile referitoare la natura și direcția unei structuri omogene/eterogene coordonată în mod unitar, stabilește o direcție unitară în termeni de orientare a obiectivelor sale operaționale și furnizează baza alocării resurselor necesare pentru orientarea dezvoltării viitoare către atingerea acestor obiective.

Procesul de planificare strategică al unei unități administrative teritoriale de nivel municipiu presupune parcurgerea iterativă a unor etape de analiză și fundamentare, în scopul identificării direcțiilor de acțiune viitoare aferente perioadei de planificare vizate, prin care să se armonizeze aspirațiile tuturor factorilor beneficiari și/sau participanți direcți la transpunerea în practică a obiectivelor strategice definite, în condițiile maximizării gradului de atragere și a eficienței utilizării resurselor aflate la dispoziție.

Planificarea strategică a dezvoltării durabile completează aspectele referitoare la planificarea strategică cu cerințele rezultate din asigurarea conformității cu principiile de dezvoltare durabilă și echilibrată stipulate la nivel european și, ca atare, devenite linii directoare pentru țara noastră, respectiv pentru Regiunea Vest.

Din punct de vedere al procesului de planificare, s-a urmărit ca prin modul de formulare al obiectivelor strategice să fie vizată în totalitate și problematica aferentă dezvoltării durabile. De asemenea, acțiunile orientative detaliază și elemente specifice cu impact asupra dezvoltării durabile (Figura 10.1). Menționăm că nu au fost realizate conexiuni cu OS6 (Modernizarea managementului și administrației publice locale la nivelul standardelor europene) deoarece acestea ar fi fost necesar să acopere toate cele 10 principii ale dezvoltării durabile, ceea ce ar fi condus la scăderea lizibilității schemei.

Mai mult, perioada de elaborare a *Strategiei integrate pentru dezvoltare urbană a Municipiului Deva în perioada 2014-2023* a coincis cu cea de elaborare a *Planului Urbanistic General*. Prin schimbul de idei, comunicarea și colaborarea permanentă dintre echipele de lucru aferente celor două direcții de acțiune, s-au asigurat condițiile de tratare unitară, integrată și coerentă a celor două documente programatice menționate.

Principiile unei politici de amenajare durabilă pentru Europa se referă la:

- ❖ Promovarea coeziunii teritoriale prin intermediul unei dezvoltări socio-economice echilibrate și de îmbunătățire a competitivității;
- ❖ Promovarea încurajării dezvoltării generate de funcțiunile urbane și de îmbunătățirea relațiilor dintre orașe și sate;
- ❖ Promovarea unor condiții de accesibilitate mai echilibrate;

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

- ❖ Facilitarea accesului la informație și cunoaștere;
- ❖ Reducerea degradării mediului;
- ❖ Valorificarea și protecția resurselor și patrimoniului natural;
- ❖ Valorificarea patrimoniului cultural ca factor de dezvoltare;
- ❖ Dezvoltarea resurselor energetice în menținerea securității;
- ❖ Promovarea unui turism de calitate și durabil;
- ❖ Limitarea preventivă a efectelor catastrofelor naturale.

P1. Promovarea coeziunii teritoriale prin intermediul unei dezvoltări socio-economice echilibrate și de îmbunătățire a competitivității

Presupune îmbunătățirea atractivității, în materie de investiții economice, prin practicarea unei politici active de amenajare a teritoriului, cu asigurarea condițiilor necesare implicării cetățenilor și a diverselor grupuri ale societății.

P2. Promovarea încurajării dezvoltării generate de funcțiunile urbane și de îmbunătățirea relațiilor dintre orașe și sate

Sistemele urbane și funcțiunile urbane trebuie să fie dezvoltate în așa fel încât să fie înlesnit accesul regiunilor rurale la funcțiunile urbane.

Constituirea și întărirea rețelelor de orașe ameliorează complementaritatea între orașe, crește sinergiile și economiile, favorizează specializarea și determină beneficii prin intermediul concurenței economice, evitând totodată obstacolele. *Parteneriatele oraș-sat* au de jucat un rol din ce în ce mai important, iar condițiile pentru un parteneriat oraș-sat eficient rezidă într-o mai bună colaborare între colectivitățile teritoriale, pe picior de egalitate.

P3. Promovarea unor condiții de accesibilitate mai echilibrate

Realizarea rețelei paneuropene de transport este condiția indispensabilă a unei bune accesibilități macro-spațiale în interiorul continentului european, care trebuie consolidată în continuare.

O politică de amenajare echilibrată trebuie să asigure o mai bună interconexiune a orașelor mici și mijlocii, ca și a spațiilor rurale la principalele axe și centre de transport (căi ferate, autostrăzi, aeroporturi, centre intermodale). Datorită creșterii permanente a fluxurilor de trafic, este o necesitate dezvoltarea de strategii integrate care iau în considerare diferitele moduri de transport și, în același timp, imperativele amenajării.

P4. Facilitarea accesului la informație și cunoaștere

Apariția societății informaționale este astăzi fenomenul cel mai semnificativ al remodelării societății globale și a structurilor sale teritoriale. O atenție deosebită trebuie acordată accesului la informație, care este necesar să nu fie limitat de constrângeri fizice sau de altă natură. De asemenea, ar trebui realizate îmbunătățiri ale rețelelor de telecomunicații iar tarifele ar trebui să nu fie prohibitive.

O importanță deosebită o are promovarea conexiunilor la nivel național și regional între furnizorii de informație și utilizatorii potențiali ai acestora, cum ar fi parcurile tehnologice, institutele de transfer de tehnologie, centrele de cercetare și de formare.

P5. Reducerea degradării mediului

Problemele de mediu care decurg dintr-o coordonare insuficientă a politicilor sectoriale sau din deciziile locale trebuie să fie anticipate și contracarate.

Din această perspectivă, politica de amenajare trebuie să acorde o atenție deosebită practicilor agricole și silvicole mai puțin distrugătoare, promovării sistemelor de transport și de energie care să favorizeze mai mult mediul ambiental, regenerarea zonelor urbane degradate și reabilitarea acestora, regenerarea mediului din zonele afectate de activități industriale poluante și de vechile zone militare, ca și controlul sub-urbanizării.

P6. Valorificarea și protecția resurselor și patrimoniului natural

Resursele naturale contribuie nu numai la echilibrul ecosistemelor, dar și la atractivitatea regiunilor, la valoarea lor recreativă și la calitatea generală a vieții. Acestea trebuie, în consecință, să fie protejate și valorificate.

Strategiile integrate pentru gestiunea resurselor de apă trebuie să includă protecția apelor de suprafață și a apelor subterane, controlul activităților agricole în materie de fertilizare și irigare, tratamentul apelor uzate etc. În materie de protecție a calității apelor potabile din pânzele freatice, este esențial să se stabilească o corespondență între expansiunea rețelelor de alimentare cu apă cu cele de eliminare a apelor uzate.

Amenajarea teritoriului are de asemenea ca sarcină să contribuie la reconstituirea rețelelor ecologice. Pentru a atinge acest obiectiv, trebuie identificate diverse elemente ecologice cum ar fi zonele de proximitate naturală, resursele de apă, climatele terapeutice, zonele industriale dezafectate care trebuie amenajate și tratate prin măsuri adecvate.

P7. Valorificarea patrimoniului cultural ca factor de dezvoltare

Valorificarea patrimoniului cultural crește atractivitatea regională și locală pentru investitori, turism și populație, este un factor important de dezvoltare economică și contribuie în mod semnificativ la întărirea identității localității.

Amenajarea teritoriului trebuie să contribuie la gestiunea integrată a patrimoniului cultural, ca un proces evolutiv prin care se protejează și conservă patrimoniul, luând în considerare nevoile societății moderne. Includerea în itinerarii culturale a monumentelor și urmelor școlilor și curentelor artistice va conduce la armonizarea creativității în relațiile spațiale dintre arhitectura și urbanismul modern cu patrimoniul istoric.

Amenajarea teritoriului trebuie să contribuie la conservarea și respectarea memoriei tuturor naționalităților și grupurilor religioase, valorificând un patrimoniu cultural specific.

P8. Dezvoltarea resurselor energetice în menținerea securității

Amenajarea teritoriului susține promovarea resurselor de energie regenerabile ca sisteme coerente în teritoriu și respectuoase cu mediul, cât și completarea rețelelor de transport al energiei la nivel paneuropean.

Un element prioritar este reprezentat de utilizarea mai eficace a resurselor energetice și a echipamentelor deja disponibile. În acest sens, este necesar să fie ameliorată eficacitatea energetică a centralelor termice convenționale pentru a reduce poluarea atmosferică. Aceasta este o acțiune favorabilă și în ceea ce privește încălzirea globală.

P9. Promovarea unui turism de calitate și durabil

Amenajarea teritoriului trebuie să aibă în vedere utilizarea ocaziilor de dezvoltare care decurg din turism, mai ales în cazul regiunilor defavorizate. Vor trebui promovate, cu prioritate, forme de turism de calitate și durabil. În acest context, un rol deosebit revine politicilor de dezvoltare teritorială și urbană. O cunoaștere aprofundată a ecosistemelor și locurilor cu potențial turistic este în general necesară, la fel ca și utilizarea unor noi instrumente și proceduri de ghidaj și de control public.

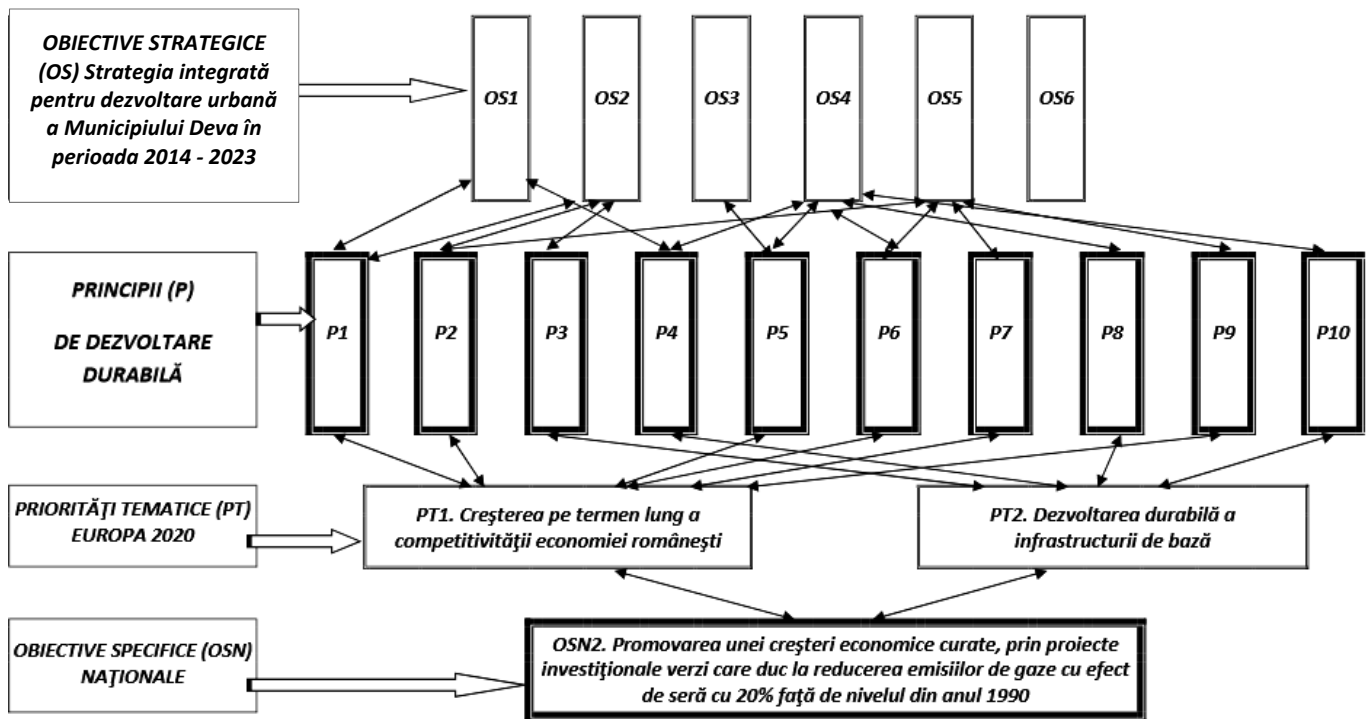
P10. Limitarea preventivă a efectelor catastrofelor naturale

Ar trebui luate măsuri preventive în cadrul amenajării teritoriului cu scopul de a limita amploarea pagubelor și a face armătura urbană mai puțin vulnerabilă. Asemenea măsuri privesc, de exemplu, destinația terenurilor și a construcțiilor.

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Fig. 10.1. Conexiuni strategice în abordarea dezvoltării durabile

10.4. Domenii de intervenție prioritare

Portofoliul de proiecte prevăzut pentru aplicarea **Strategiei integrate pentru dezvoltare urbană a Municipiului Deva în perioada 2014-2023** a fost stabilit cu respectarea următoarelor cerințe:

- ❖ Să deservească atingerii scopului aferent viziunii strategice a Municipiului Deva în perspectiva anilor 2023;
- ❖ Să utilizeze la potențial maxim și în mod oportun facilitățile de investiții eficiente identificate prin elementele de tipul „Oportunităților” reliefate prin analiza SWOT realizată pe domenii specifice relevante;
- ❖ Să producă efecte durabile în timp și să permită dezvoltarea /modernizarea facilă și flexibilă, în perspectiva unor necesități suplimentare apărute ulterior și/sau cerințe noi impuse de noile condiții tehnologice evidențiate pe parcurs;
- ❖ Să conducă la completarea setului de cerințe deficitare pentru statutul de localitate de rangul II (Tabelul 10.2);
- ❖ Să satisfacă acoperirea unei nevoi actuale reale, stringente, conform rezultatelor de categoria „Puncte slabe” rezultate cu ocazia analizei SWOT;
- ❖ Să amelioreze/elimine condițiile favorizante de manifestare viitoare a unor elemente de categoria „Amenințări” rezultate cu ocazia analizei SWOT;
- ❖ Să producă efecte reale, de maximizare / minimizare (după caz) a setului de criterii cantitativi de eficiență definiți pentru fiecare proiect în parte;
- ❖ Consultarea reprezentanților abilitați ai tuturor unităților administrative teritoriale din aria de responsabilitate a zonei municipale Deva;
- ❖ Să vizeze un spectru cât mai larg de beneficiari direcți/indirecți ai rezultatelor obținute în urma implementării proiectului respectiv;
- ❖ Să satisfacă restricțiile impuse de respectarea criteriilor de mediu aplicabile și, dacă este posibil, să contribuie la potențarea factorilor calitativi de mediu;
- ❖ Să se bazeze pe o atitudine anticipativă și comprehensivă privind evidențierea ex-ante a factorilor de risc, cu minimizarea acestora pe cât de mult posibil;
- ❖ Să conducă la completarea setului de valențe de potențare a prestigiului municipiului și crearea unor elemente de specificitate locală.

Pornind de la definirea domeniilor de intervenție prioritare, setul acestora a fost completat în continuare cu alte domenii de intervenție, prin care să se faciliteze satisfacerea cerințelor enunțate privind stabilirea portofoliului de proiecte vizate prin *Strategia integrată pentru dezvoltare urbană a Municipiului Deva în perioada 2014-2023*.

Unul din criteriile avute permanent în vedere la elaborarea acestei strategii se referă la maximizarea atragerii de fonduri europene și optimizarea rezultatelor socio-economice ale investițiilor planificate, în condițiile unei dezvoltări durabile.

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Acest deziderat presupune oferirea prin Strategie a unor răspunsuri materializate prin obiectivele de investiții vizate, orientate permanent spre:

- ❖ Satisfacerea nevoilor specifice de dezvoltare, actuale și viitoare;
- ❖ Definirea avantajelor competitive de promovat prin investițiile viitoare;
- ❖ Fructificarea potențialului economic, social și geografic al Municipiului;
- ❖ Abordarea prin prisma priorităților de dezvoltare teritorială;
- ❖ Maximizarea atragerii de fonduri europene și optimizarea rezultatelor socio-economice ale investițiilor planificate.

De asemenea, consultarea largă a comunității beneficiare a rezultatelor care se obțin prin aplicarea Strategiei și a specialiștilor din cadrul mediului socio-economic al municipiului constituie garanția stabilirii unei traiectorii viitoare de dezvoltare prin care setul de cerințe explicite este completat cu cel al cerințelor și dezideratelor implicite pentru generația actuală și perspective pe termen mediu și lung.

Un instrument deosebit de util în procesul de consultare a fost reprezentat de punerea la dispoziția factorilor interesați în elaborarea și implementarea Strategiei a unor seturi de acțiuni orientative, aferente obiectivelor strategice definite, în concordanță cu obiectivele prioritare la nivelul structurilor coordonatoare europene, naționale și regionale.

Furnizarea acțiunilor orientative a avut în vedere satisfacerea următoarelor **cerințe**:

- ✚ Informarea largă asupra oportunităților de finanțare din perioada de programare vizată, având în vedere faptul că acțiunile orientative sunt generatoare de proiecte;
- ✚ Definirea unui sistem de referință comun, prin care să se faciliteze comunicarea și cooperarea dintre structurile eterogene implicate în etapa de fundamentare a strategiei;
- ✚ Asigurarea ex-ante a unui cadru unitar de definire a portofoliului de proiecte;
- ✚ Acoperirea relativ omogenă cu proiecte a tuturor obiectivelor strategice viitoare vizate;
- ✚ Orientarea în timp oportun spre noua modalitate preconizată de definire a programelor operaționale de finanțare, deoarece perioada de elaborare a strategiei a corespuns unei perioade de tranziție din acest punct de vedere.

Tabel 10.2. Elementele și nivelul de dotare al localităților urbane de rangul II cu evidențierea elementelor deficitare (Municipiul Deva)

Caracteristica	Nivelul de dezvoltare
Populație	de la circa 50.000 la circa 200.000 de locuitori; zona de influență: circa 200.000—500.000 de locuitori

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Caracteristica	Nivelul de dezvoltare
Rază de servire	circa 60—80 km;
Accesul la căile de comunicație	acces direct la cel puțin două sisteme majore de căi de comunicație (traseu de cale ferată principală, drumuri naționale ce tranzitează sau pornesc din acel loc, eventual aeroport, porturi și/sau gări fluviale);
Funcțiuni economice	capacități de producție diversificate din sectorul secundar și al serviciilor productive, social-culturale și informative cu rază de servire prioritar județeană;
Nivel de dotare-echipe	instituții de decizie politică, administrativă, juridică de importanță județeană; sedii ale administrației publice locale; sedii de servicii descentralizate în teritoriu ale ministerelor și ale altor organe centrale neguvernamentale; sedii de partid, de sindicat, sedii ale organizațiilor neguvernamentale; judecătoria, tribunale, procuratură, parchet și alte instituții juridice;
Educație, cercetare științifică	institute de învățământ superior sau filiale ale acestora, colegii, institute sau filiale ale unor institute naționale de cercetare;
Sănătate, asistență socială	spital clinic universitar sau spital general, spitale de specialitate, stație de salvare județeană, asistență de specialitate (boli cronice, persoane cu handicap, recuperare funcțională, centre psihiatrice), cămine de bătrâni, centre de recuperare, orfelinate etc.;
Cultură	case de cultură cu săli de spectacol, eventual teatre, săli de concert, de expoziție, de conferințe, săli polivalente, cluburi, muzee, biblioteci, edituri, tipografii etc.;
Comerț, servicii comerciale prestate populației și agenților economici	centre comerciale, camere de comerț, centre de afaceri, burse de valori și de mărfuri, magazine specializate pentru vânzări cu ridicata și cu amănuntul, magazine de prezentare, servicii diversificate de înaltă calitate; posibilități de organizare a unor târguri importante;
Turism	hoteluri de 3 stele cu cel puțin 200 de locuri;
Mass-media	mass-media județeană (posturi de radio și de televiziune), publicații cotidiene sau periodice;
Finanțe, bănci, asigurări	sucursale sau filiale ale unităților financiar-bancare și de asigurări;
Sport, agrement	zone de recreare și de agrement, grădini zoologice, săli de competiții sportive de nivel național/ regional, județean, stadioane și alte dotări diversificate pentru petrecerea timpului liber și sport (săli polivalente, terenuri de sport, piscine, eventual patinoare artificiale etc.);

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Caracteristica	Nivelul de dezvoltare
Protecția mediului	agenții de protecție a mediului și servicii dotate cu echipamente specifice pentru menținerea unui mediu de calitate și a igienei urbane; alimentare cu apă și canalizare: rețele de alimentare cu apă, sistem colector de canalizare, stație de epurare;
Culte	lăcașuri de cult, episcopii, sedii eparhiale, vicariate, subcentre ale cultelor autorizate
Transport/ comunicații	gări, autogări, transport în comun, centrale telefonice automate, fax, poștă etc;
Ordine, securitate	instituții specifice cerințelor la nivel județean.

Pentru fiecare obiectiv strategic au fost stabilite domeniile prioritare de intervenție, menționate în tabelul următor (Tabel 10.3).

Tabel 10.3. Domeniile de intervenție prioritare ale obiectivelor strategice

Obiectivele strategice	Domeniile de intervenție prioritare
OS1. Dezvoltarea unei economii moderne, bazată pe industrii și tehnologii inovatoare, performante și creative, și pe o forță de muncă sustenabilă și de calitate	Sprrijinirea structurilor și serviciilor suport pentru mediul de afaceri, prin consolidarea infrastructurii specifice activității de cercetare-dezvoltare-inovare și încurajarea investițiilor în domeniu
	Încurajarea afacerilor noi și creșterea competitivității economice a întreprinderilor mici și mijlocii, prin modernizarea și extinderea spațiului și dotărilor specifice, și prin susținerea unor soluții de afaceri și promovare inovator
	Asigurarea unui mediu propice pentru dezvoltarea resurselor umane și pregătirea unei forțe de muncă competitive și orientate spre nevoi reale ale pieței muncii, care să conducă la creșterea gradului de ocupare a acestora
OS2. Asigurarea unei dezvoltări urbane complexe și integrate, care să contribuie la îmbunătățirea calității factorilor de mediu și a	Dezvoltarea, modernizarea și reabilitarea infrastructurii de utilități
	Îmbunătățirea calității factorilor de mediu, conservarea biodiversității și a patrimoniului natural, managementul deșeurilor

Obiectivele strategice	Domeniile de intervenție prioritare
eficienței energetice, promovarea energiilor regenerabile și managementul proactiv al situațiilor de risc	Creșterea eficienței energetice în clădirile rezidențiale, clădirile publice și sistemele de iluminat public
	Managementul situațiilor de urgență
OS3. Creșterea calității vieții cetățenilor prin asigurarea infrastructurii rezidențiale, educaționale, de sănătate, digitale, sportive, a facilităților socio-culturale și de agrement	Creșterea accesibilității, calității și infrastructurii educaționale
	Asigurarea unor servicii sociale și de sănătate de calitate și promovarea incluziunii sociale
	Asigurarea infrastructurii necesare pentru creșterea nivelului de utilizare a tehnologiei informației în mediul public și privat
	Dezvoltarea infrastructurii și ofertei de activități socio-culturale și de petrecere a timpului liber
OS4. Asigurarea unei mobilități urbane durabile, prin implementarea unui sistem de transport accesibil și sigur, care să conducă la o dezvoltare echilibrată a tuturor modurilor de transport și să susțină creșterea calității vieții cetățenilor	Reabilitarea și extinderea infrastructurii pentru asigurarea creșterii calității, eficienței și siguranței sistemului de transport
	Creșterea eficienței, accesibilității și atractivității transportului public
	Promovarea și dezvoltarea sistemelor de transport alternative și a intermodalității, pentru asigurarea unui mediu sănătos și creșterea calității vieții cetățenilor
OS5. Realizarea nodului convergent turistic Deva, prin valorificarea integrată, inteligentă și durabilă a potențialului turistic și cultural, propriu și zonal	Conservarea și valorificarea obiectivelor și tradițiilor locale, istorice, artistice și culturale
	Promovarea patrimoniului turistic local și regional
OS6. Modernizarea managementului și administrației publice locale la nivelul standardelor europene	Domeniul de intervenție 7.1. Realizarea unui sistem modern și eficient de instituții și servicii publice.
	Domeniul major de intervenție 7.2. Dezvoltarea flexibilă și oportună a cadrului instituțional de administrație publică locală.

Obiectivele strategice și domeniile de intervenție prioritare astfel definite facilitează structurarea portofoliului de proiecte cu respectarea cerințelor aferente următoarelor **concepte vizate** de proiectele alocate prin planul strategic:

- ❖ C1 - Economie durabilă modernă
- ❖ C2 - Smart city
- ❖ C3 - Regenerare urbană
- ❖ C4 - Transport public inteligent intermodal
- ❖ C5 - Servicii sociale echitabile și dezvoltarea capitalului uman
- ❖ C6 - Viață cotidiană activă și echilibrată

Congruența acestor concepte cu obiectivele strategice se realizează conform schemei de corespondență prezentată în continuare (Tabel 10.4).

Tabel 10.4. Congruența conceptelor vizate cu obiectivele strategice

Concepte vizate	C1	C2	C3	C4	C5	C6
Obiective strategice	OS1 OS2, OS5 OS6	OS2 OS3, OS4 OS6	OS2, OS4, OS6	OS4, OS6	OS1 OS3, OS5 OS6	OS3, OS4, OS5, OS6

Pe poziția superioară a obiectivelor strategice se situează acele obiective care au un impact nemijlocit asupra conceptelor vizate. Obiectivul C6, prin modul de definire al acestora, participă sau influențează întregul ansamblu al conceptelor vizate.

Convergența conceptelor vizate este direcționată spre un concept unic, integrator, căruia îi este subordonată strategia viitoare: *creșterea calității vieții*. Deci noua fază de dezvoltare va pune accentul pe conceptul de calitate a vieții. Dezvoltarea infrastructurii, a facilităților și serviciilor puse la dispoziția cetățenilor municipiului Deva vor conduce la configurarea unei comunități dinamice, prospere, cu un nivel de viață ridicat, comparabil cu cel al marilor orașe europene. Acest lucru este posibil numai printr-o economie și servicii durabile și moderne, bazate pe inteligență, antreprenoriat și creativitate.

Se oferă astfel un răspuns care satisface atât așteptările populației, evidențiate prin rezultatele studiului sociologic realizat, cât și cerințele explicite sau implicite ale documentelor programatice de fundamentare strategică elaborate la nivel european, național, regional și județean.

PARTEA III

CALENDARUL DE ACTIVITĂȚI PENTRU IMPLEMENTAREA STRATEGIEI INTEGRATE DE DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

11. PORTOFOLIUL DE PROIECTE

Amplourea managementului proiectelor ca modalitate de a susține competiția economică, de a răspunde mediului economic în care se manifestă o competiție din ce în ce mai acerbă, a condus la apariția unui nou tip de organizație - organizația centrată pe proiecte. În cazul unei astfel de organizații, performanța nu se mai măsoară după criteriile tradiționale, lipsite de suportul rezultatelor obținute ca urmare a desfășurării unui proces dat, ci în funcție de capacitatea acesteia de a se adapta la proiecte și în funcție de consistența portofoliului de proiecte.

Valoarea organizației nu se mai măsoară prin criteriile de natura resurselor umane aflate la dispoziție, ci ceea ce contează mai mult este viteza cu care angajații își unesc abilitățile și cunoștințele pentru a găsi o soluție la o problemă comună, precum și viteza cu care, o dată rezolvată problema (o dată încheiat proiectul), angajații formează combinații diferite pentru a rezolva o nouă problemă.

Afirmația că viitorul aparține organizațiilor orientate pe proiecte nu constituie o exagerare. Flexibilitatea și adaptabilitatea care caracterizează acest tip de organizație permit permanenta regrupare și reorganizare a resurselor umane și informaționale.

Deci proiectele reprezintă modalitatea prin care organizațiile se adaptează contextelor în schimbare. Ele sunt punctele de stabilitate în jurul cărora gravitează întregul proces managerial și de execuție. Pe scurt, Primăria Deva își propune să atingă dezideratele unei astfel de organizații.

Portofoliul de proiecte până în 2023 cuprinde atât proiecte sectoriale cât și proiecte integrate complexe, care acoperă toate domeniile de intervenție prioritare definite la nivelul celor șapte obiective strategice vizate de *Strategia integrată pentru dezvoltare urbană a municipiului Deva în perioada 2014-2023*.

Consistența portofoliului de proiecte definit a fost asigurată prin compararea cu analiza socio-economică, în condițiile satisfacerii setului de cerințe și criteriile de planificare definit anterior, precum și ale folosirii tuturor oportunităților de finanțare preconizate în cadrul programelor operaționale pentru perioada de planificare.

Criteriile utilizate pentru ierarhizarea proiectelor au avut în vedere obiectivele strategice, complexitatea și impactul potențial, elemente aferente politicilor financiare și de investiții, informațiile disponibile privind implementarea unor proiecte asemănătoare, precum și, nu în ultimul rând, opiniile formulate de experți.

În portofoliul de proiecte al Strategiei au fost incluse proiectele propuse prin Planul de Mobilitate Urbană Durabilă al Municipiului Deva și prin Planul de Acțiune pentru Energie Durabilă al Municipiului Deva.

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

OS1. Dezvoltarea unei economii moderne, bazată pe industrii și tehnologii inovatoare, performante și creative, și pe o forță de muncă sustenabilă și de calitate

DI1.1. Sprijinirea structurilor și serviciilor suport pentru mediul de afaceri, prin consolidarea infrastructurii specifice activității de cercetare-dezvoltare-inovare și încurajarea investițiilor în domeniu

Proiecte:

Nr. crt.	Denumirea proiectului
P1	Centru multifuncțional pentru susținerea afacerilor
P2	Structuri locale pentru sprijinirea afacerilor în comuna Archia - Incubator de afaceri
P3	Structuri locale pentru sprijinirea afacerilor în comuna Bârcea Mică - Incubator de afaceri
P4	Structuri locale pentru sprijinirea afacerilor în comuna Cristur - Incubator de afaceri
P5	Structuri locale pentru sprijinirea afacerilor în comuna Sântuhalm - Incubator de afaceri
P6	Centru pentru organizarea de evenimente
P7	Dezvoltare prin creativitate – centru de cercetare și inovare tehnologică
P8	Realizarea Parcului de Afaceri Deva.
P9	Realizarea periodică de sondaje de evaluare a tendințelor și nevoilor mediului de afaceri, în vederea identificării posibilităților oportune de sprijin ale administrației locale pentru crearea de condiții propice dezvoltării activităților economice.
P10	Întreprindere virtuală - Incubator de afaceri - Centru de cercetare.

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

D11.2. Încurajarea afacerilor noi și creșterea competitivității economice a întreprinderilor mici și mijlocii, prin modernizarea și extinderea spațiului și dotărilor specifice, și prin susținerea unor soluții de afaceri și promovare inovatoare

Proiecte:

Nr. crt.	Denumirea proiectului
P11	Elaborarea studiului „Strategii pentru competitivitate in zona administrativă Deva”.
P12	Realizarea de materiale și acțiuni promoționale la nivel local, portaluri de internet dedicate, cu scopul de atragere a investitorilor străini.
P13	Crearea unui centru de consultanță pentru sprijinul IMM-urilor.
P14	Realizarea de studii și crearea unei baze de date necesare dezvoltării IMM-urilor.
P15	Elaborarea unei strategii de marketing pentru micii întreprinzători.
P16	Implementarea unui centru de promovare, formare și consultanță în afaceri.
P17	Organizarea și diversificarea târgurilor tematice cu atragerea expozanților din spațiul comunitar.
P18	Elaborarea unei strategii privind introducerea sistemelor de comerț electronic și a sistemelor pentru relații cu clienții (Customer Relationship Management).
P19	Implementarea strategiei privind introducerea sistemelor de comerț electronic și a sistemelor pentru relații cu clienții.
P20	Managementul informațional în sprijinul firmelor mici și mijlocii - Promovarea la nivel local a tendințelor noi in economia de piață
P21	Acordarea de sprijin, în colaborare cu toate instituțiile locale competente, în vederea implementării standardelor UE în domeniile managementului calității și al protecției mediului.
P22	Realizarea de studii privind facilitățile și sprijinul care pot fi acordate investitorilor în vederea dezvoltării pieței locale imobiliare.
P23	Implementarea unui set de facilități oferite investitorilor – elaborarea unor scheme de stimulente pentru investitori în funcție de beneficiul pe care aceștia l-ar putea aduce bugetului local și de natura domeniului specific de activitate
P24	Dezvoltarea unui centru virtual de e Business
P25	Crearea unei baze de date imobiliare de interes public, folosite de posibilibi investitori

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

P26	Crearea unui centru de informare pentru investitori si elaborarea unui Ghid local
P27	Master plan privind potențialul turistic al localităților aparținătoare
P28	Centru de colectare a produselor legumicole – comuna Sântuhalm
P29	Realizarea unei piețe agroalimentare în localitățile aparținătoare.
P30	Cresterea competitivității produselor agroalimentare autohtone pe piețele UE prin certificarea acestora la standarde ecologice conforme UE
P31	Modernizarea spatiilor de depozitare ale Centrului Agro Deva prin implementarea noilor tehnologii de depozitare in atmosfera controlata a produselor agroalimentare

DI1.3. Asigurarea unui mediu propice pentru dezvoltarea resurselor umane și pregătirea unei forțe de muncă competitive și orientate spre nevoi reale ale pieței muncii, care să conducă la creșterea gradului de ocupare a acestora

Proiecte:

Nr. crt.	Denumirea proiectului
P32	Studiu privind adulții din comunitățile rurale fără ocupație și care au abandonat școala și identificarea de măsuri în sprijinul acestora.
P33	Implementarea programului pentru adulții din comunitățile rurale fără ocupație și care au abandonat școala.
P34	Înființarea unui birou de orientare profesională și intermediere locuri de muncă la nivel municipal.
P35	Pregătire, calificare si reconversie pentru activități de turism.
P36	Servicii de calitate în formarea profesională a șomerilor, adaptate la noile cerințe ale pieței muncii
P37	PRACTIC 2017 – Program de formare competențe antreprenoriale
P38	ARETEUS – Proiect de reabilitare a asistenței medicale în patologia cardiovasculară, prin creșterea adaptabilității și competitivității personalului din sectorul medical

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

OS2. Asigurarea unei dezvoltări urbane complexe și integrate, care să contribuie la îmbunătățirea calității factorilor de mediu și a eficienței energetice, promovarea energiilor regenerabile și managementul proactiv al situațiilor de risc

D12.1. Dezvoltarea, modernizarea și reabilitarea infrastructurii de utilități

Proiecte:

Nr. crt.	Denumirea proiectului
P39	Dezvoltarea rețelei de telecomunicații metropolitane propriie municipalității
P40	Dezvoltarea hărții evenimentelor în Municipiul Deva (sesizări, defecțiuni etc.)
P41	Reabilitarea sistemului de termoficare în municipiul Deva, în vederea îndeplinirii standardelor de mediu privind emisiile de gaze și creșterea eficienței energetice a sistemului de furnizare a agentului termic
P42	Canalizare pluvială și modernizare Str. Bucovinei
P43	Canalizare Str. Bucovinei
P44	Alimentare cu apă și canalizare la intersecția străzii gării cu șoseaua Hunedoarei, Cristur
P45	Lucrări de intervenție în vederea înlăturării efectelor produse de alunecarea terenului la blocul 47 -Aleea Teilor
P46	Alimentare cu apă și canalizare incinta I Dealul Cetății
P47	Extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată în județul Hunedoara
P48	Dezvoltare și modernizare apă/canal în sate aparținătoare.
P49	Alimentare cu apă și canalizare în localitatea Barcea Mica
P50	Regularizarea albiei pârâului adiacent Str. Primăverii
P51	Amenajări rigole pentru ape pluviale în satul Archia
P52	Îmbunătățirea infrastructurii fizice și a serviciilor de bază în localitățile aparținătoare, prin dezvoltarea și reabilitarea sistemului de canalizare, modernizare drumuri, modernizare străzi, extindere sistem de alimentare cu apă
P53	Alimentare cu apă și canalizare pe prelungirea străzii Aurel Vlaicu

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

P54	Canalizare Str. Digului - Deva
P55	Alimentare cu apa si canalizare pe Aleea Cascadei
P56	Alimentare cu apa si canalizare pe strada Granitului, Deva
P57	Alimentare cu apa si canalizare Str. Roci
P58	Alimentarea cu apa si canalizare pe prelungirea străzii Aurel Vlaicu
P59	Canalizare Str. Digului - Deva

D12.2. Îmbunătățirea calității factorilor de mediu, conservarea biodiversității și a patrimoniului natural, managementul deșeurilor

Proiecte:

Nr. crt.	Denumirea proiectului
P60	Sistem integrat de monitorizare si informare privind calitatea factorilor de mediu. (Panouri de informare aer, apă, poluanți.)
P61	Amenajare izvor zona Bejan
P62	Regularizare curs Valea Bejan
P63	Realizarea de perdele forestiere de protejare a localităților aparținătoare contra fenomenelor meteorologice periculoase (vânt, furtuni) și pentru ameliorarea factorilor de mediu.
P64	Îmbunătățirea calității mediului prin împădurirea terenurilor agricole degradate din localitățile aparținătoare.
P65	Îmbunătățirea calității factorilor de mediu și a calității vieții prin creșterea suprafețelor spațiilor verzi și realizarea/completarea/recondiționarea de alei pietonale, piste de biciclete, a dotărilor de mobilier urban și a locurilor de joacă.
P66	Realizarea unui sistem integrat de protecție, conservare și valorificare a biodiversității parcului natural Pădurea Bejan.
P67	Realizarea protecției, conservării și valorificării biodiversității prin realizarea de reîmpăduriri ale zonelor defrișate în mod necontrolat din cadrul localităților aparținătoare ale municipiului Deva

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

P68	Realizarea unui sistem integrat de educație, informare și conștientizare publică privind protecția și întreținerea obiectivelor și ariilor protejate ale municipiului Deva.
P69	Extindere/modernizare sistem de colectare selectivă.
P70	Asociația de dezvoltare intercomunitară - Sistem integrat de gestionare a deșeurilor
P71	Program de susținere a voluntariatului pentru acțiuni de protecție a mediului
P72	Amenajare platforme subterane pentru colectare deșeurilor

D12.3. Creșterea eficienței energetice în clădirile rezidențiale, clădirile publice și sistemele de iluminat public

Proiecte:

Nr. crt.	Denumirea proiectului
P73	Sistem integrat de monitorizare și management a utilităților publice și reducerea consumurilor energetice
P74	Creșterea eficienței energetice a sistemului de iluminat public din municipiul Deva
P75	Realizarea iluminatului public în unele parcuri sau a iluminatului arhitectural prin soluții eficiente energetic, control automat asupra timpului de funcționare și alimentarea din surse regenerabile -panouri fotovoltaice
P76	Net City
P77	Creșterea eficienței energetice a clădirilor în care funcționează Colegiul Național Decebal din str. Oituz nr. 8, Deva
P78	Creșterea eficienței energetice a clădirilor în care funcționează Liceul de Arte „Sigismund Toduță” din str. Ciprian Porumbescu nr. 1, Deva
P79	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe B - B-dul Decebal din Municipiul Deva
P80	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe A - B-dul 1 Decembrie din Municipiul Deva
P81	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 7 - Aleea Ploștilor din Municipiul Deva
P82	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe P3 - Aleea Moșilor din Municipiul Deva

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

P83	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 13A - Strada Mihai Eminescu din Municipiul Deva
P84	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe M1 - Aleea Crizantemelor din Municipiul Deva
P85	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe M2 - Aleea Crizantemelor din Municipiul Deva
P86	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe P5 - Strada Titu Maiorescu din Municipiul Deva
P87	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe C - B-dul Iuliu Maniu din Municipiul Deva
P88	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe D - B-dul Iuliu Maniu din Municipiul Deva
P89	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 8 - Aleea Moșilor din Municipiul Deva
P90	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 21 - Aleea Jupiter din Municipiul Deva
P91	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 34 - B-dul Nicolae Bălcescu din Municipiul Deva
P92	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe FRE - Strada George Enescu din Municipiul Deva
P93	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 66 - Aleea Streiului din Municipiul Deva
P94	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 3 – B-dul 1 Decembrie din Municipiul Deva
P95	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 8 - B-dul Decebal din Municipiul Deva
P96	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe B B-dul 1 Decembrie din Municipiul Deva
P97	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 25 - Str. Ion Creangă din Municipiul Deva
P98	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 26 - Str. Ion Creangă din Municipiul Deva
P99	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe M - B-dul Decebal din Municipiul Deva
P100	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 79 - Str. Bejan din Municipiul Deva
P101	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 22 - B-dul Decebal din Municipiul Deva
P102	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 23 - B-dul Decebal din Municipiul Deva
P103	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 21 - Str. Mareșal Averescu din Municipiul Deva

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

P104	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe N - B-dul Decebal din Municipiul Deva
P105	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 61 - Aleea Streiului din Municipiul Deva
P106	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe P10 - B-dul Dacia din Municipiul Deva
P107	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 60 - Aleea Streiului din Municipiul Deva
P108	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 15 - B-dul Decebal din Municipiul Deva
P109	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 16 - B-dul Decebal din Municipiul Deva
P110	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 12 - Strada M. Eminescu din Municipiul Deva
P111	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 14 - Strada Împăratul Traian din Municipiul Deva
P112	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 9B - Aleea Transilvaniei din Municipiul Deva
P113	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 80/1 - Strada Mărăști din Municipiul Deva
P114	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 88 - Strada Horea din Municipiul Deva
P115	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 76 - Strada Bejan din Municipiul Deva
P116	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe Z2 - Strada Mihai Eminescu din Municipiul Deva
P117	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 56B - Strada Mihai Eminescu din Municipiul Deva
P118	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe E11 - Aleea Crinilor din Municipiul Deva
P119	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 27 - Aleea Panseluțelor din Municipiul Deva
P120	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 45 - Aleea Crișului din Municipiul Deva
P121	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe A - B-dul Nicolae Bălcescu din Municipiul Deva
P122	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe D - Strada Titu Maiorescu din Municipiul Deva
P123	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 1A - Strada Mărăști din Municipiul Deva
P124	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 67 - Strada Bejan din Municipiul Deva

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

P125	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 30 str. Minerului din Municipiul Deva
P126	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe K- B-dul Decebal din Municipiul Deva
P127	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 19B - str. M. Eminescu din Municipiul Deva
P128	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 16 - str. Horea din Municipiul Deva
P129	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 5 - B-dul 1 Decembrie din Municipiul Deva
P130	Creșterea eficienței energetice a clădirilor rezidențiale din cartierul Micro 15 (10 blocuri care se pot înscrie în programul de reabilitare clădiri rezidențiale)
P131	Creșterea eficienței energetice a clădirilor rezidențiale din cartierul Dacia (7 blocuri care se pot înscrie în programul de reabilitare clădiri rezidențiale)
P132	Creșterea eficienței energetice a clădirilor rezidențiale din cartierul Gojdu - Mărăști - Dorobanți - Bălcescu (9 blocuri care se pot înscrie în programul de reabilitare clădiri rezidențiale)
P133	Creșterea eficienței energetice a clădirilor rezidențiale din cartierul Progresu și zona Centrală (7 blocuri care se pot înscrie în programul de reabilitare clădiri rezidențiale)
P134	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 51 - Aleea Crișului din Municipiul Deva
P135	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 25 - Strada Minerului din Municipiul Deva
P136	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 2 - Strada Griviței din Municipiul Deva
P137	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 29 - Aleea Teilor din Municipiul Deva
P138	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 6 - Aleea Romanilor din Municipiul Deva
P139	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 69 - Aleea Streiului din Municipiul Deva
P140	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 4A - B-dul 1 Decembrie
P141	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe C - B-dul 1 Decembrie
P142	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe F - B-dul 1 Decembrie

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

P143	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe L5 - Str. Titu Maiorescu
P144	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe A - B-dul Iuliu Maniu
P145	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 20, Aleea Romanilor
P146	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 4, Aleea Romanilor
P147	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 1A+1B, B-dul Iuliu Maniu
P148	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe F, B-dul 22 Decembrie
P149	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 26, str. Minerului
P150	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe 39, str. Minerului
P151	Creșterea eficienței energetice a blocului de locuințe E, str. Titu Maiorescu
P152	Realizarea parcului de producție energie fotovoltaică.
P153	Plan de acțiuni pentru energii durabile (PAED)
P154	Completarea sistemelor clasice de încălzire cu sisteme care utilizează energie solară, energie geotermală sau alte sisteme
P155	Îmbunătățirea calității vieții și sporirea măsurilor de protecție a mediului înconjurător prin utilizarea de surse de energie regenerabile
P156	Reducerea consumului de energie prin introducerea de sisteme de încălzire care utilizează energie alternativă
P157	Reabilitarea sistemului de iluminat public în localitățile aparținătoare.
P158	Reabilitare Corp A prin schimbarea instalației interioare la Colegiul National Ion Mincu
P159	Reabilitare corp B prin montare termosistem, schimbare tâmplării exterioare si schimbarea instalațiilor electrice interioare la Colegiul Ion Mincu
P160	Reabilitare școala prin montarea termosistem, schimbare tamplarii exterioare si schimbarea instalatiilor electrice la Scoala Andrei Muresanu apartinatoare Colegiului Tehnic Energetic „Dragomir Hurmuzescu”
P161	Creșterea eficienței energetice și modernizarea Centrului Cultural Drăgan Muntean
P162	Reabilitarea și creșterea eficienței energetice a clădirilor Primăriei Municipiului Deva

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

P163	Creșterea eficienței energetice a clădirii școlii generale - Strada Scărișoara
P164	Creșterea eficienței energetice a clădirii școlii generale - Strada Bejan
P165	Creșterea eficienței energetice a clădirilor școlii generale Andrei Șaguna - Strada E. Gojdu
P166	Creșterea nivelului și gradului de informare și pregătire, a culturii manageriale și organizatorice (dezvoltarea capitalului uman), în domeniul managementului energetic și utilizării surselor regenerabile
P167	Promovarea măsurilor de sporire a capacității de absorbție a emisiilor de CO ₂ prin rezervoare naturale prin creșterea suprafețelor de spații verzi în zona urbană
P168	Îmbunătățirea sistemului de monitorizare a consumului de energie la nivelul consumatorului public
P169	Creșterea gradului de informare și conștientizare al consumatorilor finali asupra necesității de aplicare a măsurilor de îmbunătățire a eficienței energetice și încurajarea implicării voluntarilor în acest gen de acțiuni
P170	Desfășurarea activităților de informare și implicare a cetățenilor în implementarea PAED și în atingerea obiectivului general și încurajarea implicării voluntarilor în acest gen de acțiuni

D12.4 Managementul situațiilor de urgență

Proiecte:

Nr. crt.	Denumirea proiectului
P171	Utilizarea unui Centru de date extern pentru a asigura recuperarea informațiilor în caz de dezastru
P172	Asigurarea unei baze tehnice modernizate și a capacităților necesare pentru intervenția oportună în situații de urgență.
P173	Extindere sistem de supraveghere video urbană.
P174	Centru municipal integrat de management al situațiilor de urgență.
P175	Realizarea și echiparea celulelor locale de intervenție în situații de urgență în localitățile aparținătoare ale municipiului Deva.

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Fig. 11.1. Localizarea proiectelor prioritare OS2

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

OS3. Creșterea calității vieții cetățenilor prin asigurarea infrastructurii rezidențiale, educaționale, de sănătate, digitale, sportive, a facilităților socio-culturale și de agrement

DI3.1. Creșterea accesibilității, calității și infrastructurii educaționale

Proiecte:

Nr. crt.	Denumirea proiectului
P176	Sistem de management al accesului elevilor si al cadrelor didactice in scoli
P177	Modernizare pista de atletism si pista de sarituri la Colegiul National Sportiv Cetate - Deva
P178	Modernizarea bazei sportive de la Colegiul Ion Mincu Deva - teren de handbal
P179	Amenajare terenuri de sport in incinta Scolii Gimnaziale Andrei Saguna
P180	Amenajare teren de minifotbal Colegiul National Sportiv Cetate - Deva
P181	Amenajare teren sport la Liceul de arte Sigismund Toduta - locatia A- Str. Ciprian Porumbescu, nr. 1
P182	Modernizare teren de sport Scoala Andrei Muresanu
P183	Amenajare teren sport in incinta Colegiului Tehnic Transilvania Deva
P184	Amenajare teren sport la Liceul de arte Sigismund Toduta - locatia B- Str. Avram Iancu
P185	Modernizare teren sport la Liceul teoretic Grigore Moisil
P186	Modernizare teren sport Colegiul Tehnic Transilvania, Scoala Generala Eminescu – Petofi
P187	Modernizare teren sport la Liceul Pedagogic Sabin Dragoi
P188	Reabilitarea, modernizarea, dezvoltarea și echiparea infrastructurii educaționale a instituțiilor de învățământ
P189	Îmbunătățirea procesului educațional prin asigurarea și modernizarea bazei tehnico – materiale a instituțiilor de învățământ din municipiul Deva
P190	Implementarea de sisteme de acces și monitorizare în instituțiile de învățământ din municipiul Deva pe bază de legitimații electronice

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

P191	Management integrat cu acces la sistemele de monitorizare și supraveghere video ale școlilor din Municipiul Deva
P192	Implementarea programului de îmbunătățire a calității învățământului obligatoriu și asigurarea accesului la educație pentru toți copiii din mediul rural.
P193	Îmbunătățirea condițiilor în școli, creșterea accesului la educație timpurie prin refacerea infrastructurii educaționale – construirea de grădinițe în localitățile aparținătoare
P194	Reabilitare instituții de învățământ.
P195	Reabilitarea, modernizarea clădirilor și echiparea infrastructurii educaționale a Școlii Gimnaziale Andrei Saguna
P196	Reabilitarea, modernizarea și echiparea infrastructurii educaționale antepreșcolare la Creșa Deva, Aleea Viitorului nr.5
P197	Reabilitarea, modernizarea clădirilor și echiparea infrastructurii educaționale a Colegiului Național Pedagogic "Regina Maria" (școala generală)
P198	Reabilitarea, modernizarea, extinderea și echiparea infrastructurii educaționale antepreșcolare și preșcolare la Grădinița cu program normal nr. 2, Deva, Aleea Salcânilor
P199	Construcția și echiparea infrastructurii educaționale antepreșcolare și preșcolare în cadrul Colegiului Național Pedagogic „Regina Maria”
P200	Reabilitarea, modernizarea clădirilor și echiparea infrastructurii educaționale a Liceului de Arte Sigismund Toduță (școala generală) locația str. Avram Iancu nr.21
P201	Reabilitarea, modernizarea clădirilor și echiparea infrastructurii educaționale a Colegiului Tehnic Energetic „Dragomir Hurmuzescu” – locația din str. Scărișoara nr. 4 (școala generală)
P202	Reabilitarea, modernizarea clădirilor și echiparea infrastructurii educaționale a Colegiului Tehnic Energetic „Dragomir Hurmuzescu” – locația din str. Bejan nr. 8 (școala generală)
P203	Reabilitarea, modernizarea clădirilor și echiparea infrastructurii educaționale a Liceului de Arte Sigismund Toduță, locația str. Ciprian Porumbescu – finalizare lucrări

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

DI3.2. Asigurarea unor servicii sociale și de sănătate de calitate și promovarea incluziunii sociale

Proiecte:

Nr. crt.	Denumirea proiectului
P204	Constructii blocuri ANL.
P205	Reabilitare centru administrativ.
P206	Strategie de dezvoltare pentru zonele defavorizate Gojdu/Micro/ Nicolae Grigorescu in vederea integrarii in zona urbana dezvoltata
P207	Infiiintarea de intreprinderi sociale (protejate).
P208	Reabilitare si extindere cantina sociala.
P209	Centru de consiliere si sprijin pt insertia sociala si reconversia prof. a persoanelor aflate in dificultate.
P210	Prevenirea parasirii timpurii a scolii.
P211	Pregatire profesionala pentru persoane defavorizate.
P212	Implementarea de solutii inovative pentru economia socială - o șansă pentru persoanele cu dizabilități intelectuale
P213	Înființarea și dotarea unui centru de tip after-school
P214	Realizarea de Centre de sprijin al copiilor și familiei în vederea evitării abandonului școlar
P215	Crearea de spatii de zi, monitorizate, pentru bătrânii aflați în situații de risc.
P216	Implementarea soluțiilor de promovare a unei societăți inclusive care să faciliteze accesul și integrarea pe piața muncii a femeilor de etnie rromă
P217	Realizarea centrului social de urgență.
P218	Reabilitarea Cantinei de Ajutor Social.
P219	Centru de zi pentru îngrijirea copiilor în municipiul Deva
P220	Reabilitarea Căminului pentru Persoane Vârstnice

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

P221	Realizarea Centrului balnear Deva
P222	Locuințe sociale modulare - 72 unitati locative Str. Nicolae Grigorescu, municipiul Deva
P223	Centru integrat de intervenție medico-socială
P224	Call-Center pentru vârstnici
P225	O șansă la viață demnă pentru vârstnicii din județul Hunedoara
P226	Prin ochii seniorilor
P227	CRED – Cunoaștere, respect, emoție, dăruire – Reducerea și prevenirea abandonului școlar

DI3.3. Asigurarea infrastructurii necesare pentru creșterea nivelului de utilizare a tehnologiei informației în mediul public și privat

Proiecte:

Nr. crt.	Denumirea proiectului
P228	Implementarea unei infrastructuri de acces public la Internet (tip Free Internet Acces - Free HotSpot) în spații publice
P229	Aplicații și soluții de acces la dicționare și biblioteci legislative online
P230	Sistem informatic geografic complex (de tip GIS)
P231	Crearea de rețele wireless (hot spot-uri) în zonele centrale ale tuturor localităților aparținătoare.

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

DI3.4. Dezvoltarea infrastructurii și ofertei de activități socio-culturale și de petrecere a timpului liber

Proiecte:

Nr. crt.	Denumirea proiectului
P232	Realizarea unui Centru de practicare a sporturilor
P233	Reamenajare Piata Agroalimentara Cioclovina - Micro 15
P234	Reamenajare Piata Agroalimentara B-dul M. Kogalniceanu - Deva
P235	Reabilitare loc joaca pe Str. Imparatul Traian
P236	Reabilitare loc joaca pe Aleea Neptun din Municipiul Deva
P237	Reabilitare loc joaca pe Aleea Neptun (vanatorul si pescarul)
P238	Reabilitare loc joaca pe Aleea Muncii (ITM) din Municipiul Deva
P239	Reabilitare loc joaca pe Aleea Pacii (langa Scoala Andrei Saguna
P240	Reabilitare loc joaca pe Calea Zarandului, intersectie cu Str. Marasti din Municipiul Deva
P241	Reabilitare loc joaca pe Str. Saturn din Municipiul Deva
P242	Reabilitare loc joaca pe Str. Minerului (Uzo Balcan) din Municipiul Deva
P243	Reabilitare loc joaca pe Str. Mihai Eminescu (Maxxa) din Municipiul Deva
P244	Reabilitare loc joaca pe Aleea Patriei din Municipiul Deva
P245	Reabilitare loc joaca pe Str. Archia Bl. 9 din Municipiul Deva
P246	Reabilitare loc joaca pe Str. Scarisoara din Municipiul Deva
P247	Reabilitare loc joaca pe Aleea Constructorilor din Municipiul Deva
P248	Amenajare loc de joaca in cartier Viile Noi - Str. Mercur
P249	Amenajare loc de joaca in satul Santuhalm

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

P250	Îmbunătățirea calității vieții în localitățile aparținătoare prin amenajarea personalizată a centrului civic și a unui spațiu verde cu funcțiuni complementare.
P251	Zona de agrement Parcul Bejan.
P252	Extindere Aqualand - Bazin Olimpic.
P253	Muzeul Olimpic – gimnastica.
P254	Reabilitare și Modernizare Sala Sporturilor.
P255	Construire Sală Polivalentă
P256	Complex pentru activități extracuriculare pentru grădinite și școli.
P257	Extindere spații verzi, parcuri și zone de agrement.
P258	Înființare și reabilitare de parcuri și/cu locuri de joacă.
P259	Crearea și dezvoltarea bazei materiale necesare pentru consolidarea vieții culturale a locuitorilor municipiului Deva prin organizarea periodică de spectacole, concerte, piese de teatru, expoziții, happening-uri.
P260	Amenajarea și dotarea de parcuri și centre de joacă și recreere pentru copiii din localitățile aparținătoare.
P261	Construcție bazine de înot și terenuri de sport multifuncționale în localitățile aparținătoare (prin Programul de dezvoltare al infrastructurii și a unor baze sportive în mediul rural OG.7/2006).
P262	Refuncționalizare terenuri de sport și construcție vestiare în localitățile aparținătoare ale municipiului Deva (prin Programul de dezvoltare al infrastructurii și a unor baze sportive în mediul rural OG.7/2006).
P263	Amenajare teren sport Colegiul Național Pedagogic Regina Maria - fost Colegiul Național Sabin Dragoi
P264	Amenajare teren de sport Colegiul Național Decebal
P265	Amenajare teren sport Colegiul Național Sportiv - Cetate
P266	Amenajare teren sport la Școala Generală Cristur
P267	Amenajare teren sport la Școala Generală Andrei Saguna

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

P268	Amenajare teren sport Colegiul Tehnic Transilvania
P269	Reabilitarea și refuncționarea spațiului public urban B-dul Dacia și zona adiacentă
P270	Amenajare loc de joaca pe Aleea Armatei
P271	Reabilitare loc de joaca pe Aleea Romanilor Bl. 22
P272	Reabilitare loc de joaca pe B-dul Iuliu Maniu in spatele Bl. B si C
P273	Reabilitare loc de joaca pe strada Cioclovina
P274	Reabilitare loc de joaca pe Str. Scarisoara langa Gradinita nr. 2
P275	Amenajare teren skateparc Zona Kaufland
P276	Amenajare zona recreere pensionari pe B-dul M. Kogalniceanu
P277	Amenajare zona recreere pensionari pe B-dul Al. Pacii
P278	Amenajare terenuri de sport cu gazon sintetic si imprejmuire zona Bejan - municipiul Deva
P279	Amenajare teren de sport cu gazon sintetic si imprejmuire Aleea Panselutelor - municipiul Deva
P280	Pod acces intre incinta III si II Cetate Deva
P281	Amenajare loc de joaca pe Str. B. Lăutaru
P282	Amenajare loc de joaca pe Str. D. Zamfirescu
P283	Reabilitare teren de sport vânătorul și pescarul
P284	Dezvoltare durabila integrata a Municipiului Deva prin reabilitarea spatiului public urban B- dul Decebal de la intersectia cu B-dul Iuliu Maniu pana la Piata Arras si B-dul 22 Decembrie de la Piata Victoriei si pana la Piata Arras (inclusiv sensul giratoriu)
P285	Regenerarea urbana a axului central de acces in Municipiul Deva, B-dul 22 Decembrie de la accesul din DN7 si pana la intersectia cu Str. Ciprian Porumbescu

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Fig. 11.2. Localizarea proiectelor prioritare OS3

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

OS4. Asigurarea unei mobilități urbane durabile, prin implementarea unui sistem de transport accesibil și sigur, care să conducă la o dezvoltare echilibrată a tuturor modurilor de transport și să susțină creșterea calității vieții cetățenilor

DI4.1 – Reabilitarea și extinderea infrastructurii pentru asigurarea creșterii calității, eficienței și siguranței sistemului de transport

Proiecte:

Nr. crt.	Denumirea proiectului
P286	Reabilitarea și modernizarea rețelei rutiere urbane pe următoarele artere de circulație: <ul style="list-style-type: none"> - Zona Vulcan: Str. Granitului; Al. Cascadei; Str. Roci; Str. Cozia; Drum de legătură str. Vulcan – str. Coziei - Zona Archia: Str. Principală sat Archia - Zona Sântuhalm: Str. Eternității; Str. Fermierilor; Str. Armindenului - Zona Bîrcea Mică: Modernizare strada Câmpului - Zona Orizont-Zăvoi: Str. Lotusului; Str. Nordului; Str. Hortensiei; Str. Zenitului; Str. Viorelelor; Amenajare trotuare pe str. Zăvoi - Alte zone:<ul style="list-style-type: none"> - Str. Petre Ispirescu (str. Sadoveanu in 22 Decembrie – lângă Direcția Sanitar Veterinară); Prelungire str. Brândușei - Sens giratoriu – Eminescu-Minerului - Modernizare prelungire str. Petru Rareș - Modernizare str. Petre Ispirescu - Modernizare str. Alunului
P287	Amenajare scari Str. Parangului
P288	Modernizare drum acces Capela - Cimitir Catolic din satul Cristur
P289	Amenajare rigola la Bl. 82, Aleea Streiului
P290	Modernizarea strada Alunului
P291	Reabilitarea și modernizarea unor artere de circulație adiacente pentru legătura cu DJ687.
P292	Reabilitarea și amenajarea trotuarelor pe E79, în cartierul Sântuhalm.

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

P293	Construirea a trei pasaje peste calea ferată (proiect realizat de SNCFR), respectiv 2 pasaje pietonale și unul auto.
P294	Construirea unui pod în continuarea străzii Balata, pentru asigurarea legăturii cu Cartierul Grigorescu. Podul va asigura infrastructură pentru traficul auto, cu bicicleta, pietonal.
P295	Modernizarea DJ687: Sântuhalm – Hunedoara – Călan km 13+150 – 22 + 281
P296	Culoar trafic Mureș Nord
P297	Reabilitarea infrastructurii rutiere pe coridoarele deservite de transportul public
P298	Crearea/reabilitarea infrastructurii rutiere pentru zonele de dezvoltare prevăzute în PUG.
P299	Realizarea unei legături la Autostrada A1, conform variantelor prezentate în PUG
P300	Reabilitarea infrastructurii rutiere pe Calea Zarandului, ca rută principală pentru transportul de marfă
P301	Amenajarea de locuri parcare/ încărcare/ descărcare/ depozitare marfă transport pe calea ferată.
P302	Organizarea circulației și amenajare sens giratoriu în intersecția Str. Mihai Eminescu – Str. Minerului
P303	Amenajare pasaj pietonal peste DN la Valea Cernei
P304	Consolidarea semnalizării rutiere statice orizontale și verticale
P305	Studiu privind identificarea posibilelor arii exclusiv pietonale în Municipiul Deva
P306	Realizare parcări în zonele rezidențiale.
P307	Reamenajare parcare din Zona Trident bloc 2
P308	Reamenajare parcare pe Aleea Cioclovina adiacenta blocului 13A
P309	Reamenajare parcare pe Aleea Neptun adiacenta blocului nr. 37
P310	Amenajarea parcare Bl. C, cartier Progresul
P311	Amenajare parcare Aleea Pacii
P312	Amenajare parcare Str. Cernei

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

P313	Amenajare parcare Str. Salcamilor
P314	Amenajare parcare Str. Gh. Doja, zona Bl. P3 - 80/2
P315	Amenajare parcare pe terenul din P-ta Unirii nr. 8
P316	Realizare parcare centrală zona Spitalului Județean de Urgență.
P317	Realizare parcare în zona Casei de Cultură.
P318	Realizare parcare pe Bd. Decebal, zona străzii George Coșbuc.
P319	Realizare parcări moderne în zonele dintre blocuri, inclusiv în varianta Smart Parking
P320	Amenajare parcare adiacentă aerodromului, în colaborare cu UAT Simeria.
P321	Revitalizarea și reprofilarea aerodromului, în colaborare cu UAT Simeria.
P322	Plan de organizare a circulației
P323	Extinderea sistemului de management al traficului
P324	Sisteme de limitare a accesului traficului auto în zonele pietonale
P325	Implementarea unui sistem de management al parcărilor cu plată
P326	Implementarea unui sistem de impunere a vitezei legale de circulație
P327	Integrarea în sistemul de semaforizare a semnalizării specifice pentru bicicliști, pe coridoarele pe care sunt prevăzute piste de biciclete
P328	Implementarea unui sistem de detecție automate a trecerii pe roșu
P329	Implementarea unui sistem de recunoaștere a numerelor de înmatriculare la intrările în municipiu

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

DI 4.2 – Creșterea eficienței, accesibilității și atractivității transportului public

Proiecte:

Nr. crt.	Denumirea proiectului
P330	Studii pentru dezvoltarea extinsă a zonei de acoperire a transportului public urban și creșterea nivelului de accesibilitate al populației la acest mod de transport
P331	Studiu privind oportunitatea asigurării unor linii de transport public care să asigure legătura pe arterele de circulație adiacente pentru legătura cu DJ687.
P332	Modernizarea parcului de vehicule de transport public local, prin achiziția de vehicule de transport public ecologice, inclusiv infrastructura de alimentare electrică necesară și echipamente ticketing on-board.
P333	Implementarea unor linii de transport public electric în zona preurbană și de conexiune cu Municipiul Simeria și Hunedoara (Studiu de oportunitate și achiziția vehiculelor electrice necesare pentru asigurarea serviciului)
P334	Studiu de oportunitate privind asigurarea legăturii cu aerodromul printr-o linie de transport public
P335	Eficientizarea serviciului de transport public prin introducerea unui sistem de ticketing
P336	Creșterea atractivității și siguranței transportului public local prin introducerea unui sistem de informare în timp real a călătorilor în stațiile de transport public, inclusiv modernizarea stațiilor
P337	Implementarea unui sistem de management al transportului public (monitorizare, gestionare, mentenanță)

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

DI 4.3 – Promovarea și dezvoltarea sistemelor de transport alternative și a intermodalității, pentru asigurarea unui mediu sănătos și creșterea calității vieții cetățenilor

Proiecte:

Nr. crt.	Denumirea proiectului
P338	Extinderea spațiului pietonal în zona urbană
P339	Amenajare zonă pietonală în Centrul istoric.
P340	Extinderea zonei pietonale și a pistelor de biciclete prin includerea str. Axente Sever, între str. Șt. O. Iosif și str. Stadionului.
P341	Amenajarea piste de biciclete pe traseul Deva-Macon-Cristur
P342	Creare piste biciclete pentru asigurarea legăturii cu DHS și aerodrom
P343	Creare/reabilitare/extindere piste biciclete – realizare legătură cu Simeria și Hunedoara
P344	Sistem alternativ de transport public nepoluant pentru cetățeni și turiști în Municipiul Deva (studiu privind zona de implementare și realizarea de piste de biciclete pe traseele stabilite).
P345	Spațiu multifuncțional de recreere, sport și educație timpurie a bicicliștilor pentru promovarea siguranței și securității în trafic – Velo Park
P346	Asigurarea transportului cu vehicule electrice din Piața Stadionului până la Poarta 1 și Piața Unirii
P347	Mărirea capacității de transport a telecabinei
P348	Amenajarea transport electric de agrement în zonele pietonale
P349	Stimularea transportului privat cu vehicule electrice, prin înființarea unor puncte de încărcare în Municipiul Deva
P350	Transport pentru agrement pe râul Mureș. Crearea de piste de biciclete pe arterele de acces în zonă.
P351	Amenajare zonă pietonală Piața Stadionului Cetate și zona adiacentă
P352	Amenajarea zonei portuare pe Râul Mureș.
P353	Realizarea unui centru intermodal de transport al Municipiului Deva în Piața Gării

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

P354	Realizarea unui sistem park-and-ride la intrarea dinspre Simeria
P355	Realizarea unui sistem park-and-ride la intrarea dinspre Mintia și A2
P356	Implementarea unui sistem de bike-sharing
P357	Implementarea unui sistem unic, integrat de taxare pentru transportul public, bike-sharing, parcare, transport telecabină
P358	Program integrat de măsuri pentru promovarea electromobilității

Fig. 11.3. Localizare proiecte prioritare OS4 – intermodalitate și mijloace de transport alternative

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Fig. 11.4. Localizare proiecte prioritare OS4 – transport public

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

OS5. Realizarea nodului convergent turistic Deva, prin valorificarea integrată, inteligentă și durabilă a potențialului turistic și cultural, propriu și zonal

DI5.1. Conservarea și valorificarea obiectivelor și tradițiilor locale, istorice, artistice și culturale

Proiecte:

Nr. crt.	Denumirea proiectului
P359	Reabilitare camine culturale ale satelor apartinatoare.
P360	Parc de agrement și distracții - Thesys Park. (Proiect dezvoltat în colaborare cu Primăria Municipiului Hunedoara)
P361	Parc de agrement - Albia Muresului.
P362	Reabilitarea zonei urbane Dealul Cetatii Deva, monument al naturii si istoric cu valoare turistica ridicata din municipiul Deva - Refuncționalizarea Incintei I
P363	Realizarea unor drumuri culturale (Drumul bisericilor din Deva și proximitate,Drumul castelelor si cetatilor din Deva și proximitate).
P364	Sistem integrat de asigurare a condițiilor optime pentru desfășurarea activităților culturale și păstrarea specificului local în zona administrativă Deva
P365	Regenerarea mediului cultural și a valorilor zonei administrative Deva prin reabilitarea, modernizarea și dotarea aferentă a așezămintelor culturale
P366	Reabilitarea Conacul Barcsay și introducerea acestuia în circuitul turistic
P367	Reabilitarea Turnului din cimitirul ortodox si introducerea acestuia in circuitul turistic

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

DI5.2. Promovarea patrimoniului turistic local și regional

Proiecte:

Nr. crt.	Denumirea proiectului
P368	Portal informatic de promovare turistica si informare meteo
P369	Promovare agroturism in satele apartinatoare.
P370	Realizarea centrelor de promovare a mestesugurilor traditionale.
P371	Elaborarea studiului "Strategii pentru cultura in zona administrativă Deva".
P372	Elaborarea studiului "Strategii pentru turism și agrement in zona administrativă Deva".
P373	Promovarea si reabilitarea obiectivelor turistice județene. (Marcare si elaborare trasee turistice)
P374	Promovare multimedia a site-urilor de interes turistic.
P375	Editarea unei broșuri, tip pliant, de popularizare a facilităților turistice de care dispune municipiul Deva și a celor aflate în proximitatea municipiului.
P376	Creșterea atractivității municipiului Deva prin organizarea de târguri de manufactură de artă, promovarea turismului cultural, revigorarea identității istorice a diverselor clădiri/străzi din zona istorică a orașului, organizarea de zile/serbări in zona istorică a orașului
P377	Păstrarea tradițiilor, obiceiurilor și scoaterea în evidență a multiculturalității zonei Deva prin organizarea unui Festival culinar si al tradițiilor minorităților din Deva
P378	Crearea brandului turistic al Devei

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

OS6. Modernizarea managementului și administrației publice locale la nivelul standardelor europene

DI6.1. Dezvoltarea capacității instituționale și a competențelor resurselor umane, în vederea atingerii unui nivel european, care să sprijine realizarea cu succes a obiectivelor strategice de dezvoltare ale Municipiului Deva

Proiecte:

Nr. crt.	Denumirea proiectului
P379	Sistem centralizat pentru înregistrarea și monitorizarea sesizărilor din partea cetățenilor
P380	Pregătire profesională pentru angajații primăriei
P381	Înființare comisie tehnică pentru problemele legate de sistematizarea dinamică și statică a circulației în Municipiul Deva
P382	Reorganizarea/înființarea structurii de gestionare a serviciilor de transport public
P383	Crearea structurii de gestionare a serviciilor de taxare a parcărilor cu plată
P384	Crearea structurii de gestionare a sistemelor bike-sharing
P385	Crearea structurii de implementare și monitorizare a Planului de Mobilitate Urbană Durabilă
P386	Carta de investiții a Municipiului Deva
P387	Dezvoltarea resurselor umane ale personalului primăriei municipiului Deva prin crearea de parteneriate și schimb de experiență la nivel transnațional în domeniul resurselor umane, incluziunii sociale și ocupării forței de muncă
P388	Calitate și performanță în administrația publică locală a Municipiului Deva, Județul Hunedoara

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

DI6.2.Creșterea eficienței activității administrației publice locale, prin achiziția și utilizarea de echipamente TIC și aplicații software performante.

Proiecte:

Nr. crt.	Denumirea proiectului
P389	Aplicație informatică completă și integrată de management al controlului intern/managerial funcțional și eficient
P390	Realizarea Centrului de Date al Primăriei
P391	Virtualizarea stațiilor de lucru utilizate în cadrul Primăriei
P392	Realizarea sistemului de back-up informatic centralizat
P393	Modernizarea infrastructurii informatice și de comunicații la nivelul Primăriei
P394	Implementarea soluției de tip „Cloud” de mare capacitate a Primăriei
P395	Sistem informatic integrat de management a resurselor administrației publice (de tip ERP)
P396	Suita de aplicații informatice de uz administrativ, financiar-contabil, salarizare, resurse de personal
P397	Integrarea sistemului de tip ERP cu alte sisteme conexe suport
P398	Sistem informatic integrat pentru îmbunătățirea eficienței Poliției Locale
P399	Implementarea soluției unitare de semnătură electronică
P400	Implementarea unui sistem central de captură a documentelor
P401	Sistem informatic modern de management a documentelor (tip DMS)
P402	Dezvoltarea și implementarea Registrului Agricol și a portalului informatic de interacțiune cu cetățenii
P403	Sistem electronic de management al arhivei fizice
P404	Sistem de informare publică și interacțiune cu cetățenii de tip Info-Chiosc
P405	Adoptarea unor servicii dedicate de comunicare personalizată cu cetățenii

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

P406	Sistem de asigurare a interoperabilitatii intre institutii
P407	Aplicatie informatica de recunoastere vocala automata si transcrierea inregistrarilor in text
P408	Dezvoltarea serviciilor publice electronice pentru cetateni
P409	Interconectarea sediului Primariei Municipiului Deva cu sistemele edilitare de Management al Traficului si Supraveghere Video
P410	Implementarea sistemului de video-conferinta si sistem multimedia la sediul Primariei si la institutiile subordonate, inclusiv interfatarea cu sistemele operatorilor de utilitati
P411	Implementarea unui sistem integrat de tip management al proceselor institucionale(BPM - Business Process Management) bazat pe servicii orientate pe arhitecturi deschise (SOA - Service Oriented Architecture) necesar uniformizarii si inter-conectarii aplicatiilor disparate utilizate
P412	Înființarea centrului de informare urbanistică
P413	Ghiseu unic si informatizare plati taxe.
P414	Sistem informatic de management administrativ integrat.(e-administratie, ERP APL, software, data center, PC-uri, arhivare, document management)
P415	Extindere, actualizare si integrare cu serviciile comunitare si alte institutii judetene si regionale.
P416	Platforma E- PCDN (Rețeaua de Dezvoltare a Carierei Porfesionale) Deva
P417	Sistem de informare și comunicare facil pentru cetățeni – panouri informative Deva
P418	Sistem de automatizare a activității Poliției Locale.

12. MANAGEMENTUL RISCURILOR

Implementarea acțiunilor/proiectelor incluse în Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană poate fi afectată de o serie de riscuri, care pot avea atât caracter intern, cât și extern. Prin urmare, evaluarea riscurilor reprezintă o activitate vitală în dezvoltarea cu succes a portofoliului de proiecte cuprins în cadrul SIDU a Municipiului Deva.

Rolul unei metodologii a managementului riscurilor este acela de a conferi capacitatea de a realiza activități precum conceperea unui plan de management al riscurilor, identificarea și colectarea riscurilor într-un registru al riscurilor, prioritizarea riscurilor, dezvoltarea strategiilor de răspuns asupra riscurilor, dezvoltarea proceselor de monitorizare și control permanent al riscurilor identificate.

Planul de management al riscurilor reprezintă procesul prin care se hotărăște cum se abordează și se planifică managementul riscurilor pentru activitățile de implementare a strategiei. Acest plan de management al riscurilor cuprinde metodologia generală de abordare a managementului riscurilor, responsabilitățile necesare, metodele de analiză a riscurilor, metodele de comunicare, metodele de raportare și control.

În cadrul **etapei de identificare a riscurilor**, este prioritară crearea unui registru al riscurilor, care acționează ca o bază de date a riscurilor identificate, a răspunsurilor posibile și a responsabilităților în menținerea riscurilor identificate sub control, a costurilor necesare pentru mitigarea respectivelor riscuri, și orice altă informație necesară privind un risc identificat.

Analiza calitativa a riscurilor este etapa prin care fiecare risc este analizat după o serie de acțiuni ce îi determină importanța. Printre acțiunile analizei se enumeră:

- ❖ Analiza probabilității de apariție a riscului
- ❖ Analiza impactului riscului
- ❖ Gruparea riscurilor în funcție de categoria în care sunt încadrate
- ❖ Determinarea calității riscului de a fi acceptat sau nu
- ❖ Notarea rezultatelor analizei în registrul de risc
- ❖ Comunicarea rezultatelor către persoanele responsabile cu managementul riscurilor.

Analiza cantitativa reprezintă analiza din punct de vedere valoric. Astfel, aceasta analiză utilizează metodele de estimare folosite și în metodologia de definire a planului de implementare și are ca scop estimarea valorică a impactului riscului asupra implementării strategiei.

Planificarea răspunsului la risc reprezintă stabilirea soluțiilor pentru un risc identificat și este realizată în următorii pași:

- ❖ Se determină dacă riscul este acceptabil sau inacceptabil.
- ❖ Se determină planul preliminar de răspuns.

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

- ❖ Se realizează clasificarea impactului implementării planului de răspuns: scăderea impactului de producere a riscului sau a probabilității de producere a acestuia.
- ❖ Se verifică alte cazuri similare, soluțiile utilizate și rezultatele acestora.
- ❖ Se determină riscurile secundare sau reziduale ce pot să apară ca urmare aplicării planului de răspuns.
- ❖ Se recalculează decizia de implementare a proiectului : DA / NU.
- ❖ Se actualizează registrul de riscuri și planul de management al riscurilor.

Monitorizarea și controlul riscurilor reprezintă o activitate în care trebuie să se implice întreaga echipă de implementare, care interacționează cu posibile riscuri. Toate riscurile identificate de personal sunt centralizate în cadrul registrului riscurilor, astfel încât, pornind de la un risc izolat, să poată fi previzionată întreaga sa influență asupra altor procese/proiecte, dacă este cazul.

În perioada de implementare a Strategiei Integrate pentru Dezvoltare Urbană, identificarea și evaluarea riscurilor se face în ședințele echipelor de implementare a proiectelor, în care fiecare membru își aduce contribuția pentru aria sa de responsabilitate. În cadrul echipelor de implementare se iau măsurile necesare, în competența acestora pentru diminuarea impactului riscurilor identificate și acestea sunt comunicate Structurii de management și implementare a SIDU pentru o intervenție în competența acesteia dacă este necesar.

Riscurile specifice implementării SIDU pot fi încadrate în următoarele categorii:

a. Riscuri externe

- Schimbări legislative;
- Schimbare buget - evoluție schimb valutar, costuri lucrări/echipamente.

b. Riscuri organizationale

- Schimbări organizare internă;
- Schimbarea priorităților/strategiilor de alocare a bugetului/fondurilor.

c. Riscuri management proiect

- Planificare greșită a resurselor, timpului alocat, obiective, activități;
- Lipsa de coordonare / comunicare;
- Neatingerea obiectivelor de mediatizare.
- Insuficiente resurse umane

d. Riscuri procedurale

- Probleme în derularea procedurilor de achiziție pentru bunurile și serviciile din proiectele componente SIDU
- Dificultăți în contractarea furnizorilor
- Întârzieri ale contractorilor/calitatea lucrărilor

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

- Neasigurarea resurselor financiare prin diminuarea bugetului municipiului

Riscurile identificate pentru implementarea Strategiei Integrate pentru Dezvoltare Urbană a Municipiului Deva și planul de răspuns pentru acestea sunt prezentate în matricea de evaluare a riscurilor, prezentată mai jos. În acest caz, poziționarea riscurilor în diagrama riscurilor este subiectivă și se bazează doar pe expertiza echipelor de implementare a proiectelor componente ale SIDU.

Tabel 12.1. Matricea de evaluare a riscurilor de implementare a SIDU

Nr. crt.	Risc	Probabilitate	Impact	Expunere la risc
		0,1 - Foarte mică; 0,9 - Foarte mare	1 - Foarte mic; 5 - Foarte mare	
1	Instabilitate instituțională/legislativă	0,5	3	2,1
2	Schimbarea condițiilor de acordare a finanțării	0,6	4	2,4
3	Valori nerealiste ale costurilor de implementare	0,4	3	1,2
4	Neasigurarea resurselor financiare prin diminuarea bugetului municipiului	0,7	4	2,8
5	Neobținerea finanțări din surse externe (fonduri europene)	0,4	5	2
6	Nerespectarea termenelor de plată conform calendarelor previzionate pentru proiectele componente SIDU	0,5	5	2,5
7	Indisponibilitatea efectuării plăților până la recuperarea cheltuielilor efectuate	0,7	3	2,1
8	Înregistrarea de costuri suplimentare sau neeligibile și care nu pot fi suportate de Primărie	0,5	4	2,0
9	Schimbări organizare internă	0,4	2	0,8
10	Planificare greșită a resurselor, timpului alocat, obiective, activități	0,3	4	1,2
11	Deficitul de personal la nivelul administrației locale	0,3	5	1,5
12	Supraîncărcarea echipei responsabile cu implementarea SIDU	0,5	2	1,0

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

13	Lipsa nivelului corespunzător de expertiză al echipei de implementare a SIDU	0,4	4	1,6
14	Lipsa de coordonare / comunicare	0,4	2	0,8
15	Probleme în derularea procedurilor de achiziție a contractelor de furnizare servicii, bunuri sau lucrări din proiectele componente SIDU	0,8	4	3,2
16	Neîncadrarea efectuării lucrărilor de către constructori în graficele de timp aprobat și în cuantumul financiar stipulat în contractele de lucrări	0,8	4	3,2
17	Lipsa de implicare a membrilor comunității în punerea în practică a proiectelor SIDU	0,3	3	0,9
18	Dezinteres din partea comunității pentru dezvoltarea capacității locale	0,3	3	0,9
19	Interes scăzut pentru noi afaceri și locuri de muncă create prin proiecte componente SIDU	0,5	3	1,5
20	Influențe negative din partea celor care nu sunt beneficiari direcți ai proiectului	0,5	3	1,5
21	Condiții meteorologice nefavorabile, care conduc la întâzieri în implementarea proiectelor	0,4	3	1,2

Riscurile prezentate se vor urmări continuu pe parcursul perioadei de implementare. Pentru minimizarea sau eliminarea efectului riscurilor asupra implementării strategiei se va elabora planul de răspuns la riscuri.

Tehnicile de control al riscului recunoscute în categoria de specialitate se împart în următoarele categorii:

- ❖ Evitarea riscului – implică schimbări ale planului de management cu scopul de a elimina apariția riscului;
- ❖ Transferul riscului – împărțirea impactului negativ al riscului cu o terță parte (contracte de asigurare, garanții);
- ❖ Reducerea riscului – tehnici care reduc probabilitatea și/sau impactul negativ al riscului;
- ❖ Planuri de contingență – planuri de rezervă, care vor fi puse în aplicare în momentul apariției riscului.

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

În tabelul următor sunt prezentate planul de răspuns la riscuri și strategiile aplicate.

Tabel 12.2. Planul de răspuns la riscuri și strategiile aplicate

Nr. Crt.	Risc	Strategie	Plan de răspuns
1	Instabilitate instituțională/legislativă	Atenuare	Monitorizarea permanentă a stadiului proiectelor și actualizarea permanentă a planului de răspuns la risc astfel încât să poată exista o situație clară a modului de desfășurare a activităților în contextul legislativ aferent perioadei de implementare. Semnalarea și informarea factorilor de decizie cu privire la posibilele efecte asupra bunei desfășurări a contractului prin prezentarea planului de risc actualizat și a măsurilor identificate pentru eliminarea riscurilor.
2	Schimbarea condițiilor de acordare a finanțării	Transfer	În vederea contracarării efectelor unui astfel de eveniment, se va realiza o analiză financiară actualizată a proiectelor și se vor propune soluții pentru depășirea situației (renegocierea termenelor de plată cu furnizorii, reducerea unor costuri mai puțin relevante pentru implementare și alocarea fondurilor pentru activitățile critice să fie implementate, credit bancar, garanții bancare etc).
3	Valori nerealiste ale costurilor de implementare	Evitare	Verificarea cu strictețe a documentațiilor tehnico-economice ale proiectelor și a valorilor de investiție estimate. Documentarea cu privire la costurile de realizare a proiectelor pentru care nu există studii tehnico-economice recente prin raportare la proiecte similare implementate recent.
4	Neasigurarea resurselor financiare prin diminuarea bugetului municipiului	Evitare	Realizarea unui buget anual realist, care să ia în calcul toate necesitățile de finanțare a proiectelor în curs de implementare sau care urmează să fie implementate, coroborat cu graficul de realizare a activităților din proiectele respective.
5	Neobținerea finanțării din surse externe (fonduri europene)	Evitare	Proiectele/măsurile propuse prin planul de acțiune, eligibile pentru a obține finanțare din fonduri europene, reprezintă proiecte de bază pentru atingerea obiectivelor strategice stabilite. Lipsa obținerii finanțării pentru aceste proiecte majore este un risc pentru atingerea viziunii și realizarea misiunii SIDU. Strategia de minimizare a riscului presupune acordarea unei atenții deosebite în elaborarea documentațiilor

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

			care justifică necesitatea și oportunitatea investițiilor pentru care se solicită finanțare, precum și adaptarea acestora la cerințele ghidurilor finale de finanțare.
6	Nerespectarea termenelor de plată conform calendarelor previzionate pentru proiectele componente SIDU	Transfer	Cu toate ca termenele de rambursare sunt bine stabilite de catre finantator, poate aparea situatia unor intarzieri in rambursarea cheltuielilor. Autoritatea Contractantă va realiza o analiza a situatiei financiare actualizate din punctul de vedere al cheltuielilor realizate si va propune un plan pentru continuarea proiectului pana la recuperarea platilor efectuate (renegocierea termenelor de plata cu furnizorii, reducerea unor costuri mai putin relevante pentru implementare si alocarea fondurilor pentru activitatile critice a fi implementate, credit bancar etc)
7	Indisponibilitatea efectuării plăților până la recuperarea cheltuielilor efectuate	Transfer	Autoritatea Contractantă va realiza o analiza a situatiei financiare actualizate din punctul de vedere al cheltuielilor realizate si va propune un plan pentru continuarea proiectului pana la recuperarea platilor efectuate (renegocierea termenelor de plata cu furnizorii, reducerea unor costuri mai putin relevante pentru implementare si alocarea fondurilor pentru activitatile critice a fi implementate, credit bancar etc)
8	Schimbări organizare internă	Atenuare	În perioada de implementare a SIDU este posibil să se producă schimbări de organizare internă în cadrul Primăriei (persoane, funcții, posturi). Atenuarea efectelor acestui risc se va asigura prin transferul corespunzător al responsabilităților în structurile actuale de monitorizare și implementare către noile structuri create, astfel încât să se asigure o continuitate a procesului de implementare a strategiei.
9	Planificare greșită a resurselor, timpului alocat, obiective, activități	Atenuare	Realizarea unei planificări a resurselor și timpului alocat, în funcție de obiectivele și activitățile în desfășurare sau care urmează a fi demarate. Verificarea periodică a desfășurării activităților și monitorizarea resurselor, astfel încât acestea să poată fi suplimentate din timp, înainte de producerea riscului.
10	Deficitul de personal la nivelul administrației locale	Transfer	În vederea monitorizării implementării strategiei, pregătirii documentațiilor de obținere a fondurilor europene și a celorlalte acțiuni necesare pentru realizarea cu succes a

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

			proiectelor/acțiunilor, este necesară existența în cadrul administrației publice locale a unui personal competent și suficient pentru a face față sarcinilor cu care se confruntă. . Strategia de răspuns pentru minimizarea acestui risc constă în întărirea capacității administrative, dacă se consideră necesar, prin angajarea/pregătirea unor experți suplimentari (manageri proiect, experți achiziții, experți financiari etc.)
11	Supraîncărcarea echipei responsabile cu implementarea SIDU	Atenuare	Structura de management al implementării SIDU va fi alcătuită din personal instruit corespunzător, ce deține o experiență vastă în domeniu. Monitorizarea permanentă a încarcerii membrilor echipei de proiect și suplimentarea acestora cu personal suport în cazul în care se constată a fi necesar.
12	Lipsa nivelului corespunzător de expertiză al echipei de implementare a SIDU	Evitare	Structura de management al implementării SIDU va fi alcătuită din personal instruit corespunzător, cu o experiență vastă în domeniu.
13	Lipsa de coordonare / comunicare	Atenuare	Realizarea unui plan bine definit de comunicare între toate entitățile implicate în implementarea proiectelor din cadrul SIDU. Asigurarea că obiectivele, activitățile și toate celelalte aspecte tehnice ale proiectelor sunt înțelese corespunzător de toate părțile implicate în implementarea acestora.
14	Probleme în derularea procedurilor de achiziție a contractelor de furnizare servicii, bunuri sau lucrări din proiectele componente SIDU	Evitarea riscului	Președintele Unității de Implementare a Proiectului (UIP) va avea ca responsabilitate monitorizarea și controlul riscurilor, astfel încât activitățile din cadrul proiectului să fie adaptate imediat ce intervin schimbări în circumstanțe sau se produce un risc. Pentru a evita întârzierile în organizarea procedurilor de achiziții, graficul de realizare a acestora va fi atent monitorizat, vor fi identificați din timp posibii furnizori și se va încerca o comunicare cât mai transparentă cu aceștia.
15	Nerespectarea graficului de timp prevăzut	Atenuare	Întârzierea în implementarea unor proiecte poate genera reducerea efectelor așteptate, mai ales în cazul proiectelor complexe, interconectate cu alte măsuri sau cu efect asupra acestora. Strategia de răspuns pentru minimizarea acestui risc constă în realizarea unui plan de implementare care să asigure o integrare armonizată a proiectelor, din punct de vedere al planificării temporare, urmată de

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

			evaluarea și monitorizarea continuă a implementării SIDU.
16	Lipsa de implicare a membrilor comunității în punerea în practică a proiectelor SIDU	Atenuare	Desfășurarea de campanii de conștientizare și de promovare a efectelor și beneficiilor directe și indirecte rezultate din implementarea portofoliului de proiecte al SIDU
17	Dezinteres din partea comunității pentru dezvoltarea capacității locale	Atenuare	Desfășurarea de campanii de conștientizare și de promovare a efectelor și beneficiilor directe și indirecte rezultate din implementarea portofoliului de proiecte al SIDU
18	Interes scăzut pentru noi afaceri și locuri de muncă create prin proiecte componente SIDU	Atenuare	Desfășurarea de campanii de conștientizare și de promovare a efectelor și beneficiilor directe și indirecte rezultate din implementarea portofoliului de proiecte al SIDU.
19	Influențe negative din partea celor care nu sunt beneficiari direcți ai proiectului	Atenuare	Desfășurarea de campanii de conștientizare și de promovare a efectelor și beneficiilor directe și indirecte rezultate din implementarea portofoliului de proiecte al SIDU
20	Condiții meteorologice nefavorabile, care conduc la întâzieri în implementarea proiectelor	Atenuare	În vederea reducerii impactului asupra implementării cu succes a investiției, se recomandă o planificare riguroasă a activităților proiectului și luarea în calcul a unor marje de timp.

În concluzie, pentru asigurarea implementării cu succes și atingerii obiectivelor strategice ale SIDU, este necesară aplicarea măsurilor de management al riscurilor, care va presupune parcurgerea etapelor esențiale: analiza contextului în care acestea ar putea să se producă, identificarea riscurilor, analiza și ierarhizarea acestora, elaborarea planului de acțiuni adaptat riscurilor identificate, punerea în aplicare a măsurilor, monitorizarea aplicării măsurilor și a efectelor acestora.

Activitatea de management al riscului va fi parte componentă a activității organismului de monitorizare a implementării strategiei integrate de dezvoltare urbană, implicat în identificarea, analiza, decizia accesării finanțării, a pregătirii proiectului și a implementării lui (persoane cu funcții de decizie din instituție și organizațiile partenere, coordonatori ai compartimentelor de specialitate implicate, membri ai echipelor de proiect). De asemenea, se va solicita opinia cât mai multor experți în domeniul vizat de proiect, încercând să se identifice riscul în termeni cât mai concreți. Persoanele respective vor fi implicate în managementul riscului în toate etapele acestuia, având capacitatea de a asigura diminuarea/eliminarea impactului și aplicarea măsurilor necesare în acest scop.

PARTEA IV

IMPLEMENTAREA, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA STRATEGIEI INTEGRATE DE DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

13. PLANUL DE ACȚIUNE PENTRU IMPLEMENTAREA STRATEGIEI INTEGRATE DE DEZVOLTARE URBANA

Proiectele se adresează obiectivelor specifice ce vor fi atinse în perioada asumată în planul de acțiuni, respectiv 2014-2023. Prin urmare, ele sunt legate de un calendar și un plan de acțiuni comun, iar rezultatele vor fi stabilite conform etapelor de evaluare corelate cu perioada asumată.

Analiza SWOT a determinat o prioritizare a necesităților de dezvoltare, care trebuie corelată cu analiza gradului de sustenabilitate financiară a partenerilor și cu oportunitățile de finanțare ale fondurilor structurale, instrumentelor europene, sau programelor naționale aferente. Rezultatul acestei analize integrate a stat la baza planificării în timp a proiectelor.

Planificarea proiectelor implementate de autoritatea publică locală este coordonată cu planificarea și abordarea de dezvoltare a mediului economic local.

Implementarea efectivă a strategiei de dezvoltare propusă depinde în mod fundamental de capacitatea administrației locale de a atrage fondurile comunitare pentru a finanța acțiunile selectate și de a gestiona judicios fondurile de la bugetul local. Absorbția fondurilor disponibile depinde însă, alături de eligibilitatea acțiunilor, de capacitatea instituțională de a iniția proiecte și de a lucra în parteneriat pentru atingerea scopurilor strategice.

Un proiect ce urmărește obținerea de finanțare europeană trebuie să fie bine construit, să se adreseze unui obiectiv global (strategic) și mai multor obiective specifice. Fiecare obiectiv specific este atins prin una (sau mai multe) activități / acțiuni care dau un rezultat concret și măsurabil atunci când sunt efectuate.

Procesul de implementare și monitorizare va include următoarele activități:

- ❖ Planuri de acțiune elaborate prin care obiectivele strategiei de dezvoltare a orașului se vor realiza și aprobarea acestor planuri prin hotărâre de Consiliu Local;
- ❖ Realizarea fișelor de proiect, analiza și corelarea proiectelor identificate în raport cu obiectivele sectoriale și strategice, precum și cu dezvoltarea teritorială, impactul estimat al proiectelor, în vederea identificării celor mai bune soluții pentru atingerea obiectivelor și priorităților locale propuse;
- ❖ Monitorizarea calendarului de implementare a proiectelor strategice;
- ❖ Implementarea prin realizarea acțiunilor, activităților, măsurilor și proiectelor concrete de dezvoltare;
- ❖ Monitorizarea stadiului implementării, în fiecare etapă a acesteia;
- ❖ Evaluarea rezultatelor proiectelor, prin compararea cu indicatorii stabiliți

Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană i se va implementa un proces complex, care necesită un management și control adecvat, realizat de o structură organizatorică, un proces unitar de implementare și evaluare a rezultatelor obținute.

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Mecanismul de monitorizare și evaluarea a Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană se referă la activități ce vor intra în atribuțiile departamentelor abilitate din Primăria Municipiului Deva după cum urmează:

- ❖ analiza procesului de implementare a Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană și ulterior a proiectelor pe baza specificațiilor de proiect, a indicatorilor, precum și a modului în care acestea răspund cerințele Programelor Operaționale;
- ❖ Analizarea și aprobarea planurilor anuale de implementare;
- ❖ Propuneri de completare periodică a strategiei;
- ❖ facilitarea și îmbunătățirea continuă a proceselor de pregătire și implementare a proiectelor;
- ❖ îmbunătățirea mecanismelor interne de aplicare a cerințelor Autorităților de Management;
- ❖ Analizarea și aprobarea bugetului anual de implementare.

Etapa de implementare, monitorizare și control reprezintă etapa de realizare a proiectelor, a programelor și politicilor prevăzute de strategie, de recoltare și raportare a informațiilor asupra desfășurării proiectelor și asupra succesului și impactului acestora relativ la dezvoltarea municipiului.

Elaborarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a Municipiului Râmnicu Sărat necesită un suport ulterior pentru a fi eficientă, suport ce trebuie să îndeplinească mai multe funcții:

- ❖ **Funcția de coordonare** - cuprinde activitățile prin care se vor armoniza hotărârile, deciziile și acțiunile implicate în structura de implementare a direcțiilor propuse prin Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană. Responsabilitatea principală a echipei va fi de asigurare a unui management eficient în implementarea strategiei, ținând cont de resursele financiare, umane existente. În plus, este necesară o monitorizare și o evaluare a modului de implementare prin identificarea și stabilirea unor indicatori clar de progress, impact și rezultat al obiectivelor. Evaluarea se va face prin verificarea periodică a graficului de activități.
- ❖ **Funcția de organizare** - cuprinde toate procesele de management, de planificare a activităților, împărțire a atribuțiilor și preluarea responsabilităților de către toți cei implicați (persoane fizice, agenți economici, instituții, Primărie etc.) în procesul de implementare al strategiei. Este necesară și elaborarea unui plan de Comunicare, pentru o mai bună valorificare și vizibilitate a Strategiei pe plan local și județean. Scopul planului de comunicare este informarea populației cu privire la acțiunile întreprinse, conducând astfel la noi oportunități de parteneriate și de actori implicați.
- ❖ **Funcția de previziune** - reprezintă elaborarea de proiecte pentru finanțare, întocmirea studiilor de fezabilitate, a planurilor de afaceri, a studiilor de marketing, a analizelor cost- beneficiu. Toate acestea sunt necesare pentru o bună justificare a necesității realizării obiectivelor.
- ❖ **Funcția de monitorizare și evaluare** - Activitățile de monitorizare și evaluare a impactului și rezultatelor au ca scop asigurarea eficienței și calității în implementare, urmărirea sensului de implementare a strategiei și a componentelor sale, respectiv realizarea obiectivelor propuse.

14. CONTEXTUL INSTITUȚIONAL

14.1. Autoritatea Urbană

Abordarea *dezvoltării urbane durabile*, prevăzută la art. 7 din Regulamentul (UE) nr. 1301/2013, va fi implementată în România prin intermediul Programului Operațional Regional 2014-2020, în cadrul căruia a fost stabilită o axă prioritară, respectiv Axa prioritară 4 intitulată Sprijinirea dezvoltării urbane durabile.

Pentru implementarea proiectelor din portofoliul de proiecte al municipiului Deva, finanțabile prin Axa prioritară 4 - Sprijinirea dezvoltării urbane durabile, municipiile reședință de județ au fost desemnate organisme intermediare secundare (de nivel II) și sunt incluse în sistemul de management și control al POR 2014-2020. Pentru îndeplinirea criteriilor organizatorice impuse prin Documentul cadru de implementare a dezvoltării urbane durabile, în cadrul municipiului Deva s-a constituit Autoritatea Urbană termen care desemnează structura internă stabilită în cadrul municipiului Deva prin Hotărârea Consiliului Local nr.42/2017 și care îndeplinește atribuția delegată de AM POR cu privire la selecția și prioritizarea proiectelor finanțabile prin intermediul Axei prioritare 4 a POR 2014-2020.

Membri Autorității Urbane sunt desemnați prin dispoziție a Primarului, atribuțiile acestora sunt prevăzute în Regulamentul de Organizare și funcționare și prevăzute în fișele de post.

Autoritatea Urbană își desfășoară activitatea în conformitate cu prevederile *Acordului cadru de delegare a atribuției de selectare strategică a fișelor de proiecte propuse spre finanțare în cadrul POR 2014-2020, Axa Prioritară 4 Sprijinirea dezvoltării urbane durabile*, semnat între Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene (MDRAPFE), în calitate de Autoritate de Management pentru Programul Operațional Regional (AMPOR) și UAT Municipiul Deva.

Autoritatea Urbană este responsabilă în fața Autorității de Management a Programului Operațional Regional (AMPOR), pentru îndeplinirea activităților aferente atribuției delegate prin Acordul de delegare, precum și a tuturor obligațiilor care decurg din acesta.

Autoritatea Urbană asigură cadrul organizatoric, procedural și metodologic, conform dispozițiilor regulamentelor europene și legislației naționale relevante, în acest sens, beneficiind, din partea AMPOR, de îndrumare metodologică și asistență de specialitate necesare elaborării manualelor de proceduri interne și derulării activităților specifice AU.

Autoritatea Urbană aplică metodologia și criteriile pentru selectarea strategică a fișelor de proiecte din Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Municipiului Deva, inclusiv din scenariul selectat din Planul de Mobilitate Urbană Durabilă pentru Municipiul Deva, cu respectarea metodologiei și a criteriilor de selectare strategică aprobate de CMPOR. În acest proces va elabora Documentul Justificativ pentru finanțare din Fonduri ESI.

Autoritatea Urbană organizează procesul de selectare strategică a fișelor de proiecte la nivel local și asigură transparența și imparțialitatea acestuia, în conformitate cu prevederile procedurale, cu prevederile Documentului cadru de implementare a dezvoltării urbane durabile – Axa prioritară 4 Sprijinirea dezvoltării urbane durabile și/sau ale ghidurilor specifice elaborate de AMPOR și răspunde de desfășurarea acestui proces. Selectarea fișelor de proiecte se realizează în baza metodologiei furnizate prin *Documentul cadru de implementare a dezvoltării urbane durabile – Axa prioritară 4 Sprijinirea dezvoltării urbane durabile.*

Autoritatea Urbană își desfășoară activitatea cu respectarea principiilor transparenței, parteneriatului și a unui management adecvat, în conformitate cu prevederile Acordului de delegare, ale legislației naționale și comunitare aplicabile și ale procedurilor interne de lucru.

Este prevăzut ca Autoritatea Urbană să funcționeze ca organism intermediar de nivel II până la finalul perioadei de implementare a POR 2014-2020, dacă nu se decide altfel la acel moment. După aprobarea Documentului Justificativ pentru finanțare din Fonduri ESI și dacă nu i s-au atribuit alte atribuții interne cu privire la managementul proiectelor/documentelor strategice, această structură funcțională își poate suspenda pe perioada temporară activitatea la dispoziția Primarului.

Activitatea membrilor Autorității Urbane poate fi reluată ori de câte ori este necesar pe parcursul perioadei de implementare a SIDU, inclusiv după realocarea financiară de la finalul anului 2019, în măsura în care AMPOR va decide acest lucru, pe baza analizei solicitărilor concrete ale beneficiarilor.

14.2. Structura de management și implementare a SIDU

Aprobarea prezentei strategii de dezvoltare nu trebuie să fie percepută ca punct final al unei elaborări tehnice și nici ca un document de fundamentare finalizat cu o listă de proiecte implementabile cu ajutorul instrumentelor de finanțare nerambursabile.

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbana a municipiului Deva reprezintă un instrument de guvernare a municipiului, flexibil și adaptabil în timp nevoilor în schimbare, care generează acțiuni publice și private cu valoare strategică pe termen lung pentru dezvoltarea competitivă a municipiului și a localităților aparținătoare. Implementarea eficientă a unei strategii impune participarea activă a unui set amplu de actori care cuprinde pe lângă administrația publică a municipiului Deva, Consiliul Județean, Prefectura, structuri din Ministere, Agenția de Dezvoltare Regională Vest prin Structura de sprijinire a Dezvoltării Urbane, decidenți ai sectorului privat, decidenți ai instituțiilor publice și private, ONG-uri.

Implementarea prevede atingerea tuturor obiectivelor și direcțiilor de acțiune ale strategiei în vederea atingerii viziunii pe termen scurt (2023) și pe termen lung (2030). Implementarea strategiei trebuie să parcurgă un proces de corelare, între ceea ce este dorit să fie realizat, cu ceea ce este posibil în condițiile resurselor existente și ceea ce este probabil, în condițiile previzionate (climatul socio-economic național și European, resursele nerambursabile disponibile în această perioadă de programare).

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

În vederea implementării cu succes a prevederilor Strategiei Integrate pentru Dezvoltare(SIDU), Municipiul Deva în calitate de beneficiar si finantator al actiunilor prevazute in strategie se va asigura de înființarea **Structurii de management si implementare a SIDU**.

Structura de management si implementare a SIDU va fi constituită ținând cont de experiența relevanta de capacitatea manageriala si competenta decizionala a persoanelor propuse în managementul implementarii SIDU.

Structura de management si implementare a SIDU este formată din 3 persoane după cum urmează:

Tabel 14.1. Structura de management și implementare a SIDU

Nr. crt.	Functia în Structura de management si implementare a SIDU	Functia în cadrul aparatului de specialitate al Primarului si aria de competenta
1	Coordonator implementare SIDU	Director executiv adjunct Directia Dezvoltare
2	Responsabil implementare SIDU	Director executiv adjunct Directia Tehnica
3	Responsabil implementare SIDU	Director executiv Directia Economica

Atribuțiile și rolul fiecărui membru din Structura de management si implementare a SIDU, precum și experiența relevantă necesară pentru rolul propus în echipa de implementare sunt cuprinse în fișele postului.

Mecanismul de implementare a SIDU se bazează următoarele elemente esențiale:

- ❖ o organizarea eficienta a echipei de implementare a SIDU;
- ❖ competențele și calitatea prestațiilor membrilor echipei de implementare a SIDU.

Activitatea centrală a acestei structuri va reprezenta promovarea politicii de dezvoltare a SIDU si corelarea actiunilor specifice.

Structura de management si implementare a SIDU este cea care urmareste respectarea prioritatilor strategice stabilite prin SIDU pentru atingerea indicatorilor stabiliti si poate propune adaptari ale strategiei functie de evolutiile si conditiile concrete constatate prin analize ale mediului social si economic.

Activitatea structurii se bazeaza in principal pe activitatea echipelor de implementare a proiectelor si realizeaza o integrare si coordonare a proiectelor aflate in responsabilitatea mai multor echipe de implementare si din arii diferite de interventie. Astfel Structura de management si implementare a SIDU se va baza pe colaborarea cu managerii de proiect.

Structura de management si implementare a SIDU va pregăti și supraveghea implementarea strategiei și va coordona activitățile in desfășurare. Aceasta entitate executiva se va intalni ori de cate ori este necesar, dar minim trimestrial, pentru a discuta pe marginea progresului înregistrat în implementarea strategiei și pentru deblocarea-rezolvarea unor

eventuale probleme intampinate in implementarea proiectelor. Se vor urmări aspectele tehnice, financiare și de corelare a investițiilor. Problemele discutate se consemnează într-un proces verbal.

În primele 2 luni ale anului va elabora un raport care va prezenta progresul implementării strategiei în anul anterior.

14.3. Structuri conexe

Proiectele prevăzute în Planul de Mobilitate Urbană Durabilă al Municipiului Deva fac parte integrantă din portofoliul de proiecte al Strategiei Integrate pentru Dezvoltare Urbană.

În PMUD a fost propusă înființarea unei structuri de implementare și monitorizare, ale cărei responsabilități se vor axa pe monitorizarea implementării Planului de Mobilitate Urbană Durabilă, respectiv a proiectelor/ măsurilor propuse, conform procedurii de evaluare.

Conform prevederilor PMUD, din structura respectivă vor face parte cel puțin reprezentanți ai administrației publice locale și ai actorilor cheie implicați în procesul de realizare a PMUD, printre care:

- UAT Municipiul Deva, prin direcțiile de specialitate
- Poliția Municipiului Deva
- Reprezentanți ai Agenției de Protecția a Mediului
- Reprezentanți ai operatorilor de transport
- Alte entități relevante

Activitățile principale ale structurii de monitorizare a implementării PMUD sunt:

- La nivelul autorității locale (Primăria Municipiului Deva):
  - o Implementarea PMUD: introducerea în programele de investiții anuale/multianuale a proiectelor prevăzute în PMUD, monitorizarea pregătirii proiectelor și a achizițiilor necesare, monitorizarea progresului implementării proiectelor, monitorizarea fondurilor bugetare necesare
  - o Asigurarea bunei gestiuni a procesului de implementare
  - o Revizuirea periodică a stadiului PMUD
  - o Realizarea ajustărilor necesare în Planul de acțiune, în funcție de evoluția în procesul de implementare
  - o Identificarea surselor de finanțare disponibile
  - o Actualizarea programelor de investiții și acțiuni pe termen scurt, mediu și lung, în funcție de evoluția factorilor socio-economici din municipiu
  - o Asigurarea cooperării cu instituții la nivel regional și național
  - o Informarea și implicarea cetățenilor în realizarea acțiunilor și proiectelor

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

- Colectarea periodică a opiniei cetățenilor asupra efectelor implementării măsurilor și proiectelor incluse în PMUD
- Departamentul de planificare a transporturilor:
  - Monitorizarea indicatorilor de progres pentru estimarea evoluției atingerii obiectivelor stabilite prin PMUD
  - Colectarea datelor necesare pentru evaluarea implementării PMUD și actualizarea modelului de transport
  - Actualizarea modelului de transport și testarea proiectelor ce vor fi implementate, cu ajutorul acestuia
- Poliția Municipiului Deva, reprezentanți ai Agenției de Protecția a Mediului, reprezentanți ai operatorilor de transport:
  - Analiza efectelor implementării PMUD
  - Furnizarea de date relevante pentru evaluarea indicatorilor de rezultat
  - Furnizarea datelor necesare pentru actualizarea modelului de transport

În vederea asigurării unei implementări integrate a proiectelor din SIDU, este necesar ca structurile de management și implementare ale PMUD și SIDU să lucreze în strânsă colaborare, fiind posibil chiar să existe persoane care să facă parte din ambele structuri, dacă acest lucru se consideră necesar.

15. MECANISMUL DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE

15.1. Strategia de monitorizare și evaluare a SIDU

Implementarea presupune procesul de transformare a resurselor disponibile (materiale, financiare, umane) în rezultate calitative și cantitative, astfel încât să fie atinse toate obiectivele strategice definite și, prin intermediul acestora, la sfârșitul perioadei de planificare, misiunea asumată.

Având în vedere restricțiile care se impun privind resursele disponibile, în etapa de elaborarea strategiei a fost urmărită în mod permanent menținerea unei corelări dinamice între ceea ce este de dorit a fi realizat cu ceea ce este posibil în condițiile resurselor existente și ceea ce este probabil, în condițiile previzionate.

De asemenea, este necesar să se în considerare faptul că însăși procesul de implementare induce schimbări, uneori deosebit de importante, ale parametrilor de stare aferenți mediului de manifestare economic și social, ca urmare a efectelor rezultate din implementarea noilor facilități operaționale rezultate. De aici imperativul *parcurgerii unui proces de evaluare-reevaluare continuu*, cu reveniri asupra cerințelor formulate inițial și ameliorarea/dezvoltarea acestor cerințe în conformitate cu situația economico-socială actualizată. Mai mult, saltul tehnologic nu mai reprezintă un element de excepție. În timp scurt acesta poate reconfigura esențial necesitățile, aspirațiile și restricțiile impuse unui cadru atât de laborios cum este cel reprezentat de portofoliul de proiecte prin care se materializează strategia de dezvoltare a unei zone administrative.

Fiind o strategie pe termen mediu, procesul de implementare se va afla sub acțiunea unei multitudini de factori interni și externi, care pot produce efecte pozitive sau negative asupra domeniilor specifice vizate de planificarea strategică. În aceste condiții, **monitorizarea** se va realiza pe tot parcursul procesului de implementare și la sfârșitul lui, prin compararea cantitativă și calitativă a rezultatelor finale obținute cu cele preconizate prin planificare. Rezultatele concrete ale procesului de monitorizare se traduc prin realizarea de ajustări de natură acțiunilor corective ale unui proces de auditare.

Referitor la perioada de realizare a monitorizării, pe lângă monitorizările care se conformează la necesitatea unor rapoarte impuse de cadrul managerial definit la nivelul instituției Primăriei Deva, fiecare implementare de proiect are un ciclu de viață propriu, ceea ce presupune luarea în considerare a momentelor critice de implementare care se definesc la nivel de proiect. Repunerea oportună a unui proiect pe traiectoria optimă de dezvoltare înseamnă un cumul de elemente benefice, cele mai multe de natura economiilor de resurse, fie că este vorba de resurse materiale, umane sau de resursa timp.

Dinamismul, coerența și flexibilitatea afacerilor de succes reprezintă o lecție învățată care se dorește să reprezinte un imperativ al unui sistem de administrare eficient și inovativ. O altă lecție învățată din aceeași arie de referință, mediul de afaceri, este următoarea: "Cine deține informația, deține prioritate în afaceri". Datele și informațiile de monitorizare, materia primă a actului decizional, este necesar să respecte criteriile de calitate ale datelor. Astfel, o informație

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

eronată produce efecte negative mult mai mari decât lipsa informației. Nu în ultimul rând, monitorizarea presupune respectarea unui principiu devenit tradițional în teoria și practica proceselor calitative: “Un lucru trebuie bine făcut de prima dată și de fiecare dată”.

Acest proces poate fi pus în practică numai printr-un personal pe deplin conștient de rolul și locul fiecărei piese componente a sistemului integrat complex reprezentat de primăria unui municipiu, în cazul nostru Primăria Municipiului Deva.

Evaluarea va aprecia în egală măsură performanța - realizarea concretă, cantitativă și calitativă a obiectivelor propuse, cât și procesul de implementare - modul în care au fost atinse obiectivele strategice.

Pe lângă procesul de monitorizare și evaluare realizat de către personalul cu responsabilități în acest sens stabilit la nivelul Consiliului Local Deva, se are în vedere apelarea la experți, atunci când se consideră necesar, sau constituirea de comisii consultative de experți prin care să se evalueze periodic proiectele propuse și impactul gestionării resurselor alocate, fie la nivelul instituțiilor din subordine, fie la nivelul altor entități finanțate în parteneriat, pe baza proiectelor aprobate aflate în implementare.

Măsurarea performanțelor proiectelor urmează să fie evaluată în cadrul unui proces transparent, care să țină cont de criteriile de evaluare ale Uniunii Europene privind relevanța, eficiența, eficacitatea, impactul și sustenabilitatea proiectelor. Abaterile constatate vor impune luarea unor măsuri de corecție agreeate de comun acord prin contractele de finanțare semnate între părți.

Pentru a se asigura monitorizarea implementării Strategiei și susține evaluările ulterioare, a fost identificat un set de indicatori de rezultat, realizări și impact.

Stabilirea indicatorilor s-a realizat pe baza documentele orientative elaborate de Comisia Europeană, referitoare la sistemele de monitorizare și evaluare a programelor și proiectelor, astfel încât să poată fi evidențiat într-un mod oportun și eficient progresul realizat prin prisma criteriilor urmărite la un moment dat.

Având în vedere caracterul complex, eterogen, al obiectivelor strategice, a fost necesară structurarea indicatorilor în concordanță directă cu schema generală urmărită pentru constituirea portofoliului de proiecte și acțiuni specifice. Schema rezultată este prezentată în tabelul din subcapitolul referitor la indicatorii de rezultat.

Caracterul omogen al procesului de elaborare a Strategiei rezultă și din utilizarea unei scheme unice de referință – obiective strategice, domenii de intervenție – în cadrul etapelor majore ale elaborării portofoliului de proiecte prin care se concretizează strategia, respectiv: fundamentare, planificare, implementare, evaluare, monitorizare.

Funcție de context și obiectivele manageriale avute în vedere, monitorizarea poate viza diferite niveluri de referință: etapa de implementare a unui proiect, domeniile de intervenție din cadrul obiectivelor strategice, obiectivele strategice sau ansamblul proiectelor, deci portofoliul de proiecte.

15.2. Structura de monitorizare și evaluare a implementării

Prin urmare, monitorizarea constă în realizarea analizei periodice a resurselor, activităților și rezultatelor implementării SIDU, bazându-se pe un sistem coerent de culegere de informații. Monitorizarea constituie un mecanism de analiza sistematică ce prezintă evaluarea analitică a implementării SIDU și constă în colectarea, analiza datelor, comunicarea și utilizarea informațiilor obținute despre progresul implementării SIDU.

Prin monitorizare vor fi identificate abaterile dintre planificarea inițială și actualizări, pentru a ajusta planul de implementare SIDU prin adoptarea de acțiuni corective, inclusiv prin repetarea proceselor de planificare, atunci când este necesar.

Monitorizarea implementării SIDU va fi desfășurată ca o activitate continuă, pe tot parcursul implementării SIDU, fiind realizată de către Structura de monitorizare și evaluare a SIDU.

Sistemul de monitorizare a SIDU va consta în ansamblul de instrumente de monitorizare (programe/planuri, rapoarte, ședințe de lucru, etc).

Pe lângă acestea se vor utiliza ca instrument de monitorizare întâlnirile de lucru (mai puțin formale) în cadrul cărora se vor analiza modul de implementare trecând în revistă elementele de urmărit care sunt prinse și în capitolele rapoartelor/planurilor (progresul tehnic, progresul financiar și aspectele de legalitate).

Echipele de monitorizare SIDU este constituită din 3 membri:

Tabel 15.1. Echipele de monitorizare a SIDU

Nr. crt.	Funcția în Structura de monitorizare și evaluare a SIDU	Funcția în cadrul aparatului de specialitate al Primarului și aria de competență
1	Coordonator monitorizare SIDU	Director executiv Direcția Dezvoltare
2	Responsabil implementare SIDU	Director executiv Direcția Tehnică
3	Responsabil implementare SIDU	Director executiv Direcția Juridică și Administrație Publică Locală

Atribuțiile Echipei de monitorizare și evaluare a SIDU sunt următoarele:

- ❖ Monitorizarea stadiului activităților, a atingerii rezultatelor și indicatorilor asumați prin SIDU, a încadrării costurilor în bugetul proiectului;
- ❖ Asigurarea respectării legislației specifice în toate proiectele din cadrul SIDU;
- ❖ Monitorizarea achizițiilor publice;
- ❖ La sfârșitul fiecărui trimestru elaborarea unui raport de monitorizare care să includă comentarii privind modul de implementare SIDU.
- ❖ Participarea la vizitele în teren.

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

- ❖ Înaintarea rapoartelor de monitorizare către Primarul Municipiului Deva și supunerea lor atenției Consiliului Local, atunci când este cazul.

Atribuțiile și rolul fiecărui membru din Structura de monitorizare și evaluare a SIDU, precum și experiența relevantă necesară pentru rolul propus în echipa de monitorizare și evaluare sunt cuprinse în fișele postului.

15.3. Indicatori de rezultat

În tabelul de mai jos sunt evidențiați indicatorii de rezultat ai Strategiei Integrate pentru Dezvoltare Urbană:

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Obiectiv Strategic	Direcție de Intervenție	Indicatori de realizare	Unitate de măsură	Frecvență raportare
OS1. Dezvoltarea unei economii moderne, bazată pe industrii și tehnologii inovatoare, performante și creative, și pe o forță de muncă sustenabilă și de calitate	DI1.1. Sprijinirea structurilor și serviciilor suport pentru mediul de afaceri, prin consolidarea infrastructurii specifice activității de cercetare-dezvoltare-inovare și încurajarea investițiilor în domeniu	Structuri pentru sprijinirea afacerilor realizate	Număr	Anual
		Entități care beneficiază de sprijin	Număr	Anual
		Sondaje de evaluare a tendințelor și nevoilor mediului de afaceri realizate	Număr	Anual
	DI1.2. Încurajarea afacerilor noi și creșterea competitivității economice a întreprinderilor mici și mijlocii, prin modernizarea și extinderea spațiului și dotărilor specifice, și prin susținerea unor soluții de afaceri și promovare inovatoare	Întreprinderi care beneficiază de finanțare nerambursabilă pentru dezvoltare și creșterea competitivității	Număr	Anual
		Evenimente de informare și promovare pentru atragerea investitorilor	Număr	Anual
		Strategii, studii și prognoze realizate	Număr	Anual
		Baze de date, portal și alte tipuri de măsuri pentru sprijinirea investitorilor realizate	Număr	Anual
	DI1.3. Asigurarea unui mediu propice pentru dezvoltarea resurselor umane și pregătirea unei forțe de muncă competitive și orientate spre nevoi reale ale pieței muncii, care să conducă la creșterea gradului de ocupare a acestora	Persoane care beneficiază de consiliere și orientare profesională	Număr	Anual
		Persoane care și-au găsit un loc de muncă	Număr	Anual
		Persoane care au dobândit o specializare sau o calificare în urma frecventării cursurilor de formare profesioanlă	Număr	Anual
		Programe de integrare a adulților fără ocupație și care au abandonat școala	Număr	Anual
		Programe de formare a competențelor antreprenoriale	Număr	Anual

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Obiectiv Strategic	Direcție de Intervenție	Indicatori de realizare	Unitate de măsură	Frecvență raportare
OS2. Asigurarea unei dezvoltări urbane complexe și integrate, care să contribuie la îmbunătățirea calității factorilor de mediu și a eficienței energetice, promovarea energiilor regenerabile și managementul proactiv al situațiilor de risc	DI2.1. Dezvoltarea, modernizarea și reabilitarea infrastructurii de utilități	Instrumente pentru îmbunătățirea capacității de gestionare a serviciilor publice realizate	Număr	Anual
		Persoane din zone urbane care beneficiază de rețele de apă/canalizare noi/reabilite/modernizate	Număr	Anual
		Persoane din satele aparținătoare care beneficiază de rețele de apă/canalizare noi/reabilite/modernizate	Număr	Anual
	DI2.2. Îmbunătățirea calității factorilor de mediu, conservarea biodiversității și a patrimoniului natural, managementul deșeurilor	Capacitate de reciclare a deșeurilor	Tone/an	Anual
		Capacitate de colectare a deșeurilor	Tone/an	Anual
		Strategii, studii, prognoze, planuri de management realizate	Număr	Anual
		Suprafața spațiilor verzi nou create	Mp	Anual
		Alei pietonale nou create/reabilite	Mp	Anual
		Piste de biciclete nou create	Km	Anual
	DI2.3. Creșterea eficienței energetice în clădirile rezidențiale, clădirile publice și sistemele de iluminat public	Scăderea conumului anual de energie primară în clădirile publice	kWh/an	Anual
		Clădiri publice cu o clasificare mai bună a consumului de energie	Număr	Anual
		Gospodării cu o clasificare mai bună a consumului de energie	Număr	Anual
		Scăderea conumului anual de energie primară în iluminatul public	kWh/an	Anual
		Scădere anuală estimată a gazelor cu efect de seră	Echivalent tone CO2	Anual
	DI2.4 Managementul situațiilor de urgență	Persoane care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite	Număr	Anual
		Creșterea capacității de intervenție în cazul situațiilor de urgență și pentru siguranța populației	%	Anual
		Personal calificat în intervenții pentru situații de urgență	Număr	Anual

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Obiectiv Strategic	Direcție de Intervenție	Indicatori de realizare	Unitate de măsură	Frecvență raportare
OS3. Creșterea calității vieții cetățenilor prin asigurarea infrastructurii rezidențiale, educaționale, de sănătate, digitale, sportive, a facilităților socio-culturale și de agrement	DI3.1. Creșterea accesibilității, calității și infrastructurii educaționale	Infrastructură de învățământ nou creată/modernizată/dotată	Număr	Anual
		Elevi care beneficiază de infrastructura de învățământ nou creată/reabilitată	Număr	Anual
		Rata brută de cuprindere în creșe a copiilor cu vârstă între 0 și 2 ani	%	Anual
		Creșterea gradului de siguranță în unitățile educaționale	%	Anual
	DI3.2. Asigurarea unor servicii sociale și de sănătate de calitate și promovarea incluziunii sociale	Persoane la nivelul comunităților marginalizate aflate în risc de sărăcie care beneficiază de servicii: -medicale -sociale	Număr	Anual
		Întreprinderi sociale protejate înființate	Număr	Anual
		Ghiduri/strategii/programe/prognoze/instrumente elaborate/implementate în domeniul: -socio-medical -asistență socială	Număr	Anual
		Servicii comunitare oferite -sociale -medicale	Număr	Anual
		Persoane care beneficiază de servicii comunitare, din care -vârșnici -copii Persoane cu dizabilități	Număr	Anual

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

		Persoane care trăiesc în zonele cu intervenții în regenerare fizică, economică și socială a comunităților marginalizate	Număr	Anual
	DI3.3. Asigurarea infrastructurii necesare pentru creșterea nivelului de utilizare a tehnologiei informației în mediul public și privat	Soluții și aplicații informatice realizate/implementate în mediul urban	Număr	Anual
		Rețele wireless implementate	Număr	Anual
	DI3.4. Dezvoltarea infrastructurii și ofertei de activități socio-culturale și de petrecere a timpului liber	Locuri de joacă nou create/reabilitate/modernizate	Număr	Anual
		Spații de recreere/ practicare sporturi nou create/extinse/ reabilitate		

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Obiectiv Strategic	Direcție de Intervenție	Indicatori de realizare	Unitate de măsură	Frecvență raportare
OS4. Asigurarea unei mobilități urbane durabile, prin implementarea unui sistem de transport accesibil și sigur, care să conducă la o dezvoltare echilibrată a tuturor modurilor de transport și să susțină creșterea calității vieții cetățenilor	DI 4.1 – Reabilitarea și extinderea infrastructurii pentru asigurarea creșterii calității, eficienței și siguranței sistemului de transport	Lungime drumuri reconstruite/modernizate	Km	Anual
		Operațiuni implementate destinate reducerii emisiilor de CO2 (altele decât cele pentru transport public și nemotorizat)	Număr	Anual
		Spații deschise create sau reabilite în zonele urbane	Mp	Anual
		Sisteme inteligente de transport implementate	Număr	Anual
	DI 4.2 – Creșterea eficienței, accesibilității și atractivității transportului public	Pasageri transportați în transportul public	Număr	Anual
		Operațiuni implementate destinate transportului public și nemotorizat	Număr	Anual
		Populația care beneficiază de de servicii/infrastructură reabilitată	Număr	Anual
		Stații modernizate/reabilite	Număr	Anual
		Emisii GES provenite din transportul rutier	Kg CO2/mp/an	Anual
	DI 4.3 – Promovarea și dezvoltarea sistemelor de transport alternative și a intermodalității, pentru asigurarea unui mediu sănătos și creșterea calității vieții cetățenilor	Lungime infrastructură pentru transport alternativ noucreată/modernizată	Km	Anual
		Strategii/planuri/programe/instrumente elaborate/implementate pentru promovarea mobilității durabile	Număr	Anual
		Operațiuni implementate pentru asigurarea unui mediu sănătos și creșterea calității vieții cetățenilor	Număr	Anual
		Populație care beneficiază de infrastructura de transport alternativ	Număr	Anual

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Obiectiv Strategic	Direcție de Intervenție	Indicatori de realizare	Unitate de măsură	Frecvență raportare
OS5. Realizarea nodului convergent turistic Deva, prin valorificarea integrată, inteligentă și durabilă a potențialului turistic și cultural, propriu și zonal	DI 5.1. Conservarea și valorificarea obiectivelor și tradițiilor locale, istorice, artistice și culturale	Obiective de patrimoniu reabilite/restaurate și redede circuitului public	Număr	Anual
		Trasee tematice realizate	Număr	Anual
		Turiști/vizitatori la obiectivele de patrimoniu reabilite/restaurate	Număr	Anual
		Operațiuni implementate ce conduc la punerea în valoare a obiectivelor turistice/tradițiilor locale, artistice și culturale	Număr	Anual
	DI 5.2. Promovarea patrimoniului turistic local și regional	Strategii/planuri/programe/instrumente elaborate/implementate pentru promovarea obiectivelor turistice/tradițiilor locale, artistice și culturale	Număr	Anual
		Materiale de promovare elaborate	Număr	Anual
		Evenimente organizate pentru promovarea obiectivelor turistice/tradițiilor locale, artistice și culturale	Număr	Anual
		Produce informatice pentru informarea turiștilor/vizitatorilor	Număr	Anual
		Accesări pagini web	Număr	Anual

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Obiectiv Strategic	Direcție de Intervenție	Indicatori de realizare	Unitate de măsură	Frecvență raportare
OS6. Modernizarea managementului și administrației publice locale la nivelul standardelor europene	DI6.1. Dezvoltarea capacității instituționale și a competențelor resurselor umane, în vederea atingerii unui nivel european, care să sprijine realizarea cu succes a obiectivelor strategice de dezvoltare ale Municipiului Deva	Operațiuni implementate pentru dezvoltarea capacității administrative	Număr	Anual
		Participanți la formare profesională continuă	Număr	Anual
		Strategii/planuri/programe/instrumente elaborate/implementate pentru creșterea capacității administrative	Număr	Anual
	DI6.2. Creșterea eficienței activității administrației publice locale, prin achiziția și utilizarea de echipamente TIC și aplicații software performante.	Strategii/planuri/programe/instrumente elaborate/implementate pentru eficientizarea activității administrației publice și interacțiunii cu cetățenii	Număr	Anual
		Operațiuni implementate pentru eficientizarea activității administrației publice	Număr	Anual
		Aplicații TIC ce conduc la eficientizarea activității administrației publice	Număr	Anual
		Cetățeni care utilizează sistemele e-guvernare	Număr	Anual
		Puncte de acces public la informații nou înființate	Număr	Anual

PARTEA V

CADRUL PARTENERIAL PENTRU IMPLEMENTAREA STRATEGIEI INTEGRATE DE DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

16. CADRUL PARTENERIAL PENTRU ELABORAREA ȘI IMPLEMENTAREA SIDU

16.1. Cadrul partenerial

În cadrul consultărilor care au avut loc pentru definirea viziunii strategice a municipiului Deva, au fost angajate toate categoriile de factori interesați în dezvoltarea viitoare a localității, respectiv indivizi, grupuri omogene sau instituții care pot influența definirea sau dezvoltarea unei anumite politici, ori care pot fi afectați de aceasta. A fost avută în vedere acoperirea întregului spectru al persoanelor (cetățenilor) și instituțiilor reprezentative, a grupurilor specifice sau categoriilor de persoane, cu participarea tuturor departamentelor administrației locale.

Populația este principalul beneficiar și acționar al *Strategiei integrate pentru dezvoltare urbană a Municipiului Deva în perioada 2014-2023*, atât datorită numeroaselor domenii în care vor avea beneficii în urma acestei strategii, cât și datorită capacității de a influența o serie de resurse esențiale pentru implementarea acesteia. Cunoașterea opiniei populației a fost posibilă prin studiul sociologic desfășurat în etapa de fundamentare a strategiei pentru dezvoltare durabilă. Detalii privind modul de organizare a studiului sociologic vor fi prezentate în secțiunea următoare, referitoare la etapele procesului de planificare.

Un alt factor cheie este reprezentat de mediul de afaceri. Asigurarea unui cadru adecvat al discuțiilor desfășurate în acest scop a fost posibilă prin sprijinul acordat de *Camera de Comerț și Industrie a Județului Hunedoara*. Interesul principal al antreprenorilor locali este de a fi identificată o direcție strategică viitoare prin care să se asigure revigorarea mediului de afaceri și crearea de oportunități noi pentru asigurarea unui mediu de afaceri competitiv, cu performanțe de nivel european.

Mediul de afaceri joacă un rol cheie în Strategia de dezvoltare a municipiului și datorită capacității de a mobiliza anumite resurse financiare pentru implementarea planurilor de acțiune propuse de comun acord. O serie de acțiuni se pot realiza prin parteneriate de tip public-privat, autoritățile publice locale neavând capacitatea de a le implementa numai prin resurse proprii. Se obțin astfel avantaje deosebite pentru partenerii implicați în acțiunile viitoare comune, aceste beneficii fiind în final un element potențator la nivelul municipiului și al locuitorilor acestuia, cu efecte imediate sau de durată.

Un factor deosebit de important în implementarea *Strategiei integrate pentru dezvoltare urbană a Municipiului Deva în perioada 2014-2023* este Consiliul Județean, prin punerea de acord cu autoritățile publice locale asupra unor proiecte majore care să fie dezvoltate în perioada următoare, cu includerea unor astfel de proiecte în cadrul strategiei județene. De asemenea, o serie de resurse și instrumente financiare și de impozitare pot constitui factori de impact prin contextul de dezvoltare imprimat pentru perioada strategică vizată.

Consiliul Județean are în subordinea sa o serie de instituții cu rol deosebit asupra vieții cotidiene a locuitorilor municipiului Deva, cu impact esențial pentru definirea și configurarea

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

unor elemente operaționale sau utilitare esențiale pentru mediul social, economic, ambiental și cultural al localității. Dintre acestea amintim:

- ❖ Centrul Cultural „Drăgan Muntean”
- ❖ Muzeul Civilizației Dacice și Romane Hunedoara-Deva;
- ❖ Biblioteca Județeană 'Ovid Densusianu' Hunedoara-Deva;
- ❖ Teatrul de Artă Deva;
- ❖ Ansamblul Profesionist "Drăgan Muntean" pentru promovarea Culturii Tradiționale Hunedoara;
- ❖ Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Hunedoara;
- ❖ Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului a Județului Hunedoara;
- ❖ S.C. ApaProd S.A. Deva;
- ❖ S.C. Compania Județeană de Turism Hunedoara S.A. Deva;
- ❖ Serviciul Public Județean Salvamont;
- ❖ Agenția de Dezvoltare Economico-Socială a Județului Hunedoara;
- ❖ Direcția Publică Comunitară de Evidență a Persoanelor Hunedoara;
- ❖ Camera Agricolă Județeană Hunedoara.

Instituția Prefectului, în calitate de reprezentant al Guvernului pe plan local, asigură legătura operativă dintre fiecare minister și organ al administrației publice centrale din subordinea Guvernului cu serviciul public deconcentrat din subordinea acestuia. Mai mult, la acest nivel se poate acționa pentru definirea în cadrul Programului de guvernare a unor proiecte care să contribuie la susținerea sau potențarea celor definite la nivel local.

În municipiul Deva își au sediul mai multe servicii publice deconcentrate ale ministerelor și ale celorlalte organe ale administrației publice centrale din unitățile administrativ-teritoriale, cum sunt: Direcția de Sănătate Publică Județeană; Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național; Comisariatul Județean pentru Protecția Consumatorilor; Direcția Județeană de Muncă și Protecție Socială; Casa de Pensii Județeană; Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă; Direcția Județeană pentru Sport; Direcția Județeană pentru Tineret; Direcția Județeană pentru Accize și Operațiuni; Secția Județeană a Gărzii Financiare; Direcția Județeană pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală etc.

Aceste servicii reprezintă un alt factor important în definirea și aplicarea *Strategiei integrate pentru dezvoltare urbană a Municipiului Deva în perioada 2014-2023*, principala modalitate prin care pot influența dezvoltarea municipiului fiind prin parteneriate cu autoritățile publice locale, precum și prin furnizarea de informații privind situația din municipiul Deva și a necesităților de dezvoltare identificate pe fiecare domeniu de responsabilitate în parte.

Instituțiile publice de cultură reprezintă un alt factor interesat în strategia de dezvoltare. Astfel, în cadrul etapei de fundamentare a strategiei, specialiștii din cadrul Centrului Cultural “Mihai Drăgan” și ai Muzeului Civilizației Dacice și Romane Hunedoara-Deva au contribuit prin

furnizarea unor date și informații specifice domeniului de activitate, precum și prin identificarea unor obiective și modalități de sprijin reciproc în cadrul unor acțiuni concrete, cu impact asupra vieții culturale și turistice a municipiului și împrejurimilor acestuia.

Și instituțiile publice de sănătate vor avea o serie de beneficii în urma implementării strategiei, aceasta presupunând dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de sănătate în scopul îmbunătățirii serviciilor de sănătate. Mai mult, se oferă în viitor perspective largi de sprijin a dezvoltării municipale, prin participarea la proiecte de cercetare inovatoare.

Municipiul Deva dispune de o serie de organizații non-guvernamentale, care au fost deja enunțate la analiza modului de acordare a asistenței sociale în cadrul municipiului. Mai mult, având în vedere importanța deosebită a acestor organizații, în cadrul Primăriei Municipiului Deva funcționează un compartiment cu competența specială, *Compartimentul programe sociale, relația cu ONG*.

Contribuția ONG-urilor la viața socială a localității Deva este deosebit de importantă, iar definirea în viitor a unor parteneriate cu autoritățile publice locale este facilitată de oportunitățile oferite de dezvoltarea unor proiecte finanțate prin fonduri nerambursabile. Prin natura activităților desfășurate, însă, ONG-urile pot contribui și la dezvoltarea altor sectoare.

Mass-media este un factor deosebit de important pentru influența și aria largă de impact pe care o are asupra formării sau transmiterii opiniei cetățenilor, atragerea investitorilor, cât și pentru a influența creșterea numărului turiștilor interesați de obiectivele din localitate și din proximitatea acesteia. Ca mediator între autoritățile publice locale și populație, mass-media are un rol esențial în influențarea opiniei publice privind oportunitatea și necesitatea investițiilor preconizate din municipiu.

Un factor indus este reprezentat de colectivitatea virtuală a turiștilor care vizitează municipiul. Deși o prezentă temporară în spațiul localității și al împrejurimilor acesteia, turiștii sunt mesageri ai numelui și renumelui acestei localități, prin care se consolidează reputația municipiului. Strategia 2014-2023 va duce la îmbunătățirea promovării și informării turistice, la modernizarea infrastructurii de acces la obiectivele turistice, reabilitarea obiectivelor turistice și amenajarea acestora, dar și la dezvoltarea unor tipuri specifice de turism, conform recomandărilor rezultate din analizele efectuate în acest scop.

16.2. Etapele procesului de planificare. Consultarea publică

Planificarea strategică este un proces în mai multe etape, prin care comunitatea participă la crearea unei imagini a viitorului propriu în cadrul nou care va fi conferit localității lor, pornind de la condițiile prezente, cu identificarea și definirea căilor de atingere a aceluia viitor. Se realizează astfel imaginea trecerii de la condițiile actuale socio-economice la noul set de condiții, conform proiecției de perspectivă, care să corespundă așteptărilor comunității și a altor factori interesați de dezvoltarea localității.

Documentul final rezultat, strategia de dezvoltare pe termen mediu a comunității respective, deține valențe multiple:

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

- ❖ Constituie un document programatic privind direcțiile strategice de dezvoltare în perioada de planificare vizată;
- ❖ Este un document de cercetare privind contextul și potențialul de dezvoltare calitativă a sistemului complex al localității;
- ❖ Reprezintă un ghid de orientare unitară a liderilor administrației publice locale, a comunității de afaceri, investitorilor, dar și a comunității civile în ansamblu;
- ❖ Prin punerea în aplicare acționează ca un instrument de lucru performant la dispoziția autorităților locale pentru a întări potențialul economic al localității, a îmbunătăți climatul investițional și a crește nivelul general de competitivitate;
- ❖ Reprezintă un mijloc de coeziune al instituțiilor și întreprinderilor locale, precum și a antreprenorilor și forței de muncă;
- ❖ Acționează ca un garant al dezvoltării optime prin care se sporește încrederea mediului de afaceri în eficiența administrației publice locale și contribuie astfel la stimularea opțiunilor de a investi în zonă;
- ❖ Reprezintă un document de analiză detaliată a principalilor parametri de stare ai ariei administrative care constituie obiectul de referință al strategiei elaborate.

Oferirea unui răspuns adecvat acestui demers complex, cu actori care aparțin unor categorii multiple și animați de interese diverse, este posibilă numai în condițiile definirii și transpunerii unui proces complex, care presupune parcursul iterativă a mai multor etape.

Este deosebit de important de subliniat faptul că întregul proces s-a desfășurat cu *respectarea setului de cerințe și criterii definite* în capitolele anterioare. Această modalitate de abordare a asigurat condițiile necesare fixării unui sistem de referință coerent cu documentele programatice aplicabile și orientarea permanentă a analizei spre direcțiile prioritare definite, aferente obiectivelor strategice vizate.

De asemenea, este necesară evidențierea *caracterului iterativ al procesului de planificare*, o caracteristică intrinsecă a analizei unor procese complexe de dimensiuni mari. Rezultatele demersurilor/acțiunilor dintr-o anumită etapă sunt strâns conexe de acțiunile celorlalte etape, astfel încât deseori elemente și caracteristici nou apărute la un moment dat conduc la necesitatea unor revizuri/reformulări în cadrul etapelor implicate.

Ca urmare, etapele principale pe care le vom prezenta nu au respectat o ordine de derulare în timp strict secvențială, ci, funcție de concluziile reieșite din analiza unui anumit aspect, s-a trecut la tratarea simultană, integrată, a unor elemente dependente diverse.

Aspecte și condiționări imperative reies din asigurarea caracterului de *realism, pragmatism și sustenabilitate* a obiectivelor, programelor și proiectelor vizate prin strategie. Aceasta a presupus adoptarea permanentă a unei atitudini responsabile, dincolo de formulările și obiectivele prețioase, fără acoperire în posibilitățile reale existente.

Deși nu este prezentată în mod explicit în conținutul documentului final, cheia succesului a fost situarea permanentă într-un cadru de referință aferent *funcției de dezvoltare a calității*,

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

cea ce a presupus conectarea permanentă la relevanța sintagmenlor “Ce”, “Când” și “Cum”, tratate din perspectiva *managementului total al calității*.

Principalele etape parcurse în vederea fundamentării și elaborării Strategiei integrate pentru dezvoltare urbană a municipiului Deva în perioada 2014-2023 sunt:

- ⇒ *Analiza socio-economică;*
- ⇒ *Analiza documentelor strategice anterioare;*
- ⇒ *Sondajul opiniei publice;*
- ⇒ *Definirea coordonatelor de context strategic;*
- ⇒ *Stabilirea portofoliului de proiecte;*
- ⇒ *Consultarea publică.*

Rezultatele analizelor efectuate și documentele programatice elaborate au fost sistematizate în conținutul Strategiei în cadrul a **trei secțiuni principale**:

- ⇒ *I. Analiza socio-economică;*
- ⇒ *II. Analiza documentelor strategice la nivel european, național și regional ;*
- ⇒ *III. Strategia de dezvoltare durabilă.*

Prima etapă a procesului de planificare are drept corespondent în cadrul lucrării prima secțiune, analiza socio-economică.

Principalul obiectiv al acestei etape a constat în determinarea parametrilor de stare și a nivelului de dezvoltare al acestora, pentru domeniile majore prin care se configurează mediul de manifestare al tuturor factorilor de interes din cadrul municipiului Deva.

O importanță deosebită a fost acordată în această etapă asigurării caracteristicilor de calitate ale datelor prelevate pentru a fi prelucrate, referitoare la: actualitate, veridicitate, relevanță, credibilitate, consistență etc. Pentru respectarea acestei cerințe, informațiile și datele care au făcut obiectul analizei au fost solicitate de la responsabilii de domenii din cadrul Primăriei municipiului Deva, respectiv de la instituțiile responsabile abilitate.

Datele statistice puse la dispoziție de *Direcția Județeană de Statistică Hunedoara*, aferente *Fișei localității Municipiului Deva*, au constituit un prim set de date de analiză. Aceste date au fost grupate pe domeniile specifice analizate și sunt prezentate în lucrare în cadrul Anexelor 1÷7. În vederea asigurării cerințelor de reprezentativitate a datelor, s-a considerat relevantă folosirea unor serii de timp cu orizont larg.

Instituțiile reprezentative din localitate au sprijinit demersurile de elaborare a Strategiei, atât prin punerea la dispoziție a unor analize/date specifice domeniului specific acestora, cât și prin formularea unor puncte de vedere și sugestii extrem de utile. În acest sens, au fost contactate următoarele instituții abilitate: Camera de Comerț și Industrie a Județului Hunedoara, Centrul Cultural “Mihai Drăgan”, Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Inspectoratul Școlar

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Județean Hunedoara, Direcția de Sănătate Publică a Județului Hunedoara, Inspectoratul de Poliție al Județului Hunedoara, Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă, Direcția Județeană pentru Cultură și Patrimoniul Național, Agenția de Protecție a Mediului, Direcția Silvică Hunedoara, S.C. Electrocentrale Deva, S.C. ApaProd S.A.

Responsabilii pe domenii de referință din cadrul Consiliului Local Deva au susținut demersurile de elaborare a Strategiei prin implicarea directă în acest proces și furnizarea de informații relevante, sistematizate, privind demersurile întreprinse la nivel local.

Informațiile analizate au fost structurate pe următoarele problematice/ capitole din lucrare: mediul și infrastructura de mediu; infrastructura și echiparea teritoriului; dezvoltarea urbană; economia municipiului; potențialul turistic și cultural; infrastructura socială. Gruparea pe problematice a avut în vedere respectarea criteriului relevanței analizei și a gradului de determinare reciprocă dintre diversele domenii specifice.

Datorită caracterului eterogen al setului de atribute care concurează la definirea potențialului de dezvoltare al municipiului, s-a considerat oportună reliefaarea acestor atribute pe fiecare problematică în parte. De asemenea, atunci când a fost posibil, au fost furnizate analize și date comparative, prin care să fie posibilă creionarea unei imagini de referință a poziției actuale deținute de municipiul Deva într-un context mai larg, cel de nivel județean, regional, național, european.

Rezultatele analizelor de fundamentare a elaborării strategiilor din cadrul Regiunii Vest, efectuate de diverse colective de cercetare, inclusiv din cadrul Băncii Mondiale, au reliefat aspecte importante de avut în vedere și/sau au făcut recomandări prin care să se imprime o traiectorie de dezvoltare unitară la nivelul regiunii. Reperele de coordonare sau cele prin care se stabilesc elemente prioritare au fost reliefate ca punct de plecare al analizei la nivelul Devei în calitate de municipiu reprezentativ al Regiunii Vest.

Rezultatele analizei socio-economice dau o imagine de ansamblu privind resursele actuale de care dispune comunitatea, cu evidențierea pentru fiecare problematică în parte a punctelor tari, punctelor slabe, oportunităților de dezvoltare care trebuie exploatate, precum și a posibilelor riscuri/amenințări care trebuie eliminate/evitate (analiza SWOT).

Analiza documentelor strategice la nivel european, național și regional a fost impusă de necesitatea corelării obiectivelor strategiei locale cu cele de la nivel superior, astfel încât aceasta să se integreze în traiectoria de dezvoltare identificată către o direcție rezultantă a noului mediu socio-economic de manifestare, atât intern cât și extern.

În lucrare sunt evidențiate axele și obiectivele strategice/tematice la nivel european (Strategia Europa 2020), național (Strategia de dezvoltare a României pentru perioada 2014 – 2020) și la nivel regional (Planul pentru Dezvoltare Regională a Regiunii Sud-Est 2014-2020), precum și structura principalelor surse de finanțare. Deși rezultatul acestei analize este destul de laborios, aceasta a fost inclusă în lucrare deoarece constituie un punct de reper edificator privind noua orientare a dezvoltării viitoare a municipiului definită prin *Strategia integrată pentru dezvoltare urbană a Municipiului Deva în perioada 2014-2023*.

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Pe baza analizei riguroase efectuate în această etapă s-a conturat setul actualizat al acțiunilor dovedite eficiente în etapa anterioară în corelație cu acțiunile/proiectele aflate în etapa de implementare și care se situează pe mediana temporară a celor două strategii, precum și inițierea unor acțiuni/proiecte noi care să fie demarate în strategia viitoare.

Sondajul opiniei publice reprezintă un element de importanță majoră în vederea elaborării unui astfel de document strategic. Rezultatele studiului sociologic care a fost realizat în vederea cunoașterii obiective a punctului de vedere al cetățenilor localității au fost prezentate în lucrare în cadrul secțiunii de analiză socio-economică, în conexiune directă cu problematica analizată prin capitolele acestei secțiuni.

Pe lângă aceste elemente de natură concludivă, referitoare la aprecierea calitativă a unor factori/facilități urbane, a fost urmărită identificarea principalelor priorități de dezvoltare ale orașului din perspectiva locuitorilor. Se oferă astfel o imagine edificatoare asupra aspirațiilor și doleanțelor cetățenilor, care a fost inclusă în capitolul *Context strategic*, fiind unul din reperele de urmărit în definirea traiectoriei și acțiunilor viitoare.

Se asigură astfel condiții favorabile pentru maximizarea gradului de acceptabilitate al populației față de măsurile și acțiunile propuse prin strategie, precum și a gradului de implicare a populației pentru crearea unei societăți civile puternice, un pion esențial în transpunerea deciziilor luate de autoritățile publice la nivel local.

Obiectivele specifice ale studiului au fost:

- ❖ Evaluarea gradului de satisfacție a populației privind următoarele dimensiuni:
  - infrastructura de transport rutier și feroviar
  - servicii utilitare
  - resurse umane și servicii sociale
  - mediul înconjurător
  - dezvoltarea urbană
  - învățământ și activități culturale
- ❖ Analiza gradului de utilizare a mijloacelor de transport din localitate și evaluarea eficienței acestora;
- ❖ Evaluarea nevoilor legate de infrastructura de recreere și pentru activități culturale;
- ❖ Identificarea percepțiilor privind schimbările din ultimii ani în diverse domenii ale vieții sociale, culturale, economice și politice din localitate;
- ❖ Identificarea principalelor priorități de dezvoltare a orașului din perspectiva locuitorilor;
- ❖ Evaluarea gradului general de satisfacție al locuitorilor față de viața comunității Municipiului Deva.

Tipul eșantionului proiectat și realizat a fost probabilistic aleatoriu, pe cote, proporțional cu structura populației pe grupe de vârste și gen. Cu ajutorul bazelor de date ale Institutului

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Național de Statistică, realizate în urma Recensământului populației din 2011, a fost analizată distribuția populației Municipiului Deva funcție de mai multe criterii, fiind selectate numai criteriile considerate relevante pentru asigurarea reprezentativității statistice a eșantionului studiului și a concordanței cu obiectivele cercetării.

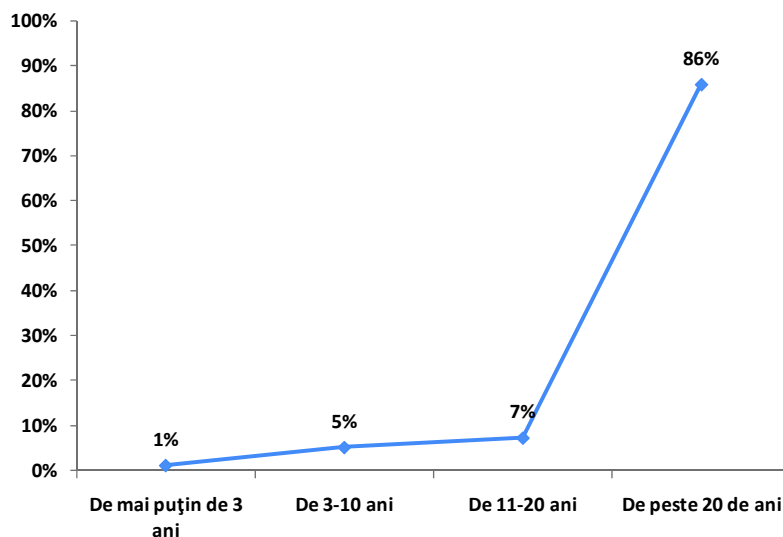
Astfel, chestionarul a conținut întrebări închise și deschise de mai multe tipuri pentru a atinge obiectivele descrise mai sus. Mărimea eșantionului a fost de 500 chestionare realizate și validate.

Structura eșantionului pe grupe de vârste și gen este evidențiată în tabelul de mai jos.

Tabel 16.1. Structura eșantionului pentru sondajul de opinie

	18-39 ani	40-64 ani	65 ani +	TOTAL VÂRSTE
MASCULIN	18%	22%	7%	47%
FEMININ	17%	24%	11%	53%
TOTAL GEN	35%	46%	18%	100%

Unul din parametrii evaluați în cadrul sondajului de opinie s-a referit la vechimea în localitate. Distribuția eșantionului selectat pentru sondajul de opinie este relevantă în acest sens, marea majoritate a celor chestionați având calitatea de locuitori ai municipiului de mai mult de 20 de ani (Figura 11.1).

Fig. 16.1. Vechimea în localitate a respondenților la sondajul de opinie

Datele obținute au fost analizate statistic, obținându-se frecvențe relative și absolute sau medii, care au fost reprezentate grafic. Răspunsurile la întrebările deschise au fost codificate după regulile analizei de conținut tematic, urmărindu-se, de asemenea, exigențele generale ale clasificării privind genul proximal și diferența specifică dintre categorii.

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Aceste rezultate au constituit elemente de analiză și evaluare a opiniei cetățenilor și au fost inserate în conținutul strategiei. Mai mult, s-a considerat oportună evidențierea gradului de diversitate al punctelor de vedere ale cetățenilor, fiind inserate în întregime în cadrul capitolului referitor la contextul de elaborare al strategiei. Per ansamblu, interesul populației în urma strategiei este de a avea condiții mai bune de viață, locuri de muncă diversificate și bine remunerate și servicii publice de calitate.

Ultima secțiune se referă la Strategia de dezvoltare integrată. Definirea principalelor repere strategice se realizează după fixarea *contextului strategic actual*, pe baza căruia sunt stabilite *coordonatele de planificare ale Strategiei*. În final se prezintă portofoliul de proiecte și acțiunile concrete de materializare a *obiectivelor strategice* urmărite în vederea atingerii *viziunii* și a *misiunii* stabilite la orizontul anilor 2023.

Definirea coordonatelor de context strategic a vizat sistematizarea documentelor de referință aplicabile, cu evidențierea elementelor programatice esențiale pentru respectarea în cadrul strategiei elaborate. Au fost punctate cerințele stipulate în cadrul documentelor și reglementărilor naționale referitoare la rețeaua de localități urbane, cu evidențierea criteriilor aplicabile pentru categoria polilor și a zonelor policentrice de dezvoltare urbană.

Având în vedere importanța și consistența documentelor de analiză întocmite la nivelul Regiunii Vest sub egida Mondiale, un punct special a fost alocat prezentării acestui set de documente, a elementelor de fundamentare a strategiei stipulate prin documentul final emis, precum și a modului de definire a obiectivelor tematice și a priorităților de investiții pentru Regiunea Vest.

Definirea strategiei municipiului Deva pe traiectoria vizată de Regiunea Vest a constituit un obiectiv imperativ al strategiei elaborate. S-a urmărit în acest mod crearea condițiilor de maximizare a atragerii de fonduri europene, concomitent cu asigurarea conformității la cerințele documentelor programatice strategice.

Un aspect deosebit de important în această etapă a fost reprezentat de elaborarea *listei de acțiuni orientative*, pe domeniile de intervenție prioritare identificate la nivelul celor șapte obiective strategice definite prin *Strategia integrată pentru dezvoltare urbană a Municipiului Deva în perioada 2014-2023*. Această listă a constituit un instrument de lucru deosebit de util, prin care s-a facilitat comunicarea la nivelul structurilor de decizie și a celor responsabile pe domenii specifice din cadrul Primăriei Deva. Rezultatul s-a materializat sub forma unui portofoliu inițial de proiecte, pe baza căruia a fost continuat dialogul cu alți factori cu capacitate de a susține și/sau orienta traiectoria de dezvoltare a municipiului Deva.

Astfel, mediul de afaceri a reprezentat un partener cu o atitudine constructivă, de implicare responsabilă în procesul de elaborare a strategiei. În primul rând, furnizarea datelor și statisticilor de referință privind starea actuală a municipiului, prin *Camera de Comerț și Industrie a Județului Hunedoara*, a constituit un suport esențial pentru definirea traiectoriei actuale a economiei municipiului și determinarea intensității de manifestare pe fiecare domeniu specific. Interesul comun, cel al depunerii de eforturi pe toate planurile posibile pentru atingerea

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

obiectivelor strategice vizate în perioada imediat următoare, a reprezentat un liant puternic care se va manifesta și în continuare pentru acțiuni eficiente de implementare a strategiei de dezvoltare durabilă.

Situația specifică a municipiului Hunedoara, de situare în imediata apropiere a municipiului Deva, a determinat stabilirea în timp a unor conexiuni puternice între cele două localități, devenite deja tradiționale, cu aspirații comune privind dezvoltarea lor viitoare. Prin actuala strategie se definesc o serie de proiecte comune, benefice pentru ambele localități, rezultat al dialogului și colaborării permanente între colectivele de elaborare a strategiilor de dezvoltare 2014-2 aferente celor două localități, care au interfațat de fapt dialogul dintre structurile responsabile din cadrul celor două primării. În final, soluțiile propuse au primit girul factorilor de decizie.

Proiectele și acțiunile incluse în *Strategia integrată pentru dezvoltare urbană a Municipiului Deva în perioada 2014-2023* sunt adresate întregii comunități, ele implicând deopotrivă instituțiile și administrația publică, mediul de afaceri, societatea civilă și, mai ales, beneficiarii finali ai rezultatelor implementării Strategiei, cetățenii municipiului Deva.

Stabilirea priorităților la nivel de proiecte a avut în vedere în primul rând importanța acestora pentru comunitatea locală, așa cum a rezultat din consultările publice care au avut loc. În acest mod, se creează premisele unui impact favorabil cât mai larg în rândul populației, prin situarea pe traiectoria de dezvoltare dorită de cetățeni și luarea în considerare, cât mai mult posibil, a doleanțelor și așteptărilor acestora.

În continuare, a fost urmărit gradul de complexitate al proiectelor prin prisma efortului presupus de implementarea acestora, referitor la sursele și modalitatea de finanțare, instituțiile implicate, necesitatea aplicării unor proceduri specifice etc. De asemenea, pentru proiectele prioritare s-a definit și succesiunea de abordare a acestora, ceea ce presupune consolidarea caracterului ferm, de aplicabilitate imediată și lipsită de ambiguități, al strategiei elaborate.

Estimarea bugetară a proiectelor propuse se va realiza prin raportarea la standardele de cost actuale aplicate la estimările realizate pe baza valorii unor proiecte similare aflate în implementare sau implementate de curând.

Setul de proiecte astfel definit corespunde viziunii și cerințelor strategice vizate, precum și imaginii viitoare a localității conform cerințelor exprimate de cetățeni, instituțiile publice și mediul de afaceri, cu luarea în considerare a condițiilor socio-economice care sunt expresia resurselor potențiale de care dispune municipiul la momentul elaborării strategiei și maximizarea șanselor de atragere a unui volum cât mai mare de fonduri europene. Ansamblul acestor proiecte constituie *Portofoliul de proiecte al Strategiei integrate pentru dezvoltare urbană a Municipiului Deva în perioada 2014-2023*. Transpunerea în realitate a acestui portofoliu este posibilă numai în condițiile unui parteneriat puternic cu instituțiile publice, mediul de afaceri și societatea civilă.

Consultarea publică a fost amintită deja la prezentarea etapelor de fundamentare ale elaborării strategiei de dezvoltare durabilă, în contextul prezentării sondajului de opinie realizat printr-un studiu sociologic. Au fost astfel identificate principalele probleme cu care se confruntă

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

cetățenii localității în viața de zi-cu-zi a acestora, precum și acțiunile/ proiectele considerate prioritare din punctul lor de vedere. O astfel de consultare a avut loc și cu reprezentanții mediului de afaceri, precum și cu reprezentanții principalelor instituții prin care se definesc parametrii mediului social, economic și cultural al localității.

După definitivarea unei variante unitare a cadrului strategic general propus, a fost organizată o nouă dezbateră publică, la care au participat reprezentanții administrației publice locale, instituțiilor publice, mediului de afaceri și ONG-urilor. Obiectivul principal al acestei întâlniri a fost de a preleva opinia acestora privind modul de evidențiere prin conținutul strategiei a opiniilor formulate anterior, a facilita consultarea largă și punerea de acord a factorilor implicați în procesul de implementare a strategiei, în eventualitatea în care se vor identifica aspecte cu impact contradictoriu asupra unor categorii diferite de factori interesați.

Concomitent, a fost creată o platformă electronică de comunicare pe site-ul primăriei municipiului Deva, prin care s-a oferit posibilitatea oricărei persoane interesate să consulte documentul aflat în stadii intermediare de elaborare. Prin intermediul acestei secțiuni s-a facilitat transmiterea feed-back-ului comunității către structurile manageriale și responsabilii de domenii specifice ai Primăriei, fiind vizată echipa care a elaborat documentul strategic supus dezbaterii publice.

Ameliorările succesive ale versiunii inițiale a strategiei, în urma analizei riguroase a propunerilor formulate de cetățeni în această etapă, s-au materializat prin versiunile succesive intermediare elaborate. Trecerea de la o versiune veche la una nouă s-a realizat de fiecare dată cu evidențierea clară a aspectelor care au fost modificate și cu justificarea/ menționarea circumstanțelor care au impus aceste modificări.

ANEXA 1. DATE LOCUINTE – MUNICIPIUL DEVA**A. Fondul de locuințe**

INDICATOR	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Locuințe existente – total - număr	27805	28029	28015	28114	28119	28115	28148	28194	28361	28590	28638	28690	28901
Locuințe în proprietate majoritară de stat - număr	806	556	509	508	472	107	77	58	45	167	150	145	249
Locuințe în proprietate majoritar privată - număr	26999	27473	27506	27606	27647	28008	28071	28136	28316	28423	28488	28545	28652
Suprafața locuibilă – total mp	94684 9	10071 35	10071 83	10109 99	10143 99	101692 7	10228 42	10297 29	10411 17	10533 35	10599 61	10657 68	10790 55
Suprafața locuibilă în proprietate majoritară de stat-mp	5401	13567	12291	12686	11722	3031	1981	1031	844	4926	4299	4119	8369
Suprafața locuibilă în proprietate majoritar privată - mp	94144 8	99356 8	99489 2	99831 3	10026 77	101389 6	10208 61	10286 98	10402 73	10484 09	10556 62	10616 49	10706 86

Sursa: INS – BDL - Fișa localității municipiul Deva

B. Realizarea locuințelor

INDICATOR	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Locuințe terminate – număr	32	36	9	131	23	44	53	49	172	230	55	63	216
Locuințe terminate din fonduri publice – număr	-	-	-	106	-	-	-	-	-	123	-	-	104
Locuințe terminate din fonduri private – număr	32	36	9	25	23	44	53	49	172	102	55	63	112
Locuințe terminate din fondurile populației – număr	32	36	9	25	23	26	53	49	154	90	55	63	82

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Sursa: INS – BDL - Fișa localității municipiul Deva

C. Autorizații de construire / Suprafața intravilană / Suprafața spațiilor verzi

INDICATOR	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Autorizații de construire eliberate pentru clădiri rezidențial (exclusive pentru colectivități) - nr.	-	-	53	43	62	82	72	76	130	102	84	73	45
Autorizații de construire eliberate pentru clădiri rezidențial (exclusive pentru colectivități) - mp	-	-	1329 8	1013 5	1433 8	21387	2214 3	4883 4	4788 2	2416 8	2202 9	1561 7	9521
Suprafața intravilană a municipiilor și orașelor - ha	1754	1754	1754	1754	1754	1754	1754	1754	1754	1754	1754	1754	
Suprafața spațiilor verzi a municipiilor și orașelor - ha	123	123	123	123	123	123	123	123	123	123	123	123	

Sursa: INS – BDL - Fișa localității municipiul Deva

ANEXA 2. DATE RESURSELE DE MUNCA – MUNICIPIUL DEVA**A. Salariați**

Nrc	Denumire indicator	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	Numarul mediu de salariați, din care:	2763 8	2363 8	2522 8	2518 3	2662 8	25995	3053 7	3514 4	3399 4	3150 6	2986 9	3051 8	
1	- industrie total	6796	6405	7025	6988	8716	8453	1116 1	1191 6	1086 4	9031	9203	9424	
2	-industria extractivă	1014	606	478	366	525	478	426	380	318	244	214	197	
3	- industria prelucrătoare	4178	4144	5115	5472	7034	6799	9330	1035 6	9207	7760	7679	7427	
4	-energie electrică și termica, gaze și apa	1604	1655	1432	1150	1157	1176	1405	1180	798	385	547	720	
5	Activitati financiare, bancare și de asigurari	987	626	729	957	610	682	662	749					
6	Administrație publică	1137	1173	1256	1312	1595	1569	1421	1748					
7	Servicii administrative și activități de servicii suport									1583	1540	1422	1672	
8	Administrație publică și apărare, asigurări sociale din sistemul public									1957	2019	2016	1623	
9	Comerț	4728	4739	4963	5374	5369	5568							
10	Comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor									7885	7503	7293	7368	
11	Sanatate și asistență socială	2071	1882	2141	2041	1758	1869	2032	2984	1674	2056	1825	1878	
12	Agricultura	286	139	122	57	91	249	285	252	-	-	-	-	
13	Agricultura, silvicultură și pescuit							-	-	371	662	635	742	
14	Transporturi și posta	2262	2223	1726	2103	1884	1371	1508	1456					
15	Transport și depozitare									1001	1276	993	1800	

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

16	Constructii	2662	2775	2689	2463	2236	2258	2621	3007	4269	3245	2109	2307	
17	Învatamânt	1679	1467	1655	1610	1631	1303	1278	1706	1624	1944	1949	1818	
18	Informații și comunicații									296	319	290	301	
19	Hoteluri și restaurante									525	507	473	288	

Sursa: INS – BDL - Fișa localității municipiul Deva

B. Șomeri

INDICATOR	2010	2011	2012
Nr. somerilor înregistrați la sfârșitul anului	1922	1104	1307
Nr. somerilor înregistrați la sf. anului – femei	908	562	631
Nr. somerilor înregistrați la sf. anului - bărbați	1014	542	676

Sursa: INS – BDL - Fișa localității municipiul Deva

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

ANEXA 3. DATE DEMOGRAFICE – MUNICIPIUL DEVA

A. Populația stabilă pe sexe și grupe de vârstă – Municipiul Deva (2011)

Detalii	TOTAL	GRUPA DE										VARSTA (ani)							
		Sub 5	5 - 9	10 - 14	15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 - 39	40 - 44	45 - 49	50 - 54	55 - 59	60 - 64	65 - 69	70 - 74	75 - 79	80 - 84	85 ani
Nivel național																			
Ambele sexe	2012164	104502	105439	109022	110845	136637	130307	152271	153889	174387	107625	133226	144804	124428	89034	90137	72996	46280	26326
Bărbați	9788577	537080	541859	559372	568072	704352	666676	773012	782843	887569	544295	654741	688904	572848	39301	37091	28538	17057	87063
Femei	1033306	507949	512532	530854	540381	662022	636401	749707	756054	856309	531963	677525	759139	671438	49732	53045	44458	29223	17619
Municipiul Deva																			
Ambele sexe	61123	2767	2686	2632	2574	2876	3727	4765	5116	6376	3846	4510	5146	4406	3083	2949	1972	1144	548
Bărbați	29249	1438	1360	1303	1347	1536	1949	2435	2527	3140	1870	2113	2319	1979	1315	1227	779	440	172
Femei	31874	1329	1326	1329	1227	1340	1778	2330	2589	3236	1976	2397	2827	2427	1768	1722	1193	704	376

Sursa: Recensământul populației și al locuințelor – anul 2011

B. Populația stabilă după etnie – Municipiul Deva (2011)

TOTAL	ETNIA																		
	Romani	Maghiari	Romi	Ucraineni	Germani	Turci	Rusi-Lipoveni	Sarbi	Slovaci	Bulgari	Greci	Italiani	Evrei	Cehi	Polonezi	Chinezi	Ceangai	Alte etnie	Inf. Nedisp.
Nivel național																			
2012164	1679286	1227623	62157	50920	36042	2769	23487	2028	18076	13654	7336	5408	3668	320	3271	2477	2543	2017	1361
Municipiul Deva																			
61123	50718	4409	757	24	191	19	7	17	25	4	4	19	23	8	5	27	10	58	4794

Sursa: Recensământul populației și al locuințelor – anul 2011

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

C. Populația stabilă după religie – Municipiul Deva (2011)

TOTAL	RELIGIA																	Informație nedisponibilă			
	Ortodoxa	Romano-catolică	Reformată	Penticostală	Greco-catolică	Baptista	Adventista de ziua a șaptea	Musulmana	Unitariana	Martorii lui Iehova	Crestina după Evanghelie	Crestina de rit vechi	Evanghelică lutherană	Evanghelică	Evanghelică de confesiune augustană	Mozaică	Armeană		Alta	Fara	Atei
Nivel național																					
20121641	16792868	1227623	621573	50920	36042	27698	23487	20282	18076	13654	7336	5408	3668	3203	3271	2477	2543	2017	1361	1536	1264
Municipiul Deva																					
61123	46759	3946	1429	1638	694	841	87	51	64	182	64	15	24	26	24	24	-	91	90	105	4969

Sursa: Recensământul populației și al locuințelor – anul 2011

ANEXA 4. DATE TURISM – MUNICIPIUL DEVA**A. Facilități de cazare turistică**

INDICATOR		200	200	200	200	200	2006	200	200	200	201	201	201
Cod	Denumire indicator	1	2	3	4	5		7	8	9	0	1	2
2401	Unități de cazare - total	9	10	11	16	17	18	18	20	22	23	20	20
2403	Hoteluri	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	4	4
2417	Moteluri	1	2	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2
2411	Vile turistice	2	2	2	3	4	4	5	5	6	6	7	6
2420	Hosteluri						-	-	-	1	1	1	1
2409	Cabane	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-
2414	Tabere de elevi și preșcolari	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2428	Pensiuni turistice urbane	-	-	-	2	3	3	3	3	5	6	5	6
2429	Pensiuni agroturistice	-	-	1	2	1	2	2	4	3	3	-	-

Sursa: INS – BDL - Fișa localității municipiul Deva

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

B. Capacitatea de cazare turistică

INDICATOR		200	200	200	200	200	2006	200	200	200	201	201	201
Cod	Denumire indicator	1	2	3	4	5		7	8	9	0	1	2
2402	Locuri în unități de cazare - număr	707	705	793	792	729	692	705	756	744	904	892	888
2404	Locuri în hoteluri - număr	557	528	604	600	485	423	382	407	347	469	501	501
2432	Locuri în moteluri - număr	14	41	41	55	55	55	72	62	62	62	44	44
2412	Locuri în vile turistice - număr	18	18	18	26	64	77	105	117	125	131	151	134
2435	Locuri în hosteluri - număr						-	-	-	26	26	26	26
2410	Locuri în cabane - număr	14	14	14	14	14	14	-	-	-	-	-	-
2415	Locuri în tabere de elevi și preșcolari - număr	104	104	104	65	64	64	55	55	55	55	55	55
2443	Locuri în pensiuni turistice urbane - număr	-	-	-	19	38	42	74	78	106	138	115	128
2444	Locuri în pensiuni agroturistice - număr	-	-	12	13	9	17	17	37	23	23	-	-

Sursa: INS – BDL - Fișa localității municipiul Deva

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

C. Capacitatea de cazare turistică în funcțiune

INDICATOR		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Cod	Denumire indicator												
2446	Total - locuri - zile	24285 0	24224 1	26986 7	24070 3	23558 0	21485 6	23906 9	23961 5	25034 5	26070 3	25094 8	25066 9
2447	Hoteluri - locuri - zile	19321 0	19152 0	22046 0	20093 4	16419 5	14005 8	13336 5	14254 2	14532 1	17118 5	17803 3	18336 6
2450	Moteluri - locuri - zile	5110	12535	14965	19290	20535	19818	25770	22708	19436	7208	392	
2452	Vile turistice - locuri - zile	6570	6570	7490	7798	22700	28105	36245	25138	28711	26985	25461	26352
2454	Hosteluri - locuri - zile						-	-	3172	9490	8684	4870	1705
2463	Tabere de elevi și preșcolari - locuri - zile	37960	31616	26952	9328	17600	10893	20075	18425	18370	15180	10065	8415
2464	Pensiuni turistice urbane - locuri - zile	-	-	-	2804	10550	15022	23614	27630	29017	31461	32127	30831
2465	Pensiuni agroturistice - locuri - zile	-	-	-	549	-	960	-	-	-	-	-	-

Sursa: INS – BDL - Fișa localității municipiul Deva

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

D. Sosiri în facilitățile de cazare turistică

INDICATOR		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Cod	Denumire indicator												
2467	Sosiri – total - număr	4301 5	4501 4	5118 1	4765 4	4293 0	36097	3805 9	3453 1	2317 2	2215 3	2216 5	2125 3
2468	Sosiri în hoteluri - număr	3934 3	4051 1	4681 9	4177 9	3287 2	25010	1969 8	1867 9	1206 6	1439 0	1506 8	1531 5
2471	Sosiri în moteluri - număr	2135	2529	2557	3728	4642	2496	4794	4926	3207	835	34	
2473	Sosiri în vile turistice - număr	619	855	1070	1079	2113	3615	3955	2679	2597	2558	2683	2530
2475	Sosiri în hosteluri - număr						-	-	619	1245	663	389	30
2484	Sosiri în tabere de elevi și preșc. - număr	918	1119	735	663	506	375	1734	1649	1371	888	683	563
2485	Sosiri în pensiuni turistice urbane - număr	-	-	-	400	2797	4572	7878	5979	2686	2819	3308	2815
2486	Sosiri în pensiuni agroturistice - număr	-	-	-	5	-	29	-	-	-	-	-	-

Sursa: INS – BDL - Fișa localității municipiul Deva

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

E. Înoptări în facilitățile de cazare turistică

INDICATOR		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Cod	Denumire indicator												
2488	Înoptări – total - număr	6739 7	6979 5	9429 6	8223 3	7043 6	57037	6411 4	5867 7	4070 9	4243 3	3953 3	3623 6
2489	Înoptări în hoteluri - număr	6061 6	6164 0	8541 1	7196 7	5579 5	41298	3481 3	3355 6	1912 2	2626 8	2763 2	2317 2
2492	Înoptări în moteluri - număr	2407	3056	4110	4762	5538	3306	6816	7025	4046	942	34	
2494	Înoptări în vile turistice - număr	1424	1704	2123	1769	3833	4876	5461	3177	3479	4462	4465	4773
2496	Înoptări în hosteluri - număr						-	-	879	2260	1388	675	90
2505	Înoptări în tabere de elevi și preșcolari - număr	2950	3395	2652	2258	1191	691	4526	3773	3260	2705	1946	1199
2506	Înoptări în pensiuni turistice urbane - număr	-	-	-	1472	4079	6837	1249 8	1026 7	8542	6668	4781	7002
2507	Înoptări în pensiuni agroturistice - număr	-	-	-	5	-	29	-	-	-	-	-	-

Sursa: INS – BDL - Fișa localității municipiul Deva

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

F. Durata medie a sejurului

INDICATOR		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Cod	Denumire indicator												
2488	Durata medie (D.Medie) – total - număr	1.566 8	1.550 5	1.842 4	1.725 6	1.640 7	1.5801	1.684 6	1.699 3	1.756 8	1.915 5	1.783 6	1.705 0
2489	D.Medie în hoteluri - număr	1.540 7	1.521 6	1.824 3	1.722 6	1.697 3	1.6513	1.767 3	1.796 5	1.584 8	1.825 4	1.833 8	1.513 0
2492	D.Medie în moteluri - număr	1.127 4	1.208 4	1.607 4	1.277 4	1.193 0	1.3245	1.421 8	1.426 1	1.261 6	1.128 1	1.000 0	
2494	D.Medie în vile turistice - număr	2.300 5	1.993 0	1.984 1	1.639 5	1.814 0	1.3488	1.380 8	1.185 9	1.339 6	1.744 3	1.664 2	1.886 6
2496	D.Medie în hosteluri - număr								1.420 0	1.815 3	2.093 5	1.735 2	3.000 0
2505	D.Medie în tabere de elevi și preșcolari - număr	3.213 5	3.034 0	3.608 2	3.405 7	2.353 8	1.8427	2.610 1	2.288 1	2.377 8	3.046 2	2.849 2	2.129 7
2506	D.Medie în pensiuni turistice urbane - număr				3.680 0	1.458 3	1.4954	1.586 4	1.717 2	3.180 2	2.365 4	1.445 3	2.487 4
2507	D.Medie în pensiuni agroturistice - număr				1.000 0		1.0000						

Sursa:Prelucrare proprie

ANEXA 5. DATE INSTITUTII CULTURALE – MUNICIPIUL DEVA**A. Activități culturale**

INDICATOR	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Instituții de spectacole și concerte - total - numar	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Locuri în sălile de spectacole și concerte	-	-	-	-	-	80	80	68	68	-	400	400	400
Spectatori, auditori din teatre, instituții muzicale - total	-	-	-	-	-	6644	8200	4526	5000	4200	3606	15777	15820
Biblioteci total numar	45	45	45	46	46	46	41	36	38	34	31	26	21
Biblioteci publice - numar	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Muzee - numar	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	6	2	2
Vizitatori ai muzeelor - numar	-	-	-	-	-	16622	19874	6038	511	3723	38123	80834	84499

Sursa: INS – BDL - Fișa localității municipiul Deva

ANEXA 6. DATE INVATAMANT – MUNICIPIUL DEVA**A. Unități de învățământ**

INDICATOR	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Unități de învățământ - total	33	34	34	29	29	31	24	23	22	22	17	15	15
Nr. de gradinite	11	12	13	11	11	11	6	6	6	6	3	2	2
Nr. de școli din înv. primar și gimnazial	11	11	11	8	8	9	7	6	5	4	3	2	2
Nr. de licee	10	10	10	10	10	11	11	11	11	11	10	10	10
Școli postliceale	1	1	-	-	-	-							
Institute de învățământ universitar	-	-	-	1	1	1							1
Institute de înv. univ. – proprietate privată	-	-	-	1	1	1							1

Sursa: INS – BDL - Fișa localității municipiul Deva

B. Elevi înscriși

INDICATOR	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Elevi înscriși - total	1435 7	1398 7	1373 6	1326 2	1279 3	12295	1189 2	1174 9	1134 0	1105 8	1047 2	9918	1005 9
Nr. de copii înscriși în gradinite	1355	1651	1703	1679	1711	1685	1662	1743	1676	1698	1907	1907	1701
Nr. de elevi înscriși în înv. primar	3189	2888	2742	2693	2588	2488	2441	2322	2306	2277	2281	2279	2666
Nr. de elevi înscriși în înv. gimnazial	4466	4252	3975	3593	3254	3037	2851	2842	2701	2627	2588	2419	2458
Nr. de elevi înscriși în înv. primar și gimnazial	7655	7140	6717	6286	5842	5525	5292	5164	5007	4904	4869	4698	5124
Nr. de elevi înscriși în înv. liceal	4823	5102	5334	5427	5378	5284	5334	5497	5280	5499	5155	4955	4333
Nr. total elevi înscriși în înv. preuniversitar	1383 3	1389 3	1375 4	1339 2	1293 1	12494	1228 8	1240 4	1196 3	1210 1	1193 1	1156 0	1115 8

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

INDICATOR	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Nr. de elevi înscriși în înv. de arte și meserii	1108	1128	1251	1270	1351	1292	1155	937	858	505	251	-	59
Nr. de elevi înscriși în înv. de maistri	120	161	127	102	48	47	40	-	-	-	30	28	34
Nr. de elevi înscriși în înv. postliceal	651	456	307	177	174	147	71	151	195	150	167	237	509
Nr. de studenți înscriși	854	917	661	176	463	1831	262	257	145	151	109	69	20
Nr. de studenți înscriși în sectorul public	394	422	270	176	136	62	21	-	-	-	-	-	20
Nr. de studenți înscriși în sectorul privat	460	495	391	-	327	1769	241	257	145	151	109	69	

Sursa: INS – BDL - Fișa localității municipiul Deva

C. Personal didactic

INDICATOR	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Personal didactic - total	1000	1165	1033	1003	1021	1058	962	938	877	902	867	860	794
Personal didactic – învățământ preșcolar	83	95	95	96	94	92	100	93	96	95	99	99	97
Personal didactic – învățământ primar	176	178	151	140	155	156	149	137	133	132	146	133	141
Personal didactic – învățământ gimnazial	290	325	325	262	280	278	258	221	197	227	232	212	172
Personal didactic - înv primar și gimnazial	466	503	476	402	435	434	407	358	330	359	378	345	313
Personal didactic – învățământ liceal	369	436	398	453	462	464	447	450	424	419	387	414	382
Personal didactic – total înv preuniversitar	918	1034	969	951	991	990	954	901	850	873	864	858	792
Personal didactic în înv. de arte și meserii	40	75	35	35	6	43	1	17	22	24	-	-	
Personal didactic în înv. de maistri	-	-	-	-	-	18							
Personal didactic în înv. postliceal	6	37	14	17	16	-	-	15	-	-	-	-	
Personal didactic în înv. univ.	36	19	15	-	8	7	7	5	5	5	3	2	2
Personal didactic în înv. univ. –sector privat	36	19	15	-	8	7	7	5	5	5	3	2	2

Sursa: INS – BDL - Fișa localității municipiul Deva

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

D. Dotări

INDICATOR	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Dotările din învățământul preuniversitar													
Sali de clasă și cabinete școlare	533	574	562	543	530	578	565	530	558	549	644	609	624
Laboratoare școlare	66	68	66	63	74	76	81	80	88	75	68	107	96
Ateliere școlare	41	40	58	40	40	39	40	38	38	36	31	26	28
Dotări total													
Sali de gimnastică – total							-	17	19	24	29	27	27
Terenuri de sport - total							-	19	24	21	24	24	24
PC - total							-	666	945	954	1105	1035	1039

Sursa: INS – BDL - Fișa localității municipiul Deva

E. Absolvenți

INDICATOR	2010	2011
Total	2377	1821
Înv. gimnazial	737	552
Înv. liceal	1325	1133
Înv. profesional	211	-
Înv. postliceal	65	71
Înv. de maștri	-	27
Înv. superior	39	38
Înv. superior – proprietate privată	39	38

Sursa: INS – BDL - Fișa localității municipiul Deva

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

F. Date generale - învățământ

Tip date	Denumire indicator	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
TOTAL	Unități de învățământ - total	33	34	34	29	29	31	24	23	22	22	17	15	15
	Elevi înscriși	1435	1398	1373	1326	1279	1229	11892	1174	1134	1105	1047	9918	1005
	Personal didactic - total	7	7	6	2	3	5	9	0	8	2	9	860	794
Înv. Preșcolar	Nr. de gradinite	1000	1165	1033	1003	1021	1058	962	938	877	902	867	860	794
	Nr. de copii înscriși în gradinite	11	12	13	11	11	11	6	6	6	6	3	2	2
	Personal didactic	1355	1651	1703	1679	1711	1685	1662	1743	1676	1698	1907	1907	1701
Înv. primar	Nr. de elevi înscriși în învățământ primar	83	95	95	96	94	92	100	93	96	95	99	99	97
	Personal didactic	3189	2888	2742	2693	2588	2488	2441	2322	2306	2277	2281	2279	2666
Înv.gimnazial	Nr. de elevi înscriși în învățământ gimnazial	176	178	151	140	155	156	149	137	133	132	146	133	141
	Personal didactic	4466	4252	3975	3593	3254	3037	2851	2842	2701	2627	2588	2419	2458
Înv. primar și gimnazial	Nr. de școli din învățământ primar și gimnazial	290	325	325	262	280	278	258	221	197	227	232	212	172
	Nr. de elevi înscriși în învățământ primar și gimnazial	11	11	11	8	8	9	7	6	5	4	3	2	2
	Personal didactic	7655	7140	6717	6286	5842	5525	5292	5164	5007	4904	4869	4698	5124
Înv. Liceal	Nr. de licee	466	503	476	402	435	434	407	358	330	359	378	345	313
	Nr. de elevi înscriși în învățământ liceal	10	10	10	10	10	11	11	11	11	11	10	10	10
	Personal didactic	4823	5102	5334	5427	5378	5284	5334	5497	5280	5499	5155	4955	4333
Dotările din învățământul preuniversitar	Sali de clasă și cabinete școlare	369	436	398	453	462	464	447	450	424	419	387	414	382
	Laboratoare școlare	533	574	562	543	530	578	565	530	558	549	644	609	624
	Ateliere școlare	66	68	66	63	74	76	81	80	88	75	68	107	96
Dotari total	Sali de gimnastică - total	41	40	58	40	40	39	40	38	38	36	31	26	28
	Terenuri de sport - total							-	17	19	24	29	27	27
								-	19	24	21	24	24	24

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

	PC - total							-	666	945	954	1105	1035	1039
Înv. de arte și meserii	Nr. de elevi înscriși în învă. de arte și meserii	1108	1128	1251	1270	1351	1292	1155	937	858	505	251	-	59
	Personal didactic în învă. de arte și meserii	40	75	35	35	6	43	1	17	22	24	-	-	
Înv. de maistri	Nr. de elevi înscriși în învă. de maistri	120	161	127	102	48	47	40	-	-	-	30	28	34
	Personal didactic în învă. de maistri	-	-	-	-	-	18							
Înv. postliceal	Școli poetliceale	1	1	-	-	-	-							
	Nr. de elevi înscriși în învă. postliceal	651	456	307	177	174	147	71	151	195	150	167	237	509
	Personal didactic în învă. postliceal	6	37	14	17	16	-	-	15	-	-	-	-	
Înv. superior	Institute de învățământ universitar	-	-	-	1	1	1							1
	Institute de învă. univ. – proprietate privată	-	-	-	1	1	1							1
	Nr. de studenți înscriși	854	917	661	176	463	1831	262	257	145	151	109	69	20
	Nr. de studenți înscriși în sectorul public	394	422	270	176	136	62	21	-	-	-	-	-	20
	Nr. de studenți înscriși în sectorul privat	460	495	391	-	327	1769	241	257	145	151	109	69	
	Personal didactic în învă. univ.	36	19	15	-	8	7	7	5	5	5	3	2	2
	Personal didactic în învă. univ. – sector privat	36	19	15	-	8	7	7	5	5	5	3	2	2

Sursa: INS – BDL - Fișa localității municipiul Deva

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

G. EFECTIVE DE ELEVİ ȘI RESURSA UMANĂ, PE FORME DE ÎNVĂȚĂMÂNT

Unitate	Nivel	Total Clase	Total Elevi	Clasa pregătitoare - Clase	Clasa pregătitoare - Elevi	An I - Clase	An I - Elevi	An II - Clase	An II - Elevi	An III - Clase	An III - Elevi	An IV - Clase	An IV - Elevi	An V - Clase	An V - Elevi	Clasa a XI - V - Clase	Clasa a XI - V - Elevi	Pers didactic - nr posturi	Perso nal didac tic	Pers did aux - nr posturi	Pers did aux	Pers nedi d - nr posturi	Pers nedi d
CLUB SPORTIV SCOLAR 'CETATE' DEVA	Total	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	21,55	14	4	4	16	16
CLUB SPORTIV SCOLAR 'CETATE' DEVA	Liceu ZI ruta directa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	21,55	14	4	4	16	16
COLEGIUL "ION MINCU" DEVA	Total	42	921	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	54,21	50	9	9	17	17
COLEGIUL "ION MINCU" DEVA	Prescolar program normal	3	70	0	0	0	0	1	25	2	45	0	0	0	0	0	0	3	3	0	0	1	1
COLEGIUL "ION MINCU" DEVA	Primar	10	222	2	42	1	26	2	58	3	62	2	34	0	0	0	0	12,46	10	0	0	3	3
COLEGIUL "ION MINCU" DEVA	Gimnazial ZI	5	119	0	0	1	26	1	26	2	39	1	28	0	0	0	0	7,69	9	3	3	5	5
COLEGIUL "ION MINCU" DEVA	Liceu ZI ruta directa	4	68	0	0	1	21	1	16	1	16	1	15	0	0	0	0	8,15	8	3	3	3	3
COLEGIUL "ION MINCU" DEVA	Liceu - Seral ruta directa	9	231	0	0	1	22	1	32	2	59	3	73	2	45	0	0	11,47	11	2	2	2	2
COLEGIUL "ION MINCU" DEVA	Liceu - Seral ruta progresiva	4	76	0	0	0	0	0	0	0	0	1	21	1	20	2	35	4,37	4	1	1	3	3
COLEGIUL "ION MINCU" DEVA	Postliceal BUGET	1	34	0	0	1	34	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1,78	1	0	0	0	0
COLEGIUL "ION MINCU" DEVA	Maistrii BUGET	1	21	0	0	1	21	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1,42	1	0	0	0	0

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Unitate	Nivel	Total Clase	Total Elevi	Clasa pregătitoare - Clase	Clasa pregătitoare - Elevi	An I - Clase	An I - Elevi	An II - Clase	An II - Elevi	An III - Clase	An III - Elevi	An IV - Clase	An IV - Elevi	An V - Clase	An V - Elevi	Clasa a XI - V - Clase	Clasa a XI - V - Elevi	Pers didactic - nr posturi	Persoal didactic	Pers didaux - nr posturi	Pers didaux	Pers nedid - nr posturi	Pers nedid
COLEGIUL "ION MINCU" DEVA	A doua sansa PRI	1	17	0	0	0	0	1	17	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
COLEGIUL "ION MINCU" DEVA	A doua sansa SECINF	4	63	0	0	1	18	1	14	1	18	1	13	0	0	0	0	2,87	2	0	0	0	0
COLEGIUL NAȚIONAL 'DECEBAL' DEVA	Total	56	1429	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	97,46	91	11	11	31	31
COLEGIUL NAȚIONAL 'DECEBAL' DEVA	Prescolar program normal	2	44	0	0	1	22	1	22	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	2	2
COLEGIUL NAȚIONAL 'DECEBAL' DEVA	Prescolar program prelungit	5	150	0	0	1	30	2	62	2	58	0	0	0	0	0	0	10	10	1	1	7	7
COLEGIUL NAȚIONAL 'DECEBAL' DEVA	Primar	9	199	3	73	2	37	2	43	1	28	1	18	0	0	0	0	11,27	11	0	0	2	2
COLEGIUL NAȚIONAL 'DECEBAL' DEVA	Gimnazial ZI	15	360	0	0	4	91	5	120	3	79	3	70	0	0	0	0	24,43	22	5	5	12	12
COLEGIUL NAȚIONAL 'DECEBAL' DEVA	Liceu ZI ruta directa	25	676	0	0	6	166	6	156	7	199	6	155	0	0	0	0	49,76	46	5	5	8	8
COLEGIUL NAȚIONAL SPORTIV 'CETATE' DEVA	Total	24	547	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	51,78	42	17,5	18	40	40
COLEGIUL NAȚIONAL SPORTIV 'CETATE' DEVA	Prescolar program prelungit	2	31	0	0	0	0	1	16	1	15	0	0	0	0	0	0	4	4	2	2	2	2
COLEGIUL NAȚIONAL SPORTIV 'CETATE' DEVA	Primar	5	103	1	14	1	16	1	27	1	21	1	25	0	0	0	0	9,93	8	4	4	10	10

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Unitate	Nivel	Total Clase	Total Elevi	Clasa pregătitoare - Clase	Clasa pregătitoare - Elevi	An I - Clase	An I - Elevi	An II - Clase	An II - Elevi	An III - Clase	An III - Elevi	An IV - Clase	An IV - Elevi	An V - Clase	An V - Elevi	Clasa XI V-a - Clase	Clasa XI V-a - Elevi	Pers didactic - nr posturi	Persoal didactic	Pers didaux - nr posturi	Pers didaux	Pers nedi d - nr posturi	Pers nedi d
COLEGIUL NAȚIONAL SPORTIV 'CETATE' DEVA	Gimnazial ZI	6	135	0	0	1	28	1	24	2	37	2	46	0	0	0	0	13	6	4,5	5	11	11
COLEGIUL NAȚIONAL SPORTIV 'CETATE' DEVA	Liceu ZI ruta directa	11	278	0	0	3	77	3	75	3	71	2	55	0	0	0	0	24,85	24	7	7	17	17
COLEGIUL TEHNIC ENERGETIC 'DRAGOMIR HURMUZESCU' DEVA	Total	23	523	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	39	29	9	9	17	17
COLEGIUL TEHNIC ENERGETIC 'DRAGOMIR HURMUZESCU' DEVA	Liceu ZI ruta directa	10	215	0	0	2	50	2	35	3	56	3	74	0	0	0	0	20	12	3	3	5	5
COLEGIUL TEHNIC ENERGETIC 'DRAGOMIR HURMUZESCU' DEVA	Liceu - Seral ruta directa	1	23	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	23	0	0	1	1	2	2	1	1
COLEGIUL TEHNIC ENERGETIC 'DRAGOMIR HURMUZESCU' DEVA	Liceu - Seral ruta progresiva	2	32	0	0	0	0	0	0	0	0	1	17	1	15	0	0	2	2	1	1	2	2
COLEGIUL TEHNIC ENERGETIC 'DRAGOMIR HURMUZESCU' DEVA	Invatamant profesional	2	42	0	0	0	0	1	19	1	23	0	0	0	0	0	0	6	6	1	1	3	3
COLEGIUL TEHNIC ENERGETIC 'DRAGOMIR HURMUZESCU' DEVA	Postliceal BUGET	6	153	0	0	3	84	3	69	0	0	0	0	0	0	0	0	6	5	1	1	3	3
COLEGIUL TEHNIC ENERGETIC 'DRAGOMIR HURMUZESCU' DEVA	Maistrii BUGET	2	58	0	0	1	28	1	30	0	0	0	0	0	0	0	0	4	3	1	1	3	3

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Unitate	Nivel	Total Clase	Total Elevi	Clasa pregătitoare - Clase	Clasa pregătitoare - Elevi	An I - Clase	An I - Elevi	An II - Clase	An II - Elevi	An III - Clase	An III - Elevi	An IV - Clase	An IV - Elevi	An V - Clase	An V - Elevi	Clasa XI V-a - Clase	Clasa XI V-a - Elevi	Pers didactic - nr posturi	Persoal didactic	Pers didaux - nr posturi	Pers didaux	Pers nedid - nr posturi	Pers nedid
COLEGIUL TEHNIC 'TRANSILVANIA' DEVA	Total	49	1062	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	86,41	87	11	11	27	27
COLEGIUL TEHNIC 'TRANSILVANIA' DEVA	Primar	12	255	2	40	2,5	50	2,5	62	2,5	50	2,5	53	0	0	0	0	19,85	18	2	2	5	5
COLEGIUL TEHNIC 'TRANSILVANIA' DEVA	Gimnazial ZI	12	209	0	0	3	62	3	50	3	50	3	47	0	0	0	0	20,94	19	2	2	6	6
COLEGIUL TEHNIC 'TRANSILVANIA' DEVA	Liceu ZI ruta directa	18	411	0	0	5	140	4	75	5	101	4	95	0	0	0	0	35,38	39	5	5	12	12
COLEGIUL TEHNIC 'TRANSILVANIA' DEVA	Invatamant profesional	2	40	0	0	0	0	1	12	1	28	0	0	0	0	0	0	5,38	6	1	1	2	2
COLEGIUL TEHNIC 'TRANSILVANIA' DEVA	Postliceal BUGET	5	147	0	0	3	90	2	57	0	0	0	0	0	0	0	0	4,86	5	1	1	2	2
GRADINITA CU PROGRAM NORMAL NR 2 DEVA	Total	4	98	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	4	0	0	1	1
GRADINITA CU PROGRAM NORMAL NR 2 DEVA	Prescolar program normal	4	98	0	0	1	24	1	25	2	49	0	0	0	0	0	0	4	4	0	0	1	1
GRADINITA CU PROGRAM NORMAL NR 3 DEVA	Total	7	127	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	7	0	0	2	2
GRADINITA CU PROGRAM NORMAL NR 3 DEVA	Prescolar program normal	7	127	0	0	2	34	3	58	2	35	0	0	0	0	0	0	7	7	0	0	2	2
GRADINITA CU PROGRAM PRELUNGIT NR 2 DEVA	Total	7	227	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14	14	1	1	12	12

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Unitate	Nivel	Total Clase	Total Elevi	Clasa pregătitoare - Clase	Clasa pregătitoare - Elevi	An I - Clase	An I - Elevi	An II - Clase	An II - Elevi	An III - Clase	An III - Elevi	An IV - Clase	An IV - Elevi	An V - Clase	An V - Elevi	Clasa XI V-a - Clase	Clasa XI V-a - Elevi	Pers didactic - nr posturi	Personal didactic	Pers didaux - nr posturi	Pers didaux	Pers nedid - nr posturi	Pers nedid
GRADINITA CU PROGRAM PRELUNGIT NR 2 DEVA	Prescolar program prelungit	7	227	0	0	2	65	2	69	3	93	0	0	0	0	0	0	14	14	1	1	12	12
GRADINITA CU PROGRAM PRELUNGIT NR 6 DEVA	Total	3	90	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	6	1	1	3	3
GRADINITA CU PROGRAM PRELUNGIT NR 6 DEVA	Prescolar program prelungit	3	90	0	0	1	32	1	31	1	27	0	0	0	0	0	0	6	6	1	1	3	3
GRADINITA CU PROGRAM PRELUNGIT NR 7 DEVA	Total	9	296	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	19	19	4	4	16	16
GRADINITA CU PROGRAM PRELUNGIT NR 7 DEVA	Prescolar program prelungit	9	296	0	0	3	97	3	96	3	103	0	0	0	0	0	0	19	19	4	4	16	16
LICEUL DE ARTE "SIGISMUND TODUTA" DEVA	Total	47	1174	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	130,44	127	10	10	15,5	16
LICEUL DE ARTE "SIGISMUND TODUTA" DEVA	Prescolar program normal	6	131	0	0	1	20	2	49	3	62	0	0	0	0	0	0	6	6	0	0	1,5	2
LICEUL DE ARTE "SIGISMUND TODUTA" DEVA	Primar	15	382	3	70	2	61	3	74	3	83	4	94	0	0	0	0	35,27	25	0	0	3	3
LICEUL DE ARTE "SIGISMUND TODUTA" DEVA	Gimnazial ZI	13	288	0	0	3	65	3	68	3	72	4	83	0	0	0	0	39,37	42	4	4	4	4

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Unitate	Nivel	Total Clase	Total Elevi	Clasa pregătitoare - Clase	Clasa pregătitoare - Elevi	An I - Clase	An I - Elevi	An II - Clase	An II - Elevi	An III - Clase	An III - Elevi	An IV - Clase	An IV - Elevi	An V - Clase	An V - Elevi	Clasa XI V-a - Clase	Clasa XI V-a - Elevi	Pers didactic - nr posturi	Personal didactic	Pers didaux - nr posturi	Pers didaux	Pers nedid - nr posturi	Pers nedid
LICEUL DE ARTE "SIGISMUND TODUTA" DEVA	Liceu ZI ruta directa	13	373	0	0	3	82	4	98	3	104	3	89	0	0	0	0	49,8	54	6	6	7	7
LICEUL TEHNOLOGIC "GRIGORE MOISIL" DEVA	Total	33	811	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	47,73	48	10	10	20	20
LICEUL TEHNOLOGIC "GRIGORE MOISIL" DEVA	Liceu ZI ruta directa	16	375	0	0	4	109	3	68	5	108	4	90	0	0	0	0	28,03	29	6	6	15	15
LICEUL TEHNOLOGIC "GRIGORE MOISIL" DEVA	Liceu - Seral ruta directa	3	77	0	0	1	37	0	0	0	0	0	0	2	40	0	0	3,92	4	0	0	1	1
LICEUL TEHNOLOGIC "GRIGORE MOISIL" DEVA	Liceu - Seral ruta progresiva	7	135	0	0	0	0	0	0	0	0	3	60	2	38	2	37	7,23	7	2	2	1	1
LICEUL TEHNOLOGIC "GRIGORE MOISIL" DEVA	Invatamant profesional	1	16	0	0	0	0	1	16	0	0	0	0	0	0	0	0	1,72	2	0	0	1	1
LICEUL TEHNOLOGIC "GRIGORE MOISIL" DEVA	Postliceal BUGET	6	208	0	0	4	148	2	60	0	0	0	0	0	0	0	0	6,83	6	2	2	2	2
LICEUL TEORETIC "SABIN DRAGOI" DEVA	Total	47	1282	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	70,81	69	11	10	27	26
LICEUL TEORETIC "SABIN DRAGOI" DEVA	Prescolar program normal	3	65	0	0	1	16	1	23	1	26	0	0	0	0	0	0	3	3	0	0	1	1
LICEUL TEORETIC "SABIN DRAGOI" DEVA	Prescolar program prelungit	1	28	0	0	1	28	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0
LICEUL TEORETIC "SABIN DRAGOI" DEVA	Primar	16	420	3	73	2	57	4	100	4	114	3	76	0	0	0	0	20,17	17	0	0	7	7

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Unitate	Nivel	Total Clase	Total Elevi	Clasa pregătitoare - Clase	Clasa pregătitoare - Elevi	An I - Clase	An I - Elevi	An II - Clase	An II - Elevi	An III - Clase	An III - Elevi	An IV - Clase	An IV - Elevi	An V - Clase	An V - Elevi	Clasa a XI - V - Clase	Clasa a XI - V - Elevi	Pers didactic - nr posturi	Personal didactic	Pers didaux - nr posturi	Pers didaux	Pers nedid - nr posturi	Pers nedid
LICEUL TEORETIC "SABIN DRAGOI" DEVA	Gimnazial ZI	11	305	0	0	3	71	3	85	3	91	2	58	0	0	0	0	16,72	19	1	1	6	6
LICEUL TEORETIC "SABIN DRAGOI" DEVA	Liceu ZI ruta directa	16	464	0	0	4	119	4	110	4	119	4	116	0	0	0	0	28,92	28	10	9	13	12
LICEUL TEORETIC "TEGLAS GABOR" DEVA	Total	33	600	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	53,32	48	6	6	14,25	15
LICEUL TEORETIC "TEGLAS GABOR" DEVA	Prescolar program normal	5	103	0	0	2	44	1	25	2	34	0	0	0	0	0	0	5	5	0	0	0	0
LICEUL TEORETIC "TEGLAS GABOR" DEVA	Prescolar program prelungit	1	24	0	0	0	0	1	24	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0
LICEUL TEORETIC "TEGLAS GABOR" DEVA	Primar	10	153	2,33	40	1,5	25	1,33	22	2,5	31	2,34	35	0	0	0	0	12,2	10	0	0	0	0
LICEUL TEORETIC "TEGLAS GABOR" DEVA	Gimnazial ZI	7	137	0	0	1	24	2	32	2	48	2	33	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
LICEUL TEORETIC "TEGLAS GABOR" DEVA	Liceu ZI ruta directa	8	152	0	0	2	55	2	28	2	33	2	36	0	0	0	0	34,12	31	6	6	14,25	15
LICEUL TEORETIC "TEGLAS GABOR" DEVA	Invatamant profesional	2	31	0	0	0	0	1	14	1	17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
LICEUL TEORETIC 'TRAIAN' DEVA	Total	13	384	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	24,63	28	5	5	16	16
LICEUL TEORETIC 'TRAIAN' DEVA	Liceu ZI ruta directa	13	384	0	0	3	87	3	85	4	117	3	95	0	0	0	0	24,63	28	5	5	16	16
PALATUL COPIILOR DEVA	Total	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	23,17	22	4	4	4	4

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Unitate	Nivel	Total Clase	Total Elevi	Clasa pregătitoare - Clase	Clasa pregătitoare - Elevi	An I - Clase	An I - Elevi	An II - Clase	An II - Elevi	An III - Clase	An III - Elevi	An IV - Clase	An IV - Elevi	An V - Clase	An V - Elevi	Clasa XI V-a - Clase	Clasa XI V-a - Elevi	Pers didactic - nr posturi	Personal didactic	Pers didaux - nr posturi	Pers didaux	Pers nedid - nr posturi	Pers nedid
PALATUL COPIILOR DEVA	Prescolar program normal	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	23,17	22	4	4	4	4
SCOALA GIMNAZIALA "ANDREI MUREȘANU" DEVA	Total	24	630	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	32	34	3	3	7	7
SCOALA GIMNAZIALA "ANDREI MUREȘANU" DEVA	Primar	13	345	2	51	2	54	3	82	3	74	3	84	0	0	0	0	13	13	1	1	3	3
SCOALA GIMNAZIALA "ANDREI MUREȘANU" DEVA	Gimnazial ZI	11	285	0	0	2	55	3	73	3	69	3	88	0	0	0	0	19	21	2	2	4	4
SCOALA GIMNAZIALA "ANDREI SAGUNA" DEVA	Total	44	1100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	65,11	65	5,5	6	14	14
SCOALA GIMNAZIALA "ANDREI SAGUNA" DEVA	Prescolar program normal	5	113	0	0	2	39	1	26	2	48	0	0	0	0	0	0	6	6	0	0	1	1
SCOALA GIMNAZIALA "ANDREI SAGUNA" DEVA	Primar	21	528	4	102	4	95	4	112	5	112	4	107	0	0	0	0	31	31	2,5	3	5,5	5
SCOALA GIMNAZIALA "ANDREI SAGUNA" DEVA	Gimnazial ZI	18	459	0	0	4	107	4	106	5	118	5	128	0	0	0	0	28,11	28	3	3	7,5	8
SCOALA PRIMARA CRISTUR	Total	3	40	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3,5	4	0	0	1	1
SCOALA PRIMARA CRISTUR	Prescolar program normal	1	15	0	0	0,33	4	0,34	7	0,33	4	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0,5	0
SCOALA PRIMARA CRISTUR	Primar	2	25	0,5	2	0,34	8	0,33	3	0,5	10	0,33	2	0	0	0	0	2,5	3	0	0	0,5	1
SCOALA PRIMARA VIILE NOI DEVA	Total	7	126	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8,32	7	0	0	1	1

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Unitate	Nivel	Total Clase	Total Elevi	Clasa pregătitoare - Clase	Clasa pregătitoare - Elevi	An I - Clase	An I - Elevi	An II - Clase	An II - Elevi	An III - Clase	An III - Elevi	An IV - Clase	An IV - Elevi	An V - Clase	An V - Elevi	Clasa XI - Clase	Clasa XI - Elevi	Pers didactic - nr posturi	Persoal didactic	Pers didaux - nr posturi	Pers didaux	Pers nedid - nr posturi	Pers nedid
SCOALA PRIMARA VIILE NOI DEVA	Prescolar program normal	3	60	0	0	0	0	0	0	3	60	0	0	0	0	0	0	3	3	0	0	0	0
SCOALA PRIMARA VIILE NOI DEVA	Primar	4	66	0	0	0,5	11	1	14	0,5	13	2	28	0	0	0	0	5,32	4	0	0	1	1

Sursa: INS – BDL - Fișa localității municipiul Deva

ANEXA 7. DATE SANATATE – MUNICIPIUL DEVA**A. Personal medical**

INDICATOR	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Medici - sector public - persoane	265	282	264	236	265	233	226	260	272	276	219	219	
Medici de familie - sector public - persoane	-	-	-	46	45	29	43	38	33	33	18	4	
Medici - sector privat - persoane	7	6	7	8	11	102	97	102	102	98	103	103	
Medici de familie- sector privat - persoane	-	-	-	-	11	24	21	21	21	20	35	36	
Stomatologi - sector public – persoane	28	29	28	27	25	25	36	34	40	44	19	14	
Stomatologi - sector privat – persoane	10	3	3	28	28	36	42	45	44	44	68	68	
Farmacisti - sector public – persoane	8	12	11	12	16	12	10	9	7	6	5	5	
Farmacisti - sector privat – persoane	38	39	43	42	51	52	58	73	85	86	91	93	
Personal mediu sanitar -sector public-persoane	632	665	707	696	794	751	627	644	645	571	523	633	
Personal mediu sanitar -sector privat- persoane	69	69	94	105	103	105	39	59	63	70	109	109	

Sursa: INS – BDL - Fișa localității municipiul Deva

B. Capacitate spitalizare

INDICATOR	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Paturi în spitale - sector public - numar	1053	1053	1001	815	831	831	831	828	828	828	763	778	778
Paturi în creșe - sector public - numar	102	102	100	55	55	55	50	50	50	50	50	50	50

Sursa: INS – BDL - Fișa localității municipiul Deva

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

C. Unități medicale

INDICATOR	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Spitale - sector public	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Creșe - sector public	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Dispensare medicale – sector public	9	6	6	3	3	3	3	1	1	1	1	1	
Cabinete medicale scolare – sector public	-	-	-	5	5	5	5	5	5	6	6	5	
Cab.med.individuale (de familie) – sector public	-	-	-	43	45	29	31	5	5	2	2	2	
Cabinete medicale – sector privat	7	13	13	8	11	-							
Cabinete medicale de familie– sector privat	-	-	-	-	11	24	21	48	51	37	36	36	
Cab.med.de medicină generală – sector privat							2	-	-	14	10	5	
Cab.med.de medicină generală – sector public							-	-	-	-	-	1	
Cabinete medicale de specialitate–sector privat	-	-	-	17	52	78	53	83	95	94	101	89	
Cab.med.de spec. (individuale) – prop.publică	-	-	-	35	24	13	26	14	13	6	5	3	
Policlinici – sector public	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	-	-	
Ambulatorii de specialitate – sector public	-	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	-	
Ambulatorii integrate spitalelor – sector public	-	-	1	1	1	1	1	2	2	2	2	1	
Centre de transfuzie sanguină – sector public	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	1	
Centre de sănătate – sector public			-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	
Centre de sănătate mintală – sector public							-	-	-	-	-	2	
Alte tipuri de cabinete medicale – sector public	-	-	-	-	-	3	3	1	1	1	1	1	

Sursa: INS – BDL - Fișa localității municipiul Deva

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

D. Unități medicale - stomatologice

INDICATOR	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Cab.stomatologice (individuale) - prop.publică	-	-	-	18	14	22	22	12	12	10	9	8	
Cab.stomatologice – sector privat	14	3	5	29	36	36	42	60	64	64	62	58	
Societate stomatologică civilă – prop.publică	-	-	-	2	3	-							

Sursa: INS – BDL - Fișa localității municipiul Deva

E. Farmacii

INDICATOR	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Farmacii - sector public	2	3	2	3	2	2	2	4	2	2	1	1	
Puncte farmaceutice – sector public							-	-	-	1	-	-	
Farmacii - sector mixt	7	-	-	-	-	-							
Farmacii – sector privat	21	21	28	21	21	21	21	26	28	33	31	31	
Puncte farmaceutice – sector privat	6	8	8	8	8	8	8	8	8	8	9	9	
Depozite farmaceutice – sector privat	7	7	8	7	7	7	7	8	8	8	9	9	

Sursa: INS – BDL - Fișa localității municipiul Deva

F. Laboratoare

INDICATOR	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Laboratoare medicale – proprietate privată	5	6	6	5	6	6	5	5	5	5	5	5	
Laboratoare medicale – proprietate publică							8	8	8	8	7	12	
Laboratoare de tehnică dentară – prop. privată	8	9	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	
Laboratoare de tehnică dentară – prop. publică							-	-	-	1	-	-	

Sursa: INS – BDL - Fișa localității municipiul Deva

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

G. Date generale - sănătate

Denumire indicator	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Paturi în spitale - sector public - numar	1053	1053	1001	815	831	831	831	828	828	828	763	778	778
Paturi în creșe - sector public - numar	102	102	100	55	55	55	50	50	50	50	50	50	50
Medici - sector public - persoane	265	282	264	236	265	233	226	260	272	276	219	219	
Medici de familie - sector public - persoane	-	-	-	46	45	29	43	38	33	33	18	4	
Medici - sector privat - persoane	7	6	7	8	11	102	97	102	102	98	103	103	
Medici de familie- sector privat - persoane	-	-	-	-	11	24	21	21	21	20	35	36	
Stomatologi - sector public – persoane	28	29	28	27	25	25	36	34	40	44	19	14	
Stomatologi - sector privat – persoane	10	3	3	28	28	36	42	45	44	44	68	68	
Farmaciiști - sector public – persoane	8	12	11	12	16	12	10	9	7	6	5	5	
Farmaciiști - sector mixt – persoane	9	-	-	-	-	-							
Farmaciiști - sector privat – persoane	38	39	43	42	51	52	58	73	85	86	91	93	
Personal mediu sanitar -sector public-persoane	632	665	707	696	794	751	627	644	645	571	523	633	
Personal mediu sanitar -sector mixt - persoane	15	-	-	-	-	-							
Personal mediu sanitar -sector privat- persoane	69	69	94	105	103	105	39	59	63	70	109	109	
Spitale - sector public	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Dispensare medicale – sector public	9	6	6	3	3	3	3	1	1	1	1	1	
Cabinete medicale scolare – sector public	-	-	-	5	5	5	5	5	5	6	6	5	
Cab.med.individuale (de familie) – sector public	-	-	-	43	45	29	31	5	5	2	2	2	
Cab.stomatologice (individuale) - prop.publică	-	-	-	18	14	22	22	12	12	10	9	8	
Cabinete medicale – sector privat	7	13	13	8	11	-							
Cabinete medicale de familie– sector privat	-	-	-	-	11	24	21	48	51	37	36	36	
Cab.med.de medicină generală – sector privat							2	-	-	14	10	5	

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Denumire indicator	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Cab.med.de medicină generală – sector public							-	-	-	-	-	1	
Cab.stomatologice – sector privat	14	3	5	29	36	36	42	60	64	64	62	58	
Cabinete medicale de specialitate – sector privat	-	-	-	17	52	78	53	83	95	94	101	89	
Societate stomatologică civilă – prop.publică	-	-	-	2	3	-							
Societate civilă med. de spec.- prop. publică	-	-	-	2	5	5							
Cab.med.de spec. (individuale) – prop.publică	-	-	-	35	24	13	26	14	13	6	5	3	
Farmacii - sector public	2	3	2	3	2	2	2	4	2	2	1	1	
Puncte farmaceutice – sector public							-	-	-	1	-	-	
Farmacii - sector mixt	7	-	-	-	-	-							
Farmacii – sector privat	21	21	28	21	21	21	21	26	28	33	31	31	
Puncte farmaceutice – sector privat	6	8	8	8	8	8	8	8	8	8	9	9	
Depozite farmaceutice – sector privat	7	7	8	7	7	7	7	8	8	8	9	9	
Policlinici – sector public	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	-	-	
Ambulatorii de specialitate – sector public	-	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	-	
Ambulatorii integrate spitalelor – sector public	-	-	1	1	1	1	1	2	2	2	2	1	
Centre de sănătate – sector public			-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	
Centre de sănătate mintală – sector public							-	-	-	-	-	2	
Laboratoare medicale – proprietate privată	5	6	6	5	6	6	5	5	5	5	5	5	
Laboratoare medicale – proprietate publică							8	8	8	8	7	12	
Laboratoare de tehnică dentară – prop. privată	8	9	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	
Laboratoare de tehnică dentară – prop. publică							-	-	-	1	-	-	
Alte tipuri de cabinete medicale – sector public	-	-	-	-	-	3	3	1	1	1	1	1	

Sursa: INS – BDL - Fișa localității municipiul Deva

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

ANEXA 8. Date asistență socială – Municipiul DEVA

A. Aplicarea Legii nr. 416/2001 privind venitul minim garantat

Tip ajutor	Categoriile de beneficiari	INDICATORUL	Anul						Total
			2007	2008	2009	2010	2011	2012	
Ajutor social	Familii / persoane singure	Nr. persoane	2.313	1.957	1.973	2.253	1.935	2.120	12.551
		Valoare (lei)	327.568	290.453	366.192	426.948	319.483	378.705	2.109.349
Ajutor de urgenta	Persoane	Nr. persoane	90	157	84	142	225	276	974
		Valoare (lei)	36.650	118.350	62.150	112.560	164.225	184.250	678.185
Ajutor social pentru încălzirea cu lemne	Familii	Nr. persoane	125	124	127	143	128	142	789
		Valoare (lei)	33.588	34.496	36.482	38.918	36.284	38.570	218.338
Alocatie pentru noul-nascuti	Familii / persoane singure	Nr. persoane	514	530	588	430	-	-	2.062
		Valoare (lei)	103.383	112.143	133.897	99.803	-	-	449.226
TOTAL		Nr. persoane	3.042	2.768	2.772	2.968	2.288	2.538	16.376
		Valoare (lei)	501.189	555.442	598.721	678.229	519.992	601.525	3.455.098

Sursa: Direcția de Asistență Socială, Consiliul Local Deva

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

B. Aplicarea Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap

Categoriile de beneficiari	INDICATORUL	Anul						Total
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	
Asistenți personali pentru persoanele cu handicap grav	Nr. persoane	1.913	2.215	2.469	2.304	2.105	1.995	13.001
	Valoare (lei)	1.329.311	95.462	84.950	2.164.043	1.913.131	1.943.234	7.548.131
	Contracte de muncă încetate (dosare)	27	27	35	34	43	20	186
	Suspendare pentru creșterea copilului până la vârsta de 2 ani	-	1	1	2	-	-	4
Persoane cu handicap grav careau beneficiat de indemnizații lunare	Nr. persoane	3.528	4.040	4.393	364	370	369	13.064
	Valoare (lei)	1.238.694	1.696.535	1.968.395	2.217.991	2.311.899	2.435.040	11.868.554
	Nr. dosare încetate	90	97	78	106	89	116	576
	Nr. anchete sociale	1.835	1.650	1.754	1.490	1.594	1.288	9.611
TOTAL	Nr. persoane	5.441	6.255	6.862	2.668	2.475	2.364	26.065
	Valoare (lei)	2.568.005	1.791.997	2.053.345	4.382.034	4.243.030	4.378.274	19.416.685

Sursa: Direcția de Asistență Socială, Consiliul Local Deva

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

C. Aplicarea O.U.G. 5/2003 privind acordarea de ajutoare pentru încălzirea locuinței, precum și a unor facilitati populației pentru plata energiei termice

NOTĂ: Începând cu noiembrie 2011 s-a aplicat Ordonanța de Urgență 70/2011

Tip ajutor acordat	INDICATORUL	Perioada												TOTAL
		Noe 2006- Mart 2007	Noe- Dec 2007	Noe 2007- Mart 2008	Noe-Dec 2008	Noe 2008- Mart 2009	Noe- Dec 2009	Noe 2009- Mart 2010	Noe- Dec 2010	Noe 2010- Mart 2011	Noe-Dec 2011	Noe 2011- Mart 2012	Noe- Dec 2012	
Energie Termica	Nr.cereri depuse	5.230	3.455	3.634	2.807	2.803	2.041	2.078	1.911	1.171	1.113	1.151	898	28.292
	- Aprobate	5.112	3.408	3.513	2.758	2.748	2.034	2.053	2.043	1.136	1.080	1.112	839	27.836
	- Respinse	4	47	40	44	35	6	6	6	13	3	5	15	224
	- Încetate	114	-	81	5	20	1	19	28	12	12	17	2	311
Gaze naturale	Nr.cereri depuse	4.356	3.468	3.548	2.964	2.938	2.401	1.336	1.203	1.248	1.080	1.193	975	26.710
	- Aprobate	4.217	3.353	3.467	2.912	2.883	2.397	1.297	1.297	1.174	1.069	1.112	968	24.817
	- Respinse	31	15	17	21	22	2	2	3	17	4	7	7	148
	- Încetate	108	-	64	31	33	2	37	26	12	3	12	-	328
Lemne	Nr.cereri depuse	257	323	337	361	365	333	333	322	67	59	74	63	2.894
	- Aprobate	240	312	330	356	360	333	322	322	66	59	73	62	2.835
	- Respinse	16	3	7	3	5	-	-	-	-	-	-	1	35
	- Încetate	1	3	-	-	-	-	11	-	1	-	1	-	16
TOTAL	Nr.cereri depuse,	9.843	7.246	7.519	6.132	6.106	4.775	3.747	3.436	2.486	2.252	2.418	1.936	57.896
	- Aprobate	9.569	7.073	7.310	6.026	5.991	3.435	3.672	3.662	2.376	2.208	2.297	1.869	55.488
	- Respinse	51	65	64	68	62	8	8	9	30	7	12	23	407
	- Încetate	223	2	145	36	53	3	67	54	25	15	30	2	655

Sursa: Direcția de Asistență Socială, Consiliul Local Deva

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

D. Alte servicii realizate de către Serviciul Public Local de Asistență Socială

Tip serviciu	INDICATORUL	Anul						TOTAL
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	
Alocatie de susținere pentru familiile monoparentale, cf. O.U.G nr.105/2003	Nr. cereri, din care:	49	29	115	92	300	87	672
	- stabiliri	46	24	109	86	2	87	354
	- respingeri	3	5	6	6	288	-	308
Alocatie complementara, Cf. O.U.G nr.105/2003	Nr. cereri, din care:	17	24	111	89	-	-	241
	- stabiliri	16	23	110	89	-	-	238
	- respingeri	1	1	1	1	-	-	4
Îndemnizatie pentru susținerea familiei în vederea creșterii copilului, cf. O.U.G.nr.148/2005	Nr. dosare:	600	497	527	517	429	447	3.017
Alocatia de stat, conform Legii nr.61/1993 republicata	Nr. dosare:	-	-	1.534	354	349	342	2.579
	Nr. anchete sociale:	-	-	134	-	-	-	134
Nr. anchete sociale, cf. Ordinului nr.219/2006 privind activitățile de identificare, intervenție și monitorizare acopiilor care sunt lipsiti de îngrijirea parintilor pe perioada încare acestia se afla la muncă în strainatate	Nr. anchete sociale:	-	-	154	16	10	17	197
Nr. anchete sociale, cf Legi inr. 272/2004	Nr. anchete privind stabilirea unei măsuri de protecție:	15	42	-	76	81	63	277
	Nr. anchete cu plan de servicii:	30	42	-	42	11	6	131
Nr. anchete sociale, cf HG 1488/ 2004 privind aprobarea criteriilor și a cuantumului sprijinului financiar ce se acorda elevilor în cadrul Programuluinațional de protecție socială "Banide liceu"	Nr. anchete sociale:	-	-	67	84	69	65	285

STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA

Tip serviciu	INDICATORUL	Anul						TOTAL
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	
Drepturi prevazute de Legea nr. 482/2006 privind acordarea de trusouri pentru nou-nascuti, cu modificari și completarile ulterioare și Ordonanta Guvernului nr.3/2007	Nr. copii	404	517	611	438	-	-	1.970
	Valoare (lei):	60.600	77.550	91.650	65.700	-	-	295.500
Drepturi prevazute de Legea nr.396/2006 privind acordarea unui sprijin financiar la constituirea familiei	Nr. familii:	321	350	335	115	-	-	1.121
	Valoare (lei):	211.822	252.831	268.737	96.370	-	-	829.760
Acordarea gratuita de lapte praf pentru copiii cu vârste cuprinse între 0-12 luni, conform Legii nr. 321/2001	Nr. cutii / 400 g:	1.675	2.429	1.508	3.137	1.039	1.665	11.453
Servicii sociale acordate beneficiarilor luati în evidența Centrului de urgență pentru femeia și copilul abuzat	Nr. beneficiari:	15	38	40	8	4	2	107
Servicii sociale acordate la domiciliu persoanelor vârstnice	Nr. beneficiari:	30	30	30	29	25	26	170

Sursa: Direcția de Asistență Socială, Consiliul Local Deva

BIBLIOGRAFIE

1. Contextul planificării în Regiunea Vest 10.09.2012
2. http://adrvest.ro/attach_files/Contextul%20planificarii%20in%20Regiunea%20Vest%20%2010.09.2012.pdf
3. Creșterea competitivității și specializarea inteligentă în Regiunea de Vest din România, martie 2013, http://www.adrvest.ro/attach_files/Romania_West_Competitiveness_Assessment_ROversion.pdf
4. Planul pentru Dezvoltare regională - Regiunea Vest 2014-2020 http://adrvest.ro/attach_files/prez_strategie_sept_2013.pdf
5. Prezentare Analiza Socio-Economică, tur regional
6. http://adrvest.ro/attach_files/prez_soc-ec.pdf
7. Prezentare perioada 2014 - 2020
8. http://adrvest.ro/attach_files/Prezentare%20perioada%202014%20-%202020.pdf
9. Programul Operațional Regional 2007 – 2013 - gestionat de ADR Vest, <http://www.adrvest.ro/index.php?page=domain&did=191&maindomain=yes>
10. România, Regiunea Vest – Creșterea competitivității și specializarea inteligentă, iulie 2013, http://www.adrvest.ro/attach_files/raport_final_ro.pdf
11. Strategia pentru Dezvoltare Regională a Regiunii Vest 2014-2020
12. http://www.adrvest.ro/attach_files/Strategia%20PDR%20sept%202013.pdf
13. Competitivitatea firmelor din Regiunea Vest_ro: Diagnosticare, Provocări și Oportunități
14. http://www.adrvest.ro/attach_files/Romania_West_Competitiveness_Assessment_ROversion.pdf
15. Evaluare teritorială_ro - Evaluare Teritorială: Profil, Performanță și Vectori de Creștere în Regiunea de Vest
16. http://www.adrvest.ro/attach_files/Ro_West_Territorial_Assessment_ROversion.pdf
17. Evaluarea geografiei economice_ro: Evaluarea geografiei economice: Provocări legate de dezvoltarea teritorială în Regiunea Vest
18. http://www.adrvest.ro/attach_files/Ro_West_EconGeog_Assessment_ROversion.pdf
19. Evaluarea rezultatelor comerțului exterior_ro
20. http://www.adrvest.ro/attach_files/Ro_West_Trade_Outcomes_Assessment_ROversion.pdf
21. Infrastructura pentru facilitarea comerțului exterior, a transportului și logisticii_ro: Principalele provocări și oportunități
22. http://www.adrvest.ro/attach_files/Ro_West_TradeLogistics_Assessment_ROversion.pdf
23. Prezentare Banca Mondiala
24. http://www.adrvest.ro/attach_files/Final_PPT_draft_09062013.pdf
25. Procesul de planificare: Planul pentru dezvoltare regională Regiunea Vest
26. http://www.adrvest.ro/attach_files/Procesul%20de%20planificare.pdf
27. Raport final_ro
28. http://www.adrvest.ro/attach_files/raport_final_ro.pdf
29. Raport specializare Inteligentă_ro: Raport de Studii de Caz privind Specializarea Inteligentă

30. http://www.adrvest.ro/attach_files/smart_specialisation_raport_ro.pdf
31. World Bank Presentation 10 september 2012 Timisoara
http://adrvest.ro/attach_files/World%20Bank%20Presentation%2010%20september%202012%20Timisoara.pdf
32. Codul european de conduită în materie de parteneriat (CECP),<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2013:017:0013:0017:RO:PDF>
33. Informare privind activitățile desfășurate în vederea pregătirii accesării fondurilor europene alocate României în perioada 2014-2020,<http://www.fonduri-ue.ro>
34. Agendă digitală pentru Europa
35. http://adrvest.ro/attach_files/O%20Agenda%20Digitala%20pentru%20Europa.pdf
36. Agenda pentru noi competente și forța de muncă
37. http://adrvest.ro/attach_files/O%20Agenda%20pentru%20noi%20competente%20si%20for%20ta%20de%20munca.pdf
38. Europa eficientă în utilizarea resurselor
39. http://adrvest.ro/attach_files/O%20Europa%20eficienta%20in%20utilizarea%20resurselor.pdf
40. politică industrială integrată pentru era globalizării
41. http://adrvest.ro/attach_files/O%20politica%20industriala%20integrata%20pentru%20era%20globalizarii.pdf
42. Uniune a Inovării
43. http://adrvest.ro/attach_files/O%20Uniune%20a%20Inovării.pdf
44. Obiective pentru Strategia Europa 2020
45. http://adrvest.ro/attach_files/Obiective%20pentru%20strategia%20Europa%202020.pdf
46. Platforma Europeană de combatere a sărăciei
47. http://adrvest.ro/attach_files/Platforma%20europeana%20de%20combatere%20a%20saraciei.pdf
48. Politica de coeziune 2014-2020, Investiții în creștere economică și ocuparea forței de muncă,http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2014/proposals/regulation2014_leaflet_ro.pdf
49. Politica de coeziune a UE 2014 –2020 – Politica regională - INFOREGIO, Comisia Europeană, Direcția Generală Politică Regională - http://ec.europa.eu/regional_policy/index_ro.cfm
50. Pozitia Comisiei Europene cu privire la perioada 2014-2020 în România
51. http://adrvest.ro/attach_files/Pozitia%20Comisiei%20Europene%20cu%20privire%20la%20perioada%202014-2020%20in%20Romania.pdf
52. Propunere Program Orizont 2020
53. http://adrvest.ro/attach_files/Propunere%20program%20de%20ceretare-inovare_Orizont%202020.pdf
54. Recomandările Comisiei Europene pentru România (2013), Bruxelles, 29 mai 2013,<http://www.mae.ro/node/1625>
55. Reuniunea Comitetului Interinstituțional pentru Acordul de Parteneriat (CIAP), Coordonatele majore ale procesului de programare a fondurilor europene pentru perioada 2014-2020, august 2012,http://www.fonduri-ue.ro/res/filepicker_users/cd25a597fd-62/2014-2020/reuniuni-ciap/1_

- 23.08.2012/Coordonatele_majore_ale_procesului_de_programare_a_fondurilor_europene_2014-2020.pdf
56. Strategia Europa 2020 rezumat
  57. http://adrvest.ro/attach_files/Strategia%20Europa%202020%20rezumat.pdf
  58. Tineretul în mișcare
  59. http://adrvest.ro/attach_files/Tineretul%20in%20miscare.pdf
  60. Acord de parteneriat propus de România pentru perioada de programare 2014-2020, Ministerul Fondurilor Europene, oct. 2013, http://www.fonduri-ue.ro/res/filepicker_users/cd25a597fd-62/2014-2020/acord-parteneriat/Acord_de_parteneriat_01.10.2013.pdf
  61. Cadrul național strategic pentru dezvoltarea durabilă a sectorului agroalimentar și a spațiului rural în perioada 2014 - 2020 – 2030, Comisia prezidențială pentru politici publice de dezvoltare a agriculturii, <http://www.presidency.ro/static/Cadrul%20Național%20Strategic%20Rural.pdf>
  62. Cadrul partenerial național
  63. <http://adrvest.ro/index.php?page=articol&aid=1116>
  64. Conditionalitățile ex-ante pentru accesarea fondurilor europene 2014-2020
  65. http://www.adrvest.ro/attach_files/Conditionalitatile%20ex-ante%20pentru%20accesarea%20fondurilor%20europene%202014-2020.pdf
  66. Coordonatele majore ale procesului de programare a fondurilor europene 2014-2020
  67. http://www.adrvest.ro/attach_files/Coordonatele%20majore%20ale%20procesului%20de%20programare%20a%20fondurilor%20europene%202014-2020.pdf
  68. Memorandum privind pregătirea accesării și implementării fondurilor europene în perioada 2014-2020, Ministerul Afacerilor Europene, http://www.mai.gov.ro/Home/Documente/pdf/MEMO2014_20202260LO.pdf
  69. Ordinul Ministrului Mediului și Pădurilor nr. 2387.2011 pentru situările de importanță comunitară (SCI), Ministerul Mediului și Pădurilor, http://www.mmediu.ro/protectia_naturii/protectia_naturii/2011-12-19/2011-12-19_protectia_naturii_ordinministru2387sci2011.pdf
  70. Planul de amenajare a teritoriului național – Secțiunea 3, Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice, aprilie 2000
  71. Planul Național de Dezvoltare 2007-2013, Ministerul Fondurilor Europene, <http://www.fonduri-ue.ro/documente-programare/pnd-2007-2013>
  72. Planul Regional de Gestiune a Deșeurilor – Regiunea 5 Vest, Agenția Națională pentru Protecția Mediului, decembrie 2006, <http://www.anpm.ro/docfiles/view/3905>
  73. Politica Agricolă Comună, Ministerul Afacerilor Externe, <http://www.mae.ro/node/1625>
  74. Programe Operaționale, Ministerul Fondurilor Europene, <http://www.fonduri-ue.ro/documente-programare/programe-operationale>
  75. Programul Național de Reforma 2011-2013_ro
  76. http://www.adrvest.ro/attach_files/Programul%20Național%20de%20Reforma%202011-2013_ro.pdf
  77. Propunere MDRT poli naționali și metropolitani
  78. http://www.adrvest.ro/attach_files/Propunere%20MDRT%20impartire%20poli%20metropolitani%20si%20urbani.pdf
  79. Reforme naționale pentru creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii la orizontul anului 2020, Departamentul pentru Afaceri Europene, România și Strategia Europa 2020 –

- București, martie 2011, http://www.fonduri-ue.ro/res/filepicker_users/cd25a597fd-62/Documente_Suport/Studii/1_Studii_POR/10_Romania_si_strategia_ue_2020.pdf
80. Strategia de Transport Intermodal în România 2020, Guvernul României, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii, mai 2011.
  81. Strategia de transport intermodal în România, 2020, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii, http://www.mt.ro/nou/_img/documente/strategie_de_transport_intermodal_text.pdf
  82. Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020.2030, București 2008.
  83. Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor, Agenția Națională pentru Protecția Mediului, http://www.anpm.ro/upload/3850_SNGD.pdf
  84. TOP 2013 – Firme din județul Hunedoara, Camera de comerț și industrie Hunedoara, Ediția XX, 2013
  85. Cândea, Melinda, Bran, Florina, Cimpoeru, Irina (2006), Organizarea, amenajarea și dezvoltarea durabilă a spațiului, Editura Universitară, București.
  86. Cândea, Melinda, Erdeli, G., Șimon, Tamara (2000), România. Potențial turistic și turism, Editura Universității din București, București.
  87. Cândea, Melinda, Șimon, Tamara (2006), Potențialul turistic al României, Editura Universitară, București.
  88. Ciangă, N. (1997), Turismul din Carpații Orientali. Studiu de Geografie Umană, Editura Presa Universitară Clujană, Cluj-Napoca.
  89. Ciangă, N. (2007), România. Geografia Turismului, Editura Presa Universitară Clujană, Cluj-Napoca.
  90. Ciorogariu, Elena (2008), Rolul cadrului natural în desfășurarea activităților turistice. Studiu de caz: Munții Poiana Ruscă, în GEIS, Referate și comunicări de Geografie, vol. XII, Editura Casei Corpului Didactic, Deva, pag.35-39.
  91. Ciorogariu, Elena (2009), Evaluarea resurselor turistice în Munții Poiana Ruscăi, în GEIS, Referate și comunicări de Geografie, vol. XIII, Editura Casei Corpului Didactic Deva, Deva.(pag.361-367).
  92. Ciorogariu, Elena (2011): Potențial Turistic, amenajare și dezvoltare turistică în Munții Poiana Ruscă; Teză de doctorat – rezumat, Ministerul educației, cercetării, tineretului și sportului, Universitatea din Oradea, Facultatea de geografie, turism și sport, Oradea.
  93. Cocean, P. (1984), Potențialul economic al carstului din Munții Apuseni, Editura Academiei Socialiste România, București.
  94. Cocean, P. (2010), „Ținutul” –Un taxonom regional tradițional specific României, în Geographia Napocensis, anul IV, nr. 1, Cluj-Napoca, pag.5-14.
  95. Cocean, P. (2010), Geografie Regională, Editura Presa Universitară Clujană, Cluj-Napoca.
  96. Cocean, P. (2010), Patrimoniul turistic al României, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.
  97. Cocean, P.(2006): Turismul cultural, Editura Presa Universitară Clujană, Cluj-Napoca.
  98. Cocean, P., Dezsi, Șt. (2009), Geografia turismului, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.
  99. Cocean, P., Filip, S. (2008), Geografia regională a României, Editura Presa Universitară Clujană, Cluj-Napoca.
  100. Cosmescu, I. (1998), Economia turismului, Serviciile turistice, Editura Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, Sibiu.

101. David, L. (2003), Peisajul etnografic. Concept și modalități de valorificare turistică, în Vol. Datina, anul XI, nr. 32, Spectografia spiritualității românești tradiționale, Editura Centrul Județean al Creației Populare, Constanța, pag.71-85.
102. Denisiu, Filip: Potențialul geografic al Culoarului Depresionar Strei-Cerna-Orăstie și posibilități de valorificare - Teză de doctorat, Universitatea din Oradea, Facultatea de Istorie, Geografie și Relații Internaționale, Departamentul de Geografie, Turism și Amenajarea Teritoriului, Oradea, 2010.
103. Dezsi, Șt. (2006), Patrimoniu și valorificare turistică, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.
104. Dinu, Mihaela (2005), Geografia Turismului, Editura Didactică și Pedagogică, București.
105. Directiva Parlamentului European și a Consiliului de instituire a cadrului pentru implementarea sistemelor de transport inteligente în domeniul transportului rutier și pentru interfețele cu alte moduri de transport, COM(2008) 887 final, 2008.
106. Duma, S. (1998), Studiu geoeologic al exploatărilor miniere din zona sudică a Munților Apuseni, Munții Poiana Ruscă și Munții Sebeșului, Editura Dacia, Cluj-Napoca.
107. Erdeli, G., Gherghilaș, A. (2006), Amenajări turistice, Editura Universitară, București.
108. Glăvan, V. (2000), Turismul în România, Editura Economică, București.
109. Ianoș, I. (2000), Sisteme teritoriale -o abordare geografică, Editura Tehnică, București.
110. Ilieș, Dorina, Camelia, Josan, N. (2009), Geosituri și Geopeisaje, Editura Universitară din Oradea.
111. Ilieș, Gabriela, Ilieș, M. (2001), Resursele de atractivitate turistică. Mod de abordare, în Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Geographia, XLVI, 2, Cluj-Napoca, pag. 179-182.
112. Ionac, Nicoleta; Ciulache S. (2008): Atlasul Bioclimatic al României, Editura Ars Docendi, Universitatea din București, București, 2008.
113. Ișfănoni, R. (2006), Pădureni Hunedoarei, Editura Mirabilis, București.
114. Jianu, N. (2005): Biserici de lemn din Transilvania, Episcopia Aradului și Hunedoarei-album, Editura Emia, Deva.
115. Jianu, N., Sicoe I.(2008): Județul Hunedoara, zonele etnografice, Editat de Societatea Culturală "Avram Iancu", Deva.
116. Luca, Sabin Adrian: Arheologie și istorie (III), Biblioteca Septemcastrensis XI, Descoperiri din județul Hunedoara, Editura Economică 2005, <http://arheologie.ulbsibiu.ro>
117. Mathe, Laura Alexandra: Potențialul turistic antropocentric din sudvestul Transilvaniei (județele Alba, Hunedoara) și valorificarea acestuia; Teză de doctorat – rezumat, Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, Facultatea de geografie Cluj-Napoca, 2010.
118. Petrea, Rodica, Petrea D. (2000), Turism Rural, Editura Presa Universitară Clujană, Cluj-Napoca.
119. Popa, N.(1999): Țara Hațegului- potențialul de dezvoltare al așezărilor omenești, Editura Brumar, Timișoara.
120. Sorocovschi, V. (2008), Climatologie și aplicații bioclimatice în turism, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca.
121. Teodoreanu, Elena (2002), Bioclimatologie umană, Editura Academiei Române, București.
122. http://mdrl.ro/_documente/dezvoltare_teritorială/amenajarea_teritoriului/patn_elaborate/secVI/metodologie.pdf;
123. <http://www.ariiprotejate-cs.ro/ariiprotejate/node/7>
124. http://www.fonduri-ue.ro/res/filepicker_users/cd25a597fd-62/2014-2020/opportunitati_finantare/OPF.2014-2020.pdf

125. <http://www.primariadeva.ro/>
126. <http://www.casadeculturadeva.ro/index.html>
127. <http://arhivadegeografie.wordpress.com>
128. <http://www.czeard.ro>
129. <http://www.enciclopedia-dacica.ro>
130. <http://hunedoaraonline.uv.ro/>
131. <http://spitaldeva.ro/>
132. <http://www.ghiduri-turistice.info>
133. <http://arheologie.ulbsibiu.ro/>
134. <http://mdrap.ro/>
135. <http://adevarul.ro>
136. <http://www.biserici.org>
137. <http://ro.wikipedia.org>
138. <http://www.hoinari.ro>
139. <http://referinte.transindex.ro>
140. http://hunedoaraonline.uv.ro/tinutul_padurenilor.html
141. <http://www.turismland.ro/zone-turistice/tinutul-padurenilor/>
142. <http://www.chefbuzu.com/blog/noutati/pentru-locatiile-turistice-si-producatorii-particulari/>
143. www.economia-online.ro
144. www.turismland.ro/info/muntii-retezat/
145. www.tarahategului-tinutulpadurenilor-gal.ro/
146. www.hateggeoparc.ro/
147. www.strategvest.ro
148. Site Agenția pentru Dezvoltare Regională Vest, www.adrvest.ro
149. Site agenția Națională pentru Ocuparea forței de muncă, www.anofm.ro
150. Site agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul educației și Formării Profesionale (ANPCDFP), <http://www.anpcdefp.ro/>
151. Site Agenția de Dezvoltare Regională Vest, <http://www.adrvest.ro/>
152. Site Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit, www.apdrp.ro
153. Site Autoritatea pentru Coordonarea Instrumentelor Structurale, www.fonduri-ue.ro
154. Site Centrul de Informare a Comisiei Europene la București, www.europeana.ro
155. Site Guvernul României, www.guv.ro
156. Site Institutul Național de Statistică, www.insse.ro/cms
157. Site Ministerul Afacerilor Externe, www.mae.ro
158. Site Ministerul Afacerilor Interne, www.mai.ro
159. Site Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, www.madr.ro
160. Site Ministerul Apărării Naționale, www.mapn.gov.ro
161. Site Ministerul Culturii, www.cultura.ro
162. Site Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, www.mdrap.ro
163. Site Ministerul Economiei, www.minind.ro
164. Site Ministerul Educației Naționale, www.edu.ro
165. Site Ministerul Finanțelor Publice, www.mfinante.gov.ro

166. Site Ministerul Fondurilor Europene, www.fonduri-ue.ro
167. Site Ministerul Justiției, www.just.ro
168. Site Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice, www.mmediu.ro
169. Site Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, www.mmuncii.ro
170. Site Ministerul pentru Societatea Informațională, www.mcsi.ro
171. Site Ministerul Sănătății, www.ms.gov.ro
172. Site Ministerul Tineretului și Sportului, www.mts.ro
173. Site Ministerul Transporturilor, www.mt.ro
174. Site Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare – Biroul de Țară din România, www.undp.ro